

העולם הזה

החיים הכפולים של
אפריים
קישון:

אשה
בכל ארץ

קטן

ספרייט

בראש צלול

תחקיר

**מחדל: מישטרת
ישראל וכשלת
כמעט בכל חקירה
הקשורה לרצח
ערבים.
ברילב יודע את זה?
(עמוד 20)**

פרופיל

**הרבה אנושים
חושבים שדויד מגן
קצת בגד באריק
שרון. מגן יודע
שהוא בסדר
(עמוד 8)**

ביקור

**הקוקסינולים
זועקים.
הזנוות בוכות.
שטח המחיה של
תליברוך מצטמצם
(עמוד 32)**

ראיון

**יאיר שטרן נוסע
לעבוד באמריקה.
בדרך הוא נזכר
באבא
(עמוד 52)**

הצילום הזה

מיאחורירי!

בתוך הגליון

28	לילות ישראל — דוגמנית מחפשת תחליפים
30	רחל המרחלת — ילדים דרילאומיים
32	זנות — קוקסינולים מאיימים במילחמה
	מה הם אומרים — אבי פזר, רינה מוס, אבי פרחן.
34	אירנה לוניהוף, שלמה נורן, ירון לונדון
36	תשבצוסן — הזוכה בפרס
39	הורוסקוס — סרטן ומיקום הירח
40	זה וגם זה — נעל לפני ואחרי
	דיעה אחרת — מאיר ליפשיץ: סע וטייל במרחבי
	ישראל • מרדכי הורוביץ: בשורה האחרונה • צביקה
	ליפוביץ: וישרוהו בשניים • סד נדיש: רק שרון יכול •
	ענת נמניו: משמאל לשמאל • החברים של אופירה:
	חרדל • אורי דן: תיססנות לבנון • דניאלה אשכנזי:
44	איוון חוזר
48	עיתונות בעי"מ — ידיעות לעם
50	דף חדש — קול הפסטיבל
52	יאיר שטרן — הכי שטרן מכולם
54	ספורט — מונית לשבעה שחקנים

4	קורא יקר — מזכיר בפאריס
4	מכתבים — אין נביא בעולמנו
5	עימות — יוסף מונדי
6	טולדו — מרוקאי, פלסטיני, ספרדי
8	תשקיף — הגרוזים באים
8	דויד מגן — הקרח מפעיר
10	אפריים קישון — חיים כפולים שכאלה
12	במדינה — ערבים ובני-אדם
	מיסלגת-העבודה — ברחוב הירקון
13	לא מאמינים לפרס
14	יחזקאל בייניש — חשוד בהונאה
17	הנדרן — מיגדל מכור
18	אנשים — המאפיה ההונגרית
20	תחקיר — במישטרה מורחים חקירות
23	יומן אישי — מודיעין במידבר
24	תסריט — השקר הגדול של העוני
26	קולנוע — קולנוע חזק מן החיים
27	אורח — בועז אפלבוים

מיכתבים

השפויים והמטורפים

עוד על הדיעות המתפרסמות בעולם הזה (18.4.89 והלאה).

אחרי כמה שבועות של שטיפת מוח, כ" תוצאה מעיון שבועי מדוקדק בגליונות הער לם הזה, במתכונתו החדשה, אני כבר מסוגל לסכם מה פירוש מיגוון הדיעות, שאותו כפו עלינו עורכי העולם הזה.

בחלק אחד של העיתון מטיפים לדיעות מסוג אחד ובחלק השני של העיתון לדיעות אחרות לגמרי. אבל, בסך הכל, ההבדל בין שני קצוות הקשת הוא קטן ביותר.

מן החלק השפוי כביכול, שמסביר את זכר תם של הפלסטינים לאינתיפאדה ולעצמאות, אפשר להגיע למסקנה שלהרוב ערבי זה פשע, אך כשהורגים יהודי ואת כמעט מיצוה ומן החלק המטורף לחלוטין המסקנה היא די חרי משמעות: להרוג ערבי, מיצוה!

עקיבא נאמן, נתניה

אין נביא בעולמו

על סקר חברי מרכז-הליכוד (24.6.89) בעד תיקוני שרון, העולם הזה (5.7.89).

על הסקר של העולם הזה, שפורסם 24 שעות לפני כינוס מרכז-הליכוד, ושנתן את כל הסיכויים ליצחק שמיר, אפשר רק לומר, לפי "אין נביא בעיר", כי "אין נביא בעולמו". איזה מין סקר זה, שלא הסתפק בשגיאת סטייה סטטיסטית אפשרית (ומקובלת) של שניים, שלושה אחוזים לכל כיוון, אלא ניבא, למי שלקח את כל הקופה, אריק שרון, 24%? קיים איזה מרחק בין 24% ל-100%? נכון? בני זידמן, רעננה

עומס חום גבוה

על מגמתיותם של השידורים ("משדרים חדשות האינתיפאדה", "דיעה אחרת", העולם הזה (14.6.89).

לימור לבנת צודקת במאת האחוזים. אכן שידורי הטלוויזיה והרדיו הם מגמתיים וחדרי צדדים ויאה להם המושג התיקשורתי האמי ריקאס מאנאנו דה ניוס, שהוא, בתרגום חופשי: "לאיגן את החדשות". לפני כמה ימים הקפדתי לעקוב אחרי שידורי החדשות מן "קול ישראל" שעה אחר שעה. אותו היום שודרה החדשה על החלטת צה"ל לשלם פיצויים למישפחת הערבי העותי שגנף טר אחרי שנעצר על-ידי צה"ל, וחדשה זאת שודרה בראש מהדורת-החדשות, שעה אחרי שעה אחרי שעה.

אמנם כל הכבוד לצה"ל שהוא צבא מוסרי, והוא מוצא לנכון לפצות את המישפחה הזאת, אבל באותו הבוקר היו הרבה חדשות חשובות יותר, גם במישור הארצי וגם במישור הבינלי-אומי, שאו שלא זכו לאיזכור כלל, או שאודו כרו רק בסוף המהדורה.

ובחקר זה, הכי מרגיזה המיקריות שבה מחליטים, בניגוד לחדשה החשובה הג"ל, אנשי קול ישראל, מתי לשרר, בימי עומס חום גבוה אלה, את תחזית מוג'האוויר, שהיא בחולל חדשה חשובה לתושבי הארץ הנמסים בחום ובלחות. פעם ממדרים את התחזית שעה אחרי שעה ופעם — פעם או פעמיים בלבד בשבע מהדורות החדשות הקובעות לעניין זה, בין השעה שש לשעה 12 בצהריים. ברי ברנפלד, תל-אביב

שתי השפות הישראליות

על השפה הישראלית ("יומן אישי", העולם הזה (28.6.89).

הצטערתי מאוד לקרוא את זיכרונותיו של אורי אבנרי על פגישתו עם מכר מצרי במסע עדה קאהירית, שעזם שוחח בעברית ומש

את אותו פסוק, טענה, הוסיף מישוה במאחור על ההעתק שהוגש לוועדה. כך, בפעם הראשונה, התקבל אישור לדי יוף של ממש — לא בעדות בעל-פה, אלא במסמך הנמצא בתיק. האזנר מיהר חזרה לארץ, ודאג שהצעה תגיע ארצה אף היא. היה זה ניצחון גדול ללבון.

רכילות בשפע

עבשיו גילה שגב את הגברת ההיא, יורדת שנישאה בינתיים לאמריקאי. שמה כיום דליה גולדשטיין. בימי העסקיבש היתה מזכירתו של גיבלי.

בניגוד לגילוי שלנו אז, טענת דליה עבשיו שהיא הורתה באוזני האזנר בכך שהיא עצמה זיפה את המיכתב. היא הכינה העתק חרש, כחב, ובו המילים "לפי הוראת לבון", שלא היו במקור. היה זה מיכתב לרמטכ"ל משה דיין. ההוראה לזיוף באה מפי מררכי בנצור, מפקד היחידה שהפעילה את רשת הריגול.

קוראי הגילויים של שגב אולי לא עמדו על מלוא חשיבותם לגבי הפרשה. כי יש בכתיבה של שגב גילויים הרבה יותר מרתקים, במישור האיש, המוכיחים כי בשנות ה-50 פרחה הרכילות לא פחות מאשר כיום. (בימים ההם פתחנו את המדור רחל המרחלח).

למשל: הגברת דליה כרמל שכבה עם כמה וכמה מראשי המדינה. בין השאר היתה המאהבת של לוי אשכול, שריהאזר, שמילא גם הוא תפקיד מרכזי בפרשת-לבון. בזכות הפרשה הפך אשכול כעבור שלוש שנים לראש-הממשלה.

כשהיא טיפלה באשכול, שהיה אז אלמן, אמרה לה גולדה: "איזה מלאך את, איך שאת מטפלת באשכול?" חיבקה אותה ונישקה אותה על מיצה. אך מאחורי גבה "קראה לה בשמות".

רודי בן-גוריון מתאר על-ידי דליה כרכלן זקן.

דליה הראתה לשגב צדור של מיכתבים שקיבלה מאשכול, וגם צדור של מיכתבים שכתב לה גיבלי, המוכיחים, לדבריה, כי הוא הדיח אותה שלא להגיד את האמת בחקירה. דליה טוענת שהסכימה לזייף את המימסך מפני שהיתה משוכנעת שלבון אכן נתן את ההוראה, ושהוא מנסה להתחמק בריעבד מן האחריות. היא כסריחבל רצתה לעזור לקצין נים הצעירים והנחמדים, מול מזימות הפוליטיקאים.

מבחינת העולם הזה, יש לעניין צד אקטור אלי פיקנטי. בנימין גיבלי מכה כיום כחבר מועצת-המנהלים של חברת העולם הזה בע"מ, כנציג השותפים החדשים.

ק/א י.י.

השברע היה סקופ גדול לתום שגב, בעל מדור בהארץ. הוא גילה בניירורק את דליה כרמל, מגיבורות בפרשת-לבון. איש לא קרא את גילוייו של שגב בעניין רב יותר מאשר ותיקי העולם הזה. כי גילוי התפקיד שמילאה גברת זו בפרשת-לבון היה, בשעתו, סקופ גדול של שבועון זה.

זה היה פרשת-לבון 1960. פרשת-לבון היתה בשיאה. להעולם הזה היה תפקיד מכריע בגי לגול הפרשה: מדי שבוע פירסמו גילויים חדשים, שהכתיבו את שלבי ההתפתחות של הפרשה, עד לנפילת הממשלה.

השאלה כימים ההם היתה: מי נתן את ההוראה לביצוע שורה של מעשי-טרור בקאהיר ובאלכסנדריה. הוטמו פצצות במסודות-תרבות אמריקאיים ובבית-קולנוע. המבצעים היו חברי שריהאזר, שחבריה היו יהודים מקומיים תמימים, ושהופעלה על-ידי אמ"ן. מטרת הפעולות (ההעסקה) "כפי שנקרא לאחר-מכן) היתה לסכסך בין מצריים והרשה, בהנהגת גמאל עבדאל-נאצר, ובין הבריטים והאמריקאים, שעמדו להתפייס עי מה הצמרת המדינית בארץ ראתה בכך סכנה — בניגוד להעולם הזה, שנקט קו הפוך.

הכוונה היתה לייחס את מעשי-הטרור למחתרת מצרית, ולהוכיח בצורה זו שהמיסטר המצרי אינו אמין, ושואו מניח לטרוריסטים לפעול נגד ארצות-הברית ובריטניה.

בסוף 1960, כאשר התפוצצה הפרשה, הי תה השאלה: האם ניתנה ההוראה על-ידי פני חס לבון, שריהאזר, בימי העסקיבש (1954), או על-ידי מי שהיה אז ראש אגף המודיעין, אלוף-מישנה בנימין גיבלי?

מזכירה בפאריס

גליון "העולם הזה" (1212) מה'14 בר' צמבר 1960, נשא בשער הקידמי את תמונתו של היועץ המישפטי, גידעון האזנר, והמי לימו: "האזנר גבה עדות חדשה בפאריס — שלחותו הסודית של היועץ המישפטי".

הכתבה בעמוד 11, תחת הכותרת "שליחות מורור", סיפרה על נסיעתו של האזנר לבית-צרפת. בגוף הכתבה מופיע כתם לבן גדול. הצנזור הצבאי מחק קטע של כ-300 מילה, שהיה עיקר הכתבה.

בהמשך, שהותר לפירסום, נאמר: "בין שאר המימסכים שנרדו בחקירת ועדות אולי שן וכן (ושחקר את הפרשה) היה מיכתב. אם המיכתב נכון, הריהו משמש הוכחה כי אמנם ידע לבון על העסקיבש מראש ואישר אותו. הוא היה מזויף, שופך הדבר אור חדש על תפקיד הקצינים המעורבים בפרשה, כולל הקצין הבכיר. (הקצין הבכיר) היה אז שם-הצופן של גיבלי).

עתה הגיע האזנר בפאריס אל הפקידה שכתבה את המיכתב, שהיא עתה אורחית. היא זכרה את המיכתב — וטענה כי לא הכיר את הפסוק הקובע את אופיו של המיכתב.

נשאל באיזו שפה הם דוברים, הסביר, כי זוהי "השפה הישראלית". הצטערתי, כי הייתי סבור שלאבנרי ברור כי השפה העברית היא שפתם של יהודי ישראל, אך היא איננה השפה הישראלית. בדיוק כמו שהשפה הצרפתית איננה השפה השווייצרית.

העברית היא רק אחת משתי השפות הרישיות מיות בישראל, בדיוק כמו השפה הערבית. מנצור ריחאן, חיפה

• כוונת ההגדרה, באותו מעמד, היתה להסביר למצריה שהשיחה היא בשפתם של הישראלים, שהיתה עד אז שפת-האויב.

נא לא להפלות

על ייחודה של צעירה יפהפיה ("אפשר היה להצילו", העולם הזה (28.6.89).

שמתי לב שכאשר העולם הזה כותב על צעירות יפות, או מצליחות, מכנות ערתנו, הוא מקפיד לציין את תימניותו. כך גם במיקרה של החברה של עמוס אוריון המנות, שהעולם הזה מצא לנכון לתארה כ"צעירה תימניה יפהפיה".

לעומת זאת, אינני זוכר שאיפפעם מצא העולם הזה לנכון לציין כי תת-אלוף אביג

קהלני! קיסר! קעטבי!
תימני נועי

דוד קהלני, למשל, הוא קצין תימני מקסים, או כי ישראל קיסר הוא מזכיר ההסתדרות התימני הראשון או שיצחק קעטבי הוא עסקן ליברלי תימני גיועי ומבריק.

יוסף סרי, רחובות

על הלשון ועל המכון

על עובדות המתייחסות למישפחה תליאבית ("ההגדה לבית צוריאנו", העולם הזה (14.6.89).

בניגוד למה שפורסם בכתבה בהעולם הזה דוברת, קוראת וכותבת האם, הגב' פנינה צוריאנו, צרפתית. כמו כן הינה דוברת וקוראת עברית ודוברת ספרדית וערבית. עובדה זו ידועה היטב לבנותיה ואחת מהן אף העירה על כך בבית-המישפט.

וכן — שוב לא כפי שפורסם בכתבה — הורה, לקראת סוף 1985, האב, מר יצחק צוריאנו ז"ל, ולא הבנים, בתוס'לב, להשכיר את אחת הדירות שבבניין ברחוב דיזנגוף לדייר למטרת מכון-ריאות.

הרייר התחייב, בחוזה-השכירות, לדאוג לקבלת כל האישורים הנדרשים לפי החוק. כאשר התברר שהדייר אינו עומד בהתחייבות זאת, הוא פונה מיידית (כשלושה חודשים מיום חתימת החוזה).

ד"ר אברהם צוריאנו, תל-אביב

העולם הזה 2706

Handwritten signature or mark at the bottom of the page.

לא מפסיקים לעשיר

מוחלט כל ניסיון של עשייה תיאטרלית יותר מעמיקה, ולי לא ימכרו לוקשים כי ניתן לעי שות תיאטרון גם בחדר פרטי. בעיני התיאטר רון מיועד להמונים, וכל אחד, המנסה כיום לעשות תיאטרון בעל משמעות מסוימת, יצטרך למצוא את קהלו בבתי-קברות, כי אנשים חיים ילכו רק למחזמר, ואף אחד מאיתנו לא יהיה מסוגל להתמודד עם תיאטרון ראוותני,

גאון

באונסט תהיה לו הכנסה גדולה?

המתחרה בתוכניות של הטלוויזיה הצבעונית. עונת המחזמר נותנת לצופה הרגשה כי הוא נמצא עכשיו בלונדון או בניר-יוק, אבל כשהוא יוצא התוצה לרחוב, הוא נזכר שכאן תלאביב, ובמרחק של כמה קילומטרים, מתחשקת האיתפאדה ובירושלים קיים שילטון המפיל עליו מיסים כבדים, ההופכים את חייו לגהינומיים.

עורו רבותי ותשובו לדון בבקיעות האמיתיות. אל תתנו להרדים אתכם בעזרת תפארת רות, תילבושות מהממות ותאורה משוכללת.

יוסף מוודי

מדינת ישראל אינה שונה ממדינות אחרות, ומדרך הטבע הצטרפה לאופנה החדשה. הצלחת המחזמר עלובי החיים בארץ, היא הוכחה שאין כל הבדל בין תלאביב לברדשט או וינה. אבל באנגליה דברים משתנים ויש להניח שבסופו של דבר התיאטרון ישוב ויתעסק עם תכנים בעלי משמעות ורמה ספרותית גבוהה.

סרטים כמו תיקונות גדולות, מרמזים ששילטונה היפאי של תאצ'ר עומד להסתיים. האמת היא שהאנגלים יכולים לספוג גלים כאלה של ריקנות אינטלקטואלית, כי התיאטרון

„הליכוד ניצח.

התיאטרון הבוליטי

היה תמיד

שנוא נכשו"

שלם מבוסס וחזק. כאן, אצלנו, אופנת המחזמר שרפה כל חלק קה טובה. התיאטרון הישראלי חושש היום להתעסק עם מחזות מורכבים, וכל הנהלה מעדיפה להסתכן בהעלאת מחזמר, שיעלה מאות אלפי שקלים. מריצים את קברות חוזרים לקזבלן ומייבאים מחזמר מאמריקה, בתיקוה שקהל ירושלים ימלא את הקופה.

התיאטרון הישראלי המסובסד מאבר, לאטילאט כל ייחור. רוב השחקנים מובאים מהחוץ וכדרך כלל לא מדובר בשחקנים, אלא בזמרים ורקדנים. התיאטרון הישראלי גם חרש להזכיר את המילה פוליטיקה, וכאן יש לציין שהליכוד אכן ניצח, כי התיאטרון הפרייטי הישראלי היה מאז ומתמיד שנוא נפשו. לכן גם מועדון שמאלי, בכיכול, כמו צווחא, מציג את הסאטירה שלו בכידור טהור, ללא כל מעורבות פוליטית.

מובן מאליו שמדיניות זאת חונקת באופן

באנגליה יש קהל נאור. השתתפותי בפסטיבל אדינבורו לפני שנתיים, ונדהמתי להיווכח שלמחזה של ג'ון אורטון האנגלי הגיעו לא יותר מ-30 צופים, ואילו לקירקס אוסטרלי, שהציג מופע משעשע, אי-אפשר היה להשיג כרטיס.

משמע, שהכידור נמצח בכל העולם, ואנשים אינם מעוניינים להתמודד עם מחזות

קם

מי צריך פוליטיקה כשיש סכס?

מורכבים, המטפלים בבקיעות אנושיות בצורה הגונה ואכזרית. גם בארצות-הברית של היום אין חידושים רבים בתחום התיאטרון המודרני. אבל כולנו יודעים שבלופטים מסויימים נעשים ניסיונות מרתקים ביותר. אירופה, ובראשה אנגליה, ראתה באמנות לא רק ערך רב מבחינה רוחנית, אלא את סם החיים עצמם. תאצ'ר העניינית שברה את הקונסנוס הזה, ודרשה מהתיאטרון להפוך לעסק מכניס, והכידור הנוכחי, בצורת המחזמר, כבש את כל העולם בסערה.

אנשי התיאטרון וגם המבקרים מתייחסים בשיא הרצינות למיקצוע שלם. אולי בגלל זה ביקורת התיאטרון לעולם לא מצחיקה. בכל זאת צחקתי השבוע כשקראתי את הכותרת הבאה המאפיינת את האקלים התרבותי שהשתלט בתיאטרון הישראלי.

הכותרת מתייחסת לביקורת על המחזמר קברט, ואומרת: „יפה אבל מזוייח“.

אני לא מתייחס למחזמר, כי לא ראיתי אותו, וגם אינני מבקרת-תיאטרון, אלא כאדם הנמצא מהצר השני של המיתרס. ברצוני רק

„אל תתנו

להרדים אתכם

בעזרת תפאורות,

חילבושות ותאורה"

לנתח את הסמנטיקה של הכותרת ודרכה לה בין מה מתרחש בתיאטרון שלנו, שלכאורה הפך למשהו הדומה לברודוויי בועיר-אנפין. אין בכונותי להאשים את קברניטי התיאטרון הישראלי במדיניות מזוייפת. הם לא המציאו את המחזמר כתחליף לאמנות, ואם נבין היטב מגיין ההשראה נשאבת, נוכל להתייחס לכל העניין מתוך היכנס אויבייטיבי, אבל לא סלחני.

כל העסק התחיל בלונדון, תחת ממשלתה של מרגרט תאצ'ר. הגברת, שאינה מעריצה נלהבת של המוונות האמנותיות, החליטה לקצץ את התקציבים של התיאטראות האנגלים, ואז, מחוסר-ברירה, פתח התיאטרון הלאומי השיסקפירי את שעריו ואיפשר למלחיני המחזמר עלובי החיים, להציג, תחת מטסה של אמנות, מחזמר מוצלח, אבל בסופו של דבר מחזמר ולא יותר.

אל לנו להיות מתוסבכים, ולחשוב שרק

החרב איננה אס'

על כלי-נשק תנ"כיים (יום שכולו טוב, „במדינה“, העולם הזה 28.6.89).

כל אחד והתנ"ך שלו. אבל אפילו להעולם הזה, בכתבת-הגינה של טיורייה-מתנחלים האלימים, אין צורך לסלף את עובדות ההיסטוריה.

התנ"ך איננו מלמד שבקרב בין אס'16 ובין אבן, האבן חזקה יותר. התנ"ך מלמד שביקר בין חרב, חנית וכידור, שהיוו את נשקו האיש של גוליית הפלשתי, ניצחו „חלוקי האבנים“ של דויד.

לוא היה כידור של גוליית אס'16, חוששני שפני ההיסטוריה היו שונים לגמרי.

אברהם בכור, ירושלים

גי'ונגל של תזמיר

על נוסח עברי למונח לועזי (מיכ"ל תבים, העולם הזה 21.6.89).

הקראה בן-שמאל מציעה שירוסם (שיר-פירוסם) כתחליף עברי למונח הלועזי „ג'ונגל“.

אין עיני צרה בהצעה זו, אך ברצוני להזכיר מונח אחר, המשתגר והולך, הן בקרב אנשי-הפירוסם והן בקרב אנשי-הלשון (אף שאין הוא מונח רישמי שקבעה האקדמיה ללשון העברית) — תזמיר.

העולם הזה 2706

לשם פתיחה הרי שלוש הצעות משלי: צעיר מטורף ורב-און, אהב ביותר תיאטרון. כשננו לעברו — הוא הציג את אברו ושאל: אני לא כשרון?

צעירה שמנמנה, שמה חיותה, היתה, לא עלינו, שרמוטה. היה לה עיסוק שכרוך בפסיק, רחב כמו מכאן עד כלכותה.

תיירת אחת מפריז נהגה בלילות להפריז. אם לא סיפקו לה גברים להילולה — היתה מתפרצת בקריז.

יורם ברנע, תלאביב

מכונית מניבה

על הגידול בגניבות מכוניות אל-פא רומיאו (תשקיף, העולם הזה 7.6.89).

אינני בטוח שגנבים את המכוניות מתוצרת אלפא רומיאו רק על-מנת לפרקן ולספק חלקיהן לובלי אלפא רומיאו הנתונים עתה במצוקת חלקיהן לובלי נוכח קריסת עסקי

תזמיר, במישקלן של מילים רבות שהתחדשו בזמננו, כתחליף, תזקיף, תמהיל וכיוצא באלה.

חיים נקר, בתיים

דור רור ופעמים

על חוויות מיניות (המעס הראשונה, העולם הזה 7.6.89).

הגליית האחרון של העולם הזה התגלגל לחדרה-אוכל שלנו (כנראה שהשאיר אותו אחר המבקרים) ואנחנו, הגאים להשתייך לגדוד 75 המקומי (למי שלא בעניינים: בני 75 ויותר) דווקא נהנינו ממיסא הכתבה על החוויות המיניות הראשונות של אנשים-שונים.

ועכשיו יש בינינו ויכוח מי יהיה גבר וידווח — או לנו, או מעל דפי העולם הזה — על הפעם האחרונה.

אדריצ'יק רחנברג, בית אבות, רעונה

הצעיר והתיירת

על מדור של העולם הזה שמתבקש לחדשו.

במיסגרת מעבר העולם הזה למתכונות החדשה, הרשו לי להציע להוציא, בנוסף, ישן מפני חדש ולחדש את תחרויות החמשירים שהיו מקובלות בעבר בהעולם הזה.

העולם הזה

השבועון של ישראל

העורך הראשי: אורי אבנרי
מנהל: אברהם סיטון
מנהלת מחלקת-ימדיעות:
רינה מיטרני

המערכת והמינהלה:
תלאביב, רחוב גורדון 3
(ת.ד. 136, מיקוד 61001)
טלפון: 232262/3-03
פקס: 245130-03
המדייל: העולם הזה בע"מ
הדפסה: הדפוס החדש
הפצה: גר

תלאביב, יד תרצים 7
טלפון: 377056-03

המנהל הכללי: דויד גרשנובוין

אולי בכל זאת הספרדים הם שיהיו הגשר לשלום. ענת סרגוסטי

חיפה, גם הוא ישראלי לשעבר. שניהם, אגב, מדברים עברית רהוטה ומשובחת. כמו בכל מיפגש שבו לוקחים ישראליים חלק, גם ממיפגש זה לא נחסכו הוויכוחים הפנימיים — קולניים יותר או פחות. המארגנים טרחו ודאגו שהישראלים שבאו לכינוס לא יצטרכו לעבור על החוק. הם אירגנו לנו לכל הישראלים חדרים בקומה הראשונה של המלון, בעוד המיסלחת הפלסטינית של אש"ף שהתה בקומה הרביעית. עם תחילת הכינוס פנו אנשיהביטחון של אש"ף למארגנים וביקשו פרטים על המלון. אחרי שקיבלו הסבר מפורט על מיספרי הקר

ל עיתים נדמה היה שהכל עוסקים בתחרות מי סבל יותר. כמעט כל אחד מהנואמים — יהודי-מדי רחי כפלסטיני — הכניס בנאומו פרק אישי, ובו סיפר על תלאתיו האישיות, על תל את מישפחתו, על הסבל האישי שעבר. מי שאולי היטיב לתאר זאת מכולם, ותיבל את דבריו בהרבה הומור וציניות, היה הר"ר גבריאל בן-שימחון, מחזאי (מלך מרוקאי) ומרצה באוניברסיטת תל-אביב. הוא שיעשע את המשתתפים בסיפורים על סבתו במרוקו, על מישפחתו שחיה שם, על ההברל המשמעותי בין חייו שם לחייו בארץ.

● באיזו צורה? להסביר ליהודים המרוקאים בישראל שכי ראי להם לפתוח את ליבם ולנסות להבין את המצב לאשורו. לנסות ולראות שהעתיד יכול להיות טוב רק כשהיה שלום, ושהשלום יכול להיות שלם עם הפלסטינים. ● אתה רואה איזה התקרמות? אני נמצא פה גם כדי להזכיר לכל הפלסטינים והישראלים את מאמציו של המלך חסן בניסיון להווי את תהליך-השלום זה 20 שנה. ● ובכל זאת, רוב המרוקאים בישראל הצביעו בעד הליכוד. גם אם חלק מהמרוקאים בישראל הם ימניים, בעומק נשמתם הם אינם אנטי-ערבים. הם בימין בגלל בעייה חברתית. ● ואתה מאמין שהמצב יכול להשתנות? הם צריכים להסתכל פנימה, ולראות איפה

יד כה הזדעזעה דעת-הקהל בארץ לא מעט בגלל „עריקתם" של מנהיגים יהודיים אמריקאיים לכיוון תמיכה באש"ף. עוד לא נרגענו מהם, והנה מת-חיל הסחף גם בקרב היהודים המיזרחיים. סרג' ברדוגו הוא ראש הקהילה היהודית המרוקאית. הוא איש-עסקים מצליח ואישיות ידועה גם במיסדרונות השלטון הישראלי. בניגוד לכל הישראלים המיזרחיים שנאמו בכינוס בטולדו, ושדיברו רבות על הקיפוח והאפליה שלהם זכו בהגיעם לישראל, אין ברדוגו לוקה ברגשות. בכינוס הוא היה חלק מקבוצה שלמה של יהודים מיזרחיים החיים מחוץ לישראל, חלקם בארצות ערביות. בין השאר היו בקבוצה זו הכלכלן סרג'

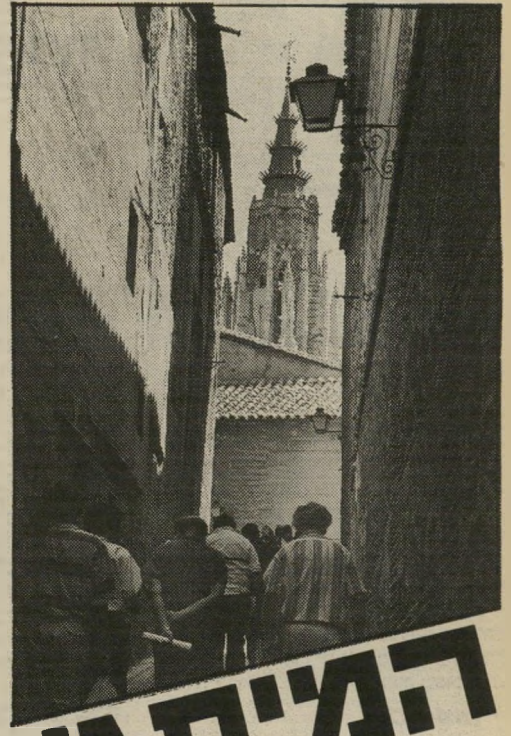

סרג' ברדוגו, ראש קהילת יהודי מרוקו. היה השבוע במיפגש טולדו. הוא אומר:

„אנחנו המרוקאים נקרב את השלום"

גם אם המצב הנוכחי הוא אלים זכואב יש דברים שעוזרים לי להיות אופטימי. אנחנו מקווים שבעתיד הקרוב נוכל לקדם את המשאומתן. ● אתה חושב שליהודים המיזרחיים חיים בתפוצות יש תפקיד בתהליך השלום? אני לא יכול לדבר בשם כל היהודים המיזרחיים. אבל אני יודע שיש רבים הדוגלים בעמדה שלי. אומרים שיש לנו תפקיד משום שאנחנו קרובים לערבים במנטליות ובמחשבה, וכך אנחנו יכולים להסביר ליהודים אחרים שאין לשנוא את הערבים. אני לא רוצה לומר לאחרים מה לעשות. אני, כמו רוב אנשי הקהילה שלי, חושב שתי (המשך בעמוד 12)

איידיה, סגני-נשיא הליגה התוניסאית לזכויות האדם; עמיל אלכלעי, חוקר ומתרגם מארצות-הברית; אלי בידה, כלכלן שנועד בסוריה, גדל בלבנון וחי בצרפת; נעים קטן, סופר, יו"ר האקדמיה המלכותית למדעים של קנדה, יוצא עיראק; סימון לוי, פרופסור לספרות ספרדית באוניברסיטת רבאט; הזמרת סמו, אברהם יודוביץ', מיזרחן וראש-החוג למדעי המיזרח-התיכון. וכמובן, אנשי קבוצת פרספקטיב ג'ודאו-ערב שטרחו על האירגון — ריימונד בן-חיים, יועץ בינלאומי הקולנוענית סימון בן-טון; רובד אדי, הכלכלן; ואנדרי אזולאי, מקבוצת דיאלוג. סרג' ברדוגו היה ביניהם, בבגדים יקר רים ובסיגר בפיו, מקשיב, משוחח, נפ-גש, מתעניין. ● למה אתה נמצא פה? אני חושב שלקהילה היהודית במרוקו יש תפקיד חשוב בחיפוש אחרי השלום במיזרח התיכון. אנחנו מהווים עדות חיה לצורת-החיים שיכולה להיות במיזרח-התיכון אחרי שיושג השלום. אנחנו לא חושבים שאנחנו יכולים להיות פעילים ממש בתהליך-השלום עצמו, אבל אנחנו רוצים לנסות ולעזור ככל שנוכל.

התחושה היתה שהמיפגש ירשם בספריההיסטוריה

המיפגש

מות וההפרדה. שאלו בתמיחה: „ומי שומר על הישראלים?" המארגנים ענו שהישראלים אינם מצויידים באנטי-ביטחון, וכי אנשי הביטחון הספרדיים ידאגו גם להם. אז השיבו אנשיהביטחון הפלסטינים: „טוב, אז אנחנו נשמור גם על הישראלים, אבל תרגיעו אותם, שלא יבהלו אם יראו שאנשים שלנו עוקבים אחריהם." גם באולס-הריונים היתה הפרדה מוחלטת בין המשתתפים הישראלים לבין המשתתפים הפלסטינים. בחדרהאוכל הקפידו הישראלים שלא לקיים את המגעים האסורים. שם, בחדרהאוכל, בלט בעיקר שולחנם של שני הרבנים הישראליים — הרב משה סוויסה והרב מרדכי מלכה — משום שהם, כדי לשמור על הכשרות, הקפידו לאכול בכלי-אוכל חד פעמיים. התחושה שמיפגש-טולדו עשוי, אולי, לי-הירשם בסיפריההיסטוריה — כראשיתו של מיפגה בדעת-הקהל הישראלית — היתה רווה חת. היו שדיברו על כך בבדיחות-הדעת והתייחסו כונון ברצינות, והיו שדיברו על כך ברצינות גמורה, בלי שמץ של הומור או אירוניה עצמית. מה שהשאיר אצל כל המשתתפים טעם רע במיוחד היתה הודעתו של הראשון לציון, הרב הראשי, כי ישלול משני הרבנים שהשתתפו בכינוס — הרב סוויסה והרב מלכה — את תעודות-הרבנות שלהם.

אני חי בדירה בבית-מגורים גדול עם שכי נים רבים, ואינני מכיר אותם. לפני כמה שכי עות פגשתי את אחד השכנים בחדרהאמר-רגות, ובנימוס רב אמרתי לו: „שלום ארון לייסנר" הוא ענה בהפתעה: „ארון לייסנר מת לפני שנתיים, אני ארון קראוס." הוא המשיך וסיפר שכמרוקו חיו כולם ברי יד: „שם לא הייתי אף רגע אחד לבד. שם הייתי הילד של כולם, וסבתי היתה הסבתא של כולם עם עשרות נכדים ונינים. במרוקו הירבו לספר לנו באריכות על המשיח העתידי לבוא, על הערגה לציון ועל כך שהמשיח יקח אותנו לישראל ולירושלים. וכך חיינו בהמתנה ארוכה למשיח. ואו, כשהייתי בן 8, המשיח הגיע והוא היה בחור בן 20, ששמו סם אבוטובול. הוא היה השליח מארץ-ישראל, שבא להוציא אותנו ממרוקו ולקחת אותנו לארץ." התחממות האווירה צויינה גם בכך שרבים מן הרבנים הישראלים בחרו לנאום בשפה הערבית. כך עשה הסופר סמי מיכאל, כך עשה הסופר שימחון בלאס, כך עשה נעים גלעדי, וכך עשו כוכבי שמש ולטיף דורי. לעיתים, כשאחד הנואמים הישראלים דיבר עברית, וחבר ישראלי אחר תירגם אותו לערבית, תיקנו את התרגום אילן הלוי, נציג אש"ף באינטרנציונל הסוציאליסטי הישראלי לשעבר, ומחמוד דרוויש, המשורר הלאומי הפלסטיני, חבר הוועד הפועל של אש"ף, ילד

לילה שהיד, פליטה פלסטינית, ילידת ביירות שבלבנון, אינטלקטואלית, משכילה, נאט"מראה, בעלת ראיית עולם רחבה וכושר ניתוח מבריק. לילה שהיד יכולה, אולי, להיות דוגמה מוצלחת ל"פלסטיני החדש". היא ופלסטינים רבים כמוה, החיים שנים רבות בגלות, הם החברה הפלסטינית שאינה מוכרת לישראלים. היא משתתפת בכינוסים בינלאומיים רבים, חלקם בהשתתפות ישראלים.
כך הגיעה גם לכינוס בטולדו. היא אינה חברה רשמית במוסדות אש"ף, היא עיתונאית ועורכת, וקרובת ממשפחה של פייצל אל-חוסייני.

כילדה את זוכרת שהוריך דיברו בגעגועים על פלסטיין?
אני זוכרת דיבורים על פלסטיין. תמיד ידעתי שאני פלסטינית, אבל עד 1967 המילה "פלסטיין" לא אמרה הרבה לחלק גדול מהעולם.
זה היה קשה במיוחד בלבנון, כי שם, בין החברים והשכנים, לכל אחד היתה שייכות. אני זוכרת שבסופי-שבוע כל אחד מהחברים שלי היה נוסע לכפר מולדתו, למישפחה שלו מחוץ לביירות. לי לא היה לאן לנסוע, ולא הבנתי בדיוק למה.

אבל היו לך גם חברים פלסטינים?
כן. אבל לפני 1969 היתה הפרדה מוחלטת בין הפלסטינים שבתוך מחנות-הפליטים לפלסטינים שמחוץ למחנות.
בכוונה?
הוא יליד ישראל בספרד, הראשון אחרי 500 שנה, אינו נמנה על ותיקי מייסדי-החוץ. הד"ר שלמה בן-עמי הובא למדריך ממסדרונות אוניברסיטת תל-אביב, שם היה מרצה בכיר ובולט. בן עמי מוכר כאיש מיפלגת העבודה וכיונה.

הספרדים לא בדיוק תמכו ביוזמה שלו, היו להם הסתייגויות מאוד ברורות לגבי חלקו של אש"ף בתהליך.
לרבים יש הסתייגויות. אבל בעיקרון הם תמכו ביוזמה וראו בה צעד חיובי בתהליך השלום.
אני חושב שאנחנו, בישראל, ממעטים בערכה של אירופה. פה צומחת מדינה של 320 מיליון תושבים. אנחנו מתרכזים בשוק האמריקאי, בעוד שהשוק הזה לעולם לא יוכל להגיע לעוצמה של השוק האירופי. דעת-הקהל בישראל חייבת להיות מודעת יותר למישקל הסגולי הגדול של אירופה. הביקור של שמיר כאן היה משמעותי מאוד מבחינת חידוד התודעה הזאת.

לילה שהיד, פלסטינית, עיתונאית ילידת לבנון. היתה השבוע במיפנש טולדו. היא אומרת:

"הרגשתי רחמים כלפי הישראלים"

טינית.
מאיפה את?

אמא שלי מירושלים ואבא שלי מעכו. אני גולרתי בלבנון ב-1949. אמא שלי באה ממישפחה שהיתה חלק מהתנועה הלאומית הפלסטינית. סבא שלי נאסר ב-1939 עליידי הבריטים, בגלל הפעילות הפוליטית שלו ונשלח למחנה ברודיה.
אחרי המאסר שלו, המישפחה גורשה מפלסטיין עליידי הבריטים, ואז הם הגיעו ללבנון, לביירות. סבא שלי הגיע לשם אחרי ארבע שנים בכלא.
הורי נפגשו בביירות, אבי היה רופא ולימד רפואה באוניברסיטה האמריקאית של ביי-רות.

הייתם חלק מהמעמד העשיר של ביירות?
אמא שלי היא ממשפחת חוסייני. סבא שלי היה גמאל חוסייני. למישפחה היה הרבה רכוש בירושלים, אבל כשהם גורשו הם לא יכלו לקחת איתם כלום, הם יצאו בלי כלום. בביירות אבא שלי עבד כרופא. גרנו בתוך העיר, כך שמעולם, בעצם, לא עברתי על בשרי את הקושי הכלכלי של מחנות הפליטים, את הקשיים הפיסיים. למרות זאת חיתתי בקושי קבוע של חוסר-שייכות למדינה שבה אני חיה.

כן. מחנות-הפליטים היו בשליטת צבא לבנון ואונ"א. אונ"א היה אחראי לחינוך, לרפואה, לשרותים וצבא לבנון היה אחראי לביטחון. החברה הפלסטינית היתה חברה מאוד פוליטית מאז 1948. התנועה הלאומית הפלסטינית היתה קיימת במחנות-הפליטים של לבנון, וידן ועוזה.
לכן הצבא הלבנוני הקיף את המחנות לגמרי והפריד אותם, בעיקר בביירות, מן השכונות הסמוכות. השליטנות הלבנוניים פחדו שהם יאימו על שלמות המדינה מבחינה לאומית. לכן לא יכולנו להיות בקשר פיסית עם הפלסטינים במחנות.
לא יכולנו להיכנס לתוך המחנות. הם היו מגודרים ובכניסה לכל מחנה היה שער. רק למי שהחזיק בתעודת-פליט של אונ"א נתנו להיכנס, ולי לא היתה תעודה כזאת.

לא עזבתי. אני נמצא בחופשה ללא תשלום. אני יכול לחזור לאוניברסיטה.
מה פתאום עשית צעד כזה — לעבור מהאקדמיה למייסדי-החוץ?
כי כשהציעו לי את התפקיד, חשבתי על זה, וזה נראה לי מעניין ותפקיד שאוכל לתרום בו. בסך-הכל תפקיד שמקשר בין העניין האקדמי שלי לבין העבודה, ואני לא מצטער שלקחתי את התפקיד.
מה מייחד את השגרירות בספרד?
הרבה. והאמת היא שבארץ יש הרבה חוסר מודעות וחוסר-ידע לגבי ספרד. בניגוד לציבור, מי שעוסק ביחסי-חוץ של ישראל, מודעים יותר למשמעות של מדינה זאת.

שלמה בן-עמי, שגריר ישראל השבוע במיפנש טולדו. הוא אומר:

"אני הולך לכינוסים עם פלסטינים"

ליוזמה המדינית, להתעלם מהפריצה של אש"ף מבחינה מדינית, בעיקר באירופה?
צריך להבין שהיוזמה הישראלית באה אחרי שנה שבה ישראל היתה כמצב קשה מאוד בתיקשורת העולמית. היתה תחושה מתמשכת שאין תשובה מדינית למצב. נוסף על זה, העמדה אירופית כבר מזמן מדרבת על זכות הגירה עצמית לפלסטינים ועל הצורך בשיתופי של אש"ף בתהליך המדיני. ההחלטה של השוק המשותף עכשיו היא הוספת מימד חדש, והיא הכרה בתוכנית השלום של ישראל כמסלול אפשרי. הרי עד עכשיו הקהילה האירופית חזרה והזהירה שהדרך היחידה היא ועידה בינלאומית, והיום הם מוכנים להכיר בזה שיש עוד דרך.

אומרים שהוא הימר על הצד המפסיד

דפנה ברק ריאיון את דויד מגן

שבט

הבטיח לי...

התארגנויות כוחניות! — זיהו אותי... כן, אם היתה התפלגות לפי מחנות, זיהו אותי עם מחנהו של שרון.

● זה כלל הזדהות אידיאולוגית? לתנועת הליכוד כולה יש איזה מכנה משותף אידיאולוגי. טוב, נכון שמתגלים לפעמים חילוקידיעות, נכון.

● איך מגיב שרון על הצהרות העצמאות האחרונות שלך? לא שמעתי שום תגובה... זה לא מנע את המשך הקשרים הידידותיים בינינו, אבל אלה לא פגעו גם ביחסי הידידותיים עם אישים אחרים בתנועה. לא שמעתי מילה, רמזו משרון או מכיוונו. אני בטוח שרבים מחברי המרכז, הוועדה את השראומה של הבחירות לשביעיות, קיבלו את הכרזותי די בסיביות. ● איזו טראומה קרתה בשביר עיזות? אנשים ניגשו לקלפי, כשהם גטויל כל שיקול עצמאי, קיבלו תכתיבים על פי מחנות. ● אני שומעת בדברייך גם טראומה אישית. בוודאי! אני זוכר שראיתי חברים שלי, ניגשים לקלפיות, מתנצלים, כן, אפילו מס' תכלים לי ישר לתוך העיניים. עם כל ההע' רכה והרצון הטוב, נאמר לי שוב ושוב, "איננו יכולים להצביע בעדך, היות וזוהי התמודדות בין מחנות, אתה מבין..."

עם הרבה רועל'ב ניתן לפרש את דברייך כך: ביולי היה לו נוח להימנות עם מחנהו של שרון ולה' בתרג' בשביעיה הראשונה ואילו באוגוסט, חודש אחר, הוא גילה שלא בליכ' נוח להיות מזוהה עם המחנה.

אבל מבחינת התוצאה שהשגתי — מקום שיש בשביעיה הראשונה — דווקא הייתי צריך להרגיש קורת'דות, להיות מרוצה: המקום השישי בשביעיה הרא' שונה היה עבור מג'ן-איש'מחנה שרון?

● זוכר את האקט הסומבי הרא' שון שלך כשהתייצבת מאחורי יצ' חק שמיר? אני חושב שניתן לציין בהקשר הזה את ה'17 במאי, כשמליאת הכנסת דנה בסוגיית היוזמה המדינית. היה זה שלושה ימים אחרי שהמשלה אישרה יוזמה זאת. נאמתי על העניין הזה בכנסת. אמנם הצבעתי על הסכנות שהיוזמה הזאת טומנת בחובה, אך בסופו של דבר — הצעתי לתמוך בה.

● תמיכה שנחשבה אז כמפ' תיעדה. לא, לא היתה כל הפתעה בצעד שלי. איש מאנשיהליכוד לא הצביע אז נגד היוזמה. ● אבל רבים מאנשיהליכוד הופ' תעו לשמוע התבטאויות בעד שמיר מפיו של איש שזוהה, כמנשך שנים, כ"איש של אריק שרון". אני לא זוכר שאנשים ממש הופתעו מכך. את עצמי — ודאי לא הפתעתי — לא, לא. אני מתפלל על הנימה הזאת. עוד באוגוסט 1988 הכרזתי פומבית שהמחנות בליכוד חלפו — עברו מהעולם, ושטנועההליכוד צריכה לפעול מתוך אחרותהשורות, ולא מתוך מחנות. כך שאם אנשים עלו על מה שקורה באיחור של שנה...

● שנה אחרי זה, המחנות בליכוד עדיין לא חלפו — עברו מהעולם. אני גורס שאין מחנות. נאמר כך: אם מישור מנסה לתרגם את הוויכוח על היוזמה כמייח' כוח של מחנות — הוא טועה. כמהלך ההכנות לישיבתהמרכז השבוע, אני הרגשתי שאני מדבר אך ורק בשם עצמי.

● הבה נהיה מסודרים: עד אוג' סט 1988 היית איש מחנה שרון? גם זה לא מדויק. ● תעזור לי לדייק. עד אוגוסט 1988, איימפרש כעצם להכ' חיש שמיר פעם, בהתארגנויות — אפילו

המהלך הבא של שמיר

יצחק שמיר ומקורביו כבר מתכננים את המשך המילחמה בעיקבות הקרב האחרון במרכזהליכוד. חולשתו המרכזית של מחנה שמיר היא כהונתו של אריאל שרון כיו"ר מרכזהליכוד. לכן מתכננים שמיר ואנשיו לנטרל את המרכז הימני ואת העומד בראשו — שרון, עליידי הקמת גוף חדש — תנהלה — שאליו יועברו חלק מסמכויות המרכז. ההנהלה אמורה לכלול כחמישים מ'2600 חבריהמרכז, והמועמד לעמוד בראשה הוא השר משה ארנס. למעשה גוף כזה היה קיים בעבר כחנות ובליכוד, אלא שבשנים האחרונות הוא היה משותק. וזה רק צעד אחד ממכלול צעדים מתוכננים של שמיר ונסיכיו, שמטרתם הפיכת הליכוד מתנועה פופוליסטית לתנועה אליטיסטית.

540

- ביום השני, ה'10 ביולי, מסר דובר צה"ל על 421 הרוגים פלסטיניים בשטחים הכבושים. מיספר זה כולל הרוגים מירי חיילי צה"ל בלבד. לפי ספירת "העולם הזה" עומד מיספר ההרוגים על 540. לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 667 הרוגים, לפי הפירוט הבא:
- 470 הרוגים מירי חיילי צה"ל ומתנחלים.
 - 77 הרוגים כתוצאה משאיפת גז.
 - 48 הרוגים ממכות ומתחשמשלות.
 - 72 הרוגים מסיבות אחרות.

מי הפסיד, מי הרוויח?

מהו מאז'הבוחות לאחר הקרב האחרון בליכוד? יצחק שמיר — טעותו המרכזית של שמיר היתה העיתוי שבו הגיע לפשרה עם יריביו. אם היה מגיע לפשרה רומה כמה ימים לפני ישיבתהמרכז, לא היה נוצר הרשם התיקשורתי, כאילו קרא שמיר כתביעניעה, שנאלץ לקבלו ברגע האחרון בלחץ האירוע. שמיר הבין שפיצוץ הישיבה, כמו גם הצבעות, לפי נוהל שהשר שרון שולט עלי, יביאו לו נזק חמור יותר. משה ארנס — הפסיד. במשך כל המשבר וגם במהלך השגת הפשרה לא היה לו תפקיד מרכזי. הוא נראה חיוור לעומת שלושת השרים מתנגדי התוכנית, המתמודדים עימו על ההנהלה. דויד לוי — המנצח הגרול של המשבר. ממצב שבו הספידו אותו, עשה לוי "קאמבק" מרשים. לוי פעל כממבר בצורה חכמה ולא תקי אישית את שמיר, כמו שרון ומודעי. לכן הוא הפך לכוח מרכזי בתהליך השגת הפשרה. לוי יצא מהמשבר ככוח מאחד בליכוד, המקובל על כל המחנות וכמי שיש לו עדיין כוח רב במרכז. אריאל שרון — שרון אומנם הוכיח שימוש חכם בתפקידו כיו"ר המרכז. הוא גם נתפס, ובצדק, כמי שהוביל את המהלך האופוזיציוני הזה, שזכה בהישגים לאמבטוליס. עם זאת שרון, בניגוד ללוי, שרף את עצמו במחנה שמיר-ארנס, ונתפס שם כיום כאויב המרכז. למעשה תפס לוי את מקומו הטקטי של שרון ככוח לשוןהמאזניים במאבק המחנות בתנועה.

יצחק מודעי — הרוויח והפסיד. מצד אחד הצליח ליצור לעצמו דימוי ניצ, מה שיקל עליו בעתיד את ההשתלבות בליכוד המאוחד. מצד שני השגיא את עצמו במחנה שמיר-ארנס. הנסיכים — המפסידים הגדולים. יוזמתהשלוש, שהיו שותפים מרכזיים בגיבושה, נפגעה. הציר ליכוד-מערך בסכנת פירוק, ושמיר לא התפתה לצאת לקרב מכריע מול שרון-לוי מודעי כרצונו.

דן מרידור ואהוד אולמרט הואשמו עליידי חברי המרכז כשמאלניים.

לשבות או לשתוק?

בסוף חודש יולי אמורה להיפתח בתונים הוועידה הכללית של אירגון הפת"ח. לקראת מועד זה מתקיימים דיונים בקרב תושבי השטחים הכבושים אך לציין אירוע זה ברממה, בשביתות או בהפגנות סוערות.

שגב תובע 134 מיליון

עורדהדין יוסי שגב הגיש לביתהדימשפט המחוזי בירושלים תביעה על סכום של 134 מיליון שקלים. התביעה, בשם בנק צפון-אמריקה, הוגשה נגד 27 נתבעים. ביניהם ניסים גאון, יואל הרצוג (בנו של נשיא המדינה) ורבים אחרים. טרם הוגשו כתביהגנה.

הרומאן שלו עם שמיר

שועל ותיק, דויד מגן. הגעתי אליו כאל "האיש שהימר לא נכון". מגן, אמרו רבים, נטש את מחנהו של אריאל שרון, שעימו זוהה במשך שנים, והתקרב לעבר היריב, יצחק שמיר. דווקא בשיא ההתקרבות, עת הצמידו לכך — אולי בטעות — מירסומים בדבר סיכויי של מגן להתמנות כשר בממשלה, אם וכאשר ייסע סוף-סוף אהוד אולמרט לווינגטון, הסתיימה ישיבתהמרכז בהפגנה כוחנית של שרון ובחיוכים מתנצלים של שמיר ("לא נכנעתי, לא התקלתי"). מגן, מצידו, הרים גבה ועוד גבה לנוכח שאלות. בתחילת השיחה אף הצליח לנטוע בי ספקות ולערער כמה הנחות-יסוד בדבר השתייכותו בתוך הליכוד וזהותו. רק לקראת סוף השיחה חודה בטון נמוך, שאכן הוא זהה בתחילת דרכו וגם בהמשכה עם "מחנה מסויים" (מחנהו של שרון). אז מה? חבריכנסת ממחנות שונים בליכוד אינם רואים את העצמאות החדשה של מגן בעין יפה. הם התבטאו באוזניי במילים חריפות. הכינויים למגן נעים מ"אופורטוניזם" ועד למילים שהנייר לא יסבלם. גילוייההאבה החדשים של מגן לשמיר מעוררים הערות סרקסטיות מושחות במיוחד.

מצד שני, יכול להיות שבא לו למגן להשתחרר מחיבוקהדוב של אבא אריק. יכול להיות שבא לו לגדול. אז מה? בתנועה הלאומית, מעבר ליוזמה המדינית ונושאים שברומו של עולם, מתחילה להסתמן גם מתיחות בין מי שרוצים לגדול.

1051 אנשים הצביעו בעדי. אני חושב שאני יודע מהם. אלה כהחלט אנשים שנמנו על המחנות השונים של הליכוד. כלומר: הצביעו בעדי גם אנשים ממחנות אחרים, מלבד אנשי מחנה שרון.

נו טוב, נעשו "דילים"...
אני, אישית, לא ערכתי שום דילם, ואם נעשו כאלה — לא ידעתי מכך.

מאז הברזות העצמאות שלך, הפסקו להזמין אותך ליישובות ולמיי פגשים במיסגרת מחנה שרון?

ביום ההצבעה בכנסת, בחודש מאי, דווקא הזמנתי לביתו של אריק, כך שאני מבין שלא היה שמץ של רוגז ונחמה כלפיי.

מה אריק מבין?
לא יודע, מפני שלא הגעתי הייתי, באותו היום, עסוק... אבל עלול להיווצר הרושם שקראת חודש יולי (קיום השביעיות) נערכו לשיבות חמ"ל קדחתניות במסווה של אריק, ישיבות של שעות על גבי שעות.

...?
תופתעי לשמוע שלא השתתפתי בשום ישיבת חמ"ל אצל שרון, גם כשיהיו אותי איתו. לא אסתר שהשתתפתי בישיבה לקראת הירידה בשביעיות. הישיבה התקיימה אז אצל אריק במישר.

הפירסומים השונים הצמידו את תמיכתך ביוזמת שמיר בהב" טחתו למנותך לתפקיד שר.

לא ביקשתי משום שר — דרגי: גם לא מאריק; — לפעול למען צירופי לממשלה. תמיד האמנתי בכך שהזמנת חבר לכהן בממשלה היא זכותו של מי שעומד בראש המערכת, דהיינו: ראש-הממשלה.

ערב הקמת הממשלה הנוכחית פניתי אישית לראש-הממשלה. ביקשתי להיפגש עימם בארבע עיניים, והצגתי לפניו את מועמדותי לחברות בממשלה. התקיימו שתי פגישות בארבע עיניים. בתום הפגישה השנייה למדתי משמיר שהוא מתכוון לצרף אותי לממשלה. כך דובר בינינו עוד בחודש דצמבר.

על רקע זה, גדולה היתה אכזבתי, כששמעתי אותו מקריא את רשימת חברי הליכוד שישתתפו בממשלה. ציפיתי לשמוע, באותו מעמד, גם את שמי. היה לי ברור שכך יהיה. עד אותו רגע בדיוק, לא ידעתי... והנה, לא שמעתי את שמי.

ביקשת משמיר הסברים?
כן. הייתי מאוד מאוכזב, מופתע, נרגז. בחלוף יומיים, התקדמתי. ביקשתי פגישה נוספת עם ראש-הממשלה. הוא לא חש בצורך להסביר — זה נעשה ביוזמתי. באותה הפגישה הודיע לי שמיר, כי מייד אחרי הבחירות המוניציפליות ימצא "פיתרון תעסוקתי" לגבי.

תעסוקה כחבר-ממשלה?

כמובן.
אם אני מבינה נכון, שמיר הית' נה את חברותך בממשלה בתפקידך בבחירות המוניציפליות?

בניגוד לרושם שנוצר כאילו יש איזשהו קשר בין תוצאות הבחירות המוניציפליות לבין מעמדו בתנועה, אין זה נכון. הקשר היחיד בין שני האירועים האלה הוא תקופת ההמתנה שנדרשתי להמתין.

מדוע — סליחה על חוסר הדד בנה — בעצם נדרשתי להמתין?

מפני שלא היה לו (שמיר) פיתרון לגבי באותו הדג. כך אני מניח. אני לא לחצתי באותו הרגע. ראיתי בבחירות המוניציפליות אתגר ונחמה שבו אוכל להשקיע את כישורי, אם יש לי כאלה.

באחרונה שב ועלה, בין שמיר לבין, נרשם חברותך בממשלה?

משיחות שהיו לי עם ראש-הממשלה אחרי הבחירות המוניציפליות, למדתי שאילו שמיר יכול היה להחזיר את הגלגל אחורה בכמה חודשים — בוודאי היה מצרף אותי לממשלתו.

על חשבון מ?
לזה אני לא יכול להתייחס.

ממש הכאה על חטא מצידו של שמיר...

אני מעדיף שלא להשתמש בביטוי כזה, אבל...

ומה השורה התחתונה של ביטויי החרטה האלה מצידו של שמיר?

אין לי ספק בכך שראש-הממשלה מחפש דרכים לצרף אותי לצוות חברי-הליכוד בממשלה. אני משוכנע בכך.

בבר נכונית משמיר לא בליכך מזמן. מה השתנה?

נכון, פעם אחת התאכזבתי. נורא התרגזתי. לקח לי יומיים להירגע.

לא נאמרת גם מהצורה שבה נורע לך עם אייכום ההבטחה?

זה טיבעי. כלומר: זה היה טיבעי על רקע הלחצים שהופעלו עליו או מכל מיני כיוונים. לכן לא הודיע לי אישית. אבל אני רוצה להדגיש שאני מאמין בכנות רצונו של ראש הממשלה לפצות אותי על העוול שנגרם לי.

יחד עם זאת, אם לא יעלה בידו לבצע זאת בקרוב — לא תהיה לי שום טענה כלפיו.

כלומר: הורדת את מערך הציר פיות שלך משמיר?

לא. אבל ההכרזות שהכריז באוזני, בשיחות פרטיות, הכרזות מאוד ידידותיות — מספקות אותי.

מה זה עולה לו להיות ידידותי כלפך? מה בדבר תוכניות ספציר פיות יות?

לא הייתי אומר שדובר על תוכניות בעתיד, אבל אני בליכך נהנה ממערכת היחסים הקרובה ביני לבין ראש-הממשלה...

ממתי חל תהליך ההתקרבות הזה?

אווה, זאת שאלה! אם היה קרח בינינו...
ואני מבינה שהיה?

כן. היה. עובדה היא שהוא לא מינה אותי כשר. אז בוודאי היה גושקרה, שהעיק על יחסינו. אז הקרח הזה הלך והפשיר במהלך העבודה בבחירות המוניציפליות: גם גיליתי שראש-הממשלה מתאמץ ומשקיע ממש מאמצים פיסיים, כדי להביא להצלחת הליכוד.

"חקירה" שמי הוזכר בטעות!"

שמו של דויד מן הוזכר, לא נעים, בהקשר לחקירה הפלילית בעניין חשבוניות הליכוד בבחירות המוניציפליות. מן לא השתגע מרוב שימחה כשזוכרתי בכך לקרוא את סוף שיחתנו, ומיהר לתקן אותי, שהפירסום היה רק בעיתון אחד — "חדשות".

הוא התנחש בזהירות-מישנה, הודך כדי מתאה מושוויות שהוא בכלל צריך לטרוח ולהתנחש בעניין, ובשביל מה לו, ומה פתאום: "ראיתי את אותה ידיעה אומללה וניחתי. עובדה היא שאלה שחשעו ושהזכירו את שמי בטעות, נאלצו לבלוע את אותו העיתון. שמי הוזכר בטעות!"

הפירוש לדבריו של מן הוא שדבריו של מרדכי יהל, שחקר במיטרה תהובל לממונים עליו, פורשו לא נכון. אמנם, מן היה ראש-מטה הבחירות המוניציפליות, אך אחרים עסקו בצד הכספי. אליהם, כפי הנראה, התכוון יהל.

בבחירות המקומיות. הוא למעשה מילא את הבטחתו...

איזו הבטחה?

לשמש כחיל מיספר 1 במערכת שלי. של הליכוד שהוא עומד בראש.

שזו! אנא, הגדר מהי "מערכת-יחסים קרובה" בינך לבין שמיר.

מערכת של אימון מוחלט. אני לא אוהב את השאלה, אבל אם את לוחצת — אימון מוחלט, כנות, גילוי-לב.

איך מגיבים "הנסיכים", מקר רבי שמיר, על הידידות האמיצה הזאת?

אני לא שותף לשום תחרות על מי יותר קרוב. כל הפגישות שלי עם ראש-הממשלה מתקיימות בארבע עיניים. הן רבות, הן אינטנסיביות, הן ידידותיות. האווירה באותן פגישות חמה. זה לא תלוי ולא קשור בשום גורם נוסף.

שאר אנשי-שמיר מתאמים איתך? משתפים אותך?

אם לגזור מהתקופה האחרונה, למשל לקראת ישיבת-המרכז השבוע, או נשאלתי על-ידי מיכאל דקל אם אני יכול לסייע

מכל וכל את יוזמת שמיר, ואילו אני תומך בה. אוהו, איזה ויכוחים התנהלו בינינו בכל זאת, נותרנו ידידים.

אז נכון לעכשיו, אתה רץ עצי מאי המקורב לשמיר?

אם מישוה יערוך מפקד ערכני של המחנות בליכוד, אותי הוא ימצא מחוץ לכל המחנות.

איזה מחנה ניצח, לדעתך, בי ישיבת-המרב?

אתן לך תשובה שלא תאהבי...

תנועת-הליכוד?

איד ידעת? ידעתי שלא תאהבי זאת!

אתה, שתמכת ביוזמה המקור רית של שמיר, תומך כיום באותה ההתלהבות ביוזמת-שמיר המושווית?

זה לא נכון! מי שבורק את מהלך העניינים, למרות שנשמעו קולות נגד היוזמה, עיקריה אושרו בסופו של דבר תוך כרי אחדות-השרות, ואפילו רוממות-רוח, בישיבת-המרב. צריך להדגיש — כמה שהושג אין כל

מגן

נורא התרנתי. לקח לי יומיים להירגע!

טסיה ממצע הליכוד. טוב ששמיר הדגיש את עקרונות מצע-הליכוד: בכלל, עלול להיווצר כאן רושם מוטעה: מגן הימר לא נכון... אבל השאלה החשובה סביב היוזמה המדינית היא: האם היא תואמת את מצע-הליכוד.

צריך לזכור שרעיון הבחירות בשטחים מוזכר בהסכם קמפ-דייב. הסכם זה נכלל במצע הליכוד. הניסיון הזה לקשור בין היוזמה המדינית לבין האלימות הגואה ברחבי ארץ ישראל והמבונה "אינתיפאדה", אינו נראה הוגן בעיני. הרעה החולה הזאת — האינתיפאדה — היא מספיק כאובה, כדי שיהיה צורך לטפל בה בנפרד.

מה עלול, אחרת, לקרות? אם ייקלע הנושא המדיני למבוך סתום — זה יזמין פעולות אלימות, שמטרתן תהיה להשפיע על המשאומתן.

לסיכום: אחרי הדרך הסתלתלה שעשינו בין שרון לבין שמיר, מתי תהיה שר?

קשה להעריך. אני רק מבקש שלא להצטייר כאדם המגיע כל בוקר למישרד-הממשלה, נוקש על אחת הדלתות ושואל: "נו?"

אני חושב שסכלנות היא תכונה שכראי להתברר בה.

אתה מבורך?
אווה, יש לי סכלנות, ברוך השם!

תשקיד

הגרוזים באים!

ביום השישי הקרוב תגיע לארץ קבוצת שרים מהרפובליקה של גרוזיה, ובכללם שריהחוק, שריהתעשייהוהמסחר ושרים אחרים. הם מגיעים לארץ ביוזמת גורמים מתחום העסקים, העומדים לתתם איתם על חווים כלכליים. נראה כי הרפובליקה של גרוזיה מעוניינת להדק את קשריה עם ישראל במישורין, ולא באמצעות השילטון הסובייטי המרכזי. בימים אלה נמצא בארץ גם שריהתרבות של אזרבייג'אן, סולד בולבול-אוגלי, מוסלמי המבקר בעיקר גורמים במיגור הערבי.

כך במרכז השילטון המקומי?

עם ניצחון הליכוד במרכז השילטון המקומי מתכוונים לבצע מיספר שינויים בתפקידים הבכירים המאוישים על-ידי המערך. התפקיד הבכיר הוא תפקיד המנכ"ל. השמות שהוזכרו כמועמדים אפשריים הם: ישראל כץ, לשעבר עוזרו של אריאל שרון; מריאן גריסרו, מנהל המחלקה המוניציפלית במצודה; ואריה זיץ, סמנכ"ל מישרהחקלאות. ניראה שסיכויי כין עדיפים.

פולין: אנוטי-שמיות בלי יהודים

למרות שבפולין חיים כיום כמה מאות יהודים בלבד, הופצו באחד רונה ברחבי המדינה כרוזים בוטים נגד יהודים. אחד הכרוזים הובא ארצה על-ידי תיירים ישראלים, שביקרו באחרונה בפולין, ובין שאר הדברים המופיעים בו, מכונים היהודים בשם "חוג הטשולנטי". בכרוזים מואשמים היהודים בכל העוולות והאסונות שבאו על פולין, בין השאר רצח אלפי קצינים פולניים ב-1941 ביקר קאטי. הכרוז קובע עוד כי ראש-משלתה הנוכחי של פולין נשלט על-ידי יהודים חברי אותו חוג, האשמים בגניבות, בדהי מורליציה, ברצח עובדים, בהחרדת זיהום רדיואקטיבי ובאיום הנשק הגרעיני. הכרוזים נמצאו בכנסיות וברחובות ורשה, והם אינם חתומים. לא ברור איזה גוף עומד מאחוריהם.

סיכסוך ימנע מיכרז

חברת "סולתם" עלולה להססיד עיסקה גדולה במדינה זכה בגלל מילחמות שנתגלעו בין המנכ"ל, אורי שימחוני, לבין בעלי חברת-השידוק של "סולתם" - "סלגרי". מדובר במיכרז בהיקף של מיליון רולר לחלקי-חילוף לתותחים. סלגרי הגישה הצעה למיכרז בתיאום עם סולתם, אולם שימחוני, בגלל סיכסוך עם מישפתח זבלורוביץ, מבעלי חברת השידוק, הגיש הצעה זולה ב-20 אחוזים באמצעות סוכן. בינתיים משהים מקבלי-ההחלטות את ההחלטה, למרות שלפי עדות הנספח הצבאי באותה מדינה היה המיכרז תפור על סולתם. תוצאות המיכרז היו אמורות להיות מוכרעות ב-5 ביולי, אולם עד היום לא התקבלה ההחלטה. אם לא תתקבל הצעת סולתם יהיה זה גול עצמי לכור. השותפה בסולתם ב-76 אחוזים ובסלגרי ב-50 אחוזים. מה גם שמדובר באפשרות להמשך העיסקה, בהיקף של עשרות מיליוני דולארים.

מס-ההכנסה מתייעל

באגף מס-ההכנסה מחפשים דרך שתאפשר לאזרחים, ולרואיי-חשבון בשמם, להגיש דוחות שנתיים באמצעות מחשב. האגף גם שוקל שינוי ההסדר הקיים של העברת ניכויים חודשיים קטנים. הרעיון הוא כי ניכויים למישרדים ולמפעלים קטנים ייעשו אחת לחודשיים תחת אחת לחודש, אם שיעור האינפלציה לא ישתנה. כך עולה מדברים שאמר משה שביט, הנציב החדש של מס-ההכנסה, במפגש פנימי של ועדת-המיסים של לישכת רואיי-החשבון.

הסופר הכמעט לאומי בא להקליט

אווירה של מבוכה ושימחה-לאיד הורגשה באולם. עמוס אטינגר, מנוסה בהתנהגות בנים כלפי אביהם (ורעואל אורלנדר, בנו של יעקב אורלנדר שריבר רעות על אביו בתוכנית דר מה), לא המשיך להקשות. מאוחר יותר אמר אמיר, סטודנט הלומד בארצות-הברית, כי הקטעים של אביו לא הצחיקו אותו מעולם. לא רק אמיר העביר את האווירה החגיגית באולפן-ההקלטה בהרצליה. שרה, אשתו של קישון ב-30 השנים האחרונות, לא אהבה את העיסוק האינטנסיבי בחווה, האשה הראשונה. אטינגר שיחזר באריכות כיצד הגיע קישון לארץ עם אשתו הראשונה. הם נישאו עוד בהונגריה, ועלו יחדיו. נולד בנם הבכור, רפי. החיים עם אפריים קישון לא היו לדעת חווה כל-כך מאושרים, כי הרי מה יכול להיות מאר שר בחיים עם גבר המשגן במשך 24 שעות ביממה את מילון גור לעברית? במהרה היא מצאה את עצמה בזרועות גבר אחר. הם התגרשו. למרות זאת המשיך אטינגר במשך כל

קלטת התוכנית "חיים שכאלה" התקרבה לסיומה כאשר עלה אמיר, בנו של אפריים קישון, לבימה. הקהל, כבר עייף, רדום קמעה, התעורר בהפתעה. הבן אמיר, באופן בוטה, שהקפיץ את כולם

מיה אוחה אחת שאיך יכול בלעדיה? נשאל קישון. כולם החתילו במבוכה

הכריז: "אני לא קורא את ספריו של אבי. מעולם לא קראתי, ואין ברעתי לעשות זאת בעתיד."

האשה השנייה שרה ושאהר עם הכלב

ציון צפריה, העולם הזה

התוכנית להתייחס לחייו של קישון עם אשתו הראשונה, חווה, וכמעט ולא התייחס אל אשתו זו כמעט 30 שנה — שרה. בגמר ההקלטה הזמנו המשתתפים לארוחה אצל הקישונים, ושרה העירה בארסיות כי אולי מוטב שחווה היא שתזמין ותארח את האורחים.

מה שלא ידע הציבור, גם לאחר שידור התוכנית, הוא ששתי הנשים הללו אינן היחידות בחייו של קישון. חווה התגרשה והתחתנה עם גבר אחר. שרה, האשה השנייה, ובתה רננה, חיות בארץ, בעוד שקישון עצמו שוהה רוב הזמן בשווייץ, בוויולה מפוארת על הר שליד ציריך, ושם מסתתרת לה "הקטנה" הנוכחית — השלישית במספר — ישראלית שהצטרפה לקישון בעוזבו את הארץ, כבר לפני 12 שנים.

כמהלך התוכנית שאל אטינגר, שכנראה אינו יודע על קיומה של האשה השלישית, את קישון: "מיהי אותה אחת שאינך יכול בלעדיה ולוא לרגע, שאינך עוזב אותה לעולם?" בקהל השתרר מבוכה, נשמעו לחישות, המקורבים נעו באי-נוחות בכסאותיהם. קישון התפתל, הסתכל לצדדים ואמר: "שרה, אשתי הקטנה". המתח נמשך. כעת היה זה אטינגר שמיהר להכניס לבימה את "פיפי", מיוזרתו הצמודה של קישון, שחברה לסוללות ונעה לבדה לעבר מרכז הבימה. המקורבים נשמו לרווחה. הצבע חזר לפניהם.

התוכנית החלה בשירהנושא מסלוא שוב ח' המדבר על ארץ-ישראל. בקהל נשמע רחש של ליגלוג. משהו העיר בהונגריה על הפיסקה המדברת על ההגעה לארץ: "כן, הארץ הן הגיע ישר משווייץ".

למרות ניסיונות הפירגון, לא הצליח הקהל להשתחרר מתחושת אי-הנוחות והורות לכך כב התוכנית.

קישון קיפץ
לפעמים הוא פניו לארץ

חיים

כפולים שכאלה

לא צריך לקבל פרס נובל לספרות כדי שיעשו עליך תוכנית "חיים שכאלה". אפריים קישון קיבל תוכנית. הצופים לא ישמעו את הסיפור האמיתי

היו אף שהתרגעו על כי אדם המתגאה בכך שעזב את הארץ, והמעז להעביר ביקורת כה חריפה על הקורה בו, וזכה מהרשות הממלכתית לכבוד שכזה.

עם הצלחה לא מתוכננת, ובגרמניה קישון הוא הצלחה. הגרמנים אוהבים לרכוש את ספרי. אומרים שהוא נותן להם את הלגיטימציה לאנטי-שמיות האצורה בתוכם. פעם אמר מיי שוה מ"המאפיה ההונגרית", כי אפריים קישון מצא דרך מקורית ביותר להעניש את הגרמני

נים, הוא פשוט לוקח מהם הרבה כסף, ולא כפיצויים. את רכבו הכתיבתית החל קישון — אז פרנץ קישהונט — בהונגריה. הוא התרשם

והושפע עמוקות מהסופר וההומוריסטן ההונגרי קאריןתי. רבות מיצירותיו הראשונות היו פארפראזה על יצירות קאריןתי. אפריים קישון מוכשר. בזה אין ספק. חלק גדול מיצירותיו בשנות ה-60 היו נפלאות. עד היום מעורר שמו הערצה בקרב הדור של אז. הוא גם מצליח ביותר בשיווק עצמי. הוא מוכר את עצמו לגויים נהדר. בארץ, כ-15 השנים האחרונות, הוא מצליח הרבה פחות. כשכולם היו עולים חרשים ונתי

**הבן: לא קראתי אך
ספר אחד שכתב אבא.
לא מעניין אותי**

קלו בבעיות זהות, הכל דפק כמו שצריך. כשי החלה חלוקה ברורה לשתי קבוצות — אשכנזי וזים וספרדים — החלו העניינים להשתבש. במחנה-עבודה בהונגריה זכה קישון בפרס על הומורסקה על קרחת, הומורסקה של הדי

ניסיונותיו להתקבל כחבר באגודת-הסופרים, לקח לו שנים עד ששוכנעו שם, באגודה, לאפשר לו חברות, למרות שבנידודו היה במי שך שנים אחד מראשי האגודה.

לאפריים קישון נותרה, אחרי השואה, מישפחה קטנה ביותר. אחותו המבוגרת ממנו אני, טיפלה באמם עד שנפטרה. קישון ביקר אותה לעיתים די רחוקות. הוא היה עסוק. הוא תמך בה כספית, ואולי חש כי די בכך. הוא מנותק כמעט לחלוטין משאר מישפחתו, ומנסה להתחמק מ"הוראה" בקשר המישפחתי. פעם הציג את בת-ידודתו לפני אורחים מגרמניה, כבת-ידודה של דודה של בת-ידודה.

לשמחות מישפחתיות הוא אף פעם אינו מגיע, לילדיו הוא דואג מאוד, כלכלית, קשה לומר כי הם גדלו "תחת סינר". הוא היה עסוק בנקמה הגרמנית שלו.

לדבריו זה לגמרי לא נורא שהוא חי בחור"ל, די לו שילדיו חיים בארץ. הוא במילא עסוק. אז מה פתאום שישמור על קשר עם מישפחתו ה"מורחבת", שמונה, ארבעה או חמישה אני שים? נוכחותו של גאון לזמן קצר שקולה כנגד נוכחות תמידית של אנשים מהישוב. גאונים יושבים בחור"ל.

שם טוב

אפריים קישון נולד בשם פרנץ הומנו. שם-העט הראשון שלו היה פרנץ הונט. כשהתברר לו כי כבר קיים סופר בשם הונט (שם ללא משמעות מיוחדת ומאוד נפוץ בהונגריה), ולאחר שנשאל שוב ושוב אם הוא אחיו הצעיר של הונט, הפך את שמו לקישהונט (קיש בהונגריה — קטן).

"ארבינקה" הידוע הוא איש אמיתי בשם בר. פעם הם היו חברים טובים. בערכי ההקלטה נשאל בנו של ארבינקה אם הזמן אביו לתוכנית. תשובתו: "למה? הוא כבר לא צריך אותו יותר! גאונים לא צריכים קשרים שכאלה."

מזור היה לפיכך לראות את קישון פורץ בכך בפגישה עם מציל מישפחתו, יוסף גרבר ביץ, שהיה שכן המישפחה והצילם בזמן המרי לחמה. המציל הובא לארץ במיוחד להקלטה התורנית. אפריים קישון הופתע באמת ופרץ בבכי נורא. אולי הוא פיתאום הבין כי "לא טוב היות האדם לבדו", וכי הרבה פחות טוב כשהבן אמיר עולה לבימה ומספר קבל הנוכחים, כי מעולם לא קרא ספר של אביו.

פוקים על השולטים. בארץ הפסיק קישון להי יות בצד הרפוקים. הוא הפך להיות בצד השני של האשכנזים שהסתדרו. אז כבר היתה כתיבתו פחות עוקצנית, והעבירה הרבה פחות תחושות אותנטיות. הוא ניסה כוחו בהומורס קה פוליטית, תפס את הצד ה"ימני", ארץ ישראל השלמה. זה לא היה פופולרי וזה לא היה די טוב. אטיאט החל להישכח. למרות

"ארבינקה" הוא איש אמיתי. הוא לא הזמין לתוכנית. קישון כבר לא צריך אותו.

הליך-השלום הוא הדבר החשוב. לכל יהודי שחי במרוקו יש מישפחה בישראל, כך שה שלום הוא עניין אישי גם ליהודי מרוקו. זה לא רק דיבורים על פוליטיקה, אלה דברים אישיים ואינטרס אגואיסטי.

● **גם לך יש קרובים בארץ?**
בוודאי. אמרתי שלכל אחר במרוקו יש קרוב בישראל. גם לי יש, ואני מבקר אותם והם מבקרים אותי.

● **איך קרה שכולם סביבך עלו לארץ, שקרובי-מישפחה שלך עלו לארץ ואתה ומישפחתך לא עליתם?**
רק 70% מיהודי מרוקו עלו לארץ. יש יהודים מרוקאים בצרפת, באנגליה, בקנדה, בספרד, ביוגוסלביה, ואף באוסטרליה. אני רואה את מרוקו כמולדת שלי, ואני חי שם כמו כל אזרח.

● **אבל עובדה היא שכל היהודים המרוקאים שלא הגיעו לארץ, הצליחו.**

זה נכון, זו עובדה.
● **אתה חושב שמי שהגיע לארץ עשה טעות?**

אני לא יודע, אבל העובדות מונחות לפנינו, ואי-אפשר להכחיש אותן. הרי למי שלא עלה לארץ אין מוח מיוחד.

● **אתה נפגש הרבה עם אנשי אש"ף?**

זו הפעם הראשונה.

● **אז למה דווקא עכשיו?**
כי ההצהרות שלהם התקרמו מאוד, ועכ"ש נראה לי רגע מתאים שאדבר איתם.

● **אתה מתכוון לדבר עם יצחק שמיר על הכינוס הזה, או על הברה באש"ף?**

אני מדבר תמיד עם כל אחד. ואני לא מרגיש שבבואי לכאן אני עושה משהו מיוחד. אני מרגיש כמו אדם שהשתכנע שיש הורמנות למצוא דרך לשלום, כי היו שינויים והיתה התקרבות במדיניות של אש"ף, והיתה גם ועידת קובלנקה.

ואני מרגיש שיש לי חוב מוסרי לחקור את העניין הזה.

● **ואתה לא מרגיש שיש לך חוב מוסרי לשכנע את המנהיגים בישראלי?**

אל? בוודאי, כאותה מידה.

● **תדבר על זה עם שימרון פרס?**
עם פרס אני נפגש הרבה.

● **תדבר איתו על אש"ף?**
זה לא סוד שאני נמצא פה. אני לא מתחבא, אני מופיע בפומבי.

● **מה תגיד לפרס?**
שזה חשוב לשמוע יהודים ופלסטינים חבוי אש"ף מדברים על תהליך-השלום, ללא הקלישאות שאנחנו הורגנו לשמוע, ובניסיון אמיתי למצוא דרך לקשור את החושים ביחד.

מה שנאמר בכינוס בטולדו זו הצהרה רגשית, ואני חושב שמה שהיה חשוב בטולדו הוא לא הדברים שנאמרו, אלא עצם קיום הכינוס.

● **תסכים להיות מתווך בין ישראל לאש"ף, אם יבקשו ממך?**

אני מקווה שלא יצטרכו אותי, כי אם יצטרכו אותי, פירושו של דבר שהם מאוד רחוקים ממשימות.

● **ואם תתבקש?**
אני לא חושב שאני מתאים. אבל ארגיש מאוד לא נוח אם לא אעשה כלום. אני חושב שיש לנו משימה — להוכיח שיהודים וערבים יכולים לחיות ביחד.

● **אתה מאמין בזה?**
אני מאמין כי אני חי את זה.

● **יש לך חברים ערבים?**
90% מחברים שלי הם ערבים. וחברים פירושו, שאני חי איתם, עובד איתם, הולך לבקר בבתייהם, הם מבקרים בבית שלי. אנחנו צוחקים ביחד ובוכים ביחד.

אנחנו העדות הטובה ביותר לחיים משותפים.

פ.מ.

העם

אספסוף של לינין

בעיקבות ההלם. יצאו כל

העכברים מחוריהם.

ישראל אחת הציגה את

עצמה

מתאבד פלסטיני, קנאי דתי שוחר-נקמה, קרא בשם חברו, נכדה-אינתיפאדה, תפס בהגה האוטובוס ודירדר אותו לתהום. 14 איש נהרגו, נפצעו, וכיניהם המתנשק עצמו. מעשה-הוועה היכה את המדינה כולה ב"הלם. סערות-דגשות עברה על הציבור היהודי. וכמו תמיד במצב כזה, יצאו כל העכברים מחוריהם.

הרמגזים מכל המיפלגות, שביקשו לעשות הון אישי מהטראגדיה עליידי הסתה פרועה.

הפסיכופאטים למיניהם, שזעקו להפעלת עונש-המוות, אף שכל מומחה-הביטחון רואים בכך אסון.

ובעיקר: אספסוף-הלינין' שוכני איזורים שוליים של העולם התחתון הפלילי, הפוליטי והחברתי, המוכנים להזדעק בכל עת כדי לעשות שפטים בכני כל מיעוט.

במשך כמה ימים ראה העולם כולו את פני ישראל האחרת, המכוערת. הישראלים ש"הסתכלו בראי זה נתקפו חרדה. לפתע התגלו לעיניהם תהומות, שאינן גלויות לעין בימים כתיקונם.

היה זה אות-אזהרה.

זה יכול לקרות כאן

תקרית קטנה בחוף קיסריה

חושפת את מצב המדינה

זה יכול היה להיות סיפור של שלושה יהודים בפולין של פילסורסקי או בגרמניה של ויימאר. אבל זה היה סיפור של ערבים במדינת-ישראל.

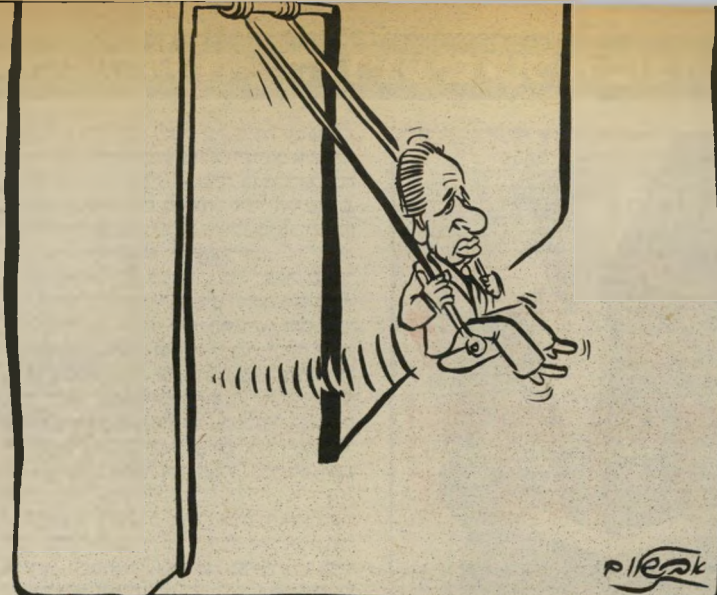
סיפור קטן — ודווקא משום כך מבהיל. צעיר, נער זנבה. שלושה אורחים ערביים צעירים יצאו לשפת-הים בקיסריה. צעיר בן 19, נער בן 15 וחבר נכה.

אך הגיעו לשם, נתקלו בקבוצה של בריו נים מאור-עקיבא, שהתנפלו עליהם והיכו אותם בלי אכזבה — בשרשראות, במקלות, במהלומות ובכעיסות. עשרות היהודים שהיו מסביב, אורחים שחפשו שלווה ושיוף, לא התערבו. אנשי מישמר-הגבול, שהיו בסביבה, לא התערבו אף הם. הערבים זעקו וביקשו רחמים. איש לא שעה.

השלושה ניצלו בקושי, אולי מפני ששתי נשים זעקו והתחננו. הם הגיעו הביתה, לכפר רם. אבי הקורבן העיקרי ניסה להגיש תלונה למישטרה בטלפון, אך הועבר מתחנה לתחנה. כל השוטרים סירבו לקבל את התלונה. רופא מקומי ביקש את הפצועים וציווה להם עברים לבית-החולים בחדרה. שם היו מונחים במשך שעות, מבלי שאיש טיפל בהם, עד שהגיע רופא ערבי העובר במקום. בית-חולים זה משרת ציבור ערבי גדול במשולש. עדת-ראייה אחת היתה כתבת-הרדיו רפה גליק. היא שהתה בשפת-הים עם גיסתה. אולי היו הן שתי הנשים שזעקו וביקשו הצילו את הערבים. גליק פנתה לאנשי מישמר-הגבול במקום. אלה סירבו להקשיב לה והיפנו אותה לתחנת-המישטרה בחדרה.

שם סירבו היומנאים — שוטר ושוטרת — לרשום את התלונה. "את תוצאי שם רע על אורע-קבא" התריסו בפניה. שוטר קשיש, שניסה להגיד לשוטרים שחובתם היא לרשום את התלונה, הושקע בגסות.

כל זה השתנה ברגע שכתבת-הרדיו שירי רה את הידיעה בקול-ישראל. שוטרים הגיעו אל הכתבת הביתה ורשמו את התלונה, שוטרים אחרים מצאו את הקורבנות, אחרי חצות,

החוצה או פנימה?

לעמדות אחרות. החלטות מרכז-הליכוד שמו קץ לתיקוה זו.

כדברי הסיסמה שנפוצה השבוע בארץ: "שמיר סוגר".

בעיני רבין היתה היוזמה טכס כדי להגיע להידברות עם אש"ף, מבלי לערב את אש"ף בגלוי ובמישרין. התהליך נועד לאפשר משאומתן עם מישלחת פלסטינית שתאשר עליידי אש"ף, מבלי שהקשר הזה יהיה רישמי. גם תיקוה זו הופרכה השבוע. כפי שאמר רבין בשיבתה של לישכת מיפלגתו: אי-אפי שר למצוא "פארטנר" למשאומתן על סמך התנאים של הליכוד. (רבין נרתע מפני המילה "שותף").

בגדי המלך החדשים. עמדתו של רבין היא הקובעת.

למעשה מבטא רבין את עמדת מערכת הביטחון כולה. בזה כוחו.

צה"ל, השב"כ ושאר זרועות-הביטחון הגרי עו והימכר למסכנה שאי-אפשר לנצח את האנתיפאדה, ושאפשר לשים לה קץ רק בדרך של משאומתן מדיני. כדי להגיע לכך בהקדם האפשרי, רדוש "פארטנר". מכיוון ש"איש בצמרת הביטחונית עדיין אינו מעז לה ציע בגלוי משאומתן עם אש"ף (אף שהכל אומרים זאת בשיחות פרטיות), נולד הרעיון של הבחירות כשטחים הכבושים.

לאיש אין אשליה לגבי אופי המנהיגות שתבחר. תהיה זאת מיפקדת-האינתיפאדה. מכיוון שהכוונה היא לנהל משאומתן על הפסקת האינתיפאדה, אין גם טעם בכל מנהיגות אחרת.

עוז וייצמן מילא את תפקיד הילד באגדת המלך-העירום. הוא שאל: אם כבר לנהל משאומתן עם אש"ף, מדוע לא במישרין? מדוע לחפש מתוככים אולם איש מן הפוליטיקאים האחרים לא העז להגיד זאת.

פרס או רבין. בזאת טמונה חולשתה של מיפלגת-העבודה.

הלישכה החליטה להמליץ לפני המרכז על פירוק-הממשלה והליכה לבחירות. אם אכן תתגשם המלצה זו — חרף לחצים אמריקניים ופנימיים — תצטרך מיפלגת-העבודה להתייצב לפני הציבור כאלטרנטיבה לליכוד. גורלה בבחירות הבאות יהיה תלוי, בין השאר, בהצלחתה לשכנע את הציבור שאמנם יש לה תוכנית פוליטית אלטרנטיבית, ברורה ואמינה.

על חלק מן הדברים רמז פרס בנאומו בלישכה: פשרה טריטוריאלית, שטחים תמורת שלום, הידברות עם "פלסטינים". לא הוא ולא רבין העזו לבטא את הפסוק המפורש: "משאומתן עם אש"ף". אך התחמקות זו עלולה לסכל את ניסיונם לשכנע את הבוחר ביציבות תוכניתם.

בבחירות הבאות עשוי להיווצר מצב פאראדוקסלי: רבין ופרס ינופפו בתוכנית שמיר, ואילו הליכוד ינופף ב"חישוקים". אך לא ברור אם פרס או רבין יהיה הפעם נושא הדגל העיקרי.

וגבו מהם עדות. דובר המישטרה מסר הודעה. שלושה חשודים נעצרו. המפכ"ל הבטיח חקירה של השוטרים.

שמך על המדורה. מיקרה זה, קטן ושוכלי לכאורה, מראה את תפקוד המערכת כולה.

בכמה איזורים במדינה היו בימים האחרון נים גילויים של פרעות. ערבי נהרג ואחרים נפצעו מידי אבנים בדרום. בירושלים ערכו פורעים פוגרומים, אחרי שניסו לכלות את זעמם בביתו של ח"כ דני צוקר מר"ץ. בכל האירועים האלה בלטו אברכים דתיים, עבריינים פליליים וסתם צעירים מוסתים.

ערבים ובני-אדם

זהו עניין של הגדרה. ואולי יותר מזה.

ביום השני, 10 ביוני 1989, הודיע דובר צה"ל שלפי הספירה הרשמית נהרגו עד ה-4 ביוני 417 ערבים ו-9 יהודים. באותו היום התפרסם בחדשות כי בהלי וויית אחד מקורבנות פיגוע-האוטובוס, שימ עוז דהאן, אמר השר רפי ארדי: "עד היום נהרגו באינתיפאדה 14 בני-אדם, ועכשיו נהרגו בבת אחת עוד 14".

המעשלה בדרך החוצה?

לפרס זה נשכר. הוא מעדיף בחירות. יש לו סיבות. גם לרבין.

קשה לדעת מתי זה קרה בדיוק. אולי בשעה שנאלץ להימלט על נפשו, כשניסה השבוע להשתתף בחלופיית אחר הקורבנות של פיגוע-האוטובוס. אולי זה קרה כאשר ראשי עיריות-הפיתוח שפכו עליו קיתונות של השמצות, כאילו היה הוא האשם במצבן. פתאום תפס פרס שהנמכת הדגלים של מיפלגתו לא הועילה, שהתפרסותו לפני ציבורים לאומניים וערתיים לא הביאה תועלת. הוא נשאר גלגל חמישי בממשלה הדוהרת ימינה, ומיפלגתו נראית ככוח פוליטי שוקע. החלטת מרכז-הליכוד, שרוקנה את "יוזמת השלום" מכל תוכן, חשפה את ערוות מיפלגתו לעיני כל.

יצחק מול יצחק. יוזמת-השלום הומצא על-ידי יצחק רבין, ואומצה על-ידי יצחק שמיר. מלכתחילה היה ברור כי כל אחד משני היצחקים התכוון למשוך אחר.

בעיני שמיר זה היה גימיק של יחסי-ציבור (ראה הדון). שנועד לשנות את פני ישראל בעולם, להלח באמריקאים ולהרוויח זמן. פרס, רבין והאמריקאים ידעו זאת, כמובן, אולם הם קיוו כי שמיר ייגרר בעלי-כורחו

כולירה

מה אתם מחפשים?
● סתם. מה את קוראת?
 אני קוראת, כי כולם בירושלים.
● לא למה את קוראת. מה את קוראת.

תראה.
 אני רואה. אהבה בימי כולירה.
 אתם מחפשים משהו?
● אולי יש איזה פוסטר מעניין על הקיר. דויד בן-גוריון, שימעון פרס, משהו.

אין. הקיר ריק, המחשב עטוף בניילון מע' קר, והאשה הזאת שולחת אותנו למקום שבו נוכל למצוא את התמונה של מנהיג מפלגת העבודה. תלכו למשרד-האוצר, היא מצי' עדי, יש לו שם הרבה עוזרים ואנשים, וכל הקירות מלאים בפוסטרים שלו. תלכו לשם. מאיזה עיתון אתם?

נוער העבודה

בין הקומות השקטות שועט נוער-העבודה. בחור ממושקף ורציני גורר אחריו שלושה נע' רים חסרי-קייטנה. הם נעצרים במיון שבקר מה הרביעית, והממושקף נעמד מול החלון הפונה אל הים, מתחבר לטלפון שליד הרלפק, ומדבר החוצה. אם תסתכלי מהחלון תוכלי לראות אותי, הוא אומר בשימחה ומהחלון של הבית שבצד השני של רחוב הירקון, זה שעל המירפסת העלילת שלו תלוי שלט גדול, נוער העבודה, הוא מקבל כנראה איזה איתות שגורם לו לחייך.

כרטיס חבר

כל האנשים בבית מפלגת-העבודה ברחוב הירקון 110 מסתובבים עם כרטיס-חבר ביד. זה לא ברוק כרטיס-חבר. זה כרטיס כחול גדול, עם חורים לכל אחד מימי החורש. כל חור עובר ארוחה במיון של הבניין.

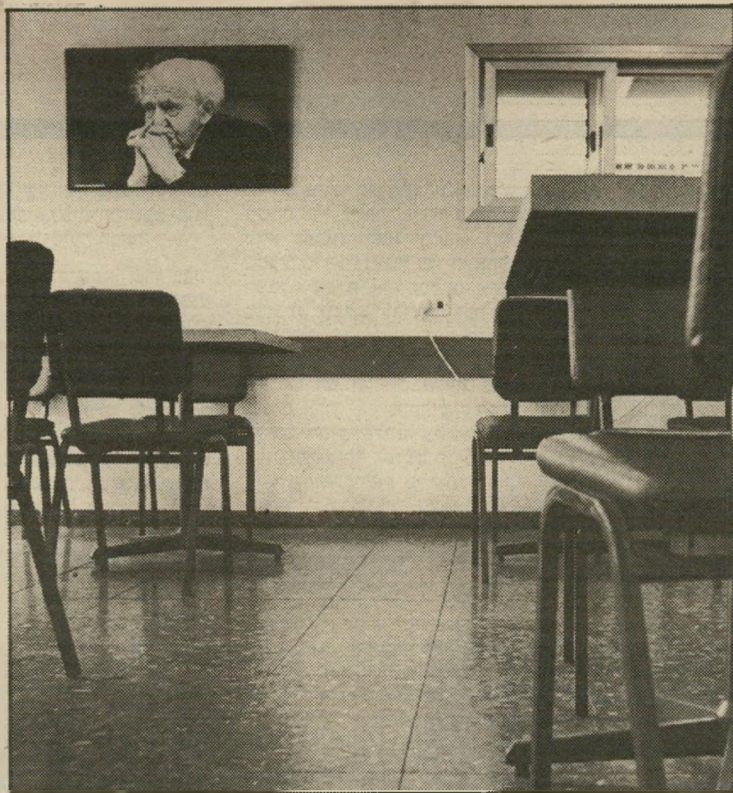
פוסטרים

בחדר של הדוברת, שנמצאת עכשיו בירד' שלים, באמצע הישיבה החשובה של לישיבת מפלגת-העבודה, יש פוסטר. מתחת לכותרת "השתנות" מצוירי רצף של פורטרטים. מצד ימין יצחק שמיר, מצד שמאל צ'רלי צ'פלין, ובאמצע תיעוד המטמורפוזה. עכשיו, צריך רק להבין את הכוונה: האם במפלגת-העבודה צ'רלי צ'פלין נהפך לשמיר, או שמיר הופך לגאון הקולנוע של כל הזמנים? משהו כאן לא מבין משהו יסודי מאוד. בחדר של גלית, המוכירה של המזכיר, מיכה חריש (לפרוש או לא תאמין לי, אני חצויה), אני מאמין, יש פוסטר ענק. בן-גוריון נשען על הכותל המ' ערבי. הראש המפורסם ביותר של העם היהודי אסוף בידיים ששיות, ובמרכז הרעמה הי כיפה גדולה. זה חדר שנעים להמתין בו אם אתה בא לשיחות קואליציוניות מטעם אגודת ישראל.

לא מתראיינת

אני לא מתראיינת, היא אומרת לי בת' קיפות של שראוצר-ערבי-פחות, ולא יעזור לך כלום. אני גם לא מוכנה לדבר על כלום, כי לא. ואל תחשוב שאני לא יודעת. אוהו, מה שאני יודעת. אבל זה דברים מהמיטבה, ואני לא אספר אותם. אולי כשאני אעזוב פה את העבודה אני אלק לעיתון שלך, ואני אמכור לכם את הסקופים של המאה. אבל אני לא מדברת על כלום, ואני לא אדבר, אפילו שאני מכירה את כולם, ואחרי שמכירים את כל הגדולים מקרוב, אז רואים שזה לא משהו מיוחד, חוץ משימעון, שהוא באמת משהו, וכולם עושים לו עוול, ולא מגיע לו.
● את לא צריכה לדבר. כבר דיברת.
 מה פתאום דיברתי?

בהירקון 110 לא מאמינים לפרס

במרכז המפלגה אפילו לא מתחילים להתרגש. שם כבר שמעו הרבה פעמים דיבורים על פרישה. ביום שהלישכה יושבה המשיך מרכז-המפלגה להתפורר.

יונתן שם-אור

● אם היית מרגישה טוב, היית רוצה להתחלק עם כל העולם. רק מי שרע לו מתכנס בתוך עצמו.
 טוב, נכון, אז מה? אבל המצב רע בכל המדינה, לא?

מקהלת הצבא האדום

החדר הכי עליו בכל הבניין של מפלגת העבודה, ארבע וחצי קומות קרירות ברחוב הירקון 110, הוא החדר של בקי פרישטאט, מהמחלקה לתרבות, שמחזיקה כרטיס-ביקור בשלוש שפות: ערבית עברית ואנגלית, המס' פרים לכולם שהיא "היועצת של שימעון פרס לענייני תרבות" והיא נוסעת למוסקבה, ל' שבועיים וחצי. אלף פגישות, מיליון נאומים, ואולי גם יצא משהו. בינתיים עולים אליה לרגל, וממש קשה להאמין איזה ספרות

מתורגמת כבר לרוסית, ואפילו נתן יונתן, במהדורה הרוסית, מצוין על העטיפה שהוא נולד ברוסיה. העלייה לרגל לחדר של בקי זו עלייה ספרותית, של כל מיני אנשים שתוק' עים לה ספרים ליד, ומבקשים ממנה לרוור אותם לאן שהיא רוצה, והם מציעים, אגב, לתת את זה ליושב ראש אגודת הסופרים שם. הנה, תראה, בקי מראה לי את לוח-הפגישות שלה, "זה מה שאני הולכת לעשות שם". הפעם נפרוש, היא אומרת בחדרוה אמיתית, אתה לא חושב? לא?

לא נפרוש

תבוא ביום החמישי, אומרת לי מישיה, אחרי שהיא סוגרת את מקלס-הטלוויזיה, המשרד תוכניות לילדים, ואז תראה פה פעילות. אז אנחנו ממש עובדים.

● פורשים?
 לא.
● למה לא?

אנחנו משחקים במישחק השתקנים, שזו גירסה משוכללת למישחק הוררת העיניים. מי ידבר ראשון. אני מנצח. כי יש יותר מידי אינטרסים אמיתיים. משק, כלכלה, אתה מבין. אי אפשר להפקיר את הכל לליכוד.

בית שמש

תבוא לישיבת הלישכה הבאה, מבקשים ממני בין הקומות, כדאי לך. היא תהיה בבית-שמש.
● עיר העגבניות שחזרה בי תשובה?
 נכון מאוד.

הדין המדיני

אחרי שכולם גמרו לאכול, והתחפפו מהמיון שבקומה הרביעית, התחיל הדין המדיני. המיון נראה כמו הכלאה בין חדר אוכל קיבוצי קטן ובין מיטבחון של מחלקת הנשים בבית-החולים הקרייה, והוא שונה מאוד מהמיון של מצודת-זאב, למשל, שנראה כמו חומסיה בתחנה המרכזית.

● אפשר להצטרף?

השולחן המדיני מביט בי, ומאשר. למה לא, בכבוד.

● מה אתן אומרות?

חמש הנשים, עובדות המיון, שנחות קצת על כוסי-הקפה שלהן, מביטות זו בזו, ומדברות יחד, עד שאסתי, הפרסיה היפה, ממגנטת אליה את כל המבטים, והיא עכשיו הדוברת היחידה:

לא יפרשו, ולא צריך שיפרשו. הלוואי וכולם יהיו ביחד.

אינשאללה, מאשרות הנשים עם תנר עות'מאני, האומרות אחדות, אינשאללה.

● אולי חברי-הכנסת יחליטו אחרת?

מה. חברי-כנסת, איזה חברי-כנסת. אני יותר טובה מחברי-הכנסת.

נכון. הגדולים נעשים גדולים בגללנו. כולם רוצים רק את הכסא. בשביל זה מחברים את הכסאות לרצפה, שהם לא יקחו איתם את הכיסאות.

למה אף אחד לא דואג לחיילים שלנו? הבנים נותנים שלוש שנים, ואת הנשמה, ואחר כך הם נוסעים לחוץ-לארץ, כי אין עבודה.

אין. עבודה. זה לא נכון מה שאומרים שיהודים לא רוצים לעבוד. כן רוצים, אבל אין עבודה.

תגיד לי, אולי תגיד לי אתה למה אף אחד לא מדבר על החיילים שלנו? למה כשערכי מקבל קצת מכות עושים כזה רעש, וכשחייל שלנו זורקים עליו אבן, אף אחד לא יוצא בשבילו? למה זה ככה?

● הצבעתן ל"עבודה"?

בטח. כולנו מצביעות למפלגה. אי-אפי שר ללכת נגד מי שנותן לך לחם, לא?

● ואיך פרס?

מותק.

● ורביץ?

הכי טוב. אין כמו רביץ. פרס גם כן, אבל רביץ, הוא הכי בסדר. הוא הכי מבין. "אללה, נועלת המבוגרת את הדין ה' מדיני, די עם פוליטיקה. מי באה ליס'?"

הרדיו

ברדיו, המכשיר הפעלתני ביותר בבית של מפלגת-העבודה ביום הגדול של ישיבת-ה' לישכה, מגיעות כבר הפרשנויות מירושלים. כל הפרשנים, המומחים למאורעות שהיו, מנסים לייצר את המשבר הגדול, שיפרנס אלף מהדורות חדשות ומאות עיתונים. כן יפרשו. לא יפרשו. פרס לא ילך לעימות מול רביץ (שבו הוא יפסיד), ולא נגד הליכוד בבחירות (שבהן בוודאי יפסיד). פרס כן ילך, והוא בעצמו אומר את זה. דיבורים.

על ש"י ועל ח"ן

נחוג ♦ יום-הולדתו ה-60 של הפרופסור (לספרות עברית) גרשון שקד, מבקר, סופר ושופת פרסים ספרותיים. שקד, איש האוניברסיטה העברית, הוא יליד אוסטריה, שממנה עלה בגיל עשר, ואב לשתי בנות, שהרבה לכתוב על ש"י עגנון ועל ח"ן ביאליק, אם כי עבודת-הדוקטור שלו היתה דווקא על המחזה העברי בתקופת-התחייה.

בשבדית ובאידיש

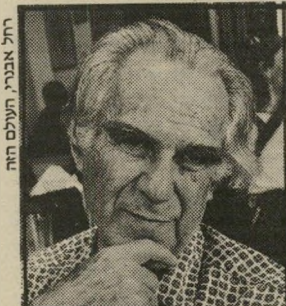
נחוג ♦ יום-הולדתו ה-70 של בנימין תמוז, סופר (רקוויאם לנעמן). פסל (הפסל בגן-העצמאות התל-אביבי לזכר הטייסים שנפלו על הגנת תל-אביב, 1948) ועורך. תמוז הרב-גונוני, שעלה בגיל 5 מחאקוב האוקראיני, הספיק להיות, בטרם מדינה, איש פלמ"ח, קצין-קישור בין הסוכנות היהודית לצבא הבריטי ואפילו צנזור-עיתונות מטעם שילטונות המנדט. כ-20 שנות המדינה היה תמוז, לשעבר מראשוני הכנענים, גם נספח-תרבות בשגרירות ישראל בלונדון, גם העורך הספרותי של הארץ (משך 13 שנים), גם יוצרו של המדור הסאטירי עוז, גם עורך עיתון-הילדים המנוח הארץ שלנו, גם סופר-ילדים פורה (המלך ישן ארבע פעמים ביום) וגם אחד הסופרים העבריים המתורגמים ביותר (בין השאר: לשוודית ולאידיש).

קיבוצים ומושבים

נפטרה ♦ בגיל 78, משה קול, מי שהיה משך 12 שנים שר-התיירות (מטעם הליברלים העצמאיים). קול, מאבות עליית-הנוער ואחד מחותמי מגילת-העצמאות (שהוטט במיוחד מירושלים הנצורה, שבה מנת לצרף חתימתו למגילה) היה יליד פולין ואב לשלוש בנות, ששאב את עיקר כוחו הפוליטי מן העובד הציוני, תנועת העובדים הלא-סוציאליסטית.

במים ובשמים

נפטרה ♦ בגיל 81, אביגדור סטימצקי, מבכירי ציירה של ישראל. סטימצקי, יליד אוקראינה, שעלה ארצה בגיל 13, הרבה לצייר ציורים אבסטרקטיים, בצבעי מים

צייר סטימצקי אופק חדש

ושמן, היה, לפני 40 שנה, בין ראשי אסכולת אופקים חדשים והציג ברחבי-העולם (בין השאר: בפאריס, לונדון, בסארפאול ובסטוקהולם).

של ארי סופר לצידו של האח קמ' בל, בתור שולח הטלקס. תישאל איפוא השאלה: כלום אין בטלקס, שהוגש כאמור, משום הוכחה לכאור, שהעורך-הדין אכן ייצג את המ' ערער כאותו הליך מכוח הרשאה חוקית?

בית-המשפט מתייחס גם לתצ' היר שהוגש בתיק משנת 1983 על-ידי בן-חמו ושואל: "אוסף אך זאת גם המצהיר אלי בן-חמו לא הגיש תצהיר מטעמו, שבו הסביר את מה שניתן לפרש כהטעית בית-המשפט

בשמו של ארי סופר בקשה לבית-המשפט בירושלים לבטל את פסק-הדין שניתן בהיעדרו של סופר. הטענה היתה כי הוא לא קיבל את ההזמנה לדיון, בגלל הסיכסוך עם אשתו. בתצהיר, שצו' רף לבקשה, הצהיר אדם בשם אלי בן-חמו: "הוסמכתי על-ידי ארי סופר ליתן תצהיר זה לצורך ה' בקשה לביטול פסק-הדין..."

בייניש עצמו הגיש לבית-המשפט טלקס, חתום בידי ארי וק' מבל סופר, המייפה אותו לפעול

לא תהיה זו משימה קלה למיטרת-ישראל לחקור את עורך-הדין יחזקאל בייניש, בעלה של דורית בייניש, פרקליטת-המדינה החדשה, בפרשה של הונ' את בית-המשפט. אבל נראה שלא יהיה מנוס מצעד כזה.

כבר תחילת הכוונתה של בייניש כפרקליטת-המדינה לוותה בשערור' ריהוואט, כאשר התברר שבחוללה באפקה, השייכת לה ולאחותה, פ' נינה הררי, מתנהלת נציגות של ממשלת פנמה. מיכאל (מייק')

הבעל של...

פט עקב תצהיר שאינו מבטא את האמת.

אסתפק בשאלות שעוררתי, ולא אתייחס לטענה האפשרית, המתייחסת לאחריותו האישית של עורך-הדין בייניש שאין הוא חסין בפניה בשל ההוראה שבסעיף 6 (ב) של חוק השליחות, שזאת עקב טענ' תו של המערער, שעורך-הדין בייניש לא הוסמך להגיש את ההליך בשנת 1983 מטעמו של סופר, וק' יים יסוד סביר לחשוב, כי נושא זה יעסיק את בתי-המשפט בעתיד, אם יתמיד סופר בהכחשתו ובהת' כחשתו להרשאה.

רברי בית-המשפט העליון מצ'

ארי סופר כי גם התצהיר שהגיש בשמו אלי בן-חמו ב-1983 הוגש ללא סמכות וללא ידיעתו. הוא מסביר כי הכל נעשה על-ידי אחיו, קמבל, ששלח את הטלקס ורצה בטובתו, אך לא הודיע לו דבר על המתרחש.

שופטי בית-המשפט העליון — אברהם חלימה, אהרון ברק ומנחם אלון — שהעירער הגיע אליהם, הביעו פליאה על מהלכים אלה. וכך אומר השופט חלימה: "לא אסתיר את פליאתי מכך, שעורך-הדין בייניש עצמו תומך בטענותיו אלה של המערער, ואף היה מוכן לנהל את הדיון בהמצאת הפתיחה על רקע הכפירה בכל שני

כבא-כוחו של ארי סופר. הוא גם הבטיח להביא לבית-המשפט יפוי-כוח רישמי לשיבה הבאה.

רשם בית-המשפט, שרן בבק' שת ביטול פסק-הדין, לא השתכנע אמנם שסופר לא קיבל את ההזמנה, אך מטעמי צדק הסכים לבטל את פסק-הדין בתנאים מסויימים.

אין מחלוקת על כך שסופר לא קיים את התנאים הללו, ועל כן הוצא נגדו צו-מעצר על אית-שלום הכסף. הוא שוחרר רק אחרי שאחיו מישכן את ביתו, כביטחון לקיום פסק-הדין.

המילחמות הללו נמשכו שלוש שנים, וב-1986 הגיש עורך-הדין

הררי, גיסה של בייניש, הוא יר' ימינו של הגנרל אנטוניו נורייגה, הורון של פנמה.

הפרשה החדשה המתרגשת וב' אה על עורך-הדין בייניש, בעלה של פרקליטת-המדינה, לא יצאה מטורייה-רכילות ולא התחוללה על-ידי עיתונאים. היא יצאה מעטו של בית-המשפט העליון, ועורכי-דין רבים — שקראו את הפסיקה האחרונה בקובץ פסק-הדין של בית-המשפט העליון, כך מ"ב, חלק רביעי, עמוד 727 — נתקלו בה בפליאה.

ראשיתה של הפרשה בשנת 1983, כאשר אחר בשם ישראל מר' סק הגיש תביעה כספית בדיון דוחף

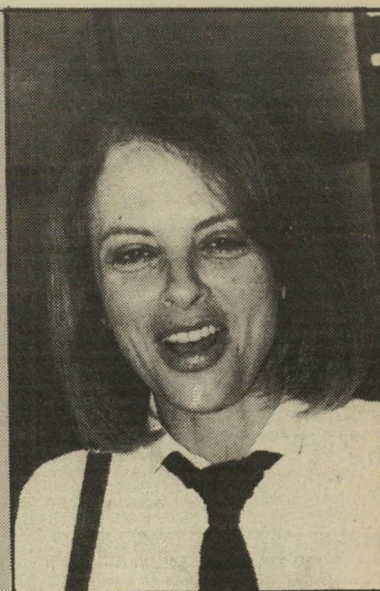

טיינים בנימוס רב, ובלשון עדינה ומרחמת.

הפירוש הפשוט לדברי בית-המשפט העליון הוא כי יש בפרשה זו חשש לעבירות פליליות, ויתכן שעל מיטרת-ישראל יהיה לחקור את כל הנוגעים בדבר. הרמז השני הוא באשר לאחריותו האזרחית של עורך-הדין בייניש, אם פעל בשמו של אדם ללא הרשאה ממנו.

אילנה אלון

בעליהן של שתי נשים מבורסמות — דורית בייניש (מימין) וגליה סוכד (משמאל) מסובכים בפרשה

עשה על-ידי עורך-הדין עצמו קר' רם לכן, זאת, בלי שראג אפילו לה' גיש לבית-המשפט תצהיר מטעמו, שבו יסביר כיצד הוטעה בית-המשפט בדיון שהתקיים לפניו בהמצאה מ-1983, ועל סמך מה חתם עורך-הדין בייניש על אותה המרצה, כשהוא מכנה את עצמו כבא-כוחו של המערער.

"עובדה זו מקבלת מישנה' חשיבות, כאשר על אותו טלקס, שהוגש לבית-המשפט, מופיע שמו

בייניש בקשה חדשה, לבטל את פסק-הדין נגד סופר, שבה נכללת הטענה המקורית על אי-מסירת ההזמנה בגלל הסיכסוך עם אשתו, וכן בגלל טענה חדשה ומעניינת. "יניש טוען כי ב-1983 לא היה מוסמך לייצג את סופר בבקשה לביטול פסק-הדין, וכי רק ב-1986 התברר לארי סופר מפי בייניש כל מה שהתרחש עד לאותו תאריך. כאשר נודעו לסופר דברים אלה, ייפה את כוחו של בייניש לפתוח

נגד ארי סופר, הגרוש של גליה סוכד, קריינית הטלוויזיה הערבית. באותה תקופה היו סופר ואשתו מסוכסכים, ועמדו להתגרש.

ההזמנה לדיון בתביעתו של מר' סק נמסרה לידי גליה סופר. בעלה לא הגיע לדיון המישפטי. בית-המשפט פסק לטובת מוסק וחייב את סופר לשלם לו כטוב-כסף נכ' בד.

וזמן קצר אחרי מתן פסק-הדין, הגיש עורך-הדין יחזקאל בייניש,

המסחר חסות מס' 1

100%
NUTRASWEET®
SWEETENED

עם חומרים המפלים על הטעמים

קניץ קל זה טמפו דיאט

25 מעלות. לא פחות.

בקוץ החם שלנו, אי אפשר לוותר על מיזוג אויר. גם אין כל צורך לוותר. הבעיה היא, שקיימת נטיה להפריז בקרור.

מה רע בזה?

קודם כל זה לא נעים, כי פשוט קר מדי. שנית - זה לא בריא, כי עוברים כל הזמן מחום לקור מוגזם.

שלישית - זה מכביד על חשבון החשמל.

ולבסוף: קירור מוגזם בשעות הצהריים, שהן בקיץ, שעות השיא של ביקוש החשמל - מכביד על משק החשמל והאנרגיה, ויוצר בזבוז משאבים למשק הלאומי.

מה אנחנו מבקשים? לא להגזים בקירור -

25 מעלות - מספיק.

**יופי עם מיזוג אויר,
אבל למה להקפיא?**

חברת החשמל לישראל

כולם אמרו ששמיר הובס. יתכן שכולם טועים

מזיגדל מזכור

למחרת הבחירות נעלמים הבוחרים. נשארים רק "הפער לים", אלה ישתתפו בחיי היומיום של המפלגה, יאיישו את הסניפים, יילחמו ביניהם על מקומות במסדרות המקומיים והארציים.

יש הבדל גדול בין הבוחרים והפעילים. מי נמשך לפעילות מפלגתית — שהיא תמיד משעממת, ולרוב גם מכוערת — בין בחירות לבחירות? רק מי שיש לו מוטיבציה חזקה מאוד. למי יש מוטיבציה חזקה כזאת? לאנשים בעלי דיעות קנאיות נחושות ו/או שאיפות אישיות חזקות ו/או תאוות כבוד עזה.

אנשים כאלה נוטים, בדרך הטבע, לקיצוניות. הפעיל הממוצע קיצוני בהרבה מן הבוחר הממוצע.

במשך הזמן נפער פער בין מוסדות המפלגה ובין ציבור הבוחרים. המוסדות הולכים ומקצינים. מנהיגי המפלגה עומדים לפני דילמה: לשמור על קונסנוס די רחב כדי למשוך את הבוחרים, תוך סיכון מעמדם במוסדות המפלגה — או לנקוט עמדה קיצונית שתמצא חן בעיני מוסדות המפלגה, תוך סיכון מעמדה של המפלגה בציבור הבוחרים. עסקרמיסלגתי, הרוצה לשמור על שילטונו במפלגה, יעדיף בדרך-כלל את הדרך הראשונה.

יש רון זימן את שמיר למיפסטיחברים במרכז-הליכוד, בידעו כי זהו מוסד קיצוני זה דומה יותר להמוני-של-לינץ' מאשר לגוף פוליטי, המעריך דקויות דיפלומטיות. ברגע ששמיר נענה להזמנה — מחוסר-ברירה — הוא ידע שעליו להקצין את עמדותיו. וכך הוא עשה. זה לא קשה לשמיר.

אילו היה שמיר צריך להיות קיצוני עוד יותר, היה מקבל גם את זאת. הוא היה בהחלט מוכן להכריז על הצורך בכיבוש עבר-הירדן או על תליית כל ערבי עשירי.

כי כאשר צריך מנהיג לבחור בין אהדה בווינגטון ובין אהדה במרכז-הליכוד, התשובה מובנת מאלה. לפי שעה, לא הסנאט האמריקאי בוחר בראש ממשלת-ישראל, אלא מרכז הליכוד.

לכן המילים אינן חשובות כשלעצמן. הן בבחי-נת ציק בלי כיסוי תמורת מיגדל-איפל. מה שחשוב הוא: בידי מי נשאר בסופו של דבר העט הנובע?

מי ניצח בקרב על השילטון בליכוד?

אין בכלל קובעים מי ניצח בקרב מסוג זה? מה הן אמות-המידה לניצחון?

בתורת-המילחמה יש כלל פשוט לקביעת הני-צחון? ניצח הצד ששדה-הקרב נשאר בידו.

היה צורך בכלל כזה, מפני שלעיתים קרובות קשה ל-החליט מי זכה בניצחון האמיתי. לא אחת ניצח מצביא בקרב למראית-עין, אך הפסיד בו למעשה, כמו המלך פירוס, בגלל ריבוי אבידותיו. לא אחת הוכה צד אחד אך חזר והיכה את אויבו למחרת-היום.

לכן היה צורך במיבחן פשוט וחד-משמעי. מנ-צח מי ששדה-הקרב נותר בידו.

אורי שחברי מרכז-הליכוד הלכו הביתה, שדה-הקרב נשאר בידי שמיר.

הוא נמצע. הוא איבד יוקרה. הוא נאלץ להת-פטר. אך הוא נשאר בשילטון.

שרון הסכים להצביע בעד יוזמת-השלום, שאותה כינה לפני כן התוכנית הגרועה ביותר שהיתה אי-פעם. שמיר הסכים להתנות את היוזמה בתנאים החושפים את כל הגיחוך שבה.

עד כאן המיגדל והצ'ק. אבל שמיר נשאר בשילטון — גם בממשלה, גם בליכוד. וזה העיקר.

שמיר רוצה להישאר בשילטון עוד זמן רב, ובוודאי עד ששרון ולוי יירדו מן הפרק כמזעמרים לירושלם. הוא רוצה להעביר את השילטון, כבוא היום, לנסיכים שלו. לשרון וללוי אין זמן. הם צריכים להפיל את שמיר במהרה, לפני שיתכנסו הנסיכים. השבוע לא הצליחו בכך. שמיר צריך להרוויח זמן, עד שיצליח לבצע את זממו. השבוע הצליח בכך. העט הנובע נשאר בידו.

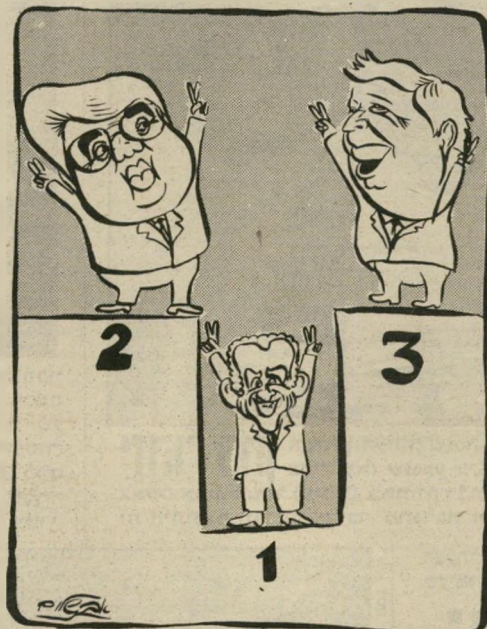
כך או כך, אין ערך מומשי למה שהוחלט במרכז-הליכוד.

אריאל שרון טען כי יוזמת-שמיר עלולה להוביל ל-הקמת מדינה-פלסטינית, והוא צדק. אילו היתה היוזמה רצינית, היתה מובילה לשם.

שמיר טען שאין צורך בחישובים, מפני שהוא במילא לא היה מוותר לעולם על ארבעת העקרונות האלה. **כך או כך, זהו ויכוח על לא כלום. מבירת מיגדל-איפל. מתן ציק בלי כיסוי.**

קרב האמיתי היה, כמובן, על העט הנובע. על דבר ממש. על השילטון בתנועה.

שמיר שלט בה. שרון ושות' רצו להדיח אותו. זה היה שם המשחק. זה היה הסיפור כולו.

סעיפי היוזמה המדינית היו, בסך-הכל, הפיגיונות שבהם ניסו הקושרים להרוג את שמיר.

האם זה הצליח? מי ניצח בקרב זה?

קודם כל, משהו על שדה-הקרב עצמו. מדוע בחרו שרון ושות' דווקא בסנאט של הליכוד כדי להתנקש בחייו של קיסר זה?

פשוט מאוד: מפני שמרכז-הליכוד הוא הגוף הקיצוני ביותר בתנועה כולה. כאשר שרון מתיימר להיות קיצוני, ושמיר מוצג כמתון — הפורום הזה נוח למתנקשים.

מדוע המרכז הוא בליכך קיצוני? לדעתי, פועל כאן חוק פוליטי, שעדיין לא הונצח בספרות המיקצועית. אני מרשה לעצמי לנסח אותו כאן, ואני מקווה שייקרא כבוא היום על שמי, חזק אבנרי. (על מישקל. חזק פריקנסון, "העיקרון הפיטרי" ו"חוקי מרפי").

וזהו נוסח החוק: בכל מיפלגה, הקיצוניים מש-

תלטים על המרכז.

התנסיתי בתהליך זה במפלגות הקטנות שעזרתי להקים, וזה נכון באותה המידה גם במפלגות הגדולות. תהליך פועל כך: מיפלגה מתייצבת לפני הבוחר, אם מיספר די גדול של בוחרים נותנים לה את קולם, היא זוכה כמושבית כנסת. כדי לאסוף מיספר די גדול של קולות, עליה לנסח את הדברים בצורה שתתקבל על דעת הרבים.

כדי להבין את אשר התרחש במרכז-הליכוד יש להיעזר בכריחה ישנה.

שני יהודים נפגשים בשאנדראליזה. והאם אתה מוכן לקנות את מיגדל-איפל? שואל האחר.

בכמה? משיב האחר.

עשרה מיליון דולאר?

הגזמתי! חמישה מיליון.

שישה?

בסדר, אז תן לי עט ואכתוב לך צ'ק.

הצ'ק נחתם ונמסר, והמזכר מסתלק.

מסתכל בעניין יהודי שלישי, ושואל את הקונה: אני לא מבין: הוא מכר לך את מיגדל-איפל, שאינו שייך לו, ואתה נתת לו צ'ק, שאין לו כיסוי. או בשביל מה כל זה? "בשביל זה!" אומר היהודי השני, ומציג את העט-הנובע.

ל הפרשנים הרציניים, בארץ ובעולם, ריכרו על העיסקה הגדולה של מכירת מיגדל-איפל.

כלומר: על היוזמה המדינית.

האם ניצלה? האם נסגעה? האם מתה?

האם "החישובים" של שרון-לוי-מדעי כובלים את ידי הממשלה? האם נכנע יצחק שמיר ושמט מידו את היכולת להתקדם בדרך לשלום?

כמעט כל הפרשנים השיבו בחיוב. שמיר ירד על ארבע. שמיר נכנע לרודפיו. שמיר ויתר על יוזמתו המדינית. שמיר לא יוכל לנהל את מדיניותו.

עם כל הכבוד לכל הפרשנים הרציניים, הפר-שנות הזאת מצחיקה אותי.

אותי לא מעניין אם המחיר שקיבל היהודי מס' 1 מידי היהודי מס' 2 תמורת מיגדל-איפל הוא נמוך או גבוה מדי. יתכן שמיגדל-איפל שווה 100 מיליון דולאר, ואולי רק מיליון אחד.

כי המיגדל כלל אינו שייך לעניין.

היוזמה המדינית של שמיר לא היתה מעולם רצינית. זה היה גימיק. טכסיס. חיסולו של גימיק אינו דבר חשוב.

האם מישדה האמין ברצינות כי יצחק שמיר יוותר על מזרח-ירושלים, יתנגד להתנחלויות או יסכים למדינה פלסטינית?

בוודאי שלא. מבחינת הפאנאטיות הלאומנית, עולה שמיר אף על שרון. הרי שמיר התנגד לקמפ-דייוויד, בעוד ששרון הוא שפינה את ימית.

שמיר רצה בסך-הכל ליטול את היוזמה מידי אש"ף, ולהציג לעולם מיקסס-שווא של תוכנית-שלום ישראלית. זהו תרגיל ציוני קלאטי.

תרגיל זה נסגע עכשיו. זה לא מזויז לשמיר.

אמנם, יש ליוזמת-שמיר חיים משלה, שאינם תלויים בשמיר — וגם לא בשרון.

האמריקאים השתמשו ביוזמת-שמיר כדי להסתדר עם אש"ף וללחוץ על ישראל. הם התכוונו לשלב את היוזמה בתוכנית רחבה יותר, שתוביל בסופו של דבר להסכם משולש חרש — ישראל-אש"ף-ארצות-הברית.

כוונה אמריקאית זו אינה תלויה בהחלטות מרכז-החרות.

אם האמריקאים אכן ירצו להפעיל לחץ מאסיבי על ממשלת-ישראל, הממשלה — כל ממשלה — תיכנע לה. או תתגסס יוזמת-שמיר על אפו ועל חמתו של שמיר עצמו. ואילו היה שרון נמצא במקומו של שמיר, היה נכנע בדיוק כמוהו. זה נכון גם לגבי תוכנית הוועידה הבינלאומית. אם האמריקאים אינם מוכנים להפעיל לחץ מאסיבי על ממשלת-ישראל, היוזמה תמות, יחד עם חישוביה.

קווקזיים ולהוציא ספר של מתכונים מארץ-מוצאה.

■ רבים היו מופתעים לגלות שמפיקת-הרדיו סמדר מל, מורה, שילדה בת, הספיקה לערוך את תוכנית-הרדיו שלה שעה עם יוסי גרבר ופקק עם מושיק טימור עוד ביום הלידה. היא העבירה את התוכנית פקק ביום החמישי בבוקר, וילדה את בתה זמן קצר לפני שידור התוכנית.

■ כשגמרה ההצגה מלאכת החיים של חנוך לוין, נשמעו קריאות "בראבו" רמות ביותר מפי אחת הנשים, שישיבה בשורה קידמית. במשך דקות ארוכות, המשיכה האשה בקריאות "בראבו",

בוע שעבר, נכח מנהלו הראשון של בית-הספר, ישעיהו שר, ששמח לראות בין חבריה-הועדה שלושה מבין בוגרי בית-הספר, הממלאים כיום תפקידים בכירים בעיריית רחובות: מזכיר העירייה, צבי פרלים, דובר העירייה, משה גרין וראש-העירייה, מיכאל ("מישי") לסי. דות.

■ לקראת הגשת התביעה הי משפטית נגד ירדנה ארזי, בחר מפיקה-לשעבר גברי מזור בעורר-דין מן השורה הראשונה — הר"ר יעקב ויינר. רופא, מזור, התובע מן הזמרת סכום-כסף גבוה המגיע לו, לטענתו, פנה לר"ר ויינר על-פי

כר שהאיש הוא אחיו של דויד ("דודי") אלעזר, הרמטכ"ל המנוח. הוא סיפר לשופט שכאשר היה דוד בן 6, נפטרה אמו, ואביו התחתן שנית עם אשה נוצרית, שהיא אמו של ז'רגו. השם יאיר ניתן לו על-שם סבו. שני האחים, שגולדו בעיר סאראיבו, שמרו על קשר במשך השנים.

■ לכבוד חגיגות ה-100 של העיר רחובות הוחלט לקיים באפריל 1990 פגישת-מחזור לכל תלמידי בית-חינוך (או אחד משיני בת-הספר בעיר, שהיה מיועד לילדי-עובדים, להבדיל מבית-הספר השני, שנקרא אז בית-ספר עממי). בפגישה הראשונה של הוועדה המארגנת, שנערכה בש-

קבלת-פנים שנערכה בעיירה רוי ביני, שם התקיים הפסטיבל, פגש שופט באיש ליסכת-התירות הי יוגוסלבית, שהציג את עצמו בשם ז'רגו יאיר אלעזר. התי-

■ יחזקאל שופס, מי שהיה יועץ שרת-הבריאות שרשי נה ארבל-אלמוזלינו, נסע באחרונה עם מישלחת ישראלית לפסטיבל-ספורט ביוגוסלביה. ב-

משה סולובייצ'יק (יושב), מנהל המחלקה הכימית, רורגית לשעבר בבית-החולים "איכילוב", היה אחד מאורחי-הכבוד במסיבת-החתונה של הזמרת גלי עטרי, שבני-משפחתה היו בטימולו של הפרופסור. סולובייצ'יק היה רופא מישפחת עטרי במשך שנים רבות. כיום הוא עוסק ביעוץ רפואי. הדוקטור ישראל נגריס (עומד) מומחה בינלאומי לרפואת תיאטרון, המטפל אף הוא במישפחת עטרי.

יזהר כהן השחיין העיוור שזכה במדליית-זהב באולימפיאדת-הנכים בסיאול, הוא נכה צה"ל מאז שנפצע ב-1985, כשעסק בפינוי מוקשים. ביום החמישי הוא נשא לאשה את טל שחר (מימין), בחתונה רבת-משתתפים, בנוכחות שרי הביטחון והאוצר. בין האורחי ות היתה גם חברת-לשעבר, מתנדבת זרה בשם טרייסי (משמאל). ליזהר שתי עניינים תותבות.

כשהיא מתעלמת מהנכחים. התי כרר שהיתה זאת הלן בראון, אשת השגריר האמריקאי בישראל, אל, שהיתה בעבר שחקנית-תיאטרון, ובאחרונה התחילה ללמוד עברית. הגברת בראון טוענת שהבינה חלק גדול מההצגה. היא לא הסתפקה במילים, אלא ניגשה לשחקן ניסים עזיקרי, ש-עמד מאחורי הקלעים, וחיבקה אותו.

■ כל המוזמנים הגיעו בשעה היעודה למסיבה של אחת ממלכות-היופי של השנה שעברה, כדי לחגוג את יום-הולדתה. שם גילו להפתעתם שגלית אהרן ני איננה מי שביירו גילו שהיפהפיה התימניה טסה לשני ימי-צילומים לפאריס, ולא מצאה לנכון להודיע לחבריה על היעודה.

■ החזרות למחזה אחרי הח'ים, על-פי סיפורו של יהושע קנז, שהומחו ובוויים על-ידי הי בימאי שמואל הספרי, החלו. את התפקיד הראשי היתה אמורה לקבל אשתו, חנה אזולאי-הספרי, אך רצה הגורל ובאופן בלתי-צפוי אמור הספרי לעבור ניתוח, והוא לא יביים את המחזה. גם אשתו לא תשחק בהצגה. את תפקידו ימלא הבימאי אהרן

הצעתו של המפיק מיקי פלד, שעימו הוא עובד כיום.

■ מי זה נורמלי? לפרופסור עדה יונת ממכון וייצמן היתה השבוע תשובה בצורת בדיחה אמריקאית: איש אחד נוסע ברכיש הראשי נגד הכיוון. עשרות מכונות באות מולו ונמנעות בקושי מתאונות. האיש מקשיב לרדיו ושומע הודעה: "זהירות! בכביש נוסע אדם אחד נגד הכיוון!" אומר האיש: "איזה אדם אחר? כולם!"

■ רבים מהליברלים שהיו בוועידת הליכוד, שהתקיימה בנוי החנוכה, עזבו את הוועידה כדי להשתתף בהלוויה של סמדר לבלי-שימון, בת ה-32, בתו של דויד שימון המנוח, שהיה חבר הליברלים וסגן שרי-התחבורה. לבל, אם לשניים, נפטרה מסרטן כבד, ימים ספורים אחרי שנכנסה לטיפול בבית-החולים. זוהי טראגדיה מישפחתית: אביה נפטר מאותה מחלה ובאותן נסיבות.

■ גם הזמרת יפה ירקוני הולכת בעיקבות הזמרות עופ"רה חזן וירדנה ארזי. אחרי מיפגש עם מישפחת קווקזית בטיסה מברית-המועצות לארץ, היא החליטה להקליט שירים

קרן טישמן בתם היפהפיה בת ה-22 של הזמרת חנה אהרני והאמרגן חיים טישמן (לידה), נולדה כבר בניו-יורק, מקום שבו מתגוררים הוריה. קרן, המדברת עברית במיטא אמריקאי קל, למדה מישחק וקולנוע, ומקווה להשתלב בהצלחה בתעשיית הסרטים הגדולה שבניו-יורק. היא גם מועסקת על-ידי סוכנות-הדוגמנים הגדולה בעולם, "עילית".

אלי דסה, העולם הזה

פסוקי השבוע

• **יהודה עציון, מי אנשי המחותר היהודית, על, לדעתו, חסרון שיטת "ח"כ אחד - קול אחד" הנהוגה בכנסת: "בהיכל-הדמוקרטיה מישקל ש" וזה לאישי-ישראל נאמן, לאישי-ישראל מרשיעה-ברית ולאישי-שמעאל ה" אויב!"**

• **יוסי שריד, על שרימערך מסוימים: "הם מפחדים מהצל של עצמם, למרות שאין להם כמעט צל!"**

• **מאיר שניצר, מב-ק"הקולנוע של "הארץ", על פחדיו של הגבר המזדקן בסרטים אמריקאיים: "מה שמעניין אותו אינו עורו הקמל, אלא אברו הנובל!"**

התקשר עמו אחד החברים והודיע לו שהיתה פריצה בעסק שלו. האופנאי מיהר למישרדיו, ושם גילה שכל חבריו ובניימישפחתו התקבצו יחדיו.

■ **היחסים בין איליהוון אלפרד אקירוב לבין יואל אלרואי, ראש עיריית נתניה, מתוחים באחרונה. היום, שהקים בנתניה את הקניון המפואר ביר תר בארץ, הבטיח לראשי-העיר רייה שהמקום לא יתפקד כמרכוד לא לפגוע בסטאטוס-קוו הקיים בעיר בין הרתיים לחילוניים. אך ההבטחה לא קוימה, ובתי-הקולנוע במקום מציגים שם בערבי שבת, דבר שגורם למתיחות בתוך העירייה.**

אלי דסה, העולם הזה

אפרת לביא כוכבת הסרט "מיכאל שלי", מתגוררת בעלה אלי נגן, קרדיולוג המתמחה בקצב-הלב, ובנם אדם בן ה-7.

לביא מופיעה שם בסרטים ובמחזות, ואף בתפקיד די מרכזי בסרט "חופשה אפילה", לצידה של לי רמיק, סרט בנוסח "אקספרס של חצות". לארץ באה להיפגש עם הבימאי דני וולמן, כדי להעלות מחזה משותף בלוס-אנג'לס. לידה: הברדן דודו דותן.

אלמוג, ואת תפקיד אשתו תמלא השחקנית ריבקה נרימן.

■ **השחקנית אריאלה ריי-בינבויץ, שהיתה בעבר הרחק אחת מכוכבות אסקימו ל'מון. חגגה את יום הולדתה ה-27 באחד הריסוקטקים האופנתיים ב-תל-אביב בחברת מאות מירידיה. רובינוביץ עברה עד לפני שבר-עיים בתיאטרון-לילדיסולנוער**

■ **חני שטיינר מלכת-המים לשעבר וכלה-לעיתיד, לובשת את שימלת-הכלה בעלת השובל הארוך ביותר בעולם (15 מטרים). מרי עיצובו של המעצב עודד גרא (במרכז) יוזמת ידידתו, מפיקת-האירועים שלוה בן-גל (לצידו), המנהלת משא-ומתן עם אנשי ספרה-שיאים של גינס כדי לקבל את האישור לשיא זה. השובל הארוך ביותר, כיום, שייך לאשתו של הקיסר המודח של מרכז-אפריקה, בוקאסה (11.7 מטרים).**

■ **לאחר שכל מאמציו ל-שות ריאטה עלו בתוהו, החליט המיסעדר מוטי אמיר לעבור ניתוח לקיצור מעיים אצל הרופא טור אילן חרוזי, חלוץ הניתוחים האלה בארץ. אמיר, בעל בתי-קפה, שוקל 148 קילוגרם, והוא מקווה להגיע לחצי ממש-קלו אחרי הניתוח.**

■ **שופט בתי-המשפט הע' ליון, גבריאל בכ, בילה חופשה בת כמה ימים בנתניה. הוא הסתובב בעיר והרגיש מאוד בנוח מהעובדה שאין מזהים אותו. הוא אף הספיק לשבת בבתי-הקפה בעיר, מבלי שיוסרד.**

■ **הדוגמנית-שחקנית חלי גולדנברג רכשה מצלמה מיק-צונית, והיא עסוקה יום ולילה בתיצור של עולם האופנה הישראלי ונושאים אחרים, לקראת תערוכה שהיא עומדת לערוך בקרוב. היא גם כתבה ספר-שירים לילדים, ויתכן שתשלח את שני עיסוקיה החדשים.**

■ **אהובה עוזרי, בעבר כוכבת גדולה בזמר המיורחי, ע' ריין מופיעה פה ושם, וגם ממשיכה לכתוב שירים חדשים. אבל עיקר מירצה מופנה עתה לניהול משרד-שליחויות. עוזרי, רווקה בת 41, טוענת שהקאריירה של זמרת העסיקה אותה 24 שעות ביממה, ואילו עכשיו היא סוגרת את המשרד ב-5, ויש לה זמן לעצמה.**

■ **נעמי רון וזהר אהליאב**

(משמאל), רקדנית מקצועית, קיפצה במרץ רב על רחבת הריקודים בחברת כמה ידידים. כשנשאלה טלי למה בעלה אינו מצטרף אליה, היא השיבה ללא היסוס, שהוא לא כל-כך אוהב לרקוד.

■ **אריק סיני** אינו זמר בלבד, אלא גם שמרטף. במסיבת-ריקודים ועשנית הוא ישב בחברת בתו, ליהי, שנרדמה בזרועותיו למרות הרעש הכבד, בעוד שאשתו, טלי

נסגד מזהוסד הזכחות

**גם אם נמאס לכם לשמוע על השטחים, לא
חנלו להגיד שלא ידעתם. בגדה וברצועה
מורחת מישטרת ישראל כמעט כל
חקירה של חשודים יהודיים. העולם
הזה חושף: מישטרה על קב"ים.**

לעורר בדרך עקיפה פעילות אלימה נגד
הערבים — כדי לשבור את האינתיפאדה. כך
או כך, למחללה המתמשכים של המישטרה
יש תרומה מכרעת לכך שהמונח "שילטון
החוס" איננו קיים עוד בשטחים.

**יש
פוגרומים
בשבע**

על פי המישטרה הבינלאומי, שטחים
כבושים מנוהלים על-ידי הצבא הכיבוש,
שהוא הריבון בשטח. אורחים ישראלים, ה-
עובדים עבירות פליליות בשטחים הכבושים,
כפופים לחוק הישראלי. סמכות המישטרה
בשטחים זהה לגביהם לסמכותה בחוק שנתון
הקריירה.

חוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב)
התשס"ה:1982, קובע בסעיף 59: "נורע ל-
מישטרה על ביצוע עבירה, אם על פי תלונה
ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה."

בפועל, מסתבר שהמישטרה פותחת בחק-
רות רק כשמוגשת תלונה רשמית. כשנורע
למישטרה על ביצוע עבירות שהן פשע,
באמצעות העיתונות, למשל, היא מעדיפה
לעצום עיניים ולא לפתוח בחקירה.

בעת ביקורי במישטרת חברון הוצג לפניי
ריכוז התיקים שבחקירה במיקרים שבהם
אורחים ישראלים ביצעו עבירות נגד ערבים
מקומיים. בכל אחד מ-44 תיקי-החקירה רשום
שמו של המתלונן. אין שום חקירה שנפתחה
ללא מתלונן. לעומת זאת, למדתי כי לגבי
אירועים רבים, שדווחו בהרחבה בעיתונות לא
מתנהלת מישטרת חברון שום חקירה.

עיון חטוף בעיתונות חודש מאי, מגלה כי
בשישה מועדים שונים באותו חודש בוצעו
"פעולות תגמול" של מתנחלים נגד ערבים
בביר חברון:

● ב-2 במאי נרגמו מכוניות של ערבים,
אחרי שמכונית של תושב קריית-ארבע נפג-
עה במבוקית-בערה.

● ב-3 במאי יצאו תושבי קריית-ארבע

העולם הזה 2706

כות מדאיגות מאוד על שילטון-החוק בישר-
אל: מאז תחילת האינתיפאדה, קצרה זרועה
של המישטרה מלבסום את השתוללותם של
המתנחלים העושים דין לעצמם. תחת לפעול
ביד-ברזל נגד התופעה, העדיפה צמרת-ה-
מישטרה לטמון את ראשה בחול, ולהמתין
לימים טובים יותר. מה שאירע, כמובן, הוא
שהבעייה החמירה פי כמה. אוולת-הידר הזאת
היוותה ומהווה בוודאי תמריץ לאחרים מה-
מתנחלים לפרוע בערבים. הם יודעים שסי-
כוייהם להיתפס קלושים.

הרפיסות המישטרית עלולה גם להתפ-
רש כמדיניות מכוונת של הממשלה, שבאה

כ מנהגה מדי שבוע, יצאה הרבנית
לוינגר מביתה לקנות פירות וירקות ב-
שוק הערבי שבחברון. זה קרה ב-23 בספטמבר
בשנה שעברה.

במהלך מסע-הקניות בשוק, הרגיז אותה,
כנראה, אחד המוכרים. היא התחילה להש-
תולל ולהפוך דוכנים על תכולתם.

חיילי צה"ל, שהיו בקירבת-מקום, נזעקו
להפריד בין הניצים.

מתנחל בשם שמואל מידר הצטרף למהר-
מה, והפריע לחיילים להשיב את הסדר על
כנו. אחרי דקות ספורות הסתיים האירוע.

ברוב המיקרים שבהם מבצעים אורחים
ישראליים עבירות פליליות נגד ערבים כי-
שטחים הכבושים, נמנעים הנפגעים הערבים
מהגשת תלונה, והמישטרה אינה חוקרת את
האירוע. גם במקרה זה לא הגישו הערבים
תלונה. אבל למולם הרע של הרבנית לוינגר
ושל מידר, נכה במתרחש קציצה-ל, סרן א'
(שמו המלא ידוע למערכת), שהחליט שלא
לעבור על האירוע לסדרהיום, והגיש עלי-כך
תלונה למישטרת-חברון.

לכאורה, מדובר בחקירה מישטרית פשוט
טה: יש ערדיאיה ישראל, המוכן להעיר על
המיקרה, ויש שני חשודים; הראשונה חשורה
בגרימת נזק, השני בהפרעה לחיילים.

למישטרה ידוע גם מיהם בעלי הדוכנים
שניזוקו. אולם למרות שחלפו מאז האירוע
יותר מתישעה חודשים, המישטרה טרם סי-
מה את החקירה.

מפקד מישטרת-חברון, רבי-פקד רולנר
דיין: "אנחנו עדיין מחכים לעדויות של הר-
ערבים. מזמינים אותם לחקירה, אבל הם לא
באים. האמת היא שהם מפחדים מהמתנחלים.
הם גם יודעים שהם לא יפוצו על הנזק, או אין
להם מוטיבציה לבוא להעיד."

"למה אתם מחכים?" שאלתי את דיין. "מ-
מתי המישטרה מחכה שעדים מרכזיים בתיק
חקירה יואילו בטובם להיענות להחמנה ש-
שלחתם להם להגיד לתתנה? מה הבעיה לני-
סוע לבתייהם של העדים ולהביאם למסירת
עדויות?"

רפ"ק דיין: "אנחנו מזמינים אותם. זה לוקח
זמן, אבל בסוף הם באים. הרוב באים, אבל יש
לנו כמה תיקים שתקועים, כי העדים לא
רוצים לבוא ולהעיד."

לפני שבועות אחדים יצאתי לבדוק כיצד
פועלת מישטרת-ישראל בשטחים הכבושים
בכל הנוגע לפעולות לא-חוקיות של תושבים
ישראליים כלפי תושבים מקומיים. באופן
מפתיע למדי, הסכים שר-המישטרה, חיים בר-
לב, לאפשר לי לבדוק מקרוב כיצד מתפקדת
מישטרת-חברון, השייכת לנפת-יהודה.

מהביקור במקום, ומשיחות עם גורמים
בכירים בפרקליטות ובמישטרת-ישראל, ער-
לה בבירור כי מריחת תיקי-החקירה בעניין
הרבנית לוינגר כחלט אופיינית לטיפולה
של המישטרה במיקרים שבהם אורחים יש-
ראליים חשודים בביצוע עבירות נגד ערבים
בשטחים. יש לכך מספר סיבות, חלקן טובות,
אבל השורה התחתונה היא שבתחום חשוב זה
המישטרה אינה ממלאת את החובות המור-
טלות עליה על-פי החוק:

● אין היא מצליחה לסכל מבעוד מועד
מעשי-פשע, גם במיקרים שבהם היא יכולה
לעשות כן;

● אחרי שאירע פשע, מתנערת המישטרה
במיקרים רבים מחובתה על פי החוק, ואינה
פותחת בחקירה. משום-מה, ובניגוד מפורש
לחוק, חקירות נפתחות רק כשמוגשת תלונה
פורמלית, ואינן נפתחות כשלמישטרה נורע
על העבירה בדרך אחרת;

● כשהיא כבר פותחת בחקירה, לעיתים
קרובות אין היא ממלאת את חובתה לחקור
בצורה יסודית ורצינית. לעיתים המריחה נר-
בעת מהעומס הגדול, לעיתים מרשלנות של
החוקרים, ולעיתים כתוצאה מלחצים פולי-
טיים.

לתיפקוד הלקוי של המישטרה יש השל-

**שר-המישטרה
ברלב אחראי**

אין תלונה — לא חוקרים

כשיש חקירה — מורחים

● **סאב מוחמד אליחייק (18)** נהרג ביריחו ב־12.6.88. באחריות נפתיהודה. נמ צא עדיין בחקירה.

● **קאיר אביב צאלח (42)** נהרג ב־12.4.89. הונש כתבאישום נגד הרב משה לוינר.

● **עדלי מאהר (14)** נהרג בכפר עוצ' רין ב־23.3.89. באחריות נפת שומרון.

התיק הועבר לפרקליטות, עם המלצה להעמיד לדין באשמת הריגה את עובדיה סולמי ממסואה.

● **עוואד פראח עמדו (24)** נהרג בחברון ב־30 במרס השנה. באחריות נפתיהודה. גרשון בריכוכא נעצר לצורך חקירה ושחרר. בחקירה.

● **נאדר דענה (16)** נהרג בחברון ב־28.4.89. באחריות נפתיהודה. נעצר חשוד — חיים בן־לולו מקריית־ארבע. שוחרר כעבור זמן קצר. המיטרה סכורה, על־פי הבדיקות, שזו היתה הגנה עצמית. התיק בפרקליטות.

● **עומד יוסף ביר (42)**, תושב ג'נין, נהרג ב־17.5.89. באחריות נפת שומרון. החשוד במעשה: נהג מיכלית־דלק ישראל, לי, מנשה בן־דוד מקריית־ביאליק. התיק הועבר לפרקליטות עם המלצה להעמיד לדין על גרימת־מוות.

● **איבתיסאם בוריה (16)** מכפ־חארת, נהרגה ב־29.5.89. באחריות נפת שומרון.

הגופה טרם נמצאה. בשלב זה יש בידי המיטרה ראיות הקשורות חשודים, ביניהם את רפי סלומון, שירה בערכים בצומת־גהה, לעבירות שבוצעו בכפ־חארת. עדיין בחקירה.

● **עזיז חמים ערר (20)** מקורות־כנני זייד, נהרג ב־16.6.89. באחריות נפתיהודה. בשלב הראשון נעצרו 11 חשודים, ותיש עה שוחררו כעבור זמן קצר. בינתיים שוחררו ממעצר גם שני החשודים האחרים, מאיר כרג ואריאל כיגון. התיק עדיין בחקירה.

מפי דובר המחוז הצפוני של המיטרה נודע לי על שני מיקרים נוספים של גרימת־מוות לערכים על־ידי אזרחים ישראלים, בתחום נפת שומרון:

● **רודא מוחמד לוטפי (10)**, מקנא אל־שרקיה, נהרגה בחצר ביתה ב־22.2.89. אין חשודים, וההמלצה היא לסגור את התיק. משום־מה, התיק הועבר לעיונו של היועץ המיטפטי של איוור יו"ש.

● **ב־25.10.88** נהרג ילד ערבי (ששמו, משום־מה, אינו נמצא בידי הרובד), לאחר ש־נפגע מרכב ישראלי. הנהג הישראלי, מנשה ישראלי, תושב חיפה, ניסה, ככל הנראה, לעי קוף עדיכבשים שהיה על הכביש. הוא גם ירה באוויר. המיטרה העבירה את התיק לפרקליטות, עם המלצה להעמיד לדין באשמת ירי כשטח בנוי וגרימת־נזק. לא ברור מדוע המיטרה לא המליצה להגיש נגדו כתבאישום על הריגה.

נהרג בכפר־עבוד ב־27.2.88. באחריות נפתיהודה. הגופה נחטפה. הומלך לסגור את התיק מחוסרהוכחות.

● **חמד מוחמד חמידה (41)** נהרג במזרעה־אל־שרקיה ב־7.3.88. באחריות נפתיהודה. הגופה נחטפה. הומלך לסגור את התיק מחוסרהוכחות.

● **ואג'ה חסן חזורג (18)** נהרג במזרעה־אל־שרקיה ב־8.3.88. באחריות נפתיהודה. הגופה נחטפה. התיק הועבר לפרקליטות ב־21.8.88. הומלך לסגור את התיק מחוסרהוכחות.

● **מוסה צאלח מוסה (20)** נהרג ב־כפר־ביאת ב־6.4.88. באחריות נפת שומרון. בחקירה כבר יותר משנה. החשוד במעשה, רומס אלדובי, נפגע קשות באירוע, ומאושפ כביחלנישט"ן. החקירה, לכן, מוקפאת.

● **חאתם אחמד אליג'עבר (19)** נהרג בכפר־ביאת ב־6.4.88. באחריות נפת שומרון. החקירה מוקפאת.

● **עבדאללה עוואד (28)** נהרג בכפר תורמוס־איה ב־4.5.88. באחריות נפתיהודה. ישראל זאב נדון ב־4.12.88 לשלוש שנות מאסר.

● **מוסטפה חלייקה (20)** תושב הכפר שיח', נהרג ב־3.6.88. באחריות נפתיהודה. נמצא בחקירה הומשכת יותר משנה.

אברטיימה סמי עבדאללה, (26). הוא פצוע אנושות ומאושפ ביחידה לטיפול נמרץ בסורוקה.

להלן פירוט 21 מיקריההריגה שהתרחשו בשטחים הכבושים:

● **רבאח מוחמד חוסין ע'אנם (17)** נהרג בכפר־בינת ב־11.1.88. באחריות נפתיהודה. הוגש כתבאישום נגד פינגס ולרשטיין. העניין בדיון בבית־המשפט.

● **עבדו אל־ברט ג'ומעה (27)** נהרג בכפר־קרום ב־7.2.88. באחריות נפת שומרון. שני תושבי קרומים שוחררו בערכות ב־10.2.88 על־ידי שופטת בנתניה. המיטרה העבירה את התיק לפרקליטות ב־1.3.89 עם המלצה להעמיד את החשודים לדין באשמת הריגה.

● **ראודה לוטפי חסן (13)** נהרגה בכאקה־אל־שרקיה ב־25.2.88. באחריות נפת שומרון.

הועלה חשד נגד שני תושבי ממכא־דודתן: יצחק ליברנט וחיים בילו. ב־15.4.89 הועבר התיק לפרקליטות עם המלצה לסגור אותו מחוסרהוכחות.

● **אחמד אבר־חוסין (17)** נהרג ב־כפר־עבוד ב־27.2.88. באחריות נפתיהודה. הגופה נחטפה. הומלך לסגור את התיק מחר טרהוכחות.

● **ראעי אבר־מוחמד עורדא (12)**

לחברון, אחרי שאוטובוס נגסם בהלחול, ירו בחלונות ובדורישמש ופגעו בכלי־רכב.

● **ב־16 במאי** יצאו עשרות מתנחלים מ־קריית־ארבע ומחברון, ופגעו ברכוש של עיר בים בחברון, אחרי שמכוניות של יהודים נהגו באבנים.

● **ב־18 במאי** נמשכו פעולות־העונשין. מתנחלים ירו לעבר דורישמש בחברון, ניפצו שמשות־בתים וחבלו במכוניות.

● **ב־25 במאי** יצאו כ־150 מתנחלים מ־קריית־ארבע לשכונה הערבית הסמוכה, ירו באוויר, הציתו מכוניות, ניפצו שמשות, נכנסו לבתים ושברו חפצים.

● **גם ב־27 במאי** דיווחה העיתונות כי בשעת־לילה מאוחרת נכנסו כמה עשרות מתנחלים לחברון, ובין השאר נופצו שמשות ופינסים של חמש מכוניות שחנו במוסך במרכז חברון.

למרות שהעיתונות דיווחה על שישה "פוגרומים" שנעשו בתאריכים שונים במאי בחברון, למיטרה הוגשה תלונה של תושב ערבי רק בקשר לאחד מהם, זה שאירע ב־18 במאי. לגבי שאר האירועים לא הוגשו תלונות, ומבחינת מיטרת־ישראל הם לא התקיימו.

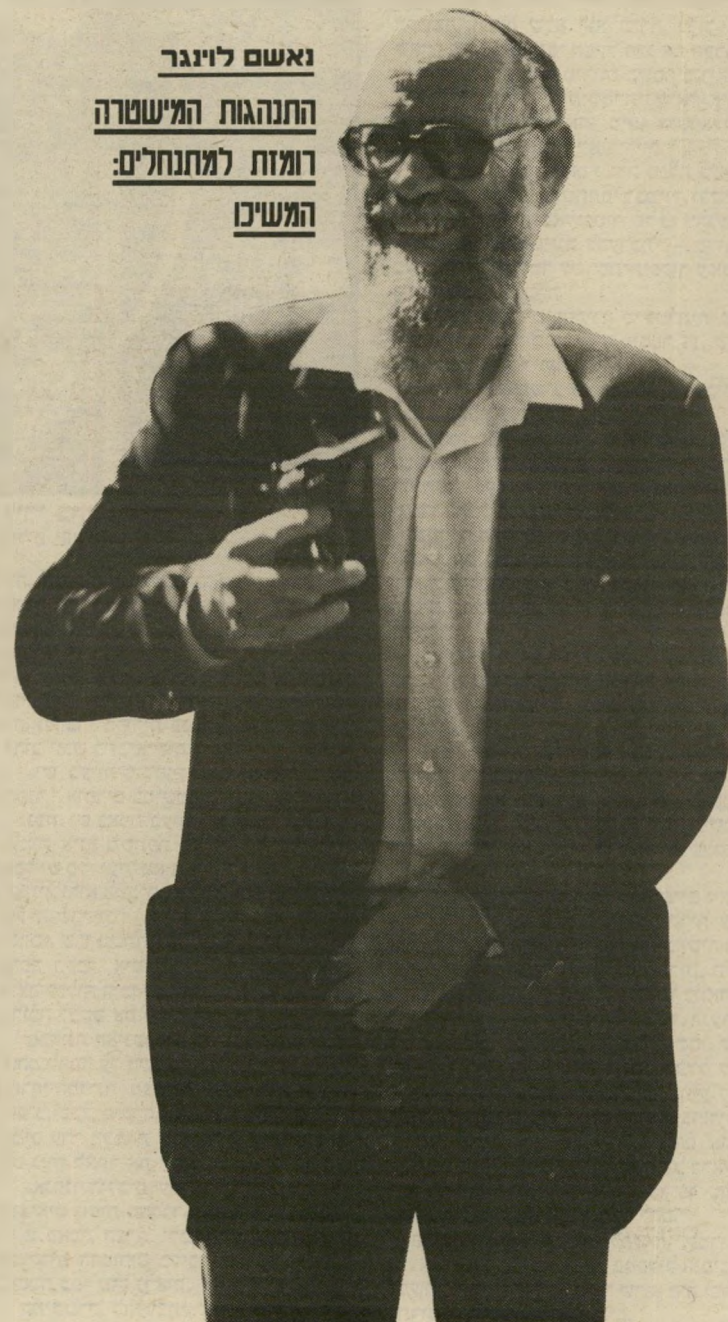
אין שום חקירה שנערכת בניסיון לאתר את העבריינים ולהעמידם לדין.

לגבי התלונה היחידה שהוגשה, רוח לי במיטרת־חברון, כי אין בינתיים שום התקדמות, ואין חשודים. נאספו באיוור תרמילים, ונשלחו לזיהוי כמעבדה הבאליסטית, מתוך תיקווה קלושה ששם ניתן יהיה לזהות מאיוה נשקם הם גורו.

במילים אחרות: רוב הסיכויים הם שגם תיק זה ייסגר בעוד כמה חודשים, בגלל הסיבה השכיחה ביותר: על־ן — עברייני לא נודע.

התופעה של פתיחת החקירה רק עקב תלונה, אינה חדשה. דו"ח־קרפי מ־1982 איתר את התופעה, ומתח עליה ביקורת חריפה.

המיטרה נדרשה לעקוב אחרי המתרחש כשטח, ולחקור. עתה מתברר שדבר לא השתנה. אין במיטרה שום גורם האחראי על ליקוט מידע מהעיתונות ויזום חקירות, במיקרים שלגביהם לא הוגשו תלונות.

נאשם לוינר
התנהגות המיטרה
רומזת למתנחלים:
המשיכו

חקירות
מוות
כושלות

אלה הנתונים הלא־רשמיים לגבי מיקרי־מוות של ערכים כתוצאה מירי של ישראלים (מאוד יתכן, ואף סביר מאוד להניח, שיש עוד מיקרי־מוות כתוצאה מירי של אזרחים ישראלים, שעליהם לא הוגשה תלונה על־ידי ההרוגים או בני־משפחותיהם, ולכן הם לא נכנסים לסטאטיסטיקות):

מאז תחילת האינתיפאדה ידוע על 21 מיקרים של הריגת תושבים מקומיים על־ידי אזרחים ישראלים בגדה המערבית. (בעזה, בינתיים, לא ידוע על מיקרים כאלה).

שני מיקריההריגה של ערכים על־ידי ישראלים התרחשו בתחומי הקו הירוק. המיקרה הראשון אירע ב־22.5.89 ליד קריית־גת, שעה שמרכב ג'אס־סי ישראלי הושלכה אבן לעבר רכב ערבי. הנהג הערבי, עבד אל־עזיז יונס זבדי, תושב דורא, הוחש לבית־החולים ברו"ל שם נקבע מותו. הוקם צוות־חקירה מיוחד במיטרת קריית־גת, ועדיין לא אותרו החשודים בניצוע המעשה.

המיקרה השני התרחש ביום־שבת האחרון, ליד מושב שיבולים באיוור נתיבות: לעבר מכונית פנוי מצעה, נהוגה על־ידי ג'מאל נאצר שאמק, (31), הושלכה אבן גדולה ממכר נית ישראלית בצבע כחול, שנסעה מולה. הנהג הערבי נהרג דקות ספורות לאחר מכן. יום קודם לכן, בצומת־הירדן, ליד אשקלון, הושלך ממכונית ישראלית לא־מוזהה חצי־בלוק לעבר מכונית מאחזי־יונס, שבה נהג

* דו"ח של ועדה ממלכתית בראשות הרקליטה יהודית קרפ. העולם הזה 2706

(המשך מעמוד 19)

שאלתי את גואל מרוע לא הוצאה הגופה מהקבר, כדי לקדם את החקירה. גואל: "אתה יודע איזה הליך חוקי מסוכן זה? יש גם בעיית מודיעין לגבי איתור מיקום הקבר". המיקרה השישי ברשימה: התיק הועבר לי פרקליטות ב-21.8.88, עם המלצה לסגור את התיק מחוסר-ראיות. "הגופה נחטפה ונקברה" מסביר גואל. "החשודים היו מהישוב עלי. אחד מהם היה יעקב וסרמן. מכיוון שלא היתה לנו הגופה, וגרימת מוות זו עבירה חמורה מאוד, הוחלט לסגור את התיק מחוסר ראיות".

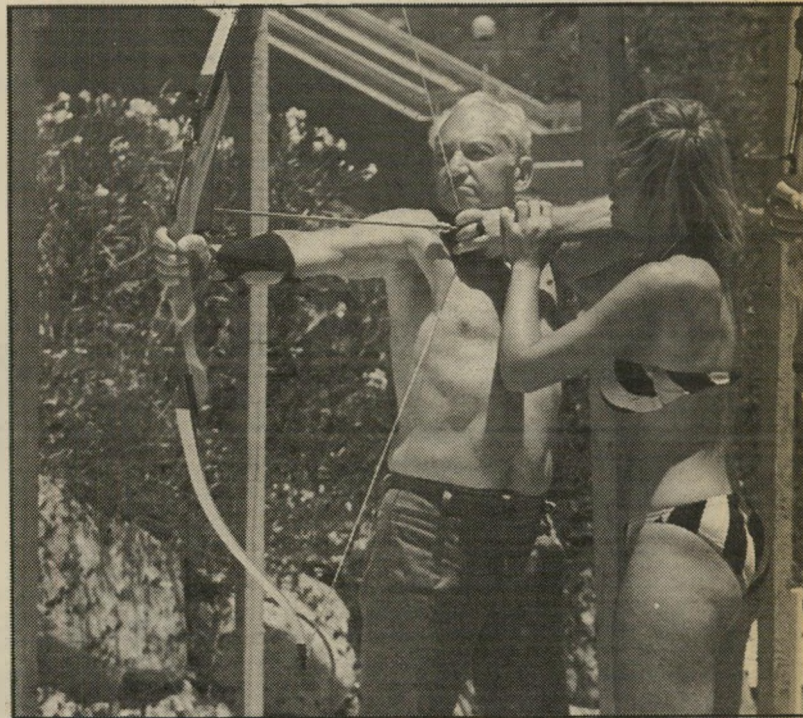
המיקרה השביעי ברשימה: התיק הועבר ב-21.8.88, עם המלצה לסגור את התיק מחוסר ראיות. גואל: "הגופה נחטפה ונקברה לפי ני שפתחנו בחקירה. אנחנו הולכים על מה שיש. אנחנו לא מוציאים גופות מהקבר". המיקרה ה-11 ברשימה: "התיק עדיין

עצמית, שבו לא היתה כוונה להרוג. המלצנו לסגור את התיק".

על-סמך הפירוט שקיבלתי מאנשי-החקירה רות של נפתליה, מתברר כי לפחות בחמישה מיקרים (4, 5, 6, 7 ו-15) החקירה נכשלה גם מהסיבה הפשוטה שהמיטרה לא השכיחה לאחר את קיבריהם של ההרוגים, ולבצע בהם ניתוח-שלאחר-המוות. ניתוח כזה יכול היה לשפוך אור חדש על החקירות, כמו למשל לגלות מאיזה נשק בוצע הירי, ומאילו זוויות (מלפנים, או מאחור — כשההרוג ברח, ולא היה צידוק לירי).

קציני-החקירות של נפתליה העלה כמה נימוקים לכך שהגופות לא אותרו מיד אחרי האירוע ולא נשלחו לנתיחה. "אתה יודע איזה הליך חוקי מסוכן הוא להוציא גופה?" שאל אותי.

נכון, זה קשה. אבל הוצאת הגופה מהקבר ושליחתה לנתיחה היא הכרחית לצורך חקירה

ברלב עם מדריכה לירי בחץ וקשת
כלפי ערבי הם מנלים יעילות

רח, ולכן אין מנוס מכניסה להליך החוקי המסוכן. כך, למשל, רק לפני שבועיים הוצאה מהקבר גופתו של עוזי חמים ערר (מיקרה מספר 19 ברשימה) על-ידי חוקרי נפתליה. אחרי שהוצא צו לכך מטעם אלוף-היב"ק, מוכן שהנתיחה קידמה מאוד את החקירה, ורוב מוקדמות כנפיה סביר להניח שביקרוב יוגש כתב-אישום.

יש בעיית מודיעין לגבי איתור מיקום הקבר, אומרים במיטרה. נכון. יש באמת בעיות, כי האוכלוסיה המי קומית אינה משתפת פעולה עם המיטרה. אבל יש כלי יעיל מאוד, היכול לספק מודיעין מצויין, והוא השב"כ. הרי כל אחת מההלוויות של ה-השירים ("קדושים") הופכת לאירוע לאומי, שבו משתתף כל הכפר, וכולם יודעים איפה הקבר. אילו היתה המיטרה באמת רוצה לגלות היכן טמונות הגופות, היא היתה צריכה לבקש את עזרת השב"כ.

מבחינת האינטרסים של המדינה, אין ספק שהמליחה על השלטת שילטון-החוק על כל אזרחי-המדינה מצדיקה התערבות של השב"כ. בכל מיקרה, הוצאת הגופה של עוזי חמים ערר מלמד ששכאשר מתעקשים בחי"ל לנתן לאחר את הקבר. אנחנו הולכים על מה שיש. אנחנו לא מוציאים גופות מהקבר, אומרים החוקרים. זו באמת הצרה, ולכן חקירות המיטרה במיקרים החמורים כל-כך של גרימת מוות נראות כפי שהן נראות. המיטרה, להערכתך, אינה משקיעה את

מידת-המאמץ הדרושה כדי למצוא את הגורם, שבמיקרים רבים יכולות לספר את סיפור האמיתי של ההתרחשויות ולהפיל את העבריים.

מקור מיטרתני בכיר רמז לי כי צה"ל אשם במידה רבה בכך שהמיטרה אינה מוציאה גופות לשם חקירה, משום שהמדיניות של צה"ל היא שלא להוציא גופות. ראשית, הדבר מונע חקירות רבות, שהיו מכבדות על צה"ל. ושנית, הוצאת גופה מהקבר כרוכה במאמץ אירגוני עצום. צריך לגייס כוחות, להטיל עוצר על הכפר, ולאחר הוצאת הגופה יש להיערך למהומות הצפויות כתגובה על המעשה.

יתכן באמת שצה"ל היה מעדיף שלא להוציא גופות, אבל ברור שהדבר לא צריך לעניין את המיטרה, שתפקידה מוגדר, ומחייב חקירה נמרצת, גם במחיר של טירטור של כל המערכת.

40 עדים לא נמצאו

מחדל נוסף העולה מגירסתם של חוקרי נפתליה נוגע למיקרה מספר 15.

כאן היתה בירי המיטרה הגופה, ובה הקליע של עוזי. היה בירי עוצר — מדרוך הקבוצה, וברור שלא הוא שירה. ברור גם שאחד מ-40 משתתפי הטיוול הרג את הערבי. אדם מת כתוצאה מיריות בשטח בנוי — אדם, לא חמור — ומיטרתני ישראל אינה מצליחה לאתר ולא אחד מ-40 הישראלים, שטיילו בחצות חברון לאור-היום.

אין ספק שקצת מאמץ היה מגלה בשלב הראשון מה היו כל המשתתפים בטיוול, ובשלב השני, אחרי בדיקה בליסטית של כלי-הנשק, מי הוא האחראי להריגה. להערכתך — מדובר בעוד מחדל, המלמד על רמת-תפקוד עגומה ביותר של המיטרה.

מחדלים נוספים בחקירה מיטרתנית של גורם-מוות קשורים במיקרה מספר 11, שבו נהרג מוסטפה חלייקה.

האירוע התרחש ביום השישי, ה-3 ביוני 1988, בסביבות השעה 12 בצהריים.

קבוצה של חמישה ישראלים חמושים, שטיילה באזור הכפר-שיח' הסמוך לחברון. החמישה נעו מדרום-מערב לצפון-מזרח, ועברו בחלק המערבי של נגמנו, כנראה, כי

במחלף התקדמותם הם נגמנו, כנראה, כי אבנים. הם פתחו במרדף אחרי מידיהאבי נים, ובמהלכו הפליאו מכות בעוברי-אורח מדרמנים. בהמשך הם פתחו ביריות, והרגו את חלייקה.

הם יצאו מהכפר ונעו ברגל לכיוון התנחלות מיצר, הנמצאת במרחק אווירי של כשלושה קילומטרים צפונית-מזרחית מ"שיח'".

הגופה של חלייקה נחטפה מבית-החולים, ונקברה עוד בטרם הגיעה המיטרה למקום. המיטרה לא השכיחה להוציא מהקבר ולשלוח אותה לנתיחה. היום, יותר משנה אחרי האירוע, לא אותרו הישראלים שלקחו חלק באירוע.

בביקור שערכת ב"שיח'", כחודשיים וחצי אחרי האירוע, נודע לי משיחה מיקרית עם אחד מתושבי-המקום כי לאחר שהחמישה הי סודית יצאה מהכפר לכיוון התנחלות, היא גנשה בפלאה ערבי, שיש לו נוסתן בוואדי, בדיוק באמצע הדרך בין "שיח' למיצר. הגנתי לאותו פלאה, עבד-אלי-ע' סעיר שמו, שי סיפר לי כך: "זה היה יום שישי. בכלל לא ידעתי מה קרה בכפר, רק אחר-כך נודע לי. ישנתי, ופתאום עלו וכונו. באו חמישה בחורים, נראו בני 18 ו-20. היה ביניהם אחד בלונדי, עם זקן וכיפה קטנה מאוד על הראש. הוא הבין ערבית, אך דיבר לא כל-כך טוב. הוא ביקש מים לשתות, ונתתי להם".

המיטרה לא הגיעה לפלאה, למרות שהוא נמצא דרך קבע בדיוק במסלול הנסיגה המשוער של החשודים. ברור שדוא היה יכול לתרום לחקירה מכמה היבטים.

מחדל נוסף של המיטרה באותה הפרשה היה בכך שהיא לא בדקה אצל נהג האוטובוס, שיצא ב-15.20 ממיצר לירושלים (דרך גוש עציון), האם העלה במיצר חמישה נוסעים, ואם כן — היכן הוריד אותם. איתרתי את הנהג, והתברר לי שהמיטרה כלל לא פנתה אליו לבדוק את העניין.

לנפתליה שמורן לי ניתנה לי אפשרות גישה, ולפיכך המידע שיש ברשותי, לגבי רמת החקירות שם, חלקי מאוד.

בשני המיקרים האחרונים נראה כי הטיפול המיטרתני מעורר תמיהות: במיקרה שבו נג' רם מותה של הנערה בת ה-10 מבלי שבדי המיטרה יהיה קצה-חוט לגבי זהות החשודים — התיק הועבר משום-הם לגורם צבאי, היועץ המישפטי של איוור יו"ש, למרות שפרקליטות-המדינה היא האמורה לקבל לידיה את התיק. במיקרה השני, שבו נגרם מותו של נער ערבי מפגיעת הרכב הישראלי, המישפטי רה מתעלמת כליל מעובדת מותו של הנער. על מחדלים נוספים של חוקרי נפתליה שמורן בחקירת מיקריות ניתן היה ללמוד מכי תבתו המאלפת של צבי גילת בעיתון חדשות מדי-16 ביוני 1989. הכתבה מתייחסת לחקירת רצח הנערה בכפלי-חארת', ואלה המחדלים, כפי שעלו במהלך הדיון להארכת מעצרי רם של שני החשודים:

● המיטרה לא איתרה את הגופה. יותר מ-72 שעות לאחר האירוע, המישפטי טרם לא חקרה את הפצוע הערבי מהתקרית, ולא גבתה ממנו עדות.

● למרות שהחשודים נעצרו שעות אחדות אחרי האירוע, המיטרה לא ערכה להם בתוך 48 שעות בדיקה כימית למציאת שרידי-הירי, וכך פיספסה את המועד לביצוע בדיקה כזו. ● החוקרים אספו את כל התרמילים שמציאו בכפר בשקט אחת, שלא שסימנו איפה מצאו אותם בכפר, כולל אותם למעברה הבאליסטית. ולא נותר אלא לצטט את שכתב גילת לפקד חאפר, התוקר בפרשה: "אלמנטי רי, חאפר ידידי".

לסיכום מחללי-המיטרה בחקירות מיקריות-ההריגה: מהמימצאים עולה כי מ-21 המיקרים, לפחות בתשיעה תיקים החקירה המישפטי רחוקה מלהניח את הדעת. מתוך 12 מיקריות-ההריגה שהיו בנפתליה, ושלגביהם קיבלתי פירוט, התברר לי כי מחצית התיקים טופלו בצורה כושלת. ויש לזכור כי מדובר כאן בנפיה "מוצלחת" יותר, שהשליחה להשלים בהצלחה שלושה תיקים, ולהביא בהם להעמדתם לדין של הנאשמים. לגבי תישעת התיקים הנמצאים בטיפול של נפתליה שמורן, למרות שלא קיבלתי אפשרות גישה אל ה"חוקרים", משלושה מיקרים עולים סימני שאלה קשים מאוד לגבי רמת החקירות שם. כתבתו של גילת רק מגבירה אצלי את החשד שרמת-החקירות בנפתליה שמורן נמוכה לפחות באותה המידה כמו זו שבנפתליה.

יתכן שיש מקום לשקול להעביר לטיפולו של השב"כ, לפחות באופן ניסיוני, אחדים מהמיקרים שבהם המיטרה נכשלה בחקירתה. אולי יש לשב"כ שרימות חשובות, אבל כאן מדובר בניסיון להציל את דמותה של המדינה כמדינת-חוק, ובחקירות מיטרתניות של מיקריות, שרמתן המיקצועית פשוט מחפירה.

השב"כ היה מעורב באחרונה בחקירתו של המתנחל, שירה לעבר הפועלים הערבים בצור מתגה. אחרי שלושה ימים של חקירה רצופה נשבר המתנחל, והתחיל לשתף פעולה. הוא קיבל על עצמו אחראיות לשני רימוני רסס, שנמצאו במקום-מחבוא כישוב שבו הוא מתגורר. הוא סיפר על חלקו באירועי כפל-חארת', הודו שהשתתף בהשתלטות, שירה במחמורים ושגרם לפגיעה בצירי. ככיר מאוד להניח שאילו היתה המיטרה מבצעת את החקירה, תוצאותיה היו שונות — ולרעה, כמובן.

בשבוע הבא: מה קורה כשאין הריגה? כמה עבודה משקיעים החוקרים? מה עושה הפרקליט-טות, מה עושה המפכ"ל, המשטרה, תחקיר העולם הזה.

ולו תהי למוות ממשיכה

1948. נוכחתי שהכפר הרכיא שכן בדיוק מול המקום שבו שכנתי באותו יום.

מלאכת שבשבת

הכל מדברים על מזג-האוויר, ואיש אינו עושה דבר בעניין זה! התלוצץ מארק טוויין, והוא טעה. אפשר לעשות הרבה במזג-האוויר. אפשר להשתמש בו לשם שטיפת המוח. אפשר להגניב לפתע למזג-האוויר את אריאל. יהיו כרוכך מעלות בשכם ובאריאל, כאילו היו אלה שתי ערים ותיקות ושונות-ערך. כאילו אריאל אינה נקודה זמנית על המפה, שתיראה מחר כמו ימית. אפשר להוסיף מחר לרשימה האינסופית של תחזית מזג-האוויר שמות כמו "בגילעד ובבשן 20 מעלות כלילה ו-28 ביום. ברבת-עמון ובמידבר המיוחזר 24 עד 28, בדמשק ובמבואת-חמת..."

עוד חזון למדע. בהווה קורה משהו אחר. יש בטלוויזיה תוכנית חדשה בשם שבשבת. מין קאריקטורה של תוכנית מזג-האוויר בתחנות הטלוויזיה האמריקאית. שם זאת מלאכת-מחשבת — קריינים מיקצועיים, הגשה מיקצועית מעולה. אצלנו זה קצת מגומגם, קצת מאולתר. יעני, ישראלי. אך לא זה העיקר.

העיקר הוא שהתחזית מוגשת על גבי מפה מסוימת מאוד. היא מראה את אירופה, מצפון בריטניה עד דרום ישראל. מבל להגיד מילה, כדבר מובן מאליו, ומכנס לראשו של הצופה כי ישראל היא חלק מאירופה, שחשוב מה שקורה באירופה. מין מפה קולוניאלית מן המאה שעברה. אותה המפה שעמדה לנגד עיניו של הרוקטור תיאודור הרצל, עיתונאי בווינה, וידידו של מכס נורדא, עיתונאי ומבקר בגרמניה, כאשר חשבו, באירצון רב, על פלסטינה.

אפשר לטעון, כמובן, שזה הגיוני. ישראלים מטיילים ללונדון ולרומא, לא לבגדאד ולטשראן. בוודאי. אבל ישראלים מטיילים גם לניו-יורק וללוס-אנג'לס, והרבה מהם מטיילים כיום לקאהיר וללוקסור.

אילו אפשר היה, היו רבים אצלנו מציעים לנסר את ישראל ממפת המרחב השמי ולגרור אותה בים למקום אחר. למשל, איש בין היוויוורה הצרפתית והריווירה האיסלקית. אחרים בין מציעים, מן הסתם, להגשים סוף-סוף את החלטתו של הרצל: "בבאזל יסדתי את מדינת-היהודים". טוב, כולנו יודעים כי ארץ-ישראל נמצאת בין סוריה ומצרים. מה אפשר לעשות. אבל זה מרגיז, לא?

גילעדי הערבי

כאשר סיפר לי בעזה על מוחמד אברנאצר, האיש ש"חטף" את איש-הסיוע האמריקאי, חשבת על אליהו גילעדי.

כפי שסיפר העולם הזה, אברנאצר היה גיבור לאומי לשעבר, שנשבר והשתגע ככלא. כשיצא, נרצה עליידי חבריו, שחששו מפני התנהגותו חסרת-האחריות. ואכן, הוא התרועע עם אנשים מפוקפקים ונחשד גם בשיתוף-פעולה עם השב"כ. כדי להפריך חשד זה, ביצע כל מיני מעשים שנגזרו את הור"א

שמיר

אות האינתיפאדה — יריות בקצין ישראלי, התנפלות על נהגי-מכילות ועוד. זוהי כמעט חזרה על פרשת גילעדי. גם הוא היה איש-מחתרת הנאמן. הוא נכלא וברח מן הכלא בחברת יצחק יוניצקי (שמיד). בחוץ התחיל להתנהג כשוויר, צר, להגות תוכניות מטורפות להדיגת מנהיגי היישוב. אילו היה מעורר את זעם היישוב העברי על לח"י, מבאי לחשי פת המחותר ואולי לחיסולה? מה יכלה המחותר לעשות?

לא היו לה תביעות. היא לא יכלה להגלותו לארץ רחוקה. יצחק שמיר החליט לחסלו. האיש נרצח בחולות, ופרשתו מסתירה את רוח הוונתיים עד היום, (אגב, נושא מצויין למחוז או לסרט).

ראשי האינתיפאדה בעזה לא נהגו כך. הם ריחמו על אבוי נאצר, מפני שהיה גיבור לאומי לשעבר. ניסו לעזור לו, לסדר לו עבודה, לתת לו כסף. שום דבר לא עזר. הוא רצה להוכיח שהוא עדיין גיבור לאומי, ועשה מעשים שעלולים היו לסכן את מטרות האינתיפאדה ואת תרומתה בעולם. לכסוף "חטף" את איש-הסיוע האמריקאי. ראשי האינתיפאדה שיחררו את האיש, אך לא נקטו אמצעים נגד אברנאצר עצמו. הבעיה נעברה עליידי צה"ל. האיש נתקל בסיוע, שלף אק"ד, נורה ונהרג. למעשה היתה זאת התאבדות.

ליס, שהמתינו גם הם. אחד מהם נגיטש אלי ואמר: "גו, מה אתה אומר? הילדים הערבים האלה זורקים עלי אנבים! מה אתה אומר על זה?"

"כשהייתי ילד, גם אני זרקתי אנבים!" אמרתי. "אז היו צריכים להתור לך את הירד? התרתה החייל. זורקתי אנבים על האנגלים, המשכתי. פני החייל אורו. 'זה היה בסדר!' אמר לי בחיוך רחב, עלה על רכב וניפנף לי בידידות.

כעבור כמה שעות נסעתי בעזה במכונית של אחד ממסודות-הסעד. שוחחתי עם הנהג, איש כבן 30. שאלתי אותו מניין משפחתו. הוא אמר שהוא עצמו נולד בעזה, אבל משפחתו באה מכפר בשם סוואפיר. "אתה בטח לא שמעת על הכפר הזה, אמר.

"הייתי שם, הפלסטי. 'איך זה? היית חקלאי?' 'לא, הייתי חייל', אמרתי. 'הסוואפירים' (כך קראנו להם אז, כי היו אלה שני כפרים סמוכים זה לזה — סוואפיר המיוחזית וסוואפיר המערבית)

היו בדרך לנגב. בימים המכריעים של מלחמת-העצמאות, בקרב הגורלי על נגבה, היה הבסיס הקרבי של שונוני ש"מחשון כשרה ליד סוואפיר, בין עצים ושיחי-צבר גבוהים.

את שיחי-הצבר אני זוכר במיוחד. כי פעם, כשהשתופפתי ליד אחד משיחי-הצבר לצרכים מסוימים, ירד עלי ספיטפייר מצרי וירה לעברי במקלעיו. זה קרה, בוודאי, כמה ימים אחרי שהוריו של הבחור-הנהג ברחו משם לעזה.

בספרים בנחות פלנצת 1948. שבו רשום מעל לכל פרק המקום שבו נכתב, נושאים שיבעה פרקים את הציון: "שוחה ליד סוואפיר".

שוחחתי על הכפר, והאיש סיפר לי שהוריו היו בעלי בית בודד, מרוחק מהכפר, ליד הגשר שעל הכביש (כביש מסמיה אשקלון). לפי תיאורו, היכרתי את הבית מייד. זה היה המטה הקרבי של המג"ד שלנו, צ"ה (צבי צור), באותם הימים, והייתי בו כמה פעמים. קשר מזור בין הכחור ובניני.

כעבור שעה קלה פוחדתי עם מישפחה במחנה-הפלטים ג'יבאליה, שסיפרה לי על בריחתה מכפר בשם הרביא לעזה לאורך הים יחד עם כל גניה-הכפר. וגם זה הוכיח לי משהו.

זה היה היום השקט ביותר שלי במלחמה. הייתי בקורס מסכפים. במהלך מיבצע עשר-מכות, להבקעת הדרך לנגב, שלחו אותנו לחולייקאט.

זה היה כמה שעות אחרי אחד הקרבות המרים ביותר של המלחמה ההיא, קרב של כידונים. כשבאתי לשם ראיתי, על מידרונ אחד, 100 גופות של חיילים מצריים. את הגופות של חברינו — ובניהם כמה מחברי הטובים ביותר — כבר הספיקו לפנות.

באנו להחליף את היחידה שהשתתפה בקרב זה. תפסנו עמדות. המסמסם כדאי מי מתגרב ללכת קדימה, מרחק של כמה מאות מטרים, כדי להחליף את איש התצפית. אחרי מראה הגופות חשתי צורך עז בכידיות, והתנדבתי לג'וב.

מקום התצפית היה בראש גיבעה, בשדה הפתוח. למרגל-תיה השתרעה שפלת-החוף שבין אשקלון ועזה. הנוף היה גלוי לעיני עד למרחק כמה קילומטרים, ולא היה שום חשש שאוייב יוכל להתקרב בהיחבא ולהפתיע אותי.

השתרעתי על הארץ, ובמשך כמה שעות הסתכלתי בחר"ק, קים, הקשבת לימוזם הדבורים, בהיתי. ירדה עלי שלווה פילוסופית. הירדתני על החיים והמוות.

במרחק רב ראיתי במשך כל השעות האלה תנועה של בני-אדם, מצפון לדרום לאורך שפת-הים. לא יכולתי להבחין ממרחק אם היו אלה חיילים או אזרחים. הנחתי שהיו אלה חיילים מצריים המפנים את אשקלון והנגמלטים דרומה, לפני שטבעת-הכיתור שלנו נסגרת עליהם.

סיפור האיש בעזה הבהיר לי שהיו אלה אזרחים, תושבי האיזור, שברחו דרומה והמאכלסים כעת — הם וצאצאיהם — את מחנות-הפלטים ברצועת-עזה, שעליהם אנתנו שומעים מדיימים.

בשובי הביתה מעזה הסתכלתי במפה ערבית שקנתי בע"מאן, שבה מסומנים כל הכפרים הערביים שהיו קיימים ב-

בערב שלפני הפיגוע באוטובוס רואיינתי בירושלים על ידי עיתונאי אוסטרי. בין השאר שאל אותי המראיין אם עלולה האינתיפאדה, לפי הערכתך, לגלוש לפיגועים בישראלים.

אמרתי לו שהדבר עלול לקרות בכל רגע. וכך הסכרתי לו מאז ראשית האינתיפאדה, נהרגו בשטחים הכבושים קרוב ל-600 איש, ובניהם כ-100 ילדים. לכל הרוג והרוגה יש בני-משפחה — אבא, בנים, אחים, דודנים — וידידים. יתכן שמסתובבים ברגע זה בארץ 5000 איש הזוממים נקמה אישית.

הישראלים אינם מודעים לכך, מפני שמעשייה-ההרג היר-מיים הפכו לכרוניקה שיגרנית בכלי-התקשורת, בלי כל התייחסות אנושית.

עד היום, כמעט ולא היו פיגועי-נקמה. זוהי הפגנה די נדירה של מישמעת לאומית. ראשיה-האינתיפאדה אינם רוצים בפיגועים של הרג. לרעתם הם מוזיקים לאינתיפאדה. עד כה נשמר כלל זה כמעט באופן מוחלט, אך מי יכול להבטיח שמחר לא יעשה משהו מעשה-נקמה גדול, ויגרור את הארץ כולה למרחץ-דמים?

כשאמרתי מילים אלה לרשמקול, לא העליתי על דעתי שתחיתי זו על מה שעלול לקרות. "מחר" תתגשם באופן מילוי-לי.

המיסטר-הודיעה כי הצעיר הפלסטיני, שגרם לפיגוע, טען כי בא לנקום ניקמת ירדו, שנורה ולקה בשיתוק.

תאווה-הנקמה מושרשת עמוק בטבע האנושי, ובמסורת של עמים רבים. יכולנו לעמוד על כך אצלנו, אחרי הפיגוע: המור נים בישראל זעקו לנקמה, ואף ניסו להגשים אותה כמו ידיהם. כך עלול להיווצר מעגל-קסמים: פלסטינים ינקמו בישרא-ליים, ישראלים בפלסטינים. שום הסלמה של שפיכות-הדמים לא תשים לו קץ. להיפך, כל הסלמה תגרום לשפיכות-דמים נוראה יותר — עד שיימצא פיתרון-השלום, שיאפשר התפיי-סות, או לפחות דרוקים.

באותו הערב, לפני הראיון, השתתפתי בירושלים בסמפוס-יון על הפאשיזם. מלומר ישראלי צעיר, הפרופסור משה צימרמן, הירצה בו על מחקר שנערך באירופה כדי לעמוד על שיעור אנשי "הימין הרדיקלי" (קרי: הנאצי-נאציזם והנאצי-פאשיזם) במדינות השונות. כדי לאפשר מדידה, נערכה הרשימה של עמדות המהוות את סימניה-היכר של הפאשיסט המצוי.

כמעט בראש הרשימה הזאת עומדת הדרישה לעונש-מוות.

הגייס החמישי

גאולה כהן אוהבת להשתמש במונח "גייס חמישי". היא מטיחה אותו בכל הזדמנות בפני יוסי שריה, שותפה-היריבה בחילופי-השמצות אינסופיים.

כשרפנה ברק ריאיינה את גאולה כהן לפני שבוע, ביקשתי אותה לברר אצל גאולה מה היא יודעת על מקור המונח הזה. גאולה ביקשה שהות של כמה שעות, ואחר-כך אמרה שהמקור הוא ספרדי. זה נכון. בכל זאת קצת מפליא שמי שמשתמשת במילים אלה בתכיפות ובחופשיות כה רבה, וקוקה לשהות כדי לברר מה מקורו.

בשיא מלחמת-האזרחים הספרדית, כאשר התקדם הצבא הפאשיסטי לעבר בירת הרפוב-

ליקה, התפאר אחד הגנרלים שלו, אמיליו מולה, בנאום בר-ריו, ש-ארבעה גייסות עולים על מדריר, והגייס החמישי נמ-צא בתוכו! כוונתו היתה לאור הדיו ש פראנקו בעיר עצמה, שפעלו מכפנים כדי להרוס את הרפובליקה.

משמע, השימוש הראשון ב"מונח הזה בא דווקא לשבח את אנשי "הגייס החמישי". ברוח זו יכולנו לומר שרשת שביצעה את העסקי-הבמצריים ב"1954 היתה גייס חמישי שלנו.

אלא שבמרוצת הזמן, כאשר רעית-הקהל העולמית פנתה נגד פראנקו, לבש המונח ציביון שלילי. כשמשמשים כיום במונח "גייס חמישי", הכוונה היא לרשת מאורגנת של בוגדים, היושבים בתוכנו והמסייעים לאוייב.

בעצם, לגבי גאולה כהן השימוש הזה במונח הוא בעייתי. כי רעיותיה של הגברת מהתחיה בוודאי קרובות הרבה יותר לרעיותיו של פראנקו מאשר לרעיות מתנגדיו.

חוויות בעזה

עמרת לברי במחסום ארץ, וחיתיתי למכונית של ידידים מעזה, שעמדו לאסוף אותי. במרחק-מה עמדה קבוצה של חי-י

צ'בי נאי

השקר הגדול

זמנים מודרניים — צ'רלי צ'פלין

תסריט

משבשות מייד את קו הייצור. דבר זה נותן, כמובן, לצ'פלין שטח-חיה קומי בלתי-מוגבל. מה גם ששתי התנועות המונוטוניות של סגירת הברגים משתמרות בגופו כעווית קיצבית גם לאחר שהוא נוטש את קריהייצור להפסקת מנוחה, עווית המממ שת את חלומם של הוגי קריהייצור: **יצירת סימביוזה מלאה בין האדם למכונה.** ואכן, זהו הדבר שקורה לנווד כאשר הוא נבלע במכונה, נישא על צירים וגלגלי-

לרשעים מזה ולטובים מזה, לעניים מכאן ולעשירים מכאן, ליפים ולמכוערים. הסרט נפתח בשני "שוטים" עוקבים מלמ"ה: עדרי-כבשים נרחקים לתוך מיכלאה ופועלים נרחסים לתוך מיפעל. האנלוגיה לא משאירה מקום לספק באשר לעמדתו של צ'פלין כלפי התיעוש והמכאניזציה. בצד הזה של המכוערים נמצא גם נשיא תאגיד הפלדה, "אח גדול" משועמם וחסרת-עסוקה, המפקח באמצעות מצלמות על העבודה באפ-

אינני יודע אם צ'רלי צ'פלין ידע ש-זמנים מודרניים מציין את ההופעה האחרונה של הנווד בסרטיו. אבל על פי גורש הקטעים הקלאסיים, שכל אחד מהם די היה בו להבטיח לזמנים מודרניים מקום-כבוד בפנתי-און של הקולנוע, נראה שצ'פלין נערך לאפ-שרות כזו.

כיוון שכך, מן הראוי לומר כמה מילים על דמות זו, ואולי לשאול את עצמנו מדוע יצור קטן ופאתטי זה, אשר במעלליו ובאורח-חיו-

שיניים, ומחייך באושר של מי שהגיע באמצע-עות המכונה לנירוואנה. אולם, כאשר קצב התנועה של פס-הייצור מואץ לבלתי נשוא, קור'רה לנווד מה שתורת הכאוס המודרנית מנב'אה שיקרה לכל מערכת אורגנית או פיסיק'לית: אוכדן שיווי-משקל ויציאה מכלל שלי-טה. העולם הופך בעיניו למכונה ענקית, שכל עצם בולט או עגול בה — אוזן, כפתור או חוטם — נראים לו כרגלים הצריכים הברגה. מתחתו של הנווד נגד המכונה היא בת שני שלבים: בשלב ראשון הוא שובר את הקצב המכאני והמונטוני של המכונה על ידי החס-

המיפעל, ומאיץ מעת לעת את קצב התנועה של קריהייצור. תיאור העבודה על קריהייצור הוא פנינה קולנועית, ואולי גם הסאטירה הבוטה והקול'ית עת ביותר שנעשתה על עיקרון הסטנדרטיזציה שעמד ביסוד התיעוש המודרני. על צ'פלין ועל הפועלים שעובדים לצידו באחד מקטעי הקו, מוטל תפקיד אחד בלבד: לתת חיזוק אחרון לשני כרגים, באמצעות תנועה נגדית ובורזמנית של שני מפתחות שהם מחזיקים בידיהם. הקצב של פס-ההרכבה הוא כזה, שכל תנועה מיותרת או החמצת פעימה,

אין לו דבר משותף עם 99 אחוזים מצופי הסרט, הצליח לעורר ריגוש בקרב מאות מיל-יוני צופים בעולם, זה כמה דורות. במיוחד כך לאור ההנחה, כי ביסוד הדמות החמה, האנר'שית והפיוטית של הנווד, עומד אחד ממעשי השקר וההונאה הגדולים ביותר בתולדות הקולנוע. על כך בהמשך.

שירת המכונה

כמו בכל סרטיו של צ'פלין, גם בזמנים מודרניים העולם מחולק בקו עבה ושחור

הטירוף הטהור
מנצח את המכונה
ואת השיטה.

רת פעולה, דבר שמכניס את כל הפועלים לידו להיסטריה. בשלב השני הוא משבש לח' לטוץ את פעולת המכונה על ידי סידרה של פעולות בלתי-רצויות. זהו כמובן הטיור הסהור, ששום מכונה, המבוססת על מערך רציונלי ושיטתי של פעולות, לא יכולה לעמוד נגדו.

בכך מציב צ'פלין את הנווד שלו במחנה ההיסטורי של הלוויטים, אשר יותר מ-100 שנה לפניו ניתצו את גולי האריזה בעיר נוסיתגנה. אולם, בניגוד ללוויטים, שביקשו להגן על פת לחמם, צ'פלין יוצא נגד הרהר הומניזציה של המכונה.

שיאה של רדהומניזציה זו באה לביטוי בסצינה הנחרתה של כבילת הנווד לרובוט' הזונה, שנועד לקצר את הפסקתהאכול של הפועלים ולאפשר לצ'פלין לבצע קטע בלתי-נשכח של מימיקה. רובוט'ההזונה שם ללעג, כמובן, את שטטוסם של מניאקים שכנוקר' סים, אבל באופן ספציפי יותר הוא מהווה פארסה על שני עקרונות מרכזיים העומדים ביסוד התעשייה המודרנית. הראשון הוא ההתמחות, היסוד של אדם סמית (בסוף המאה ה-18): השני הוא הסטנדרטיזציה, שנולדה בסוף המאה ה-19.

הפרופ' יהודית בוכר אגסי, חוקרת בעלת מוניטין בינלאומי בסוציולוגיה של העבודה, מצביעה על פרדריק וינסלו טיילור, כעל אבי הרעיון המשוקש של האדם בשירות המכונה. טיילור (1915 — 1856), אמריקאי ממוצא קוויקרי, הגיע למסקנה שהפועלים הם בטלנים מטיבעם, אינם מוכנים להשקיע מחשבה בעבודתם ומסרבים לראות את הקשר בין תפקיד לבין שכר. טיילור, כמובן, לא טרח לחפש סיבות אחרות "לצללונות הטיב" עית" של הפועלים, שרובם ככולם היו איכ' רים מהגרים שמעולם לא עסקו בתעשייה.

כיוון שכך, הרחק היחידה הוציא מאנשים כאלה תפוקה גדולה יותר, היא לפקד את תהליך הייצור לסידרת-פעולות המרכיבות אותו, למדוד את הזמן הדרוש לביצוע, להפוך זמן זה לנורמה, ולקשור את ביצוע הנורמה בשכר.

את הביטוי המפורסם והרהבתי ביותר של הסטנדרטיזציה סיפק ב-1908 הנרי פורד, כאשר העלה את מודל T המפורסם שלו על פס-הרובה. מהנדסי-הייצור שלו מרדו את תנועות-העבודה של הפועלים, ומצאו שדרר שות כ-8000 פעולות נפרדות לייצור המכר' נית.

אלווין טופלר מביא בסיפרו הנג הערש'י כמה נתונים מרתקים מהאוטוביוגרפיה של פורד על תהליך הייצור: מתוך 7882 הפע'רות הדרושות מיומנות מיקצועית, 949 חיי'רות בת העיסוק ביי' גברים חזקים, 3,338 על' ידי גברים רגילים, ואילו שאר הפעולות יכ'רות להתבצע על-ידי נשים או ילדים גרולים. כן, שכחנו פורד מציין כי 670 פעולות ניוטנות להיעשות בידי על-ידי קטועי גמים תחתונות, 2,637 על-ידי קטועי רגל אחת, שתי פעולות בידי עיוורים ו-715 באמצעות קטועי יד אחת. מה פלא שצ'פלין יוצא לתקוף את אילי-התעשייה בנשק המושחז של הסאטירה.

אנחנו נתגבר

בחזרה לנווד. אחרי שהוא משבש את פעולת המכונות על-ידי הורדת מנופים וסגירת מתגים, הוא מובל אחר כבוד לבית' משוגעים. הטיור מנצח את המכונה ואת השיטה, אבל השיטה מצויה בכל מקום. בבית' הסהור, שאליו הוא מושלך כעיקבות הפגנת מובטלים, הוא מוצא עצמו צועד בסך לתאו ולחזרה-האכול. וגם כאן הוא מגיב נגד השיטה בנשק האהוב עליו: השיגעון שבכאוס. הפעם זהו סם שאחר האסירים מחביא במילחיה שלו. בהשפעת הסם הוא מחסל כמו ידיו מרד אסירים וזוכה בתמורה לתא פרטי, שרות-חרים קופה למיטה, אך לרוע מזלו גם לשיחרור מהכלא.

אלא שבחזק מחכה לו האבטלה, והנווד שלנו מנסה, ללא הצלחה, לעבור את כל העבירות האפשריות כדי לשוב למיטה החמה ולשלוש הארוחות החמות בכלא. לבסוף הוא נכנס למיסערה, מזמין מלוא השולחן מנות עיקריות בלי לשלם. הפעם המעשה מצליח כיורו והוא נאסר, אבל לא לפני שצ'פלין תורם לקולנוע את אחד המעמדים הקומיים הנהדר' רים שלו, בסצינה עם השוטור ובעל-הקיוסק.

בהמשך משתחרר הנווד מהכלא, מתחבר לנערה יתומה ועניה, ועובר איתה סידרה של עלילות והרפתקות צ'פליניות משעשעות. לרגע נרמה שהסרט יסתיים בהפראנז', אחרי שהוא מתקבל לעבודה כמלצר במיסערה שבה מופיעה נערתו כרקדנית. אבל אושרם של השניים נקטע באיבו, כאשר פקיד משרד' הרוחה באים לאסור את נערתו. השניים בור' חיים אל מחוץ לעיר, ובתמונת-הסיום, שהפכה סמל ופארודיה לכל סרטי הקיטש ההוליווד' ריים, הם יוצאים לדרך שלובידידים אל מול השמש העולה, לא לפני שהנווד אמר לנע'רתו: "אנחנו נתגבר", מישפט שהוליווד תשים בשינוי נוסח קל בפיה של סקרלט אוה'רה, בתמונת-הסיום המפורסמת של חזק' עם הרוח: "ככלות הכל, מחר הוא יום חדש".

השקר הגדול

אן המקום לחזור לשאלה שהוצגה בפנת הרשימה. הייתכן שצ'פלין הוליד שולל את כולנו, כאשר עורר בנו חיבה לדמות שיקרית ומושחתת?

נחיל בשקר. ברי לכל שהנווד של צ'פלין הוא לא נווד אמיתי ולא עני אמיתי. נווד אמיתי, אחרי כמה שבועות של שינה מתחת לכיפת הרקיע, הוא לא בדיק יצור חביב שתראה לאמץ לליכך, לפחות לא לפני שיהחך את גופו ויחליף את כבדיו. עני אמיתי ורעב לא מבזבז אנרגיה מיותרת על גינוני אכירות ועל הליכות-נימוסין. הנווד אפוא, הוא לא דמות אמיתית, אלא סמל, מטאפורה.

בכך בדיוק טמונה שיקריותה ושח'יותה של הדמות, כי באנושיותה ובח'מותה היא נותנת לגיטימציה לחברה השבעה לחבב את העוני ולהזדהות עי'מו, אך לתעב את העניים. הנווד עושה לעניים מה שהדור תום של הרייט ביצ'ר' סטור עשה לכושים, ומה שהפרא האציל של ז'אן ז'אק רוסו עשה לטבע. לא מיקרה הוא שהחברות הבורגניות, השבעות והגזעניות אימצו אל ליבן את שלוש הדמויות הפיקטיביות הללו כאותה מידה של התרג' שות והתלהבות.

הפרא של רוסו איפשר לחברה שלמה, השרויה בניוון תרבותי, להציב לנגד עיניה מודל של אדם ברילב, טהור, ישר, כן, צנוע ובעל יצרים אותנטיים, כמיצג הטבע האמ'י תי של האדם. העובדה שלא היה כל דימיון בין הפרא האציל של רוסו לבין מה שמכונים אנשים פרימיטיביים, אך סייעה להפוך את הפרא ההיפותטי של רוסו לפופולארי יותר, שכן היא איפשרה לחברה השבעה להתרפק בנוסטלגיה על מציאות מרומה, ובו בעת, לספק לאחרים הורמנות לפטור עצמם מכמה צוים תרבותיים מכבדים. למותר לציין, כי כל מעריצי הפרא האציל היו נתקפים תיעוב ופליצות אילו היו נקלעים למחיצתם של בני שבט הדינקה בסודאן או של בני האינאמאמו ביערות-היער של בראזיל.

הוא הרין בצ'פלין. הנווד שלו, השומר על נימוסיו הנאים ככל תנאי והמחויק כפשטותו האנושית בכל מחיר, השם את נפשו ככפו כדי לסייע למיסכנים ממנו והיוצא חוצץ נגד חר'קים ממנו, כדי להגן על כבודן של נשים אל'מוניות, הצליח לחבב את העוני על כולם, למעט על העניים עצמם. האופטימיזם הבלתי-גרלה של הנווד ניקה את מצפונם של השכנים מכל רגש-אשמה, שהרי גבורנו עצמו לעולם אינו מתיאש ועלולם צועד

לעבר השמש העולה באמונה של "נתגבר". באמצעות הנווד המצחיק והאנושי כל-כך, זכה העוני למעטה רומנטי ואידי'לי, לא-דביק, לא-אלים, לא-גס, לא-מנוון, לא מדיף ריחות רעים, ועל כן לא מסאב ולא-משחית את בעליו. כמו כסי'רו הפופולארי של מארק טוויין, בן המך' והנ'ו, כל שצריך לעשות כדי לתקן את העוול ולהשיב את הצדק על כנו, הוא לתת לעני רחצה הגונה, להלביש אותו בבגדים נקיים, להציע לו ארוחה טובה, וכל צלקות העוני

צ'פלין מגלה את קולו

מש שנים אחרי אורות הכרך יוצא צ'פלין, בן 46 וכבר בעל אולפנים משלו, בסרט חדש. זמנים מודרניים הוא סירטו הארוך השישי. לפניו עשה את הבהלה לזהב את הקירקס ועשרות סרטים קצרים, ביניהם הנווד והבנק, שהפכו אותו לאחת הדמויות האהובות ביותר בעולם, ועל פי הערכות מסי-ההכנסה גם לבעל-הכנסים הגדול ביותר בארצות-הברית. למרות זאת, שב צ'פלין לאולפנים ב-1935 עם הרבה חששות. שנות היעדרו הפריכו את נבואתו מ-1931 שפס-הקול ייעלם מהקולנוע. "תוך שלושה חוד'שים".

צ'פלין היה נחוש בדעתו לנצח במסע האנושות אל האושר, ולשם כך היה מוכן אף להפר את הבטחתו לא להשתמש בפס-קול. הוא גם כתב דיאלוגים לדמויות, אבל כאשר נוכח בתוצאות, הוא החליט לשוב לסרט אילם, תוך שימוש מוגבל בקולות-רקע. בקטע של בית-הקפה צ'פלין עצמו מותח את פיו כדי לשיר את שיר הנוג'סנס שלו (על פי טינטינה), למרות שמילות השיר של הנווד הן חסרות-משמעות, קטע השירה שלו הוא נקודת-מיפנה בדמות הנווד. צ'פלין ידע בנעוריו מצוקה כלכלית ונדודים. דמות הנווד, השאובה מנסיבות חייו, נולדה בסרט הנווד מ-1915. בסרט הוא מציל בת איכרים מרודפיה האכזרית ומתאהב בה, אולם כשהוא מגלה שהיא מאורסת הוא עוזב את החווה חפזי כתפנים. אז, בעודו מהלך לא האופק, הוא מזדקק ומתרחק בהילוכו הנמרץ והאופטימי שהיה מאז לסמל.

בזמנים מודרניים עובר הנווד את תהפוכותיו הגדולות: הוא מגלה את קולו ומוצא לו בתיזוג (פולט גודארד, שהיתה גם לאשתו), נודדה ממין נקבה. זמנים מודרניים דומה להפלא בעלילותו לסירטו של רנה קלייר מ-1931 לנו החירות. דימיון זה סיבך את צ'פלין בתביעה מישפטית שהגישה נגדו חברת פילם סונור טוביס באשמת פלגיאט.

רנה קלייר, שכבר בזמן ההסרטה של זמנים מודרניים שמע על דימינונו ללנו החירות, הזמן להעיד. אבל בעולותו על דוכן-העדים אמר רנה קלייר: "כל הקולנוע חייב לצ'פלין. כולנו תלמידיו של האיש הנערץ הזה. אם היתה לו השראה מסרטי - כבוד גדול הוא לי". התביעה בוטלה.

אורנה לנדראן

יימחו בלי להשאיר עקבות. שהרי העני כמו הפרא האציל. הוא מטיבעו יצור נעים, חביב, ישר, רחום, נוחלבריות, מסתפק במוטע, ומה שחשוב מכל לחברה השבעה, הוא איננו ראדיקל חברתי המאיים על הסדר החברתי. הנווד אצל צ'פלין לא נושא את דגל ההתי'קוממות של הרעבים והמובטלים, אלא מרים במיקרה סמרטוט ארום מהארץ, כדי להשיבו לבעליו, ובטעות רואים בו המפגנים את מנהיגם. גם המהומה שהוא מחולל במיפעל'ה הפלדה, מוגבלת למחאה נגד הניכור האנושי של המכונה ושל הטכנוקרטים העומדים ב'ראש התאגידים, מחאה שכל בעל לב יכול להזדהות איתה ללא קושי. עם אידיאלוגיה כזו הוא מסוכן לחברה המתקנת כמו קונה כרטיסים להגרלת הלוטו.

הנווד של צ'פלין קולע אפוא לכל הטע'מים. את לב העניים הוא רוכש בתושייתו, באופטימיזם שלו ובהתמדתו לנצח את השי'טה. את העשירים הוא קונה בכוח הרומנטיז'ציה והאידיאליזציה של העוני, המסלקות ממנו את האיום החבו' בו והפוטורות את השב'עים מכל רגש-אשמה.

הנווד של צ'פלין מציב את העוני בדיוק באותו מקום אידיאלי ובלתי-ימויק שהקצתה לו הנצרות: "אשרי העניים, כי לכם מלכות שמיים". עם בשורה כזאת אפשר להתכסות בנחת בפוך החם, בלי לחשוש מסייטים מכוערים של עוני ורעב.

אין מחלוקת על כך שצ'פלין הצליח גאון קולנועי, וכי שמורה לו אחוזת-נצח בהיכל-האמנות. אבל הנווד שלו הוא דמות שיקרית ומושחתת, שהצלחה להתחזות כמשך כמה דורות למה שמעולם לא היתה: נווד ועני.

אודות לנווד המצחיק והאנושי כל-כך, זכה העוני במעטה רומנטי ואידי'לי, לא-דביק, לא-אלים, לא-גס, לא מדיף ריחות רעים ועל כן לא משחית את בעליו.

תדריר חובה לראות

במיקרה לא ראיתם, זה סרט חובה. לא חשוב מה איכותו האנסולוטית של המוצר, הסיפור על בת הדרום העצמאית והעקשנית ואהבתיה הגדולות מן החיים ועל מילחמת הצפון נגד הדרום ברקע, הם אבן דרך בתולדות הקולנוע. ואיפה תמצאו עוד משהו שידמה לוויזואל לי ולקלארק גיבל?

*** **תיקוורת גדולות** (לב, אנליה) — סאטירה כואבת על עידן התאצ'ריות ופולחן הרכושנות באנגליה מצליפה בלי רחמים בעשירים החרשים והישנים וצופה ביאושם של מי שמנסים לשמור על מידה של אידיאליזם. בימאי: מייק לי.

*** **אשה אחרת** (טיילת, ארצות הברית) מוצג גם בחיפה ובירושלים — גירסתו של וודי אלן לחות'י בר של אינגמר ברגמן. מרצה באוניברסיטה עושה חשבון נפש בגיל 50. ג'ינא ראוולנדס, מיה פארו, ג'ון קמון ויאן הולם מעולים בתפקידים המרכזיים.

*** **הרפתקות הברון מינכהאוזן** (רבחן, ארצות הברית) מוצג גם בחיפה — טרי גיליאם מוכיח שבראזיל לא היה מיקרה, והופך את הבריות של הברון המפורסם למשל על המאה ה-18, שחנקה את כוחה היצירה של האדם והמליכה תחתיו את הפנטסיה. זה נשמע מפחיד, אבל בידי

תליאביב: מלון טרמינס, מיכתב מאשה אלמונית, בגלל המילחמה ההיא, מי הפליל את רוג'ר רביש? אשה תחת השפעה, הרפתקות הברון מינכהאוזן, אשה אחרת, קפה בגדר, זמנים מודרניים. **חיסיה:** מיכתב מאשה אלמונית, פלה הכובש, הרפתקות הברון מינכהאוזן, אשה אחרת. **ירושלים:** אשה אחרת, מיכתב מאשה אלמונית, מי הפליל את רוג'ר רביש?

תל-אביב:

*** **מלון טרמינס** (סינמטק, ארצות הברית) — סרט חובה. תעודה מרתקת, בת ארבע וחצי שעות הסוקרת לא רק את מישפס קלאוס בארבי, אלא גם את כל מה שאפשר קיום תופעה כמו בארבי בעבר, ומאיים לאפשר תופעה כזאת שוב בעתיד. מבריק, מריר וטרקסטי. בימאי: מארסל אופולס.

*** **מיכתב מאשה אלמונית** (תכלת, ארצות הברית) מוצג גם בחיפה וירושלים — סרט שחור-לבן של מאכס אפולס, משנת 1938, שיכול להיבס בקלות את הסרטים שנעשו 50 שנה אחריו. סיפור אהבה טוטאלי

מייקי פוזטני ויסאקו מאצודה: פנינה

מים את המחיר היקר על היסוס זה. היא מאבדת את תינוקה, בעלה שוקע בחובות כבדים ורץ לנשים אחרות, ואילו הגיבור אינו מצליח למצוא את עצמו רק בהנאות רוחניות ואסתטיות כמוסיקה וספרים.

את ההחמצה הגדולה של החיים מגנה מוריסה במילים מאופקות, בלי מגע פסיכומנטי, אבל בתמונות בעלות עוצמה רבה ומהממת מות ביופיו.

ולאדי טרואיני ומאסטרוריאני: נוסטלגיה

סקולה אמנם אוהב את דמויותיו, אבל הן נראות כאותם שירבוטים שבהם הוא משתמש ללכנסת סרטי, דמויות שקופות ורזות. אבל מי כמוהו יכול לצייר סצינות-סיום מרגשות וחלומות, שבה כל הלקוחות חוזרים ומתיישבים בכסאות הנעקרים ממקומם, ואז, לפתע, כמו בחג-המולד האגדי של קאפורה, יורד השלג לתוך אולס-הקולנוע. הקולנוע חזק מהחיים, וניצחי מהם, אומר סקולה.

החטא שבהיסוס

ואז (מוסיאון תל-אביב, תל אביב, יפאן) — איפה, אם לא במוסיאון. אפשר

להציג סרט מופלא ונהדר כמו זה? בימאי הסרט הוא יושימיצטו מוריסה, יפאן, שכבר באמצע שנות ה-30 לחייו הבטיח את סיכויו להיכלל בראש רשימת יורשי המאסטרס היפאני הנודעים. מוריסה הוא בימאי מרתק, מפתיע, ומשתנה מסרט לסרט. במישחקי מיש-פחה (פסטיבל חיפה לפני שנתיים) היה סר קאסטי ופרוע, במוות בטוקימקי (שהוצג באותו הפסטיבל) היה מסוגן ורהוט כטכס פולחני. לפני שנה הוצג בסוף פסטיבל ירושלים, לפני אולם ריק כמעט, סירטו האחרון, מארודיה רעשנית ועמוסה. בכלם ניכר כישרונו החזוני המהמם, יכולתו ליצור על הבד עולם מלא הפתעות, מסוגן ובעל אמירה מוגדרת ובוטה.

ואז הוא סיפור על אהבה שהוחמצה. פליביו, המוחלל להתחייב לאהבתו האמיתית, מגלה מאוחר יותר שכל סיבתו, והוא במיוחד, משל-

בכל זאת סקולה

ספלנדור (לב, תל-אביב, איטליה) — אין זה אטורה סקולה הטוב ביותר, אבל בכל זאת זה סקולה. וסקולה בינוני עדיף על בימאים אחרים רבים. גם אם לא יוציא מידיו יצירות מופת, תמיד ישנו הסיכוי לחזות במשהו אסתטי, קולנועי, מלטף.

ספלנדור הוא הספד לבית-הקולנוע הנושא את השם הזה. בעליו אינו יכול לשאת עוד בהפסדים ונאלץ למכור את האולם לאיש עסקים, שעתידי להקים במקומו מרכז-קולנוע במיטב הסינון המודרני. ניקמתו היחידה של הקולנוע מתבטאת בסטירת-לחי מצלצלת ש מעניק בעל-המקום (מארצ'לו מאסטרוריאני) לקבלן המנטל אותו מרכושו. לצידו של מאסטרוריאני מתופעה מארנה וצברפתיה שה אהבה משאירה באיטליה כסדרנית ואשת-חי קו של מאסטרוריאני, עד שהיא מתאהבת במק רין הבא. מאסימו טרואיני, שחקן מופלא המעניק לסיפור המומד ומיבטא נפליטאי מתנן.

סירטי קולנוע בטלוויזיה

*** **לה מארסאיני** (יום רביעי, 12 ביולי, 22:05) — סירטו הקלאסי של ז'אן רנואר, המוצג לכבוד יובל ה-200 להמפיכה הרפתנית ומשחזר במשורים שונים את האי-רועים שהובילו אליה. זהו סרט יוצא-דופן שבו העם הוא הגיבור, מלא-תנופה ואהבת-אדם. אפוס נדיר המשרת באמת את המטרה למענה הופך — האדרת האידיאליזם של המהפיכה, בלא התחשבות בצווים מיסחריים וכניעה לתכתיבי-ההשוק.

*** **אמריקן גראפיטי** (יום שני, 14 ביולי, 22:30) — ליל הילולה של בוגרי תיכון בעיירה אמריקאית, בטרם ישימו פניהם לעתיד. הסרט פירסם בראשונה את שמו של ג'ורג' לוקאס ברבים, והיה נושא לחיקויים רבים-מספור של סרטי-הנעורים למיניהם. הוא עדיין עולה על כולם.

* **זאב בודד** (יום רביעי, 19 ביולי, 22:05) — סידני צ'אק נוריס ילקקו את האצבעות, כי זה עדיין הטוב שבסרטי. השאר יעדיפו אולי את הערוץ השני. נוריס מפגין את כל אוצר תרגילי הלוחמה המיזרחית, ולצידו עוד אחד שהתמחה בנושא, דייוויד קארדני. העלילה חשובה פחות.

גיליאם, איש מונטי פיטון זה מסור, מפתיע ומלא ציטוטים.

חיפה

*** **פלה הכובש** (סינמה קפה מוריה, דומרק) — בילי אוגוסט מספר על סקרניבניה שאיש לא מכיר. פועלים גורווגים באים למצוא לחם בשוודיה בתחילת המאה, ונאלצים לסבול השפלות ומרורים כדי להתקיים בלחץ. סיפור פשוט, מוגש באסתטיקה קולנועית מדהימה ומישחק מעולה של מאכס פון-סידוב.

ירושלים

* **נישואים פיקטיביים** (תיאטרון ירושלים, ישראל) הסרט הישראלי היותר-מעניין שיצא לי אור אשתקד. הירושלמי המצוי מול בעיית היחסים עם הערבים, הפיתוי לרדת מן הארץ ועוד כמה בעיות אקטואליות. צוחקים וחורקים שיניים. שלמה בריאבא בתפקיד הראשי.

על נערה שהתאהבה בפסנתרן פוחח, ולמרות שבילתה עימו לילה אחד של אהבה. וילדה את ילדו בכוחות עצמה, שמרה לו אמונים במסירות והקריבה את חייה למענו. לואי ז'ורדן וג'ון פונטיין נהנים משרביטו הקסום של אפולס.

*** **מי הפליל את רוג'ר רביש?** (חן, ארצות-הברית) ריח, מוצג גם בחיפה ובירושלים — כל יצירי הוליווד המצויירים הוחרדו משלוותם כדי לשרת את המותחן המרגים את החלום האמי ריקאי הקולנועי בשלמותו. אין חיץ בין אמת לדימויו ויצור מצוייר אינו ממשי פחות מיצור חי. בוב הוסקינס אדיר בהתחשב בהעברה שהצטלם בדיאלוגים עם "מסך כחול". בוב זמקס נהנה מגיבור מלא של סטיבן שפילברג וממיק צוענות עילאית של צוות-מאיימים מופלא, שזכאי גם זכאי לאוסקר שקיבל.

*** **חלף עם הרוח** (אורל, ארצות-הברית) — אם

רוברטס וסטורקי — מישחק משובח

נשוי שאשתו בחופשה. שלוש אפשרויות שונות לרומנטיקה של שנות ה-80, שמתוכן צריכות הגיבורות להסיק את הלקחים החיוניים לעתיד לבוא.

מישחק חביב ואישיות מצודדת של אנאבת גיש, ג'וליה רוברטס ולילי טיילור עוזרים לא מעט לבימאי דונאלד פטרי, היוצר אווירה סימפטית ובלתי-מחייבת. הסרט היה להיט בינוני באמריקה, ועשוי להיות כזה גם בישראל.

להיט בינוני

מיסטיק פיצה (דיזאנוף, תל-אביב, ארצות-הברית) — שלוש נערות ממלכות

צרות במיציה ומתכננות את עתידן. העלילה כולה מתרחשת בנמל-דייגים קטן, בניו-אינג'לנד, באוכלוסייה של מהגרים פורטוגזים. שתיים מן הנערות הן אחיות. השלישית היא חברתם הטובה, המתעלפת ברגע המכריע, בטכס החתונה, ללמדנו שהיא עוד אינה מוכנה נפשית לצעד גדול כל-כך.

לא היא ולא שתי האחרות. שלושת מנהלות לאורך הסרט רומאנים, שונים זה מזה, אבל הכל מתנהל באווירה טובה ואוהדת. ממש כאילו מדובר היה באמריקה של פראנק קאפורה.

הכלה המיועדת דלוקה עדיין על חתנה, המבולבל כולו מן התפקיד של חפץ מיני שטוב לשימוש, אבל לא לחתונה. החתיכה לוכדת לה בן-טובים יפהפה, אבל חוששת מהבדלי המעמדות, ואילו המלמנית מתאהבת בגבר

מדי שבוע מצינע „העולם הזה“ עמוד אורח. המילה, התמונה, הגרפיקה – כולן על אחריותו. בימיו למה שהוא רוצה להעביר לקורא

השבוע: בועז אפל באום

בפארים לא שבתה הגיליוטינה אף-יום

בפארים לא שבתה הגיליוטינה אף-יום
וגם לא המסרגות
של הנשים הרעבות.
הן רעבו ללחם,
הן גם צמאו לדם.
אבל יותר מכך יצאה נפשן
להתעלס.
להתעלס עם הקצינים הצעירים של צבא-המלך —
עם הרוזנים והנסיכים
שתרגלו גופם בסיף, בדו-קרב.

★

כימה היה כבר לעשות
— שם בוורסאי השחצנית.
המלך התעסק בשעונו האלף:
תיקן, פירק ושוב הרכיב אותם כקודם.
והמלכה הציגה מחזות-דרועים:
גידלה כבשים וגם חלבה אותן
במרידיה.

★

אזמה נשאר כבר לעשות
אם לא להסתייף ולהפגין שרירים.
וכאשר נפל הפור —
ובית-קאפט — סולק —
החלו מביאים בשר-טרי לכיכרות.

★

והזקנות המרושות שנשארו בלי שיניים —
עלו אל-מול השחיטה
וגם החליפו חוויות:
מי נאה ומי חסון
ומי מחוק כמלפפון.
וציקצקו בפה-ערום —
מעין אתנחתה-קומית —
בין בורבון לנפוליאון.

★ חנוכת בית או „חיים שכאלה“? ★
אוכלים ובוכים, מקטרים ושותים, מקללים
וזוללים ★ ודוגמנית מצליחה משנה כיוון

אוכלים ובוכים

יציאה ראשונה
הפסלת ואשת-החברה ה-
בלונדית מלכה רוזנשטיין,
יצאה בראשונה לאירוע חברתי לא-מישפחתי מאז הת-
אבדותה הק-
ערב שחורה
סון, המשמ-

לפני ההתנקשות
משה שניצר,
נשיא בורסת
היהלומים, מחייך, ימים ספורים לאחר האירוע,
שבנו נכחו גם אשתו ובתו. הוא נמצא מצוע קשה
בחדרו שבאנטוורפן, לשם נסע לצורכי עס-
קים. נסיבות ההתנקשות עדיין לא ברורות.

אבובן
עורץ-הדין הדוקטור א-
התיזמורת הפילהרמוני
הדר, הלומד מישפטים באנגליה הרחו-

דוגמנית מחפשת תחליפים

היא חושבת קדימה ואף עושה רבות למען העניין. השבוע היא התחילה לנהל את קפה סופר רוזן התל-אככי, וכדי לחגוג את האירוע היא הזמינה את חברותיה הדוגמניות ואת מעצבי בתי-הספר לאופנה שנקר. שלא כמו יהלומים, דוגמנות זה לא לנצח, וכיום, כל דוגמנית מתבגרת יודעת שהיא צריכה להכין לעצמה תחליף לימים שהונים. אמנם לדוגמנית הצמרת סימורה גרזמן נכונו עוד ימים רבים של עבודה, אבל כבר עתה

מודעה לג'ינס
הדוגמניות סיגל מור ורונית זילבר-
שטיין (מאחור), במיכנסי ג'ינס, רוק-
דזן בצוותא. חברה של רונית הוא מעצב-השיער מישל מרסייה.

ריקוד ההריון
הדוגמנית תמי שחורי, בחודש השמיני להריונה, רוקדת במסיבה, כשהיא מב-
ליטה את כרסה. שחורי סרבה לומר מה היא נושאת ברחמה.

תר, בזוגיות יותר, ומוגזמות יותר. מסיבת יום הולדתו ה-50 של סיטראן-דרי פליט, מנהל מלון הילטון. אמנם שילבה גם גיוס מיליון דולר עבור התיזמורת-

דוברוביצקי (שנייה משמאל), ומעצבת-האופנה מלכה (משמאל). ארבע הנשים בלשו בהופעתן ההדורה. לעומתן הדוגמניות במסיבת העדימו לבוש קליל, וכולן הגיעו בג'ינס, ללא תיאום ביניהן.

הברוקרית עדי בן-יוחנן (משמאל), הדוגמנית המתגוררת בניו-יורק ועושה חייל בעבודתה במשרד לנכסי דלאנידי, בחברת הדוגמנית הכושית ברנדט.

דים בחברת האופנאית מגי דובי רוביצקי. שרה מילר, המארחת ובעלה משה בן-חירות היו לבושים במערכות תואמות וציבי עוניות, הסתובבו בין כולם ואף הרביצו קטע סולו של ריקוד. הפתע הערב היתה הזמר ג'ימי לויד, שצבע את שיערו לגוון מיוחד.

הבוטיקאית ארזה, חברתה הטובה, רונית קליששטיין ובני זוגם. המארגנות שלווה בריגל סינציי מור, חני פרי, חביבה סלמאן ופנינה גולדשטיין נראו ממתיקות סוד בפניה אחרת של החצר. מעצבת-השיער ונדה קרן השתוללה על רחבת הריקוד.

סיגנון פליני ארבע הנשים הלבושות ביותר במסיבה היו מעצבת-השיער ונדה קרן (מימין), מעצבת-הסריגים מגי

מוזמנים בידו ולצידו גבר צעיר שצילם במצלמת-ווידאו את הבנים. שביל מרוצף הוביל את החוגגים לחצר הקטנה, שחולקה לאגנים שונים. לאורך גדר אחת הוצב בר ענק, ולאורך גדר אחרת הוצבה רחבת-ריקודים עצומה. בחצר הקיר דמית הוצבו שולחנות עמוסי אוכל, בעיקר בסיגנון מיוחד והאורחים הסתובבו להנאתם בחצר, כשבסלון ישבו להם כל מי שרצו לברוח מהמוסיקה ומהאוכל. ומי הסתובבו שם? האופנאית נילי שרששטיין וחבורתה, שכי ללה את הצעירות מרים ראבר ואת רחל קפליוק, אשת הצלם עזרד קפליוק. בפניה אחרת עמדה קבוצה של נשות אופנה, כמו

חיים שכאלה

את המסיבה שערכה מעצבת האופנה שרה מילר לחנוכת ברי תה החדש שכנויים אפשר לכתוב חיים שכאלה. למסיבה היא הזמינה את חבריה ומכריה מ-20 השנה האחרונות, והבית הקטן והמישפחתי היה צר מלהכיל את כל מאות האורחים, יצרני-האופנה, מעצבים, דוגמניות ומארגנות-תצוגות.

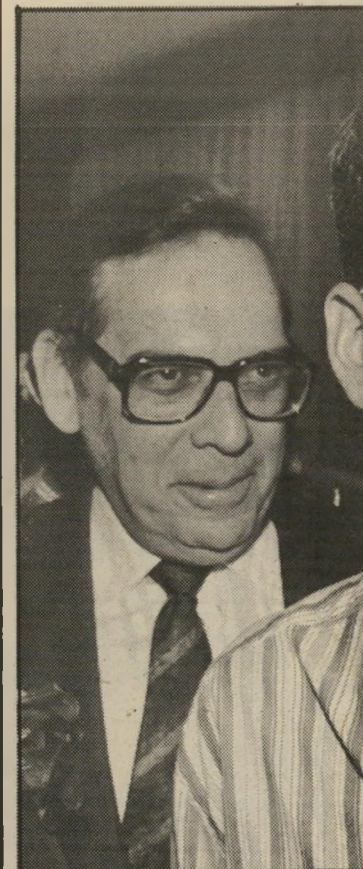
בכניסה עמד שומר שרשימת

נערת הפלייבוי אתי אולמן (משמאל), מהחתיכות המפורסמות של שנות ה-60, שאף הצטלמה בעבר ל"פלייבוי", בחברת אחיה המיליונר הטקסני, אבי אלון ואשתו הנחמדה מירי, לשעבר אשתו של הזמר גבי שושן.

גית של בתה טלי. רוזנשטיין, בשימלת יורה, היתה מלווה בעיתונאית עמית לוינה כבן-לוויה לאירועים חגיגיים שונים.

ון גולדנברג, הפעיל כמו-כן בהנהלת בא לאירוע כשהוא מלווה בבנו המוצלח, והנמצא בארץ בחופשת מנוחה קצרה.

הפילהרמונית, אך אישי-ציבור רבים מצמית המדינה נטלו בה חלק, וכמובן שכולם בכו ואכלו, קישרו ושתו, קיללו ווללו עד לשעה 1 בלילה.

חתונה במהירות שיא

לפני המון זמן, כאשר סדרת הטלוויזיה צפון דרום ריתקה רבים למסך, ריכלתי כאן על **בני נדלר**, זמר-שחקן, המוכר קצת בהופעתו את כוכב הסדרה, **פטריק סוויזי** החתיך. נדלר, שלקח לו די הרבה זמן להתאושש מגירושו מהזמרת **רחלי חיים**, היה אז לבד, וטען שהוא מחפש את מרדן שלו. מרדן היה שמה של אהובתו של סוויזי בסדרה, והשחקנית שגילמה את דמותה היתה **לסלי אנדראון**, יפהפיה אמיתית.

אז הסיפור הוא שנדלר בן 34 מצא סוף סוף את מרדן שלו, והוא עומד לשאת אותה לאשה בחודש הבא. קוראים לה **אורית אהרן**, והיא בת 26, מנהלת-מחלקה בחברת יבוא, יפה מאוד, ממוצא תימני. איראפר לומר על בני שהוא אינו עיקבי — גם רחלי יפה, וגם היא ממוצא תימני (מעורב עם נפאלי).

השדכנית בין השניים היתה ידידתו של בני, **ענת שרתוק-שרים**. זה היה מזמן. הם יצאו במשך כמה חודשים, אבל בני לא היה מוכן עדיין לקשר רציני. הם נפרדו, אבל שמרו איכשהו על קשר. לפני חודש הם החליטו שוב להיפגש, סתם ככה, והפעם, בסיבוב השני, הם החליטו במהירות שיא על חתונה.

האחרון שלו, לפני כחמישה חודשים, הוא נכנס לפאב ז'נר, ושם הוא הכיר את המלצרית הסנסית, **קרוליין לאנגפורד**. השניים התאהבו תוך ארבע דקות, והחליטו להיפגש למחרת היום. לאנגפורד התוססת התקשרה עם חברתה הטובה, השחקנית **אריאלה רובינוביץ**, ובהתלהבות המאפיינת אותה אמרה לה שהיא הכירה בחור נחמד בשם סטיב.

היא עוד לא גמרה את המישפט, ואריאלה אמרה לה: כן, את בטח מוטרפת על סטיב אסקין, הסטודנט לרפואה בן ה-31.

קרוליין נבהלה, כי היא חשבה שאולי הוא טיפוס מפוקפק ששמו ידוע לשימצה בציבור. אך אריאלה הרגיעה אותה: היא פשוט ניחשה שמדובר בסטיב, שהיה חבר של ליאת, שהיא גם חברה טובה שלה.

בכל אופן, סטיב וקרוליין התאהבו, וחודש אחר ביקורו בארץ היא הצטרפה אליו, והם כבר שלושה חודשים ביחד וטוב להם. החברים

שלומית אמיר מסרבת להתייחס

כהן וגרושה

באחד העיתונים קראתי שהדוגמנית **שלומית אמיר** מתכוננת לסיבוב שני. כלומר, אחרי שהיתה נשואה בעבר לצלם הצרפתי-יהודי **מישל טסייה**, היא מתכוננת להינשא בשנית ליהלומן **דני כהן**. נאמר שהשניים יינשאו ברבנות בעוד שבועיים.

זה קצת מתמיה. הדוגמנית שלומית אמיר היא גרושה, ובן-זוגה לחיים הוא כהן-צדק. הסיכוי שהם יתחתנו ברבנות הוא קלוש, כי על פי ההלכה כהן וגרושה לא יכולים להינשא.

זהו רומאן מיוחד. אהבה גדולה שוררת שם. דני כהן, המכונה "ברה" בפי ידידיו, הוא יהלומן ישראלי-לשעבר, שבגיל 21 התחתן עם אשה בלגית, ועבר להתגורר שם. מהנישואין האלה נולדו לו שני בנים, שהגדול בהם, **ג'ק** (23), לומד באוניברסיטה, והבן השני גר עם אמו בארץ.

לפני כמה חודשים קנה להם האב דירה מרווחת בפתח-תיקוה. כשהוא בא ארצה הוא מתגורר בדירה זו, ולסירוגין במלון היטון. ופה אני מגיעה לפואנטה: היהלומן הזה, בן ה-40 פלוס, הוא דתי-לשעבר. בניו למדו בישיבה. הוא "חזר לשאלה", וכעת הוא חילוני לכל דבר.

שלומית אמיר, מצמרת הדוגמניות של ישראל, מצליחה תמיד להפתיע אותי. אני חושבת שהיא פשוט צריכה לשבת ולכתוב את סיפור חייה. אני, בכל אופן, נפעמת מהקשר בין הדוגמנית הסנסית, בעלת אורח-חיים הסילוני, לבין היהלומן החרדי-לשעבר. ואם כבר עוסקים בחתונה, היא יכולה להיות רק בנישואין אורחיים. בכל אופן, הדוגמנית אמיר מסרבת להתייחס לכתוב עליה. השבוע היא גם חוגגת את יום הולדתה ה-36. אז אני חושבת כל עמי-ישראל מאחל לה הפעם הצלחה ומולט-טוב, גם בקריירה וגם באהבה.

מלצרית וקליינט

לשגריר ישראל באו"ם קוראים **יוחנן בייק**, ולשגריר הזה יש בת בשם **ליאת**, בחורה נמרדה בשנות ה-20 לחייה. באחד הימים קיבלה שיחת-טלפון מבחור

אשה מחוזרת

אינה מאושרת מכותרת זו, צילצלתי אליה, כדי לשמוע ממקור ראשון מה יש לה לומר על כך.

אדמון, אם לשלושה, העובדת במקדמת מכירות, אמרה: "השתתפותי של ניה בקבלת-הפנים היתה צריכה להיות פחות בולטת".

ומה מצבה שלה, אחרי גרושה הסתדר כל-יך טוב?

"גם אני מחוזרת!" הודיעה לי.

חנה אדמון, גרושתו של הפירסומאי **דוד אדמון**, ראתה בשבוע שעבר במדור אנושים (העולם הזה 2705) תמונה מקבלת פנים שנערכה לכבוד חתונתה של **ניה**, בתם של חנה ודוד, עם **מושה בכר**, המנהל האדמיניסטרטיבי של פירסום אדמון.

מתחת לתמונה (שבה נראו ניה, אביה ואשתו השניה) היה כתוב ש"את פני האורחים והחברים קיבלו הכלה, אביה ואשתו **איה**". מפי ידידים של אס-הכלה שמעתי שחנה

קרוליין לאנגפורד שלווה חודשים ביחד

פה בארץ מהמרים על משהו יותר רציני מאשר רק מגורים משותפים. מובן שהתקשרתי עם אריאלה, כדי לברר אם יש לה עוד חברות. כשהיא אמרה לי שכן, ביקשתי ממנה שתחביא אותן, עד שנהיה כולנו בטוחים שהוא יהיה צמוד לקרוליין לצמיתות.

אמריקאי בשם **סטיב אסקין**, שאמר לה שהוא רוצה להכיר אותה. היא לקחה צ'אנס, והתוצאה היתה שהם היו ביחד תקופה ארוכה. כל זאת קרה בניו-יורק לפני כמה שנים. בני-הזוג נפרדו זה מזה, וליאת חזרה ארצה. הסטיב הזה ראה שעם ישראליות הולך לו הכי טוב, אז הוא בא ארצה לביקור. בביקור

חנה אדמון ודוד עם ניה ומושה בקבלת-הפנים היתה צריכה להיות פחות בולטת

שושלת שלנו

אולי אתם לא יודעים, אבל אני כבר מזמן הפסקתי לצפות בתוכנית-הבידור שושושלת. מה אני צריכה את זה? יש לי בארץ מישפחות הרבה יותר מעניינות ונחמדות. קחו, למשל, את מישפחת טוקטלי. זאת מישפחה מפוארת מאוד, מה ששני מכנה אצולה ישראלית. יש שני אחים **אבינועם ועוזי טוקטלי**, שהם אנשי-עסקים מאוד-מכובדים ומאוד-עשירים, ויש האחיות שלהם, רקדניות-הפלאמנקו **דליה לאו**. למישפחת טוקטלי יש מניות בחברת-הביטוח אריה. שנמכרה לפני כמה שנים לחברה אמריקאית. עוזי היה נשוי במשך שנים רבות עם **דאנט גלום** בת למישפחת-ייגלום הענפה.

אבינועם טוקטלי מניות, נירושין, הדחת

הנישואין האלה לא החזיקו מעמד, ולפני שנה, לאחר שקיבל את הגט, הוא התחתן עם חברת-לחיים **אריאלה**, ומאז הם נשואים באושר ועושר ובוויליה יפה בהרצליה פיתוח. אחיו אבינועם נשוי עם **עדנה**, אך במשך תקופה ארוכה נקשר שמו באירית **אילני**, חברת-לחיים של הקבלן **מוטי ברנבויץ**. עד כאן הכל נחמד ממש, כמו בסיפורי הפיות. אך הסיפור תופס תאוצה ומשנה כיוון. לעוזי ולדאנט יש שלושה ילדים, **דנה**, **שלי** ו**גור**. דנה נשואה עם איש-עסקים צעיר בשם **איציק לביא**, ולהם שני בנים **ירמיה ומיכאל**. הלביא הזה עובד בחברה עסקית האחים, אך למרות שהוא נשוי עם בת של עוזי, נראה שהוא ידימינו של אבינועם. הבעיה: החברה האמריקאית השולטת בחברה מינתה את עוזי במקומו של אבינועם כראש החברה.

הבת השניה של עוזי, **שלי**, נשואה לרדני **יעקובסון**, נצר למישפחת יעקובסון העשרה. כעת היא בהריון ומצפה לתאומים. אחרי כמה נסיונות-נפל. גם האח גור נשוי, אך שתי האחיות, שלי ודנה, כבר אינן מדברות זו עם זו במשך שנתיים. הרקדנית דליה לאו, אחותם של שני האחים עוזי ואבינועם, נשואה באושר לאיש-העסקים **ארתור לאו**.

אך הדמות הציבורית מכולם היא בלי ספק דאנט ייגלום, שחגגה לפני כמה שבועות את מסיבת-הגירושין שלה מבעלה, וקראה לאירוע "מסיבת-העצמאות הראשונה" שלה. לאשה הזאת יש הברקות ופניגרי-לשון, היכולים לשמש ככסים לסדרה שלמה. מה שאני רציתי להסביר לכם הוא שלא תמיד הדשא אצל השכן ירוק יותר. גם בארץ קורים דברים די מעניינים.

לכל אחד תרבות משלו

בחודש האחרון ראיתי שכבר אי אפשר בלי קולטורה. אז הלכתי פעמיים לשמוע קונצרט. המוסיקה היתה נהדרת, אבל אני התרכזתי כמובן יותר באנשים שהיו שם. והנה, בשתי הפעמים האלה ראיתי את איש-העסקים **דויד מושביץ**, זה שהיה בעלית, וזה שהיה בקוקאין, בלי האשה **פרחי**. אז תיכף נבהלתי וחשבתי שקרה משהו. אך השמיונים שלי אמרו לי שהכל בסדר שם, ושהזוג הזה חי ביחד נהדר, ושואלי פרחי בהריון ואולי לא. אז מתאום נזכרתי שעכשיו זה נהיה מאוד מודרני שהנשים והבעלים מבלים לבד, בעיקר באירועים של קולטורה, כמו תיאטרון, קונצרטים, מופעים וכאלה מין. כי האשה הישראלית, לפני שהיא תופסת את הבעל שלה, מוכנה להתאמץ מאוד ואף ללכת לאופרה, או להופעה של הבלט מווינה, או לסרט של **אינגמר ברגמן**. אבל אחרי החתונה זה סיפור אחר, היא כבר יודעת שהבעל הוא שלה, אז היא לא מתביישת להגיד שהיא מעדיפה את שושלת על הפליהרמונית, ואת **מדונה** על אופרה וכיוצא באלה. בשבועות האחרונים ראיתי כבר ארבע אשת-העסקים ישראלה שטייר כש-

סרחי דויד מושביץ בהריון ועם "שושלת"

היא מגיעה לאירוע עם חברות ובלי הבעל. **אנט פלאטון-שרון** מבלה עם החברות בכל האירועים החברתיים, כי עוד שבעלה מעדיף להישאר בבית. וה-

אמינו לי, גם בין חברי-הכנסת, שרי הממשלה ואישי-ציבור רבים יש מי שאוהבים לבלות בסינון שונה לחלוטין מבני-זוגם.

ילדים דוילאומיים

אני מתכוונת לזוג המיסעדרנים **רוז טוארט**, רט, בת 29 מתאילנד, וסאלים המורה,

גם הם בדרך לחופה? אולי חופה זאת לא המילה המתאימה, אך מה זה משנה, בעצם.

רוז טוארט וסאלים המורה לאהבה אין גבולות

בן 26 מיפו, בעלי מיסעדת מזל דנים ביפו. השניים חיים ביחד כבר ארבע שנים, והם הכירו כאשר רוז, שהיתה דיילת בחברת התעופה הגרמנית לופטהנזה, הגיעה ארצה לביקור-קרובים, ונדרקה על המקום. היא החליטה להישאר פה, והתחילה לעבוד במלצרות, למרות מוצאה הרם (סבה היה דיפלומט בכיר בשגרירות תאילנד בלונדון). היא הכירה את סאלים במהלך עבודתה, ומאז הם ביחד. למרות הבדלי המנטליות — הוא בחור מוסלמי והיא בת לדת ההינדו, הם מסתדרים נהדר, אולי מפני שהם גילו את האמת הפשוטה שלאהבה אין גבולות ומסומים.

לפני שבועיים היה ביקור ממלכתי: נסיכה תאילנדית, אחייניתו של מלך תאילנד, שבאה ארצה כאורחת משרד-החינוך, יצרה עימם קשר ואף נפגשה עימם. בינתיים מרגנדרים להם החברים שיתחתנו ויעשו ילדים. הם חושבים על זה, אך לא מוכנים לגלות מתי זה יקרה. החברים הקרובים טוענים שזה יהיה בקרוב מאוד-מאוד.

גט? איזה גט?

מירה לב ודני מעוז שוב ביחד. אהבתם המהודשת שוב פורחת. כל זה קרה באחד מימי השבוע שעבר, לאחר דיון ממושך בבית-הדין שערך שם דרשה מירה מזונות בסך 8000 ש"ח. בכתב-הגנה שהגיש מעוז באמצעות פרק לייט, טען כי הוא עני ומרור. הוא גם טען שאינו רואה-חשבון במיקצועו, אלא יועץ-מס פשוט, שיצא לגימלאות. מעוז התנגד בתוקף לפרנס את בנה של מירה מנישואין קודמים, והסכים לתת לה סכום של 400 ש"ח לחודש. בהחלטתו פסק השופט כי מירה תקבל 1800 ש"ח בכל חודש. מעוז אינו רשאי להיכנס לביתה של מירה, אותה הדירה שנקנתה עבורה על-ידי **הבאבא ברוך**, כשהיתה אהובתו. הוא ברידשות בדירה, והכל תלוי ברצונה של מירה.

מירה לב אהבים מחדש!

מירה היתה מוראגת במיוחד מהעובדה שמעוז הוכיח בכתב-הגנתו את עניין התביעה שהגישו בזמנו נגד הבאבא ברוך. עניין זה עומד להסתיים בימים אלו בפשרה, ומירה תקבל 100 אלף דולר מהבאבא. באותו יום סופר למירה כי מעוז נראה כדרכו, מסתובב בפאבים, ובאחד הערבים אפילו רקד ריקודי-בטן עם **ברי סימון** במר ערוך-לילה תורכי, כשהיה שתוי. הבילויים של מעוז, הסכום הפעוט של המזונות ובקשתו של מעוז לגט ברבנות לא נתנו למירה מנוח, והיא החליטה להשיב את בעלה הביתה. וכך קרה שהזוג נפגש לשיחה, ובעיקבות השיחה חזר מעוז אל מירה. המריבות נשכחו, ההשמצות ההדריות טויחו, וכאילו כלום לא קרה. הזוג מסתגר בביתה של מירה. הם לא עונים בטלפון, רוצים להיות רק לבד. מעניין, בכל זאת, מה יקרה ברבנות ביום הראשון הקרוב, כאשר מירה ומעוז יגיעו לשם לדיון בעיקבות בקשתו של מעוז לגט.

2 הקליינט מחליך צד ומכוס

צ'ייץ' -

נעבור לעבוד בבית שלך

מתחת לאך שלכם מתנהל בית-הבושת הגדול במדינה. עכשיו, בעיקבות סגירת החוף, מאיים ועד הקוקסינלים במילחמה: "תנו לנו שטח לעבודה!"

נעמי אדווה

5 עוברים לקליינט הבא

מספרת סינדי (השם האמיתי שמור בסערכת): בתליכוד עובדות 30 קוקסינלים, מהן 20 שעברו ניתוח לשינוי מין, 10 גברים כבגדי נשים, שנמצאים בשלבים שלפני הניתוח. אנחנו עובדות במיטות עם עור זונות נשים, ערב, בוקר, לילה, כמו במיפעל כור. היום אין חלוקה של מקום. פעם ידעו שהי קוקסינלים עובדות ברחבה והנשים יותר למי טה, לכיוון הכביש. היום צימצמו את המקום, ואומרים שצ'ייץ' עושה שם טיילת לתיירים, אבל הוא כנראה

צ'ייץ', אתה הורס אותנו. אתה גומר לנו את הפרנסה, וועקות הקוקסינלים והזונות העובדות בתליכוד. "צימצמו לנו את השטח שבו אפשר לעבוד, ואנו נאלצות לשלם עבור כניסה לחניית הממוקם שם." הזעם גדול עד כדי הקמת ועד. כן. ועד הקוקסינלים והזונות. הוועד פנה לשלמה להט, ראש-עיריית תל-אביב, והוא הגיע לי סיוור בתליכוד ביחד עם אנשי היחידה המר כזית. הוא שמע את הטענות. אמר ש"יהיה בס' דר". אך דבר לא השתנה.

3 זה לוקח בדיוק שתי דקות

מכין את הטיילת, כדי שיוכל לטייל שם כש יהיה זקן. צ'ייץ' לא רואג לנו, ולא חושב מה יקרה איתנו. אנחנו הרי לא מיפעל. שיוכל לצאת להפגנה, ולצעוק בטלוויזיה ובשאר אמצעי התקשורת. אנחנו לא יכולות לצאת ולהפגין, כי חלק מאיתנו עובר ממש במחתרת. וכמוכן יש גם

בשבוע שעבר קראו הקוקסינלים לאסיר פתחונים שהתקיימה כריה באיזור יוקרתי בצפון תל-אביב. נוכחתי באותה אסיפה. הקוקסינלים הגיעו בתליבושות אופנתיות והיו מאופרות בקפרי דה. בעלת הריה הסתובבה בין האורחות כשהיא לבושה בכותונת-לילה שקופה וחיל-קה כיבוד.

4 מתלבש וחוזר

רוב הקוקסינלים לא הסכימו להישפ. הן רוצות להישאר בעילוס-שם. באופן טיבעי הן חוששות מתגובת השכנים וקרבני-מישפחה. האסיפה התנהלה באי-סדר ובצעקות, כש אחת נכנסת לרברי רעותה, אך כולן הסכימו שצריך להתחיל לפעול ולעלות על ברר קדות'. אחרי האסיפה ביקשו בעלת-הבית וחברתה לספר על הבעיות ועל הרברים המעיקים על ליבן.

נשים נשואות ואמהות לילדים. אני, באופן אישי, לא יכולה לצאת להפגנה, בגלל השכנים שלי. אני לא רוצה שהם יידעו שאני זונה. אחרי הכל זו ארץ קטנה. גם ככה יש לנו די בעיות, וצ'ייץ' מנצל את המצב הזה. כווננו הגיעו אנשי מישטרה לתלי-ברוך. הם הביאו איתם קבוצות מהכנסת שריי אינו אותנו, שאלו מה כואב לנו, אמרו שיי עורו ויראנו שלא יסגרו את תליכוד. עכשיו סוגרים קטע ועור קטע, ולנו נשאר

מקום קטן וצפוף לעבודה. בסוף נשאר קטע קטן שלא מפריע לאף אחד, והיינו לוקחות את הקליינטים לשם. עכשיו מכריחים אותנו להיכנס לחנייה. זה עולה שישה שקלים בכל פעם.

יש הרבה קליינטים שמתביישים לעבור בחנייה, או שלא רוצים לשלם שם, ואז הם כורחים. מצב קשה. בקושי עשרה קליינטים לערב.

פעם היתה פרטיות והיה חושך. עכשיו הכל מואר, וגם אנשי החנייה רואים הכל, והקליינטים לא מרגישים בנוח.

מגבית של

זונות

הטרקטורים סגרו את הקטע שבו עבדנו, ואנחנו נאלצנו לשלם לטרקטוריסט שעבד שם, כדי שיתחם את הקטע. עשינו מג' בית. כל אחת נתנה 10 שקלים. הטרקטוריסט הרוויח 200 שקלים. וזה השתלם לו, כנראה, כי מאז הוא סגר את הקטע עוד כמה פעמים, ובכל פעם אנחנו משלמות לו שיתחם.

אנחנו חוששות לגורל תל-ברוך, ואנחנו במילא מגודלות. בעירייה רוצים לחזור למצב

**חופסים ביה
בתל-ברוך
ומתכשטים**

שהיה בשנת 1977. אז, כשבחורה שהיתה מור כרת כוונה, היתה עוברת סתם ברחוב, המישי טרה היתה עוצרת אותה, בדרך למכולת או למספרה. בתל-ברוך היה שקט ולא עצרו אור תנו.

שאנחנו בתל-ברוך יש למיטרה מנוחה מאיתנו ויש לה זמן להתפנות לדברים יותר חשובים כמו פריצות, גניבות וסמים. אז אני שואלת למה המיטרה צריכה עוד צרה ב' חיים?

אם צ'יץ' והמיטרה לא ידאגו לנו ולא תשאר לנו ברירה, נעבוד בעיר. נכנס אליו הביתה, לחדר שלו. נסתובב מתחת לבתים ובחצרות. בלי להתחשב באף אחד. ואז היל' דים ימצאו קונדומים בחצרות ובכניסות לכ' תים, כי מי שצריך להתפרנס במילא ייצא לעבוד, ושום מיטרה לא תצליח למנוע זאת. מחוסר ברירה נטפס על גדרות ופשוט נפשוט על העיר, והשוטרים, שהם היום ידידים שלנו ובאים ומבררים אם הכל בסדר, יהפכו לאוי' בים שלנו ויילחמו בנו. גם אנחנו לא נשב בשקט.

מספרת נדיה (השם שומור במערכת):
אתמול בערב נכנסתי שמונה פעמים לחי

נייה עם קליינטים, ובכל פעם שילמתי שישה שקלים. יש בערך 30 זונות שעובדות במישי מרת איתי וכל אחת נכנסת לחנייה בערך 10 פעמים בערב. ביום ישנו עוד שתי מיטרות. זה אומר 90 בחורות וקוקסינולים, ומיגרש-החנייה מתעשר על חשבוננו.

יש גם כאלו שמסתכנות ולא נכנסות לחי' נייה ונוסעות עם הקליינטים למקום רחוק וחי' שוך, ואפשר ליפול על קליינט שהוא סוטה מין או רוצה, ואז אפשר לצעוק ואף אחד לא ישמע.

לפני שבוע איימו עלי עם אקרה, והיו בחור רות שהותקפו עם סכינים. אנחנו מסתכנות בשביל הפרנסה שלנו. אם יימצאו גופה של בחורה שנצחקה, אז זה יהיה רק בגלל צ'יץ'. פעם, כשצ'יץ' הופיע בתכנית במבס שו, הוא סיפר שהוא רוצה להעמיד בתל-ברוך קרון עם אנשי צוות רפואי ועוד כל מיני דברים. אבל מה הוא באמת עשה? סגר את המקום!

שיעזבו אותנו בשקט, כדי שלא נאלץ לה' גיע לרחוב הירקון ולרחוב ארלוזורוב, חלק גדול מהבנות כבר עבר העירה.

לנו, הקוקסינולים, אין לאן ללכת. אנחנו לא מוכנות להיעצר על-ידי המיטרה, כי בנוסף לחיים הקשים שלנו, שכוללים טיפול במחטיחשמל להסרת שערות, יש גם טיפול לים והרמונוליים, ניתוחים להשתלת חזה וכריתת איברי-המין. אני לא רוצה לעבוד בתל-אביב ולהיעצר, ואז לצאת מבית המעצר עם זקן. אנחנו סובלות בבית-המעצר ונמצאות בבירור. זה ממש גהינום. אנחנו גם לא נחשבות שם לנשים.

זורקים אותנו

לכלבים

כשהיה לנו מקום קבוע בתל-ברוך, ידעו הקליינטים שהם באים לקוקסינול. עכ' שיו, כשאנחנו עומדות יחד עם הזונות הפ' שוטות, יכול לקרות אסון. כשקליינט יגדה

פתאום שהוא הלך עם גבר. לנו "המנותחות" אין את הבעיה הזאת. אבל החברות שלנו מסתובבות עם איבר-מין מוסתר, עובדות בפתח גדול.

אנחנו יותר מוצלחות מהנשים, וזה ידוע. רוגמה: כל קליינט שמבקש מציצה. מקבל מחוסר-ברירה התחילו כל הזונות למצוץ, כי לא יכלו להתחרות בנו. אנחנו גם יותר נקיות. חבל שנגיע לסף הייאוש. לנו אין מה להפ' סיד. אנחנו לכד בעולם, ואם הוא יורוק אותנו לכלבים ובראף אחד לא יהיה איכפת, גם לנו לא יהיה איכפת. אנחנו נעלה על כריקדות ולא נותור. באחרונה היתה הצעה לשלוח אר' תנו לחוף געש.

היינו שם יום אחד, והבחורים מהקיבוץ יצאו להפגנה. הם לא רוצים אותנו שם. אם לא תהיה ברירה - נפגין. בינתיים ננסה בדרך הטובה, ואם לא יילך נסתער על העיר, נעבוד בחצרות וברחובות ולא נעשה חשבון לילדים ולמישפחות.

מה נשאר לנו? אנחנו לא יכולות להביא ילד לעולם, ובקושי מצליחות להתחתן.

יש גם מספיק בעיות בעבודה. בשבוע שע' בר עמדה ניידת עם שוטרים בתל-ברוך. ואחד השוטרים שאל איזה קליינט מה פתאום הוא הולך עם קוקסינול. הקליינט התנפל עלי ואני אמרתי לו שאני יכולה להוכיח שאני אשה. נעמדתי ליד פנס והתפשטתי עירומה, כדי להוכיח לקליינט שאני לא גבר, השוטר ברח. ואני לא הבנתי למה השוטרים צריכים להל' שיו עלינו, זה לא התפקיד שלהם. הם צריכים לשמור עלינו, לא להזיק לנו.

לפני חודשיים הכנים קליינט לאחת מאיי' תנו סכין בבטן, אחרי שגילה שיש לה איבר מין, ואלה רק חלק מהצרות. לכולנו יש רק אדם אחד שבו אנחנו תלויות ומקוות שיבוא לקראתנו וידאג לנו. זהו צ'יץ'. זו גם הסיבה שבחרנו אותו לראשות העיר.

פז בר צילם את כל התצלומים בתל-ברוך בצהרי-היום.

אולי, אבל אין ברירה. קליינט לא יסכים למציצה עם גומי (צחוק גדול).

ד"ר מ"ל היא פסיכיאטרית באת הערים הגדולות. היא עובדת מישרד-הבריאות, וב' אין אישור מטעם דובר-המישרד, לא הסכימה בשום אופן לחשוף את שמה. היא הסכימה לדבר על נושא הזונות והאיידס מתוך "דאגה ציבורית", כדבריה.

"יש זונות נושאות נגיפים בתל-ברוך וזה ידוע. מעטות הן הזונות המשתמשות באופן קבוע בקונדומים. אצל חלק מהן עדיין רווחת השיטה של רחיצת הזוגינה במים מיד לאחר המגע המיני. דבר שהוא כמובן לא יעיל לחלוטין. לא במיקרה של הריון, ובוודאי שלא במיקרה של מחלות מין, לרבות איידס. התייחסות הבנות לאמצעי-מניעה היא ביחס ישר לרמת האינטלגנציה שלהן. לצער, מעטות הן הבחורות המסוגלות לחשוב ולהתנהג בבגרות. רוב הזונות בחוף תל-ברוך נרקומניות או מפגרות או שני הדברים יחדיו. לבחורות המשתמשות בסמים קשים אין כל עניין באמצעי-מניעה או בשמירה של רמת הגיינה סבירה. אותן מעניין רק הסם. הן אף לא מתנות את קיומן של המגע בשימוש בקונדום, עליהן אפילו לא צריך לעבוד ריגשים.

למירב ידיעתי, כל הזונות, לרבות קוק' סינלים, מקיימים מגעים אורליים, ואינם מר' רעים לעובדה כי גם במגע מיני אוראלי אפשר להדבק באיידס. כמובן שאף אחת לא תעלה על דעתה לדרוש מהקליינט להשתמש בקונדום בעת קיומו של מגע כזה.

צ'ר לי שמישרד-הבריאות הפסיק את פעו' לות-ההסברה והבריקות התקופתיות, שנערכו במקומות-ריכוז של זונות. מיקרה החייל צריך לשמש לשרה-בריאות אות-אזהרה. מי יודע כמה נושאים מסתובבים מבלי לדעת על כך. על מישרד-הבריאות לתת על כך את הדעת מיד, ולחזור לפעילות הברוכה שיזמה שרת-הבריאות הקודמת."

מישרד-הבריאות הרים ידיים

בות בקשת העולם הזה לקבל את תגובת המישרד לכתבה על החייל שנרסק מאיידס כתוצאה מיחסים עם זונות בחוף.

למשך תקופה קצרה, ובעיקבות לחץ, שהפעילה שרת-הבריאות לשעבר, שושנה ארכלי-אלמוזלינו, עברו הזונות בריקות איי' דס תקופתיות. אולם התקציב נגמר והבריקות הופסקו. אין גם מעקב או יוזמות לתדרך את הזונות בכללי-הזירות.

במצב הנוכחי אין ספק כי חוף תל-ברוך עלול להיות מוקד להתפשטות המחלה.
סיפורה השבועי זונה העובדת במקום:

מה אני אגיד? אני, רק עם גומיות. תמיד עשיתי את זה עם גומיות, עוד לפני האיידס. אני לא לוקחת אמצעי-מניעה, כי הרופא אמר לי שזה לא בריא לי. הרבה מהבחורות, שעובדות איתי בחוף, לא משתמשות בכלום, בעיקר הנרקומניות. אותן לא מעניין שום דבר, ושום סיפור על מחלות לא מפחיד אותן. הן, רק תני להן לעשות כמה סיבובים, בשביל שיהיה להן כסף למנה הבאה.

עכשיו זה ככה: אם בא קליינט ואומר לי שהוא לא מסכים עם גומיה (קונדום), אז אני מחפפת אותו. אני בחורה עם שכל, ואני לא

שושנה ארכלי
רק היא דאגה לזונות

שרית רום

מישרד-הבריאות אינו עורך בדיקות איי' דס בחוף תל-ברוך. כך התברר השבוע, בעיקר

ענת סרנטטי, העולם הזה

אבי פרחן:

„התנגדתי גם לשריפת דגלים פלסטיניים!“

פסיקה מפתיעה, שהתקבלה באחרונה על-ידי בית-המישפט העליון בארצות-הברית, מאפשרת את שריפת הדגל כביטוי-מחאה.

שאלתי את אבי פרחן מה דעתו על הפסיקה. זה מראה עד כמה נסחפה ארצות-הברית מבחינת הערכים הלאומיים והגאווה הלאומית. לצערי גם אנחנו מחקים את ארצות-הברית בעניינים לאומיים, כמו בכל דבר אחר. אומה שלא שומרת על הדגל שלה, לא תשמור על הזהות שלה ועל הלאומיות שלה, ואז הכל מותר. דגל זה ערך מהמעלה הראשונה.

● הרי דגל הוא בסך-הכל סמל.

דגל הוא הכל לגבי מדינה. זה לא רק סמל, זה מבטא עצמאות, לאומיות. מי שמותר על אלה, מותר על הכל, ויותר גם על המדינה.

● זה לא נראה לך קיצוני מדי — שריפת דגל כוונתו על מדינה?

בהחלט לא.

● זכורים לך מיקרים של שריפת דגלים?

לצערי כן. אני לא יודע איך הייתי מגיב אילו הייתי רואה ששורפים את דגל הלאום. הייתי מגיב בכל האמצעים. לגבי, זה כמו לפגוע בי, אולי אפילו יותר מאשר לפגוע בי. אבל שכאני קורא על ערבים ששורפים את הדגל — זה פוגע בי מאוד.

סמלים

● ושריפת דגלים פלסטיניים, זה מותר, לדעתך?

למרות כל המחאות שמחיתי, התנגדתי לאקט כזה. למרות שדגל-פלסטין הוא דגל שמבחינתי הוא דגל של מדינה שאיננה קיימת, פירושה של הנפת דגל פלסטיני הוא הורדת הדגל שלנו, כי זו מטרת הדגל הפלסטיני. זה דגל שכל אחד מאתנו, להתנופה במקום דגל הלאום שלנו. והם, מבחינתם, רוצים להניף את הדגל הפלסטיני לא רק ביהודה, בשומרון ובצפון, אלא גם ביפו, ברמלה כלוד ובירושלים.

● לדעתך, אפשרות פסיקה כזאת בארץ?

הייתי מוחה בכל תוקף, נלחם בכל האמצעים ומעורר את דעת-הקהל. על הרגל הזה אנשים מתו, נתנו את חייהם. מעשה כזה פוגע בכל מי שנפלג למען הרגל. הכל כשר כדי למחות. אמנם יש אצלנו סחף, אבל אני מקווה ומאמין שהסחף אצלנו לא יגיע למימדים האמריקאיים.

(אורית זרובבל)

אלי דות, העולם הזה

רינה מוס:

„האלימות היא תוצאה של הסתה שיטתית!“

ביום השישי האחרון הותקפה מישמרת של „נשים בשחור“ בכיכר-פאריס בירושלים. המישמרת שגם באופן רגיל מושכת אליה את זעם העוברים והשבים, נפלה הפעם קורבן להשתוללות של אוהדי מאיר כהנא, בעיקבות הלוחית הרוגי אסון האוטובוס.

שאלתי את רינה מוס, ממשתתפות המישמרת התל-אביבית, באלה תגובות זכתה השבוע המישמרת התל-אביבית, הממוקמת מדי שבוע ביום השישי ב-צומת-תנובה.

המישמרת האחרונה היתה אלימה במיוחד. היו שלושה מיקרים של תקיפה. ניסו לחטוף שלטים ולתקוף אותנו גופנית. היה מי שנסע ברכב בעל חלונות סגורים וירק לכיווננו, אבל בתוך הרכב. אחר הוציא את איבר-מינו מתוך המיכניסים. היה אחר שניסה לתקוף אותנו. הוא חטף שלט וברת, וכשהגענו אליו הוא התחיל לתקוף אותנו באלימות. היו ממש מכות, וזה נמשך 20-30 דקות.

● מה יש בקבוצת-נשים פסיביות, לברשות בשחור, המושך אליה בליכך הרבה שינאה?

השחור הוא סימן לכל הקורבנות האינדיאניים, כל קורבנות הכיבוש, ובכללם הקורבנות הישראליים. יש מי שחושבים שיש לנו מזדהות רק עם הפלסטינים — מה שאיננו נכון. האלימות היא תוצאה של הסתה שיטתית, התרת דמם

מחאה

של אנשי-השמאל ותנועות-השלום. אף אחד לא מנסה לרסן את האלמנטים האלימים. להיפך, המסר של כל המערכת כולה הוא שלא רק שדמם של אנשי-השמאל מותר, אלא שמי שפגע בהם לא ישלם את המחיר. לפיכך תגובות כאלה לא מפתיעות.

● איפה מתקיימות המישמרות?

מראש-הניקרה ועד באר-שבע.

● המישמרות מתקיימות כבר תקופה ארוכה. את חשיבות שפרקיהזמן הארוך הזה מחזק את המחאה?

זה בהחלט מחזק. אנחנו מקבלות תגובות חיוביות מגורמים רבים בארץ ובחול, ולא רק לגבי המישמרות שלנו, אלא גם של התנועות האחרות. הלבוש, העמידה הפסיבית, הם בעצם מחאה שקטה, וזה מברר אל לב רבים ומחזק אתנו. אני כשלעצמי לא מוותרת על אף מישמרת אחת, וכמוני, רבות אחרות.

(אורית זרובבל)

עוז קרן

אבי פזור:

„שמיר סבור שז'בוטינסקי שגה כאשר פרש!“

בנאומו הגדול במרכז הליכוד דיבר יצחק שמיר ארוכות על מאורע שאירע בשנות ה-30, ושבגללו לא הגיעה התנועה הלאומית אל השילטון במשך 40 שנה. שגיאה זו, לדבריו, גרמה לתוצאות היסטוריות שליליות. הוא הזהיר את המרכז מפני שגיאה חדשה, העלולה לגרום לתוצאה הרת-אסון דומה.

ספק אם איש מן הנוכחים ידע למה התכוון שמיר. בשנות ה-30 קרו כמה וכמה מאורעות חשובים, ש-שמיר היה עשוי להתכוון אליהם. למשל: פרשת רצח ארלוזורוב; פרישתו של זאב ז'בוטינסקי מן ההסתדרות הציונית והקמת „ההסתדרות הציונית החדשה“; הפילוג בהגנה „הימנית“ ושיבת 18 מראשיה להגנה הכללית; והפילוג באצ"ל, שהביא להקמת לח"י, ש-שמיר עצמו היה אחד מראשיה.

למה מכל אלה התכוון שמיר באמת? שאלתי את יועץ-התיקשורת של ראש-הממשלה, אבי פזור:

ראש הממשלה התכוון לפרישה מההסתדרות הציונית.

● אתה חושב שאנשי מרכז הליכוד ידעו למה ראש-הממשלה התכוון?

אני לא יודע. אם הם לא יודעים, כדאי שילמדו. חזקה על חברי מרכז התנועה שיידעו קצת היסטוריה של התנועה שלהם.

● מאחר ואני משקטת שרבים לא ידעו למה התכוון ראש-הממשלה, לא אוכל לשאול אם הם הסכימו לדעתו. האם ראש-הממשלה באמת חר

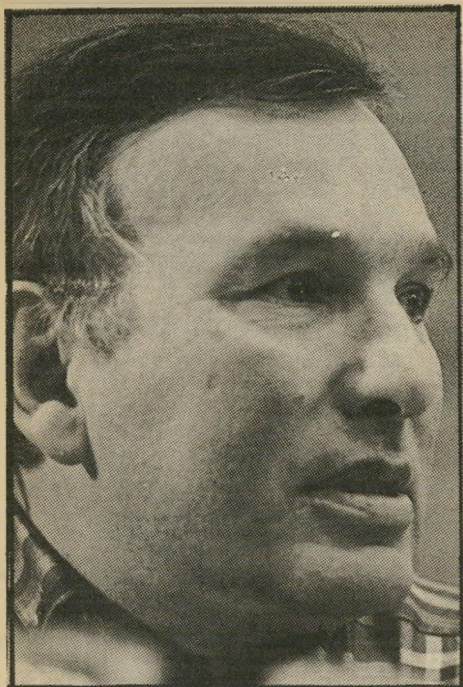
מיפלגות

שב שז'בוטינסקי שגה ושבגלל הפרישה ההיא לקח לליכוד בליכך הרבה שנים להגיע לשילטון? זו כבר פרשנות, ואני לא פרשן של ראש-הממשלה. אני רק יועץ-התיקשורת שלו.

(דניאלה שמי)

(העובדה ששמיר ראה בפרישת הרוויזיוניסטים מן ההסתדרות הציונית שגיאה היסטורית, היא גילוי מרעיש. שמיר מעולם לא דיבר על כך. שמיר עצמו היה באותה תקופה בית-רי צעיר בפולין, ובאמצע שנות ה-30 הגיע לארץ והצטרף לאצ"ל.

בשעת מעשה, היו כמה מנהיגים רוויזיוניסטיים שהתנגדו לפרישה, ושלא הלכו עם ז'בוטינסקי. הם הקימו מיפלגה חדשה בשם „מיפלגת המדינה היהודית“, שנשארה בהסתדרות הציונית, אך היתה קטנה ומדולדלת. בראשה עמד מאיר גרוסמן, ואחד מפעיליה היה עיתונאי צעיר בשם הרצל רוזנבלום.)

ציון בנר, העולם הזה

ירון לונדון:

„אני הרפתקן, ולא איכפת לי להיכשל!“

אחת התוכניות הבלתי-נשכחות בטלוויזיה הישראלית היתה „סוף ציטוט“, שבה ריאיון ירון לונדון חבורת-ילדים. לכן, כשנודע לי שירון לונדון מנחה תוכנית-ילדים, ישבתי מול הטלוויזיה בשעה 5.30 אחרי-הצהריים בציפה דרוכה. ואז באה האכזבה. למראיין הכי טוב שהיה לטלוויזיה אי-פעם נתנו לראיין ילדים קטנים במשך שלושה-ארבע דקות בכל פעם, ובין קטעי הראיונות הכניסו שירים ותעלולים אחרים. אז נכון שהתוכנית מכוונת לילדים, ולא לאנשים בגילי. אבל בכל זאת נראה לי שלונדון מבוזבז בה. האם גם אתה מרגיש כך, שאלתי אותו.

לא. אני פשוט לא לוקח את עצמי כל-כך ברצינות. לתוכנית הזאת התגלגלתי במיקרה, כמו שתמיד אני עושה דברים במיקרה. פנה אלי מפיק פרטי בשם מיכאל כהן אלרו והציע לי, כמו שהציע לאחרים, להנחות תוכנית-ילדים. מסיבות אלה או אחרות אני נבחרתי, וחשבת שזה אתגר לרובך את הקטנים.

● העניין הוא שהכוח שלך כלדובב אנשים הולך כאן לאיבוד, כי קטעים אותך כל הזמן בשירים ובריבויים.

ככה היתה התוכנית הראשונה שראית. הקלטנו כבר 12 תוכניות, ויש כאלה שהשיחה בהן היא רצופה, והתשובות מעניינות יותר. העניין הוא שממחים לענייני ילדים הסביר רו לנו שילדים (צופי-טלוויזיה) זקוקים לרוח תזוית על

טלוויזיה

המירקע, ולכן שפע האלמנטים הוא הכרחי בתוכנית המיועדת לגיל הצעיר.

● כבר שמעתי שאמרו שלקחת על עצמך תוכנית כזאת, כי רצית שיראו שישך גם צד נחמד.

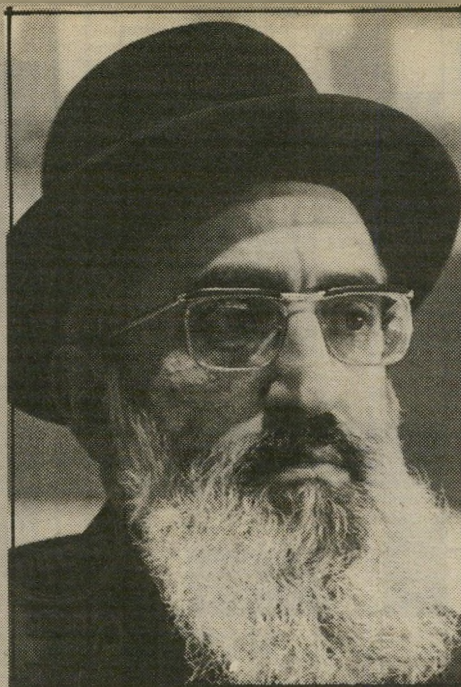
אני שמח מאוד שזאת התגובה. לא. זאת היתה הכוונה שלי, אבל לאחר-מעשה אני לא יכול להתלונן על כך.

● ובכל זאת, לא חשבת שהתוכנית קטנה עליך? לא ספרת שזה יזיק לך?

אני הרפתקן, אני מוכן ללכת על כל דבר שנראה לי מעניין, וגם לא אכפת לי להיכשל.

● ידוע שעזבת את הטלוויזיה בגלל השכר הנמוך. האם התנאים השתפרו?

אני לא עובד היום במשכורת של הטלוויזיה. מפיק פרטי לוקח אותי כפריילאנס, ומשלמים לי לפי יומי-הקלטה. (דניאלה שמי)

שלמה גורן:

„צריך להספיד גם חיילים לא-יהודיים!“

נודע כי נבדקת האפשרות למנות אימאם בצה"ל, כדי שיספיד חיילים מוסלמים (בדואים) המשרתים בצה"ל והנושלים במילוי תפקידם. בצה"ל משרתים כבר זה שנים רבות חיילים דרוזים, צ'רקסים ומוסלמים, וגם ביניהם נפלו רבים במסגרת שירותם. מי הספיד אותם עד היום, שאלתי את מי שהיה במשך שנים ארוכות הרב הראשי לצה"ל, הרב שלמה גורן.

בכל פעם שנפל חייל שאינו יהודי, היינו דואגים להביא אישדת מתאים.

● עכשיו אני מבינה שיש בעיות, בי אנשי דת מסרבים לבוא, מאז תחילת האינתיפאדה. אני לא יודע. יכול להיות.

דת

● ואיך נראה לך הרעיון למנות אימאם שיספיד בצה"ל?

זה היה רעיון שלי לפני 30 שנה. אני פניתי לראשי-הממשלה דאז, דוד בן-גוריון, והסברתי לו את חשיבות הדבר. בן-גוריון הסכים מייד, ואני התחלתי לספל בעניין, וכבר היה תקן בדרגת סרן, משהו המקביל לרב בצבא. וסרן אז, בתקופה שעוד לא היתה אינפלציה בדרגות, היתה דרגה גבוהה. הכל היה מוכן, היה לי גם מועמד שהיה מקובל על כולם.

● ולמה זה לא יצא אל הפועל? כי ברגע האחרון הודיעו לי מהמסכל לעצור את המינוי. משהו שם במסכל כנראה התחרט.

● והנה עברו 30 שנה, ועכשיו חרשים שוב על הרעיון. אתה עדיין בעד?

כן. כל זמן שיש חיילים מדת אחרת, המשרתים בצבא וגם נופלים, צריך להספיד אותם. (דניאלה שמי)

אלי דסה, העולם הזה

אירנה לוינהוף:

„אני לא אשלו על-חנאי!“

ביום השני התקיימה מול ביתו של שר-הביטחון, יצחק רבין, מישמרת-מחאה של תנועת „יש גבול“, במחאה על כליאתו של עמית לוינהוף, מחותמי מיכתב השמיניסטים. עמית יושב בכלא זו הפעם הרביעית, ובתום תקופת-המאסר יעמוד מאסרו על 103 ימים.

בין המפגינים היו גם אירנה וקרלוס לוינהוף, הורים של עמית. אירנה היא עולה מאורוגוואי, אביה „נעלם“ ב-1975, שנתיים אחרי שתפסה כת צבאית את השליט טון. הוא נחטף על-ידי הצבא, ועד היום נמצא ברשימת הנעדרים. לפי עדויות שבידי המישפחה הוא נעצר, עונה וכנראה נרצח.

שאלתי את אירנה איך היא מרגישה כאם לבן המסרב לשרת בשטחים הכבושים.

קודם כל, אני מרגישה גאווה. היום, במיוחד, כשהטירוף משתלט על המדינה, או שיש תחושה שהטירוף משתלט, אני חושבת שלשבת בכלא ולסרב לרכב בני עם אחר, לסרב להשתתף במעגל-הטירוף — זוהי סיבה לגאווה. חוץ מה גאווה — קשה. קשה להיות אם, על אחת כמה וכמה להיות איתו במצב הזה. מצד שני הוא מאוד שלם עם עצמו. אני גאה בו לא רק בגלל האספקט הפוליטי, אלא מפני שהוא עושה משהו שהוא גאה בו.

● את רואה המשכיות בין הפעילות באורוגוואי לסירוב לקחת חלק בפעולות-דיכוי כאן?

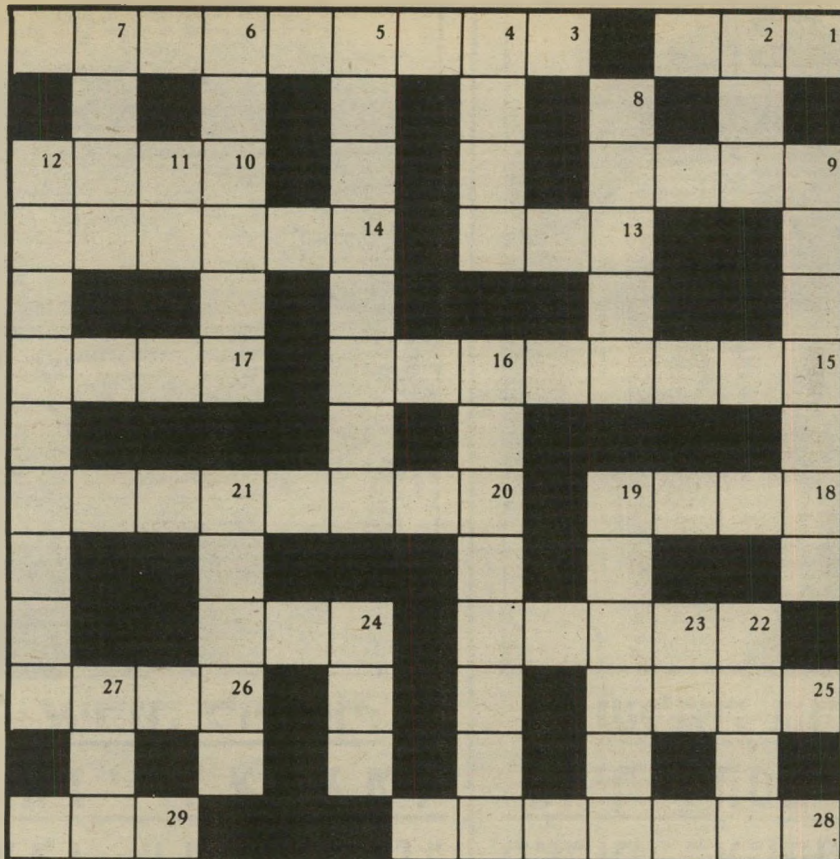
סרבנות

אני לא יכולה להימנע מלראות המשכיות. אני חושבת שאנחנו מין שרשרת. וחוזר מזה, הורי בעלי הם ניצולי אושוויץ, וגם לזה יש השפעה.

● אתם תומכים בעמית ובצעדיו? אנחנו תומכים בו לחלוטין, אבל אנחנו חוזרים ואומרים לו שאנחנו קודם כל ההורים שלו, בכל דבר שהוא יעשה. אני לא אשא שלו על-חנאי. אילו היה מחליט החלטה אחרת, הייתי עומדת מאחוריו באותה המידה. קודם כל הוא הבן שלי.

● איך היית מגדירה את ההבדלים בין פעולות-מחאה באורוגוואי, בתקופת הדיקטטורה לבין מה שנעשה כאן, בקשר להתנגדות לביבוש?

לשימחתי הגדולה ההבדלים הם גדולים מאוד, ואחת המטרות שלי בחיים היא לשמור שההבדל הזה יגדל. (אורית זרובבל)

מטפחת (4):	רְתוּקָה לְסוּפֶרֶת (5):	לוח־עַץ מְשֻׁנֵּי עֲמֻדִים (3):
בן חַמֵּשׁ מִשְׁעָשֶׁע וּמִשְׁחִיר (5):	לְמִסּוֹר חוֹמֶר לְבִירָה (3):	הַחוּזָה שְׂקִים בְּסוּלָם (5,4):
חֲנוּךְ יַעַד אוֹתוֹ לְאִזּוֹר (3,4):	מַעֲדוֹ כְּמוֹ צִפּוֹר (4):	פַּח שֶׁהֶפֶךְ לְקֻמוֹם (4):
חֹלֶם עַל מִים כְּאַפְרִיקָה (2):	עַץ הַבְּלָשִׁים (4):	הַפּוֹלֶשׁ מִיָּמִי קֶדֶם הַכְרִיז: זֶה רְכוּשִׁי (4):
אִם יִהְיֶה חֹסֵר רֶגֶשׁ בְּלִי דַעַה (4,2,3):	יֵשׁ פֶּגֶם בְּקִצּוֹר, בְּנִטְל וּבְתִשָּׁר (4,3):	קֶשֶׁר הוֹנָאָה (3):
תְּכוֹנָתוֹ שֶׁל מֶרְסֵל בִּימִי הָרִאשׁוֹנִים (8):	קֶפֶה שֶׁל שַׁעֲמוֹם (3):	הַשְׁכּוֹר שֶׁהִמְתִּיק סוּד, עֶסֶק בְּהִשְׁבָּעָה (3,3):
יּוֹם בּוֹ יוֹלֵד הַשָּׁטָן (6): (ח):		תְּשׁוּלָם יוּגִי לְשַׁחֲקוֹ (8): (ח):
מִקְוָמוֹ שֶׁל אוֹגוּסְט בִּשְׁעָה חֲמֵשׁ (2,3):	רֶץ לְהִשִּׁיג סוּלָר (3):	בּוֹעֵר בְּחֻזְקָה שְׁנִיָּה (4):
אַחַד מִחֲמִשָּׁה שֶׁקְבַּלְתִּי מֵעֶטְרִי (5):	מַחֲלֵה וְשִׁדְרָה (4):	הַסָּגֵר בְּמִיכָל (4):
הִגִּיעַ וְשֶׁב רְטוּב (2):	לְבוֹשׁ הַזְמָרָה בְּסִבּוֹב הַכְּבִישׁ (8):	בְּנֵי הַתְּקֵשָׁה בִּישִׁיבַת קִבְעַה (5,3):
שָׁכּוֹר מִכּוֹסָה (3):	הַפֶּקֶח שֶׁר זֶה מֵעוֹרֵר (3,3):	
בְּטֵא בְּרִכְבִּי (3):	חֲקִיץ יַעֲשֶׂה זֹאת עִם רִפְרֶפֶת אוֹ (7):	

מאונך:

מאת אביגיל ינאי

הספורטאים והבנק

כידוע, רווח יומי. אך באחד מימות השבוע שעבר התווסף לרווח גם אירוע ציבורי. היה זה כאשר הנהלת הבנק, אשר העניקה את חסותה למישלחת הליטאית למכביה, אירחה, במישרדיה הראשיים, את חברי המישלחת. אחר שיו"ר מועצת המנהלים של הבנק, משה זנבר (בצילום למעלה, משמאל) העניק שי ליו"ר המישלחת, שמעון פינקלשטיין (מימין), כשנתן שצ'רנסקי (במרכז) צופה בטקס, פצחו חברי להקת הזמר, המלווה את המישלחת, בשיר (למטה), לתשואותיהם של הנוכחים, כולל הזמרת ירדנה ארזי (בצילום למטה, משמאל), ובכך נסגר המעגל, בהתחשב בעובדה שארזי היא המזכירה לכולם: בנק לאומי — רווח יומי!

250 ש"ח? 500 ש"ח?

750 ש"ח? 1000 ש"ח?

**הפרס של חודש יוני 1989:
500 ש"ח לקוראה מהרצליה**

שמה של הגב' חווה גרין, קוראה מהרצליה, אשר שלחה שני פיתרונות נכונים (של תשבץ ותשבצופן), עלה בגורל בהגרלת הפותרים השנייה, שנערכה במישרדי העולם הזה, בין הפותרים לסוף חודש יוני 1989, והיא זכתה בפרס של 500 ש"ח.

מיבצע הפרסים בין פותרי תשבצי ותשבצופני העולם הזה נמשך והמשתתפים יכולים להשתתף בהגרלה עם פיתרון אחד עד ארבעה ובמידה ופיתרונותיהם נכונים, ישותפו בהגרלה ואם יעלו בגורל יזכו בפרס בהתאם למספר פיתרונותיהם — 250 ש"ח עבור פיתרון אחד; 500 ש"ח עבור שניים; 750 ש"ח עבור שלושה ו-1000 ש"ח עבור ארבעה.

דרכי החיים

עלובי החיים של

מדינת ישראל אינם

מופיעים בהצגה. הם

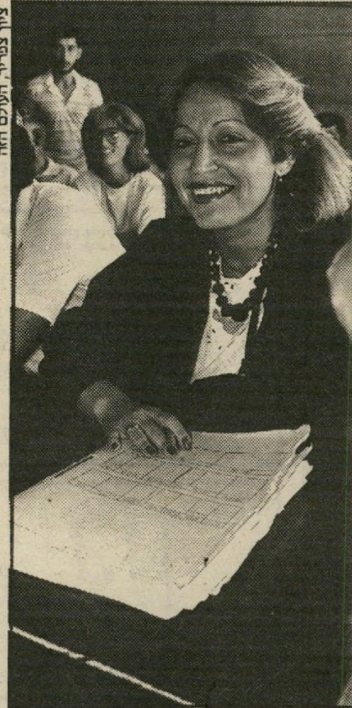
מכבים באולמות

המעצרים.

אילנה אלון

„איזה ריח שם! אני לא יכולה להחזיק מעמד! פונקתי“ אמרה עורכת־הדין פנינה דבורין, כשהיא מעווה את פניה, ביציאה מאולם המעצרים בבית־המשפט השלום ב־תל־אביב. עורכת־הדין היפה, שהפכה לאימוץ מתובעת לסניגורית, שכחה כבר את טעמם וריחם של אולמות־המעצרים. בשנים האחרונות היא הופיעה בבית־המשפט המחוזי ובבית־המשפט העליון. השבוע ביקרה באולם המעצרים

ציון צמיר, העולם הזה

סניגורית דבורין
„איזה ריח“

לשם דיון במעצרים של אנשי רגל־התורה.

בבוקר היום הרביעי היה אולם המעצרים הומה במיוחד, כמה שורות גברים הצטופפו על שלושה ספסלים, ולא הותירו כמעט מקום לעיתונאים ולשוטרים.

אשה אחת ישבה על הספסל הצדדי שליד רוכב־השופט. במבט שיטחי נראתה העצירה כקוקסינל. פניה היו ארוכים וזרים, אפה ארוך ומעוקל, ושערה הבלונדי מרובלל. היא לבשה חולצת־גופיה וחצאית מיני מלוכלכת וקרועה, שהשאירה את רגליה הרזות חשופות לגמרי. לפתע התפתל אחד העצירים,

בשורה האחרונה, ונפל מהספסל. הוא הצטנף על הריצפה והקיא בקולות־אנחה רמים. „אני נרקומן“ אמר העציר, וביקש מהשוטרים להוציאו מהאולם, כדי שיוכל להתגבר על השלב הראשון של הקריז, כתוצאה מחסר הסם בגוף. תרסים נגד ריח. השוטרים נרתעו מהעציר המתפתל והמקיא,

העולם הזה 2706

העולם הזה

כל שבוע עם רץ אישי לביתך או למשרדך!

מהיום העולם הזה יגיע אליך עם רץ אישי לביתך או למשרדך!
חדש, טרי, לוחט, עסיסי, ישר מהדפוס לביתך או למשרדך!

**ובנוסף

החותם על מנוי שנתי
יקבל ארוחה זוגית
חינם!
ללא הגרלה!

*מחיר מבצע

מחיר מנוי שנתי 290 ש"ח
(באילת 220 ש"ח)
ב-5 תשלומים שווים
ללא ריבית וללא הצמדה.
התשלום באמצעות כל
כרטיסי האשראי

מאיפה אתה יודע?

קראתי

העולם הזה

מונבל ל־1000 מנויים באזורי ההפצה עד ליום 31.8.89 *המסעדה לפי בחירתך מתוך רשימת המסעדות במחלקת המנויים.

חייג 03 232262 ועשה מנוי!

מיבצע מנויים טעים עם העולם הזה

חתימה טעימה

(ג) ארוחה זוגית ח'ינם עד 60 ש"ח באחת מהמסעדות המובחרות המשתתפות במיבצע.

חייג 03-232262 מחלקת המנויים

* באזורי ההפצה בלבד

חתום על מנוי שנתי ותקבל:

(א) השבועון יגיע לביתך/מישררך ביום הופעתו ע"י שליח מיוחד.
(ב) מחיר המיבצע: 290 ש"ח כולל מע"מ אשר ישולמו ב-5 תשלומים שווים ללא הצמדה. באמצעות כל אחד מכרטיסי האשראי. באל"ח: 220 ש"ח. טלפון: 05933217.

הסינית

בדיזנגוף 110

אחת הבעיות הרציניות ביותר של האוכלוסים, היא הצורך להחליט כל הזמן. בכל מיסעדה בה אנחנו מבקרים יש תפריט גדול ורב-גווי, וכל מה שאנחנו צריכים להחליט זה מה ניקח למנה ראשונה, מה ניקח למנה עיקרית, אילו תוספות נבקש, ובאיזו מנה אחרונה נקח.

זה נשמע כאילו תענוג גדול, אבל לאכלוסים גדולים, כמונו, האוהבים הרבה דברים, ההחלטה הזאת היא כמעט כאב.

הכאב הזה נחשך מאיתנו ב"הסינית בדיזנגוף", ושם נאמר לנו שאנחנו יכולים להזמין פלטה של מנות ראשונות. פלטה, זאת אומרת צלחת גדולה ועליה גם אגרו, גם כדורי-שרימפס, גם ספר-ריבס, גם סלט סיני קר, גם קאלמרי מטוגן וגם... פיצה סינית. הזמנו מנות עיקריות.

וזה התחיל להגיע: חזיר חמוץ-מתוק עם פילפל ואננס, חתיכות עוף בסומסום ותוספת רוטב סויה חריף, עוף בשקדים, איטריות סיניות עם ירקות ומשהו חריף-חריף-חריף וטוב. חתיכות דג ברוטב מתוק-חריף שנאכלו עם שלוקים ארוכים של מים קרים, כי אחרת שורף בפה, והיה כמובן גם אורז שהפתיע לטובה, כי הוא לא היה האורז הלבן והמשעמם שבדרך כלל מקבלים במיסעדות הסיניות, אלא אורז בעל טעם של תבלינים לא-נוודעים. לא שתינו יין כדי שנצליח לזכור מה בדיוק אכלנו ואיך היה. אבל גם בלי יין הצלחנו להשתכר מהאוכל.

מה שמייחד את "הסינית בדיזנגוף" הוא שלכל מנה יש באמת טעם אחר, ומי שאוכל הרבה במיסעדות סיניות יודע בדיוק על מה אנחנו מדברים כאן. אין בלופים של רוטב שנשאר מדבר אחד והוגש על דבר אחר.

כן, בסוף הארוחה, אולי מתוך כבוד לתיאבון המפותח שלנו, הביאו את הדבר הענק הזה שכולל בננות מטוגנות ואננס מטוגן וסלטי-פירות וכדורי-גלידה. בשלב הזה אני הכרזתי על תחילת הדיאטה. בדיזנגוף, לעומת זאת, התלקק כמו ילד,

סיפור של אורי

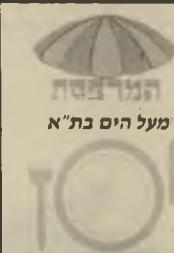
מסעדת המוזיאון
רח' האוניברסיטה 2
רמת אביב
טלפון: 54141356

אל גאוצ'ו - לונדון מיניסטור

אירועים עד 80 איש
קייטרינג עד 1000 איש
פתוח: 12.00.24.00

שאל המלך 4, טל' 03-250079

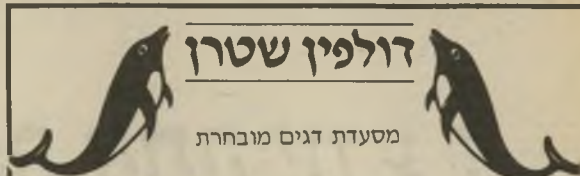

קפה - פאב - מסעדה

שירה וריקודים
יום ד': ערב סמבה ברזילאי
ימים ה', ו', שבת: ארץ ישראל
פתוח רצוף יום-יום משעה 9.00 בבוקר
הזמנות לאירועים
רח' הירקון 109, טל' 5237426

הסינית בדיזנגוף סוויט מסעדה סינית טובה ולא יקרה

רחוב דיזנגוף 110 (מודל קפה רוול) תל-אביב.
טלפון: 03-247066

מסעדת דגים מובחרת

פתוח 7 ימים בשבוע: 12.00-24.00
מומלצת לישראלים ולאורחים מחו"ל

דיזנגוף 189 ת"א, טל' 232425

מפגש אביב

כל מה שלא ציפית
מפונדק דרכים

דרך חיפה 301 תחנת דלק סגול (לפני צומת תל ברוך)
טל. 413480, פתוח יום יום עד 24.00

ומעתה גם ארוחה בתפריט קבוע:

מנה ראשונה: מרק או סלט חסה, או פטריות טריות עם חמאה ושום

מנה עיקרית: פירושקי לסוניו

או שניצל עוף עם רוטב פטריות

מנה אחרונה: פרפה לימון

או מרקוז שוקולד

או שטרודל עם גלידה וקצפת

כוס יין לבן

לחמניות תוצרת הבית וחמאה

26.75 ש"ח

ירמיהו 30 (פינת דיזנגוף)

טל' 457599

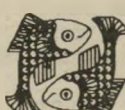
פתוח מ-12.00 עד 01.00

חדש בתל-אביב!

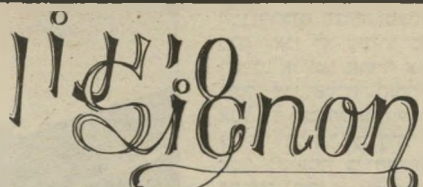
עוד סניף של

"מסעדת יונס"
מאכלים מזרחיים

רח' בן יהודה 163, טל' 03-227813

מיסעדה בסיגנון אחר

רח' הרברט סמואל 80 תל-אביב, טל. 5101036

cafe-pub

הבית הלבן

הבירה הכי זולה בעיר

WHITE HOUSE

רח' הירקון 108, תל-אביב
טלפון: 230577

מאיפה אתה יודע? קראתי העולם הזה השבועון של ישראל

מרים
בנימיני

מזל החודש:

סרטן המזלות והירח

על מיקומו ומצבו של הירח בהורוסקופ אישי נכתב כאן בשבוע שעבר. המזל שבו נמצא הירח בעת הלידה מלמד רבות על האדם, על גורלו, משפחתו, בעיקר אמו ויכולתו להגיע לאושר בעולם הרגשות שלו. מי שאיתרע מזלו ומזל הירח לא היה טוב ביום לידתו, סובל מכך כל חייו או לפחות תקופות ארוכות.

לא רק המזל שבו נמצא הירח חשוב, חשובים גם ההיבטים שהוא יוצר לכוכביים האחרים. היבטים קשים יצביעו על בעיות שונות ומגוונות בחיי הרגש ובהתייחסות לנרתיק, המשפחה והשכנים. ירח, הנמצא במזל המאמים ובהיבטים טובים, יראה על יכולת לחיות

באושר או לפחות גשט לחיים מתוך גישה בריאה וחיונית.

ירח במזל גר'

מכל המזלות זהו המיקום היותר עצוב ויותר קשה. ירח גדי ירגיש נוח בזיקנתו, אך מי שנולד כשהירח היה במזל גדי יסבול רבות מחסרון חיבה וחום. זהו אדם שבבול חוסר ריגשי יפצה את עצמו בקאריירה.

הוא ידרוש שהעולם יכיר בו, ויש לו נטיות מנהיגות. הוא רגיש, נעלב מהר, לוקח הכל בצורה אישית ונוטה להיות פסימי. הוא מחפש ביטחון, קביעות ויציבות. את כל אלה הוא ישיג באמצעות הרבה כסף, בית גדול ומפואר ובעיקר, עבודה שבה יתנו לו כבוד ושתפרנס אותו ותאפשר לו להיות ברמה גבוהה.

ירח במזל דר'

מאוד קשה לתתות על קנקנו. הוא שונא את השיגרה ומקפיד לשמור על עצמאותו האישית. הוא ידיר לכולם, עוזר, איכפתי, טוב-לב, אך נשאר מרוחק. זה אינו הטיפוס המפנק או המתפנק. הוא ידיר לאנשים רבים, אך בעצם אינו קרוב לאיש. גם בנרתיק או המשפחה מכירים את הצורך שלו לשמור מרחק מהקרובים אליו ביותר.

הוא נדיב, אוהב לעזור, אך לעולם אי אפשר לצפות את מצב-רוחו, שגינותו ושיגעונותיו. הוא מתעקש על עקרונות אישיים שלו. הוא מוזר והפכפך, ובעיקר בלתי-צפוי. הוא מקורי ומעניין, פתוח לדיעות שונות מהמקובל, נוטה להתעניין במדע ובכל דבר חדש.

ירח במזל דגים

אמנם הוא בעל רגישות רבה, הזדהות עם סבל הזולת ונכונות להאזין לכל צרה, אך גם אצלו קיים הצורך לעזור לרחוק, ורק אחר-כך לקרוב. הוא מאוד חביב, נחמד, קולט ומקבל. קשה לו להחליט החלטות. הוא מאוד נמשך לאמנות, למוסיקה, לריקוד, לדרמה, לסיפורת ובעיקר לשירה.

לעיתים הוא הפכפך, משנה מצב-רוח

במהירות, לא מעשי, מסוגל לשנות את דעתו במהירות, ולעיתים אף נוטה לעצלות. הוא רואה שחורות. אם משהו לא הולך נמשך מדוכא, ואז הוא נהפך נודניק ונתלה על בן הזוג או על האנשים הקרובים אליו.

ירח במזל טלה

קשה ליצור קשר ריגשי עמוק עם מי שאצלו הירח במזל טלה. הוא עצמאי, חופשי, מחפש גיוון, שינוי ועניין בחיים. הצורך להתקרב למישהו, לפתוח את

ליבו ולשוחח על רגשות שלו או של אחרים, די רך לו. אין לו צורך להיקלע למצב כזה. הוא חושב ופועל במהירות. נתון לשינויים ולהשפעות. מיזוג חסר-יציבות. הוא הטיפוס המתלהב במהירות ונרתע לכל משימה המלחמה את דמיונו. הוא נוחל בהתנהגות רגילה. מי שמחפש קירבה, ריח, חום וקביעות, שלא ינסה ליצור קשר עם מי שהירח שלו במזל טלה.

ירח במזל שור

הוא סימפטי, חייכן, אדיב ובעל-קסם, אך כדאי להכירו מקרוב. שכן מבפנים הוא מסוגל להיות קשה, עקשן, חסר-פשרות ודואג לעצמו. הוא יודע מה הוא רוצה ואף משיג זאת. על פי רוב הוא אוהב מוסיקה וגם מנגן. לא פחות מכך הוא אוהב מזון משובח ועשיר, וזה ניכר בצורת גופו ובנטייתו להשמין.

הוא דואג למצבו הכלכלי לפני כל דבר. הוא חושני, אוהב תענוגות, אך רכישוני מאוד, גם לגבי בן-הזוג. מי שרוצה להיות עימו בשלום צריך להיות כפוף לרצונותיו. הוא אינו סובל דיעות שונות משלו והתנהגות שאינה מקובלת עליו.

ירח במזל תאומים

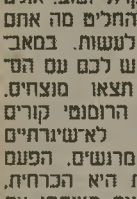
חוסר-מנוחה, בחיפוש מתמיד אחרי עניין בחיים. לעולם אינו מתרכז בשטח אחד, ולעיתים רחוקות יסכים להיעמד לאדם אחד ולהעביר עימו את כל חייו. הוא חסר-יציבות, לא-החלטי ומחפש כל הזמן מקומות חדשים ואנשים חדשים. יש לו אישיות דואלית. ברגע אחד הוא חביב, חם וטוב, ורגע אחר-כך הוא מעליב, פוגע, קר וחסר-התחשבות.

בעיות כספיות מסויכות להדאין אתכם, בעיקר ב-12 וב-13 בחודש. אבל שוב יתברר שיש דרך לפתור את הבעיות, וחבל להיכנס ללחץ. בתחום הרומנטי אתם חייבים לשמור על סדר. בקהונו חדר בגלל עניינים שלטעמכם אינם כל כך חסורים כפי שהם נראים לו. אולם בינתיים אל תניחו ואל תונו לשבוע. במשך הזמן יתברר שאפשר להפסיק את הקשרים מבלי לבצע שינויים. עד ה-14 עד ה-16 יפיעו חריגות טובות.

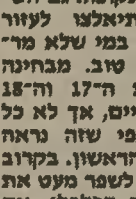
עומס עבודה מוטל עליכם. אינכם יודעים ממה להתחיל. אינכם מרגישים כל כך טוב, וכדאי שתחשבו לרעיונות ותרבו את העניין. גם ידידים וקרובים יזדקקו לתמיכה ולעזרה. בעבר זה חשוב שתבליטו את יכולתכם. לא טוב לשבת מהצד ולהמשיך. יש מי שמנסה לפעול נגדכם מאחורי הגב, ואין זה הזמן לשבת באפס-מעשה. אתם ממהרים לנעוץ על בני-הזוג. אל תאבדו סבלנות.

עניין עבודה יהיו מאוד חשובים השבוע. יש אפשרות להתקדם ולהשיג תוצאות או תפקיד יותר יוקרתי וטוב. אולם צריך להחליט מה אתם רוצים לעשות. במאבק קיים שיש לכם עם הסביבה תצאו מנצחים. דברים לא-ישיגים הפעם מסודרים. הסודיות היא הכרחית, כי גם אם שתחשו את הקרובים ביותר אליכם, הם לא יוכלו שלא לספר סיפור כללי, פיקוס. ידד מחולל יפיע אתכם במתנה.

הם לא יוכלו שלא לספר סיפור כללי, פיקוס. ידד מחולל יפיע אתכם במתנה.

מציירות עדיין בשפל. אינכם מצליחים לצאת מהכאב ומהקשיים המלווים את התקופה. גם השבוע תיאלצו לעזור ולטפל במי שלא מרגיש טוב. מבחינה כספית ה-17 וה-18 בעייתיים, אך לא כל כך, כפי שזה נראה ברגע הראשון. בקרוב תוכלו לשפר מעט את מצבכם הכלכלי, אם כי עדיין לא נגמרה התקופה הקשה. מיכתב או כל דבר אחר הקשור בח"ל, מאוד יעודד ויעזור.

הם לא יוכלו שלא לספר סיפור כללי, פיקוס. ידד מחולל יפיע אתכם במתנה.

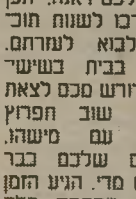

הורים לילדים יצטרכו להקדיש להם זמן והרבה תשומת-לב ב-12 וב-13 בחודש. הפעם אין זה כדי להנעים להם את היום, אלא כדי לשמור על בריאותם. עניין בריאות יעסיק אתכם גם ב-14 וב-15 בחודש. מתיחות עם בן הזוג בין ה-17 ל-19. אינכם קשובים לרמזים שהם רומזים לכם. כדאי לשוחח בנוי על מה שמפרע לכם ועל הציפיות שיש לכם מהם. חבל שהקשרים יתקלקלו בגלל שתיקה שאינה במקומה.

אתם מאוד מבוקשים. אי-אפשר שלא להימשך אליכם. יחד עם זאת, זו הזדמנות להיות ברורים ולהקפיד אל מי שאינכם מתחברים הפעם. בני מזל גדי, קרוב וקשה מושכים אתכם, אך בהחלט לא מתאימים. בני מאזל ניים נתלים עליכם, וכדאי לקחת פסק-זמן או אף להיפרד. יקרו דברים מפתיעים. אינכם משאירים כלום למקרה. הפעם זה יבוא במפתיע.

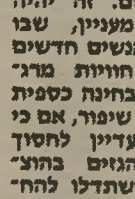
הבריאות ממשיכה להציק לכם, אלא שלא מדובר רק בבריאותכם. גם קרובי-שפחה נורמים לכם דאגה. נתון שתצטרכו לשמור טוב יותר ולבוא לעזרתם. המהפכה בבית בשישי עברת, דורש מכם לצאת מהבית. שוב חפדון מריבה עם מישהו. העצבים שלכם כבר מתוחים מדי. הגיע הזמן לעשות הפסקה קלה מהעיסוק. בעבודה תצטרכו ללחוץ כדי לקבל תשובה סופית. דחיתת ושאלת רבה מדי יכולים לגרום להחמרה.

התחום הרומנטי מאוד מעודד. כל יום יכול להביא עימו הפתעות מלהיבות. פרשיות-אהבה, אות ללא כל תכנון, יכולות לעזור לכם לעבור את התקופה הקרובה. ילדים וכל מה שקשור בהם וסיפוק מיוחד. היחסיים עם בני-המשפחה, דורשים ויתור ויותר התחשבות, לפחות בשבועיים הקרובים. תאונות דרכים בולטות מאוד ב-12, 13 וב-17 בחודש. היו זהירים.

עכשיו יש לכם הדמיון לשפר את תנאי הספורים. תוכלו להיות שתצטרכו להחליט בסבב כמה קשרים, מה שמסדר על כך שאין זה הונו לבצע שינויים בחייו. הפנויים שביניכם יוכלו ליהנות מפרי שות. חזורים ועלייה בפופולריות. עניין בספרים ורכוש מדאיים מאוד ועליכם להיכנס לשיעור חיסכון. הילדים ובהישיגה נזילים סמוכם, היו סבליים ותנו להם את תשומת-הלב המגיע להם.

אורחים יגיעו לפתע, ותחת לארז אותם בביתכם הם יציאו אתכם לטיולים ולבילויים. זה יהיה טוב מעניין, תראו אנשים חדשים ותחוו חוויות מרגישות. מבחינה כספית ייתכנו שיפורים, אם כי כדאי עדיין לחסוך ולא להגזים בהוצאות. השתדלו להחזיר חובות ולהימנע מהמענק הזה. מה-16 עד ה-18 בחודש חשוב שלא תדברו על ענייני העבודה עם עובדים אחרים.

Reebok
adidas

AMERICAN
MAKES

diadora
RUGGERI

melania
"Piccole-Grandi" Calzature

L.A. GEAR
FASHION ATHLETIC FOOTWEAR

nimrod נמרוד

COBRA

ORTHOFORM אורתו פורם

valdadige

ניניו אקסטרה
יצור ושיווק הנעלה בע"מ

NIKE
AIR

BRILL

מ-מ

farex

המחירים הכי טובים בישראל

רשת "שוז" החדשה מביאה אליכם את סגנון המכירה האמריקני - אולמות נעליים עם כל המגוון וכל השמות הגדולים במחירים שאי אפשר לעמוד בפניהם.

מעכשיו, גם אתם יכולים לקנות את הנעליים הטובות בעולם, מבלי להכביד על תקציב המשפחה. הכנסו לאולמות הנעליים של שוז ותראו. נעלי הספורט היוקרתיות ביותר בעולם, נעליים אלגנטיות של מיטב היצרנים מאיטליה ועוד, נעלי נשים בעיצובים המובילים בעולם, נעלי ילדים מתוצרת הארץ ומתוצרת חוץ והכל באיכות הגבוהה ביותר...

המדפים מלאים והמחירים מפתיעים ומפתים. ברשת "שוז" אפשר לעשות קניה משפחתית מבלי להכנס ללחץ.

בוא עוד היום!

גם מידות גדולות במחירים קטנים:

נעלי גברים במידות עד 46

נעלי נשים במידות עד 42

נעלי ספורט במידות עד 47

השמות הגדולים בהישג ידך

פתוח במוצאי שבת

מצאת השבת עד 22.00

בימי חול פתוח רצוף 09.00-20.00

תליאביב:

לבנדה 18, קומה ב'
(תחנה מרכזית)
ליד לוינסקי
טל. 03-374112

ראשון לציון:

אזור התעשייה החדש
לישנסקי 7
(ליד בית גלי)

SHOOZ®
שוז - רשת אולמות נעליים

מכבדים כרטיסי אשראי
ויזה וישראכרם

כמה עולים לך הביטויים הבאים:

לא הספקתי
לא תפסתי אותו
עד שמצאתי חניה
לא היה לי זמן
נתקעתי בפקק

וכמה עולה לך פלא-פון?

טמיר כהן (עקבסון)

להזמנות: מוטורולה תדיראן
קרמניצקי 16 ת"א טלפון 03-388307
באר-שבע, טלפון 057-38887
חיפה, טלפון 04-740303
ירושלים, טלפון 02-783646
רעננה, טלפון 052-910980

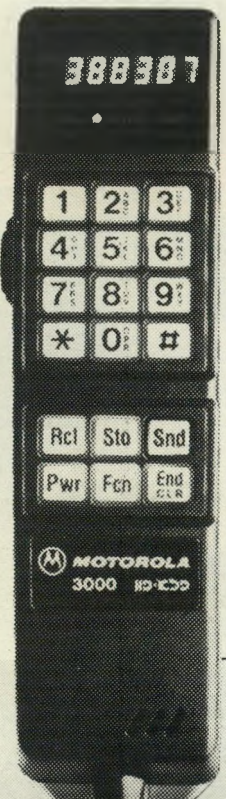
אנשי שדה, עצמאים ובעלי עסקים
מבלים לפחות שעה אחת מיום העבודה
שלהם במכונית. זו יכולה להיות
שעת עבודה נוספת.

חשב כמה חוסכת החברה כאשר אינה
צריכה לשלם עבור שעת עבודה נוספת.
לפחות 50 ש"ח. וכמה עולה תפעול
הפלא-פון ליום? 8-12 ש"ח בדרך כלל.
ובנוסף לכך אל תשכח את הרווח
שמביא הפלא-פון בפתרון בעיות
דחופות בזמן אמיתי. מחיר הפלא-פון
עכשיו החל מ-1890\$.
התוצאה הסופית היא שאתה יוצא ברווח.
מבוסס על מחירון החברה הנקוב בשקלים,
בהתאם לדגם שתבחר, לא כולל מע"מ.

החשבון הוא פשוט. רוב בעלי התפקידים,
כמו מנהלי מכירות, מנהלי שיווק,

פלא-פון

ישראלכרטיס VISA

40 תשלומים ויותר באמצעות "יוזם עדיף"
וישראלכרטיס באשראי נמ"ס.

הופך שעה אבודה לשעת עבודה!

חרדש ימים חזרו אנשי חברת בזק וחזרו את כבלי התחנות הפיראטיות בצפון, וחזרו ימים חזרו אלה והתחברו מחדש, עד שנשברו.

אמר איש מרכזי בחברת כבלים פיראטיים בקריות: "הם תפסו אותנו עם המיכנסים למ" טה. היינו רגילים לצורת עבודה מסוימת שלהם, ולא התכוונו למכות כאלו, חוזרות ונישנות, הפסקנו לשדר, והחלטנו להתארגן מחדש".

קודם כל החליטו להתאחד, דבר שנראה בלתי אפשרי לחלוטין עד לפני שנה. אז, הם לא אהבו כל כך זה את זה. הרבה מכוניות ודירות הוצתו בגלל האהבה הלוהטת הזו. "היה ברור לנו", אומר אחד המנהלים "שכדי לפתח מערכת חדשה, נצטרך לגייס את כל הכוח האפשרי, גם פיסית, במיטת האנשים וגם במשאבים כלכליים. רק באיחוד מוחלט בינינו יכולנו לעשות זאת".

הם הקימו מועצת מילחמה והתחילו לחשוב מה לא יצליחו המיספרים של בזק לגי

איש כבלים: "זה נכון. הם באמת לא ירצו בשביל מי הם עובדים. לכל אדם מכרנו סיפור אחר. לא היה לנו הרבה זמן. דרשנו משהו מהיר, זול וקל להרכבה. אחרי חודשים עברו, יצא אחד מהם עם המכשיר שבחרנו". עדיין לא ברור לחלוטין מה סיבו של המכשיר. מישרד התיקשורת שלח כמה מומחים לבדוק איך מורכבת ההמצאה. אנשי הכבלים, מוכנים היו להגיד "שבאופן כללי הטכנולוגיה היתה קיימת כבר מזמן, אבל זאת הפעם הראשונה שמשמשים בה כדי להעביר שידור". יש כאן שילוב של כמה טכניקות, וההמצאה היא בדרך השילוב ביניהן. המערכות מיוצרות בארץ לפי הזמנות שלנו. רוב הציור הבסיסי מיוצר בארץ, וחלק בגרמניה".

עם זאת נודעו פרטים מיספר על המערכת. מדובר בעיקר בשני חלקים: המשרדים והמפעלים. המשרדים נמצאים במוקד שממנו מורעב השידור, שם, נמצאים מחשב הגראפיקה ומכשירי הווידאו. המשרדים יוצרים את התדר המיוחד לתחנה, תדר מאוד נמוך, והשידור

לחורש, וזאת בנוסף לתשלום חריפתי של 80 ש"ח עבור ההתקנה.

האם המנויים לא התמרמרו בגלל המחיר? "כן, היו רבים שכעסו ולא הסכימו לחדש את החוזה איתנו, אבל הרוב הבינו שאנחנו אלו שמפסידים כאן הרבה כסף. השקענו כל פרט טה שהיתה לנו בעסק, ועדיין כל הרווחים מושקעים מייד חזרה. יקח הרבה זמן עד שנחזור להרוויח. המנויים הבינו את זה ושמחו לשלם כדי לקבל חזרה את השרות החיוני הזה. אנחנו עובדים על גגות של בתים, מהגגות השכנים צועקים לנו ומבקשים שנבוא לחבר גם אותם".

האם עכשיו לא יצליחו אנשי בזק לשבש את השידור של התחנות? "זה ייצור מצב מאוד לא בריא. בנינו את המערכת, כך שהיא תעבוד על תדרים רומים שבהם משתמש הצבא. כל הפרעה לשידור שלנו תפריע מייד גם לצה"ל".

ומה פירע לאנשי בזק לשבור את הציור שעל הגגות? "ראשית כל אין אלו אנשי בזק.

הן משרדות מאותו מרכז, ומחליפות ביניהן טריט. כל תחנה משרתת לכיוון אחר, אולם באיזור ההפר שבין תחנה לתחנה ניתן לקלוט שתיים ולעיתים שלוש תחנות בעת ובעונה אחת. בעבר ניסו לחסל תחנות על ידי מציאת מוקד השידור. היום המוקד נייד, מועבר לעיתים תים תכופות מדירה לדירה, ולעיתים אף מורכב על רכב מיטחרי ומוסע ממקום למקום. מדוע אין היום פירסומות מכבלים? "אין לנו זמן כרגע להתעסק בזה. אנחנו עובדים כל הזמן נודיסטופ, כדי לחבר את כולם לרשת ולהחזיר את אמון הצרכנים. המפעלים עובדים גם הם, כדי לספק את ההזמנות שלנו. כל המפרסמים מחכים לראות אם נצליח להחזיק מעמד ולחזור לשידור רצוף. אז, כשגם הם יאמינו בנו מחדש, הכל יסתדר. מדוע לא ניגשים בעלי תחנות למיכרזים החוקיים? "המיכרזים נכנסו במיוחד, כדי שלא נוכל לעמוד בתנאים שלהם, כלומר, להראות יכולת כספית של שני מיליון דולר וכן הסכימה לאיפיוסום בחמש השנים הראשונות.

שוב הם סידרו את "בזק"

עד כה: פועלי "בזק" מנתקים כבלים מעתה: יחביאו את המכשיר על הגג

הפיראטים בצפון שיחקו אותה ועברו לשידור אלחוטי. מהנדסי "רפאל" סיפקו את הידע, הפיראטים נתנו כסף, ומכשיר שידור וקליטה חדיש כובש את גגות הצפון. עכשיו כבר אין מה לחתוך

רון בר

זור. לאט לאט התגבשה הרעיה שיש להעביר את השידור לאוויר הפתוח — לאלחוט. לרוב אנשי התחנות הפיראטיות אין השכי לה פורמאלית באלקטרוניקה. מיעוטם טכני אים. רובם הגיעו במיקרה לתחנות. חלק מהם הם אנשי העולם התחתון הנמצאים בתהליך חזרה בתשובה, וחלק סתם ראו בתחנות הפיראטיות מנוף להשגת כספים. הידע המיקצועי שלהם נרכש בשטח, בהתמודדות עם תקלות. הידע הזה היה רחוק מלהספיק כדי לפתח מערכת אלחוטית כמו שרצו הכבלנים. כסף, כך מסתבר, פותר, כמו בכל מקום, את הבעיות. בחמ"ל של הכבלים החליטו על המיכשור המבוקש והחלו מחפשים מהנדסים כדי שיפתחו להם את המוצר. בשלב הראשון הועסקו 20 מהנדסים, רובם עובדי הרשות לפיתוח אמצעי לחימה. אלה מתגוררים בקריית וית ושמחו לקבל משכורת קבועה בתמורה לפיתוח מכשיר שידור חדש. את תנאי ה"עבודה, המעבדות, והציור סיפק מפעל אלקטרוניקה באיזור התעשייה של קריית ביאליק. אנשי המפעל הם גם אלה שאיתרו את המהנדסים עבור הכבלנים.

אחר מקבוצת העשרה, עובד בכיר במפעל צפוני לפיתוח ציוד צילום אמרי: "התקשרו אלי בהצעה מפתה. עבודה נוספת בתנאים כספיים מאוד נוחים. הכל נראה לי כשר. הם היו מיפעל מסודר מאוד ולא מחתרתי. אמרו לי לפתח ציוד פינוח ושידור לאחת התחנות החוקיות העומדות לקום באיזור חיפה. כמובן שהסכמתי. מעולם לא הוזכר כלום בעניין הפיראטיים".

אנחנו לא יכולים לעמוד בכך. יש מקום, לדעתי, לתחנה פיראטית ליד תחנה חוקית. מה עם הפורנו? "תמיד עולה השאלה הזו, ותמיד אנחנו עונים שלנו זה לא איכפת. אנחנו לא מקרינים את הסרטים האלו בשבילנו. יש לנו מזכירה אלקטרונית להשאת הודעות על בקשות או תקלות. תראה איזה קללות אנחנו מקבלים בשבוע שאין סרט. כשאנחנו באים לחבר מחדש, דש לפחות שאין סרט. המהנדסים שואלים אם יש פורנו. לא רוצים להסתכסך איתם. "ברור לי לחלוטין שהמילחמה לא הסתיימה". אומר כבלים בכיר, בעלי הזכויות עוד ניסו לפגוע בנו, למרות שעכשיו יהיה להם באמת קשה. הפעם לא ניתן להם להפתיע אותנו. המהנדסים עובדים כבר על הציור הבא של שידור בכבלים. אנחנו מוציאים את מוקדי השידור מחוץ לערים. נשתמש במשרדים רביעוצמה, ונוכל לכסות איתם שטח גדול מאוד. לא יוכלו לאתר אותנו, כך נהפוך ממש לתחנת טלוויזיה".

כל הניתוקים האחרונים בוצעו בירי המחזיקים בזכויות הסרטים. הם קיבלו אישור מבזק לעשות זאת. לבזק לא כראי להסתכסך איתנו, סתם ייגרמו להם נזקים כספיים". לא ברור אם חבלות במיתקני בזק, משהו כדוגמת שריפת ארונות הסעף במרכז הארץ, מעשה שיוחס לכבלנים.

"במצב כמו שהוא היום, לא נראה לי שיש אפשרות חוקית לתת לבעלי זכויות לעלות לגגות. אנו לא מפירים את חוק השידור, האר שר העברת מידע בכבלים ובריוק כמו שאורחי ישראל קולטים את ירדן בלי לשלם לאף אחד, וזכותם לקלוט אותנו. חוץ מזה, בנינו את המערכת כך, שתהיה כלולה בין מיתקני השידור על הגג. איש לא יודע מה היא האנטנה המכוונת לקליטת הכבלים, אם ירצו להרוס ויצרכו לשבור את כל הציור שעל הגג". מיספר התחנות צומצם בהרבה בגלל העלויות הגבוהות. באיזור הקריות, למשל, שבו פעלו 15 תחנות, פועלות היום רק שלוש, וגם

מתפשט באיזור. על הגג מותקן מיכלול מכשירים, ובהם מגבר תורן מסוג פריסי 22, אנטנה, ספק וממיר. תפקיד המכשירים הוא לקלוט את אות השידור של התחנה, לפענח אותו ולהעביר אותו אל כל מנוי. בדרך זו, של מכשירים מורכבים מאוד, נמנעת גניבת שידור. אורח רגיל לא יוכל לקלוט את התחנה, אם לא שילם.

הויכוח היחיד שנשאר מתקופת הכבלים הם החוטים המובילים את השידור מהאנטנה על הגג אל בית הצרכן. בתים רבים קומות מחברים כבר את הפיראטים לאנטנה המרכזית. הרבה כסף הושקע בציור ובפיתוחו. לפי הערכה זוהרה הושקעו עשרות אלפי דולרים רק בפיתוח הציור. עוד ממון רב שולם עבור ייצור המכשירים. לטענת הכבלנים, כל בית שמתחבר עולה להם עוד 1000 דולר. המחיר לצרכן כמובן, קפץ גם הוא. 90 שקלים לחצי שנה, צריך המנוי לשלם עכשיו 30 שקלים

מאיר ליכשיץ

תמונה אחת שווה אלף מילים
אלף תמונות לא יזיזו שר אחד מכיסאו.
סע וטייל ברחבי ישראל
סע באוטובוס ותגיע בשלום לתהום.
זהירות! סיבוב מסוכן
הפנייה שמאלה אסורה למדינה.
נא לא לעשן
הרכב הציבורי בנוי מחומרים דליקים.
נגדע את היד
לא להוציא ראש וידיים החוצה.
על גופתי המתה
יקללו את כבוד ממלא-מקום ראש-הממשלה בהלוויה.
החיים נמשכים
כמו גם קטל היהודים בכבישים.
יהיה טוב
הבטיח המחבל הפצוע לרופא ולאחות.
כוחנו באחדותנו
לחש השר לא תיק לכורסתו.
הפאשיזם לא יעבור
שרקו צמגי אוטובוס הדמים כשחצה את מעקה הביטחון.

מוכיחה דווקא את אולת'ידיה של השיטה הצבאית, לעומת המדינית, אינו יודע מהי האמת. אל"ן, הגוף-הלוחם של פל"ן, הוכס למעשה על-ידי צנחני הליגיון, צנחני הח"ה, הקומנדו-האווירי, גורד-המחץ ה-11, מומחי החתרנות הנגד-טרוריסטית הכחולים, יח"ר רת התעמולה וההונאה, ומעל לכל — נח"ר צותו ושקרנותו של המפקד שאל הנ"ל, שהי בין מתי ררושות, שיטות הוי"צ'ימין ומתי מיתרות-הן, שיטות גודריאן... אולם שארל דה-גול, שהתיימר להפוך את צרפת לפנינת איורפה (ולכן, להיפטר מן הגבנווה-אלג'יראי הטורדן), ונאלץ להתכתש בין המתישבים הצרפתים לבין השמאלנים של סארטר ופילגור-סימון לבין צמרת צבאית-פוליטית בפאריס אשר הרקב אחז בה, החליט להעניק את אלג'יריה למוסלמים.

שיחקה לו השעה, ומצבה-הכלכלי של צר' — השתפר — לא, לא כתוצאה מהחלטתו — באותם זמנים עגומים. מרבית, לוחמי הפל"ן, שנלחמו מתונים וממרוקן, יושבים כיום בשווייץ, ונהנים מן הכספים-האדירים אשר גייסו אחיהם, וקומץ צרפתים שמאלנים, כפריו של ימי-המלחמה. התמרדות הקא ביליס בארונות-העקרים היא רק שאלה של זמן. כך גם התמרדות ישראל-ימי-החוץ בארונות החרשים, פלסטיני ירון המיוחית והמעריבת.

במלחמת-הלבנון הורדנו, אני ובני-בכורי, את הפרופיל-הרפואי הצבאי שלנו ב-50 אחרי זים כל-אחד: אלפים נפצעו קשה יותר; מאות רבות נטמנו באדמה, וכמרחן נחשפו ליקויים רציניים ברמת-הפיקוד של צה"ל. ואף-על-פי כן, רק טיפוסים נחרצים כמו שאל או שרון עשויי להועיל לנו, במישור הפראקטי, הדי קיומי. ומי שרוחה את אריק שרון היום, עתיד לקבל את יוסי שריד מה. ליבוביץ, פלופר וכל שאר החבראי-הפזומקאות ממשיכו להתריע ולהתרות ממזכרת-ביתה או ממאיר-שפיה.

ולשימעותן פה, אביאבות החתרנות והפלגנות, יהיה שפע-פנאי לקרוא ספרים ממש, במקום סתם ברושורות. אריק שרון לא מפסיק טוב שביליכם, קינר-עלך? תקבלו את דדי צוקר כמנהיג. מתאים לו.

השמדת האויב.
במקום שבו צפוי ממילא גינוי בשל גירוש שמונה טרוריסטים, נצטרך לשקול, ומייד לב' צע, גירוש של 800 מנהיגים. הקאבילים באלג'יריה יכולים אולי להרשות-לעצמם כי אחיהם הערבים ירכאום, לאחר שתרמו כה רבות לעצמאותם: אנו לא נוכל להרשות-לעצמנו כי דודנינו הפלסטינים האמונים על שמירת זכויות האדם וסיעת תומכיהם יכחי דוננו. אנו לא התייאשנו.

אגב. מי שסבור כי 'הדוגמא האלג'ירית'

השר אריאל שרון
פיתרון נוסח אלג'יריה

שכולם אוהבים לשטוס.
פלסטיני הקרנות והמיסבאות, לצד העיתור נאים והמחזאים והסופרים האיכותיים' וכל עדר הנהנתנים זרוק-הבגדים אך עתיר-הידע אמצעים, דליה-כשרונות אך ברוכי-היומרות, כל אלה הקוראין-לעצמם, שמאל' בעונות-הם האינטלקטורשיקים האופנתיים, בצד כמה פלסטינאיראווה מתייפפים המזכירים את רגי החקאי והנקאי, כל אלה מסרכים להכיר במציאות, המציאות האכזרית, שלא השתנ' תהיכמעט חרף השינויים המתרחשים-מעד' נות באירופה, או בין ברית-המועצות לאר' צות-הברית. וגם שם, באירופה, אילו היה קם אריק שרון' אירופי, ומוהירם מפני איחוד' מחרש של שתי הגרמניות (אשר משמעו מילחמת-עולם שלישית תוך דור), היו לוע' גים לו מסתופפיה-מיסבאות מעשניה-הפוט, או מכרסמיה-הקתדרות מעשניה-המקטרת, וכל האינטליגנציה התלושה הזאת.

הקונפדרציה של ירדואת-פלסטין לא תוכל להתכחש לאופיים של תושביה, ותנסה, עקב-בצד-אגודל, להמאס את החיים על הישראלים. ערביי המדינה, אשר רק יהודים מוכי אשם ושטופי פסאודו-אינטלקטואליזם תולים בהם תיקות אחווה דריקומית, עלולים לגרום לאי אלו עתידנים עוגמת-נפש מסוימת. במילא קיים החשש כי כל רכושנו כבר סומן, ונתר רק להמתין לרגע המתאים. לשמאלנינו, נותר רק לפעול בקדחתנות להשגת גרינקארד בארצות-הברית...

כדי להישרד באינתיפאדה הבאה, לא נוכל לחזור יותר על שגיאות. נצטרך לזנוח את התפיסה של פעולות-תגמול למפרע, ולאמץ את גישתו של גנרל-האוויריה הצרפתי **שאל**, היחיד אשר הצליח לחסל את זרועות תורה-צבאיות של אף-אל-אן באלג'יריה: להפוך את הציידים לניצודים, לפעול בנוקשות-רבה פעולות מנע ופעולות. עליה-השכונ': לעגוש ענישה-סיכיתית מתונה בנסיבות הריגות, אך ענישה-נקודתית אכזרית — הן, איוו מילה גסה, מפגרת — בנסיבות יומיומיות. וכעיקר — ליליות. שילטונות-הביטחון יצטרכו ל' גייס כוחות-מחץ מתנדרבים, נוקשים וחרוצים, אשר יעסקו ללא-הרף במשימה אחת, שלא תהיה 'דיכוי' או 'מיגור' או 'הרתעה' אלא

טר נדיש

אין מה לעשות — רק שרון יכול!

לא משנה מה יאמרו או יעשו עתה היהודים, ומה ישירו הכריזורים או יקוננו הבוים, הישמעאלים עומדים לקבל מדינה 'דמוקרא' טית-חילונית' נוספת. זה רק עניין של זמן, זמן קצר מאוד מבחינה פלסטינית, זמן שאול מבחינת פיתרונה-הסופי של בעיית הקור' היהודי בלב האומה הערבית.

סופה של פלסטין להסתפח, בסופו של רבר, אל ירדן. ובעוד ישראל תעסוק בסוגיית היכן טעינו' — יעסקו הבואשים, הכובנים והחמרנים הללו, המרצחיס-בנו מטעמי טירוף דתי מדברי לאומני, בהגשמת השלבי-האחרון בהכחדתה של מדינת היהודים, הפרח שהעז להשתרש במדמנה המיוחית-היכונית.

עקב נבערותנו בהוויות המיוחית-התיכון הזה (ויולנו באחינו יוצא-יערב, שטענו כי מיטיבים הם להכיר את הישמעאלים; אפילו ראינו בהם סתם ערבים-בני-דת-משה, המת' קנאים ומתייראים מחבריה-האיסלאם); וכן עקב רצוננו שלא לדמות לקלגסים מן הוזה-האירופי הידוע; וכן עקב מוצא-היפולני של רבים מקי ברנישנינו, עקב אלה ועוד טעמים-רבים אחרים — אין שגיאה שלא שגינו, בנסותנו להתחמק מן הפרעות-הישמעאליות האחרונות.

במידה שבה אני חוקר את הרצוי, הנאור, המתקדם, האנושי, הסובלני, המתירני, הש' מאלני, לעומת המציאות המתחוללת במיוחד הרחוק או באמריקה-הדרומית, לבטח במיד רחיה-היכון, ברדמיה אני מודה עם תפיסתו של 'האיכר הנבער' אריאל שרון, המדינאי

תסמונות לבנון

במיוחד השבוע, יהודים והתנפלו למרבה הבושה והעוול, על ערבים חפים משפ. כבר לא מדובר ב-מתנחלים קיצוניים מזוינים בשטח, אלא בתגובות פזורות על פני ישראל, בירושלים, בקיסריה, במרכז ובדרום הארץ.

תגובות זועזעות אלה פורצות כשההרגשה היא שאין שילטון הדואג לביטחונך. אין אחראי עליך, בינוני ואף לא זוטור לכך שיהודים נרצחים ונפצעים ולא-רעקירתו של הטרור הפלסטיני מן השורש.

במקביל מתחזקת התחושה בקרב הפורעים והמחבלים הפלסטינים שאין להם מה לחשוש ממורא השילטון. להיפך, הם רואים ששרהביטחון נכנע ראשון לטרור, וכדי לחפות על כך הבטיח להם כחירות, ובכללם גם לראשי הטרור במיוחד ירושלים המוגנים בצל חוקי ישראל. הם שומעים שכאשר סוף-סוף, לאחר 19 חודש של הידרדרות, מגיש שרהביטחון תביעות לשרהמישפטים לסיוע מישפטי — תחוקת, מתחמק מכך האחרון בתואנות של ליברליזם הומאני. שרהמישפטים מסביר במקום זאת — באינטימיות המתבקשת — שבסך הכל רוצה שרהביטחון לגלגל את כדור כישלונו למגרש של הליכוד, וכי די בחוקים הקיימים.

בניגוד לביירות, למרבה המזל, קיים בירושלים שילטון דמוקרטי יציב. אבל הבריחה המיניסטרטגית מאחריות והטלת האחריות של שר על רעהו, אף היא שייכת כבר לתסמונת לבנון. לממשלות ביירות.

המשמעות העמוקה ביותר היא בכך שחוסר-האונים שמפגין השילטון, וכראש מערכות הביטחון והמישפט — הופך את שאתם-משכבר של פלסטינים — לכל-ידיד עוור. מתאבד פלסטיני לא היה מעז לעלות לפני שלוש-ארבע שנים לאוטובוס לירושלים כדי לבצע בו את זממו.

החולשה הכללית של השילטון מזמינה יוזמות-טרור פרטיות, קאטאסטרופות. חוסר-האונים של השילטון הישראלי הופך את השינאה המעפפית למגיסת-אלימות מתפשטת. וטוב שלא שמענו את שרהביטחון מסביר הפעם — נוסח דבריו על פיגועים בשומרון, שנוסעי האוטובוס לא היו צריכים להיות שם, ואז ממילא לא היו נפגעים.

תיסמונת לבנון נעוצה בפסיכויות של השילטון הישראלי, לא של האזרח. חוטפים חיילים ישראלים ומיד יוצאים חבוי-כנסת, שרים ואחרים המלחץ כיצד ואם לנסוע בטרמפים, לספק אוטובוסים ולנוע בוגות. פוגעים באוטובוס — ומיד מצהירים בראש חוצות שצריך למגן את תא הנהג. ולהחליף את החומרים הדליקים של האוטובוס.

נוכח כל אלה, לא פלא שהמלציות הפלסטיניות צוברות כוח והופצה: יחידות-ההלם של אש"ף והחמאס, רוצחות משתפי פעולה ופוגעות ביהודים באותה מידה. מכאן המרחק הוא לא גדול וההתארגנות שממנה חוששים שרותי-הביטחון של מחתרות ערביות בתוך ישראל, מזוינות בנשק חם. בתחום זה תהליך הלבנוניזציה הוא מהיר מאוד.

עדיין ניתן לעקור את תיסמונת לבנון. הציבור הישראלי בכללותו, בניגוד למימקרים הקיצוניים החמורים והמעטים יחסית, נוהג בבגרות בלתי-רגילה. אינני חושב שהצפתים בפאריס היו שומרים כך על קור רוחם, אם היו סובלים מה שסבלו עד עתה תושביה היהודים של ירושלים. אחרי 19 חודשים מן הסוג האינתיפאדי בניירורק או בלוס-אנג'לס — ספק אם האזרחים שם לא היו נטלים את החוק לידיהם, תוך כדי החלפת ראשי הערים והתפתחויות בשילטון המרכזי בווינגטון. כאן, בישראל, מבחינים אנו בציבור בעל גישה בוגרת, שליטה עצמית, איפוק ויציאות, סבלנות.

עם שמתנהג בבגרות, וזאת נוכח מעשי-הרצח בלתי-סופקים, מן הראוי שיבוא, סוף-סוף, לתשומת-לב ממשלתו. תשכיל הממשלה לנצל פסק הזמן שעדיין נותר כדי לגשת ברצינות לטיפול בטרור. להקריש לו זמן ומאמץ, לפחות כמו שמקרישים שרינו למאבק במרכז תנועת-החרות.

ובעיקר — לרכז את האנשים הטובים ביותר — כדי לעצור בעד הלבנוניזציה — במקום אלה שנכשלו.

ישוב יהודי חסרי-כל לרכא ולהביר ביעילות את הטרור הפלסטיני. כל ממשלות ישראל ידעו להילחם בו בהצלחה. עד שקמו "ממשלות האחדות" האחרונות — ובמיוחד הנוכחית.

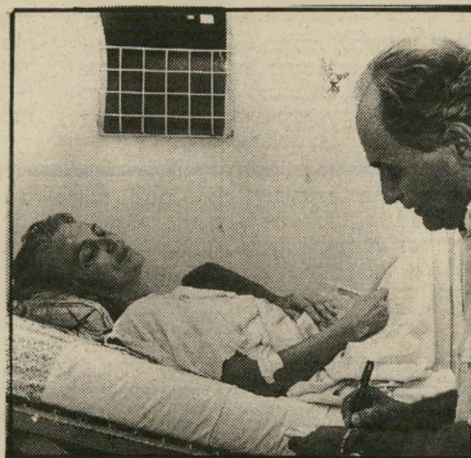
הכישלון האישני המיקוצי לבש מעטה אידיאולוגי בריצה אחרי "סיתרון מדיני". הממשלה הנוכחית הפכה את הפאטליזם לדיגלה ואת הפסיכויות וההשלמה — לסיסמתה.

דומה היה לרגע ששטיפת-המוח הצליחה. שתיסמונת לבנון מופיעה כאן בראשיתה במהדורה חרישה. כאילו הפכנו לביירות-דכתי, שבה נהרגים זה שנים אזרחים באלפיהם ממיתות שונות ומשונות, והחיים נמשכים, כביכול, באופן נורמלי, כאשר כבר מזמן אין שם ערר לחיי-אדם.

אבל תאי ההתנגדות של היהודים בישראל מאותתים לממשלה שאין זה כך. איתותים שונים — חיוביים ושליליים.

לא סתם רעם אולם גניידת-ערובה ממחאות-כספים של חברי מרכז-הליכוד כשראש-הממשלה, יצחק שמיר, התחייב בנאומו שיש לחסל את האינתיפאדה לפני כל משאומתן עם הפלסטינים על תוכניתו. גם הוא הבין, ברגע האחרון אמנם, שאחרת זה לא יילך.

ומוטב שיעמוד בהתחייבותו. הזעם המצטבר

אליעזרה בן-יהודה עם אורי דן טרנדיה ישראלית

בלב יהודים רבים בארץ הזו הולך וגדל והופך לחרון ואף לתסכול ככל שגוברים החששות שהילדים לא יחזרו הביתה בשלום ממיגרשי המשחקים, וההורים ממקום עבודתם; ככל שהאזרח המצוי חייב לחשוב לא רק כיצד יעבור בשלום את וארי-ערה אלא את פרברי בירתו ירושלים.

מי שלימד את הציבור הזה שאפשר לסחור פוליטית בקורבנם הקדוש של חללי המלחמה באש"ף בלבנון, מוטב שיהרהר

הממשלה הפכה את הפאטליזם לדיגלה ואת הפסיכויות לסיסמתה

מחדש במעשי כשהיהודים מאבדים את השליטה על עצמם כשהם שומעים על הירצחו של חייל אחד, לא כל שכן על הירצחם של 14 נוסעים באוטובוס. פעולות-תגמול פרטיות וחמורות, שאליהם יצאו יהודים, גם הן מזכירות את חזיון לבנון. איש הישר בעיניו יעשה. בהיעדר הרגשה שהשילטון דואג לביטחון ולהענשה יעילה של הפורעים הפלסטינים, קמו

אליעזרה בן-יהודה סיפרה לי שהיא חשה כאילו נולדה מחדש, לאחר שנחלצה בחיים מן האוטובוס בדרכו לירושלים. יממה לאחר מיבצע-ההתאבדות של המחבל הפלסטיני, הייתה אליעזרה מעבר לכאבים ברגלה השמאלית המגובסת וצלעור תיה השבורות, די ימינה הקפואה ומסכת החמצן — גם כשנוד כרה בשניות הנוראות ביותר:

"האוטובוס התהפך כאוויר. שאלתי את עצמי כיצד אנצל ממוות. נחבטתי בראשי. מאז איני זוכרת דבר עד שפקחתי את עיני. שכבתי על גבי במידרון התלול. על קוצים. הסתכלתי ימינה — האוטובוס עלה בלהבות. רציתי לקרוא לעזרה. אבל

מה שעבר על פרם בהלוויה ממחיש כי משהו עמוק נשבר

לא יכולתי להוציא בגב מפיי."

הטראגדיה הישראלית השתקפה במדויק ובבואתה של האשה השבירה, יפת-הפנים, חומת-העיר ניים, הנקראת על שם סבה, מחייה השפה העברית, אליעזר בן-יהודה. לא רק באומץ ליבה ושלטתה העצמית, על אף שנחלצה רק ברגע האחרון מעמק המוות.

בת ירושלים שהיגרה לארצות-הברית ב-1952, נישאה ב-1963 לאבי קאסוטו, שחיגר לשם מתל-אביב. הם חיים אירשם בכרוקלין, ניו יורק, עם פרנסה נאה מבית-מיסחר כלכלי-בית. גידלו שלושה ילדים. מרביתם בבית בהישגי הבת הצעירה (18) סיגל, שהשתתפה בתרגילי-התעמלות במיסגרת המישלחת האמריקאית למכביה.

באותו זמן נפוצו בירושלים הידיעות על מעשים חמורים של יהודים מתפרעים, הסוקלים באבנים מכריות ערביות באחת משכונות העיר. אחרים סיפרו בתדהמה על התקרית המוזעזת, הבלתי — נסבלת, בהלוויית מרים צורפי, מקורבנות האוטובוס, שממנה גורש ממלאי-מקום ראש-הממשלה, שימעון פרס, כביריות ובקריאות-כוח. חזיון מבטית, שהיה המשך ישיר להתפרעויות החמורות של קהילאכלים בהלוויית אבי סספורטס (נגד הרמטכ"ל) ופירידיך רוזנפלד בשומרון (נגד ראש-הממשלה). **אלא שהפעם לא היו אלה, "מתנחלים קיצוניים", אלא אזרחים ירושלמים מן השורה. הגוף המהפנט של ירושלים, על גווני התגייגיות השלווה של כניסת השבת, עמד בניגוד מוחלט לדרמות שתתחוללו שם באותן השעות. הלוויית רבות אהתה הארץ כתוצאה מפעולות מילחמתיות ומעשי-טרור. גולדה מאיר ומשה דיין נתקלו לא אחת בועם האבל והכעס על כ-2500 נופלי מילחמת יום-הכיפורים. אולם דומה שמעולם לא נאלץ שר כה בכיר בממשלה להיחלץ מידי קהל אכלים נועם, ונמנע ממנו להשתתף בטכס, שכולו דורש דומיית כבוד ואי-מחלוקת, כפי שארע לשימעון פרס.**

אם היה מישור זקוק לסימן מעיד נוסף שמשוהו עמוק הולך ונשבר בארץ, סיפר זאת אותו אירוע מביש בירושלים, שאין לו, ולא יכולה להיות לו, שום הצדקה.

כסיוע למשבר זה בא ההסבר החוזר של השילטונות שאין פיתרון לטרור הפלסטיני, אלא בתחום המדיני. ועד אז צריך לקבל את המוות המיקרי כחלק מן החיים במדינה, עריה וכבישה. "לחיות עם הטרור". כותב השבוע ומסביר, למרבה התדהמה, אפילו עיתונאי נבון כמו דן מרגלית, במאמר בעיתון הארץ. שיא האבסורד. כאילו אמרת לחיות ולמות ברומזנית. נוסחת אלכימאי הארץ.

בפעם הראשונה מאז החלה תנועת-השיחרור המהפכנית, מהחייבויות ביותר שידע העולם, את דרכה בארץ הזאת — התנועה הציונית, אין לה פיתרון, כביכול, לאלימות הפלסטינית המשי תוללת. בשנות ה-20 ו-30, וגם ערב המלחמה ב-48 ידע

עיתונות ערבית

דיאלוג עם אשף —

אבן פינה למדיניות

אמצות הברית באיזור

הר"ר פזי אלסטר, כתב העיתון אל-קודס בוושינגטון, מדווח (ב-26 ביוני) שמקור במשרד החוץ האמריקאי הדגיש, שפקידים בכירים ויועצים אמריקאים ערכו סידרת פגישות אינטנסיביות ברמה גבוהה, כדי להרחיב את אופן הדיאלוג בין וושינגטון לאשף... נערכו גם שיחות בין פקידים אמריקאים ואישים מהשטחים, כדי להגיע לתוכנית שתהיה פיתרון של פשרה וכדי שאפשר יהיה להוציא לפועל את תוכנית

הבחירות... המקור גם הוסיף: "הממשלה האמריקאית הביאה לידיעתו של השגריר בתוניס, רוברט פלאטרו, העומד בראש הממשלה האמריקאית לדיאלוג עם אשף, שהוא יכול להיפגש עם כל אחראי פלסטיני, חוץ מערפאת..." מקור אמריקאי המקורב לבית הלבן טען: "ההחלטה הזו נועדה על מנת לשכנע את ממשלת ישראל שהדיאלוג האמריקאי-פלסטיני נחשב כאנפוינה במהלך השלום."

ישראל האשימה את

מצרים בהפרת הסכמי

קמפ דייוויד

השבועון אל-אח'ר מדווח (ב-28 ביוני) בהסתמכו על מקור דיפלומטי בקאהיר, שיש

בשניים

קחת שלנו יותר זול, אבל בכל זאת נפרד מכמה דולרים ורוכש אפטרשייב המילה האחרונה. עכשיו אני רעב וגם עייף. הנוסעים בטיסה מיסר... נשמע קולה של הדיילת. כוחותינו נעים לכיוון השער, מוסרים את הכרטיס, יורדים לעבר האוטובוס ונלחצים בנטיעה עד המטוס. צוות הדיילת כבר ממתיין. הדייל מצביע לעבר זנב המטוס. התא מעלי גרוש. אני מחפש בתאים ליד, וגם הם כבר תפוסים. דוחס את תיקידי מתחת למושב. התיק מדיף פתאום בושם חריף, וכתם מתפשט מרמו שכבר אין לי המילה האחרונה.

אני חוקר לשמו של הקברניט. זה הוא! גרנו פעם בשכנות. נכתב פתק ונמסר לרייל. האחרון מצרפו באישיות לחבילה של עוד כמה עשרות פתקים. מחכה להמראה. קולו של הקברניט מודיע על ארוחת הבוקר הקרובה. ומציד רצוי באמת שתהיה כזאת!

ראשונים מקבלים שומריה מסורת, אחר כך הצימחונים, אחרים היושבים לפני, ובסוף אקבל אני. ריח החביתות מכלה כל חלקה טובה בעצבי. הדיילת מושיטה את המגש, ומייד מושבת אותו חזרה. משהו ביקש רברמה והיא נעלמת. אני משמיע נהמה מסוכנת, ברגע האחרון מקבל את מנתי.

כעת נעדר לשינה. מטה את המושב, מניח את האוזניות עם דודו פישר בידי, ועוצם עיניים. לבחור קול של מלאך... חולפות הדקות ודודו חורל מהשיר וחלחיל לרוב: "מצד שמאל נילת לראות את האי רודוס, מכריז החזן. מה קרה לו לבחור? מדוע החליט לרקלס...? אני מהרהר מתוך החלום ושוב נרדם... אנחנו טסים מעל העיר סאראייבו, מפסיק שוב הטנור. אני פוקח עיניים. מחצית המטוס צמודה לחלונות. "סאראייבו? אני מהרהר. מה לי ולה? בגללה עשו לי השכמה? או אולי חיים ברלב במטוס וביקש להשקיף על עיר מולדת?"

ניסיון אחרון לשינה נקטע שוב: "אנחנו מעל העיר קלגנפורט במיורחה של אוסטריה", מודיע הקברניט. "חשוב מאוד" אני קובע, בשיניים חורקות ומניח את ראשי על הכר.

תוך מיספר דקות נאכזר מוצאים פטורים ממכס, מודיע הכלכל הראשי, ומגרש באופן סופי אפשרות של הרמה מחודשת.

על כתפי הכלכל והדיילת הראשית נישאתי אל מחוץ למטוס.

וישאוהו

בימים אלה, כשהמדינה נערכת לגלי העלייה הקרוב, עסוקה אוכלוסייתנו בה כנות דווקא בכיוון ההפוך. כ-700.000 ישראלים סיירו בחודשים הקרובים בי סאפארי בקניה, באגמי איטליה, בטירות באוואריה, ומקוסט לקוסט בארצות הברית. ובאמת עם האיתפארה מכאן והי מיתון משם איפה עוד נותר לבן אדם להעביר את יוליאוגוסט, אם לא בטיוול מרענן ברחבי העולם. ולפני הנטיעה סידורים: שיחת-שכנוע עם מנהליהבנק, תור במישרדהנטיעות, קפיצה למחנה הצבאי בדרום לאישור מתאים, חזרה ל-בנק לתשלום מסדהנטיעות, גיחה קצרה ללילינבלום, מסירת החתול לשכנים, ועייה, אך מאוד לא-מרובה, אני ערוך ל-נטיעה.

האם ארות את הכל בעצמך? שואל

זביקה ליכוביץ

אישהביטחון הקשות. "עד הפרט האח" רון, אני עונה ומוסיף: "ואין לי נשק, ולא נתבקשתי למסור כלום!" הוא מדביק מדבקה ירוקה על המדבקה הירוקה מה נסיעה הקודמת ומשקיף כבסע לעבר הבא אחרי.

"מקום ליד החלון ביל, לא מעשנים" בבקשה" אני ממלמל לעבר הנערה, בתור לרלפק הכרטיסים, ומקבל מושב במעבר ליד השרותים. כעת אמרה אל אולדהנוסעים, אנפנף בבורדינג קארד לעבר השרות ואעלה רגלית במדרגות הנעות שהיום במיקרה הן תקועות. בבי קורת-הרכונים יעבור רוכני דיפדוף, חותמת, ורגל אחת כבר בחוץ.

נותר עוד אייאלה סידורים: רישום מיספר המצלמה במכס, שיקוף-ריאות לחיקהידי, ומעבר בשער גילוי המתכות. צעד קל לחנות הדייט-פרי. בבית-המר

בעיקבות הנפת הידיים המפורסמת של יצחק שמיר, דויד לוי ואריאל שרון, במרכז הליכוד הלא-מפוצץ, מטרידה את חברינו שאלת "הפרט הנסתר": האם ראש ממשלתנו, זקוף-הקומה, עמד ושתי כפות רגליו על הריצפה, במשך אותה הנפה חגיגית, או שמא משיכתו הפתאומית של השר לוי העתיקה אותו מהריצפה בריחוף אל על? ●●● מעניין היכן זרקו נרקומני ישראל את מחסיהם המזהמות עד שנה זז מעניין כיצד בעונה מסוימת בשנה מסוימת הולך כל המחטים לתורן בחוף-הים לרחצה קולקטיבית. ואולי זה אקט הזדהות של הנרקומנים ומחסיהם עם המוני בית ישראל וממשלתם הנמצאים מזה 19 חודשים תחת סטהויה גריע, שהנה טריפ האיתפארה הולך ומסתיים. נראה שאנו זקוקים לעוד מיספר רקירות בחוף-הים ובכניסייהארץ על מנת להתעורר. לשמוע קולות-מלחמה, ולהגיב בהתאם. ●●● במידה ויותקף ח"כ אברום בורג במטח אבנים, בעוברו בכביש ארץ ישראל, כראי שיוודא תחילה לפני הירי באקדחו החדש כי התוקפים הם אכן מתנחלים ולא חלילא ערבים. אם יירה בערבים, מעשה העומד בניגוד למצפנו, עוד עלולים להתרים את נשקו הנוצץ, ואז איך יירה במתנחלים שיבואו לחלוצו? ●●● איזה מזל היה לנוסעי קו 405 מתל אביב לירושלים ש... אשף התנער מהטורו. ●●● כל הפיתרונות — לעבור לרכבת, לבנות את האוטובוסים מחומרים לא רליקים, להכניס את נהגיהאוטובוס לכס פת, להעמיד זקיף על כסא-הנכים, לבנות כביש עוקף, למלא את תהומות ואדיות אוצנו בחול רך — והעיקר לא לעקור את הסרטן. ●●● החברים מחכים בקוצר-רוח למחקר האקדמי של החוג לפסיכולוגיה באחת מהאוניברסיטות בארץ, שבדוק את הקשר בין פעילות השמאל הישראלי לבין שיעורי המוטיבציה בקרב ערביי יש"ע לצאת לפגועים כנגד הציבור היהודי בכלל וציבור המתנחלים בפרט. ●●● השבוע לא התרגשנו מגינו הטורו עלידי דן אלמגור הנאציולוג הידוע, עמוס עוז ושאר חברים מהשמאל. "הרגיש לאלומות" כי... הם פשוט לא גינו. וזאת כשעוד מהרהר דות באוננו צוחותיהם ההיסטוריות, המל' וות בדמעות ששטפו את כיכר המלכים בתל-אביב, על מותו בטרם עת של חמור ערבי בכפל חצרת', פרופורציות של רגז שות. ●●● פתאום התחילו להבין שאבי נים יכולות להרוג, ורק מפני שהקורבן היה ערבי. המתיישבים היהודים ביש"ע חיים בסכנת מוות זו כבר 19 חודשים, ואף דרי צוקר לא בא לבקרם ולדרוש שלומם. ●●● כמה שונה תוכנית עמירב מתוכנית שמיר? בעיניו לבלד? אם עמירב היה מתאפק ומציע את תוכניתו אחרי הבחירות היה הופך מיד לנסיך בחצר שמיר. ואילו העלאת תכניתו לפני הבחירות ויכתה אותו במקום-נכבד בשוליות הצפרדעים ליד האריה המרופט נאור. ●●● שמיר יודע, מה שהאמריקאים יודעים, מה שיש יורע, עראפת יודע, מה שמסכהבנסה יודע מה שחבריהליכוד מסכיבים לדעת — שאפשר לסגור את כל העיסקה מתחת לשול' חזון. אגב, לנמוכים זה קל יותר... ●●●

החברים של אופירה ■

ראל האשימה ירשמית את מצריים בהפרת הסכם קמפ דייוויד, וכי אותו מקור אמר שיש ראל הזהירה, באיגרת שהעבירה לממשלת מצריים, שהתחייבותיה של מצריים לתוכנית הצבאית עם מרינות ערב, בעיקר עם מרינות-העומות עם ישראל, מדאיגה את יש-ראל. היא גם הבהירה למצריים שהיא נוקטת בעמדות עוינות למדיניות ישראל, בעיקר בעיקבות קבלת המלצות פיסגת ראשי מדינות ערב בדאר אל-ביראא.

המאבק בליכוד בעינים

מצריות

השבועון המצרי אל-מצור מדווח (ב-30 ביוני), לקראת, במיסגרת המדור השבועי הדי, על ההתארגנות בליכוד לקראת כינוס המרכז: "המצב בתוך הליכוד, בנוגע לתוכנית שמיר, מראה בבירור על מאבק על השתלטות על המפלגה. שמיר משוכנע שמתנגדיו, אשר נכשלו בניסיון ההשתלטות לפני הבחירות האחרונות שהיו בשנה שעברה, מצאו הזדמנות מתאימה עתה, אחרי שהוצגה תוכנית לקיום בחירות פלסטיניות. ולמרות שראשיהממשלה הודיע מיספר פעמים שהוא יתפטר, אם יכשל להשיג תמיכה לתוכניתו, אם לא יפעל כך, אז הוא וחבורתו, יהיו במצב של חוסר-אונים, וזה יסייע בפירוק הממשלה. וזה מה שרוצים מתנגדיו, להביא לקיום בחירות חדשות, שיביאו לידי הסירוב המוחלט."

עשרה תנאים מצריים לקיום

הבחירות בשטחים

עיתוני מיורח-ירושלים דיווחו במהלך השבוע על עשרה תנאים, שהציגה מצריים לישראל, כתנאי לתמיכה מצרית בקיום הבחירות:

- הקפאת התנחלויות.
- קבלת העיקרון של שטחים תמורת שלום.
- נסיגת הכוחות הישראליים מהשטחים שבהם יוצבו הקלפיות.
- אי-כניסת ישראלים לשטחים ביום הבחירות.
- קיום בחירות במיורח-ירושלים.
- תעמולה חופשית לחלוטין.
- פיקוח בינלאומי על הבחירות.
- ישראל תתחייב למועד שבו יערך המשאומתן על המצב הסופי בשטחים.
- ישראל תכבד את תוצאות הבחירות.
- חסינות מוחלטת לנבחרים.
- ישראל תקבל את המצע האמריקאי בנוגע למיורח התיכון, בין היתר התחייבות לקבלת החלטת מועצת-הביטחון 242 ו-338.

משמעות צבאיות לאיחוד

הערבי החדש

השבועון הלבנוני אל-ח'אח עוסק השבוע במשמעויות הצבאיות של האיחוד החדש בין עולם הערבי, המונחה לשיתוף-פעולה ערבי. איחוד הכולל את מצריים, עיראק, ירדן ודרום-תימן. בכתבה מציין השבועון כי למצריים ולעיראק יכולת תעשייתית ומדעית טובה. הן נחשבות מהמתקדמות במדינות ערב, ביצור צבאי... יש להן אינטרס אסטרטגי בהשגת יכולת ייצור עצמאית בשטח הצבאי. בין היתר נמנים בכתבה שיתוף-פעולה קיים בנושאים שהתפרסמו או שנשארו סודיים, כמו פיתוח של טיל קרקע-קרקע טקטי. מצריים שותפה לייצור עטיל אל-ח'סין העיראקי שהטווח שלו מגיע ל-600 ק"מ. מצריים רכשה עבור עיראק מטוסי אימון מסוג אלפאג'י מתוצרת צרפת ואיטליה. מצריים, לפי העיין, תוך, נפתח קרייזר למוטוס זה. דווח גם על שיתוף-פעולה עיראקי — מצרי בפיתוח ויצור הטנק הסובייטי ט'72.

(המשך מעמוד 7)

תגברתי היה לעבוד עם העם שלי פוליטית וחברתית.

● **הצטרפת לאיזשהו גוף או ארגון?**

הצטרפתי לתנועה הלאומית הפלסטינית ולקחתי חלק בפעילויות בתוך המחנות. זה לא היה רק כבידות, זה היה בכל לבנו.

● **איפה היית בזמן הפלישה הישראלית ללבנון?**

הייתי בכיידות. הייתי שם גם כזמן הטבח בצנחנים ובשאלילה. אני הייתי בין הראשונים שנכנסו למחנות אחרי הטבח, כי חברים באו וסיפרו לי מה קורה שם לפני שזה פורסם בעולם.

● **כידות היתה, אז לגמרי בשליטת הישראליים, והיית קשה מאוד להסתובב בתוך העיר. למה כידות עם הסופר ז'אן ז'אנה נכנסו למחנה וראינו כל מה שנשאר מהגוויות. מיד רצתי וקראתי לעיתונות, למעט השגרירים שנשארו במערכיכידות, שיבואו לראות, שינסו לעשות משהו כיחש לזה.**

● **ראית שם חיילים ישראלים?**
בוודאי, הם הקיפו את המחנות, הם היו בכל מקום.

● **וזו היתה פעם ראשונה שראית ישראלים?**

פעם ראשונה שראיתי חיילים ישראלים.

● **מדוע אין נשים בהנהגת אש"ף?**
אנחנו רחוקים מלתפור את בעיית הנשים בפוליטיקה. בתוך החברה מקומן של הנשים הרבה יותר מהותי ממה שזה מתבטא ומשתקף בהנהגה.

● **בועד הסועל אין אף אשה אחת, מה אחוז הנשים במועצה הלאומית?**
לצערי אחוז נמוך מאוד, פחות מ-10 אחוזים.

● **את, באופן אישי, מרגישה שמתייחסים אליך כמו שמתייחסים לגברים?**
לא.

ספרד

(המשך מעמוד 7)

● **עזיז לנדאו החריג ישיבות של הפר למנט האירופי.**

מוזיקה-הרהור שלי בספרד אני רחוק מ לקבל את ההנהגה על הבירור. זה רחוק מהאמת. את צורת כשאת אומרת שספרד הכל יש עמדה אירופית, שלא ויתרה על אש"ף, אבל אני מאמין עמוק-עמוק שזו עמדה מדינית ולא עמדה ערבית.

● **למה אתה מתכוונת?**
עמדה שהיא תוצאה של ניתוח מדיני של אירופה לגבי הסיכסוך, עמדה שאיננה מבטאת תחושה של עוינות כלפי ישראל. יש כאן עמדה כסיסית אחרת כלפי ישראל.

● **אתה, כשגריר, מרגיש קושי עם מצב שבו אין מדיניות ישראלית ברורה?**

אני לא במצב של התנגדות. קשה מאוד לתאר בקיצור שנתיים של עבודה פה. אבל אני בהחלט חושב שלישראל יש בעיה ולא צריך להסתיר אותה. אני לא חושב ששגרירות צריכה להופיע, להסתיר דברים ולהצדיר הצהרות. הרי בארץ יש משהו וחילוקי-דעות ויכוח ציבורי שיש להתנאות בו. מדוע אני צריך להתנצל כאן, אם בארץ שלי, בישראל, יש ביקורת עצמית יותר חריפה ממה שנכתבת כאן.

וכאן אנשים מדברים לעיתים קרובות על מידה רבה של כוונה וחוסר-ידע. כשאת מרבית על תגובה, את צריכה להבין שבעיני, תפקידו של שגריר ותפקידו של שגרירות, הם קודם כל לקדם את ההיחסים בין שתי המדינות, זה הדבר המרכזי, לא לפתור את הסיכסוך.

תעמולה

"ידיעות" לעם

ידיעות אחרונות

7355889
7355990

7355990

ידיעות אחרונות

7355889
7355990

7355990

ידיעות אחרונות

7355889
7355990

7355990

ידיעות אחרונות

7355889
7355990

7355990

"ידיעות", מודעה עצמית

הצפן הלאומי

במקרה. לא בידעות. רב יודקובסקי אולי לא טיפל אישית במודעה, אבל רוחו ריחפה מאחורי גבו של המתכנן. כל מה שנתר לכתבי ידיעות אחרונות לעשות, הוא להתיישר על פי הקו ולמצוא את מקומם בזרם המרכזי העכשווי. השמאל, היום, כבר לא שווה יותר ממכה אלפי קוראים. העיתון של המדינה ימשיך להציג מיס' פרייתפוצה משכנעים.

שמואל שמירוב

כמו מצפן מדויק, מצליח העיתון של המדינה להציג תחושה, להקשיב, להריח ולקבוע בדיוק היכן עובר קריהאמצע הפוליטי שלנו. החושים המחדדים מאפשרים לעיתון לא להחליק את ההתחום המסכנת את תפוצתו 600 אלף גליונות סוף-השבוע שלו. בידעות אחרונות למדו את הלקח מפרשת קו 300. עורך חדשות, אז עיתון צעיר ונמרץ, לא הכניס למערכת שיקוליו את האווירה הלאומית המתלהמת, ופירסם, תוך עקפית הצנזורה, את המונות של המאחז החי. המערכת לא התספקה בפירסום, והאח ניהלה מילהמה למען ועדת-חקירה.

הפירסום פגע קשות בתפוצת העיתון ובתרבותו. עד היום מנסים עמוס שקוק ויוסי קליין להחזיר לעיתון ניתוח ימני מתקן. חגי סגל וליפשיץ מתקשים לעמוד במשימה.

כדי לשמור על מהוגנות, מקפיד העורך הראשי של ידיעות, רב יודקובסקי, לעצור את כתביו ועורכיו לפני כל סטייה. פרצופי וזיקי האנשים היהודיים מאשקלון הוותרו בפס שחור — ולא מפני שהיו מכוערים. ידיעות, באמצעות הפס, הביע את עמדת המערכת, המוכנה להעניק הגנה לזורקים. עמדה לאר מית עם הרבה הבנה וגאווה. גם פסילת הקאר ריקטורה של ידי מנוס' אופיינית לאווירה המגדרית עלידי עובדי העיתון, כמצב שבו לא כדאי לעשות גלים. ידיעות אחרונות מייצג את המרכז, ולרעת עורכיו בזה כוחו.

פעם, כשלשמאל היתה עדיין הילה מושכת, התפאר ברף האדום שלו. היום, כשהוא רוצה להציג את עצמו כחזק, הוא בוחר להבליט דווקא נגמנות אחרות. במודעת פירסומת עצמית, המופיעה השבוע, מצייג ידיעות את תפוצתו וכוחו הפירסומי. במודעה מופיע עמוד מהעיתון, עמוד שבוחרו (אכן באותיות מוקטנות) כשהשמאל מגפה את השכל. הטכסט, למי שטורח לקרוא את האותיות הקטנות, עוסק בהתקפת יוסי רידי. בשבוע שבו התרחש פיגוע האוטובוס, זו ללא אפק מודעה מוכרת. ידיעות לא בחר להציג עצמו בטכסט רכי לותי, בידיעה פוליטית חשובה, או כסופ. הוא בחר בטכסט התקפה על השמאל ועל שרירי כדי להציג את תרומתו למדינה וזה לאומית. בידעות הבחינו היטב לאן נושבת הרוח הלאומית. אני לא מאמין שחבחרה הוו נעשתה

דוח סיכום פשוט

מי נתן את ההוראה?

חמי גרם (תל-אביב, מוסף ידיעות אחרונות, יום השישי, 7.7.89) מתיימרת לשרטט "דוח מצב" (ככה, לפחות, מכנה את זה העורך), אודות התסבוכות של יעקב בר נע, ראובן וימר, ופאל צרפתי ודודור שטרני שוט, פירסומאים, עם שילטונות-המס. הסיפור ידוע ומכה גלים כבר יותר משבוע ימים: הפירסומאים נעצרו ונחקרו בחשד שסי ייעו להתברות-ענק, כגון קוקה-קולה, עלית, סופרפארם ופינאטו (יבואנית סובאר), להר נות את שילטונות-המס, בכך שהעניקו להן

מיפגשים בחשיכה

הן עובדות בצל המצבות

במלכות העות'מאנית יש עשרה מלכות, כל אחת בשטח שונה

במלכות העות'מאנית יש עשרה מלכות, כל אחת בשטח שונה. המלכות הראשונה היא המלכות של סוריה, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות השנייה היא המלכות של לבנון, והיא המלכות הקטנה ביותר. המלכות השלישית היא המלכות של סעודיה, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות הרביעית היא המלכות של עיראק, והיא המלכות המרכזית ביותר. המלכות החמישית היא המלכות של תורקיה, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות הששית היא המלכות של איראן, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות השביעית היא המלכות של פקיסטן, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות השמינית היא המלכות של בנגלדש, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות התשיעית היא המלכות של הודו, והיא המלכות הגדולה ביותר.

המלכות העות'מאניות הן מלכות שונות, כל אחת בשטח שונה. המלכות הראשונה היא המלכות של סוריה, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות השנייה היא המלכות של לבנון, והיא המלכות הקטנה ביותר. המלכות השלישית היא המלכות של סעודיה, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות הרביעית היא המלכות של עיראק, והיא המלכות המרכזית ביותר. המלכות החמישית היא המלכות של תורקיה, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות הששית היא המלכות של איראן, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות השביעית היא המלכות של פקיסטן, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות השמינית היא המלכות של בנגלדש, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות התשיעית היא המלכות של הודו, והיא המלכות הגדולה ביותר.

הגאווה יצאת מהארון

המלכות העות'מאניות הן מלכות שונות, כל אחת בשטח שונה. המלכות הראשונה היא המלכות של סוריה, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות השנייה היא המלכות של לבנון, והיא המלכות הקטנה ביותר. המלכות השלישית היא המלכות של סעודיה, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות הרביעית היא המלכות של עיראק, והיא המלכות המרכזית ביותר. המלכות החמישית היא המלכות של תורקיה, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות הששית היא המלכות של איראן, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות השביעית היא המלכות של פקיסטן, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות השמינית היא המלכות של בנגלדש, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות התשיעית היא המלכות של הודו, והיא המלכות הגדולה ביותר.

המלכות העות'מאניות הן מלכות שונות, כל אחת בשטח שונה. המלכות הראשונה היא המלכות של סוריה, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות השנייה היא המלכות של לבנון, והיא המלכות הקטנה ביותר. המלכות השלישית היא המלכות של סעודיה, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות הרביעית היא המלכות של עיראק, והיא המלכות המרכזית ביותר. המלכות החמישית היא המלכות של תורקיה, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות הששית היא המלכות של איראן, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות השביעית היא המלכות של פקיסטן, והיא המלכות הגדולה ביותר. המלכות השמינית היא המלכות של בנגלדש, והיא המלכות העשירה ביותר. המלכות התשיעית היא המלכות של הודו, והיא המלכות הגדולה ביותר.

"מעריב" תליאביב, עמודי האמצע איפה השכלך

והכיתוב לתמונה קובע: "מגעים בגן החש"מל". אמאלה.

רובוט מקסוול, מבצעי מעריב, הביע לפני שבועיים מישאלת-לב, לייצר מכונת-עריכה אוטומטית, שתפריד בין אמת לשקר, ושתיידרוק את הובל החוצה. במקרה של מעריב תליאביב הוא צריך לייצר מכונה שתכניס את השכל פנימה.

כדי להסיר ספק, ששתי הכותרות נקלעו רק באקראי לאותו צמר-עמודים מרהיב, טורח מעריב תליאביב לקשור להן כותרת-גג מאחד דת: "מיפגשים בחשיכה". מתחת לכותרת "ימצא הקורא המשכיל תצלום מרטיט של שני גברים, שאחד מהם, עובדן שחור-חולצה, גונע-לא-גונע בחולצתו הלבנה של חברו — עדות ברורה למשאומתן בדבר כיצד מגיע מיני במיכצד ובשלושה תשלומים.

סכסואלים אינם יכולים להיות פקירי-בנק, מנהלי-חשבונות או עיתונאים. מקור פרנסתם הטבעי הוא יצאנות כחוצות תליאביב. ואם הם הכריזו על שבוע הגאווה שלהם — מן הראוי לחשוף את פרוצדור האמיתי של הסוטים, ולצרף אותם לזונות תלי-ברוך. יידע ציבור קוראי מעריב ויזהר.

★★★

מוסף מעריב תליאביב הקריש בשבוע משעבר את צמר עמודי-האמצע שלו לסיקור מצוקתן של נערות תלי-ברוך, שריבויות הטיבעי וההתחרות הגוברת ביניהן רחקו את חלושות-המרפקים שבהן לרחובות מרכז תליאביב.

לא תגלית גדולה למי שנוסע ברחובות תליאביב כששתי עיניו בראשו; לא סיפור מרתק למי שקרא כבר 200 דוחות יותר מרת-קום בעניינים דומים. לכל היותר, עוד ניסיון כושל של אונגות-דפוס, שאינה מעלה ואינה מורידה, ובעיקר אינה מעלה.

★★★

אבל הסיפור האמיתי של צמר עמודי מעריב תליאביב, ביום השישי שעבר, שייך דור קא לסיפור שמתחת לסיפור. כי בתחתית הריי פיון העיתונאי של מעריב-האמצע, שכותרתו "הן עובדות בצל המצבות" — היתה עשויה לעורר שערוי-הרבת, אילו גידפסה ב-1953, למשל, הדפיס מעריב-תליאביב כותרת נוספת: "הגאווה יצאת מהארון".

מה הקשר? רק רגע, מעריב כבר מסביר: הלסביות וההומואים — כותב העורך בפתח — אירגנו "שבוע-גאווה", ובו אירועים ומיפגשים, כדי לסמל את מאבקם למען הכרה ושוויון. ההי ענות לא היתה מדידע-מה, אולי בגלל מחירי האירועים. "העיקר שגוברת הפתיחות בקי רבנו למען מאבקנו", אמורים העסקנים.

★★★

עכשיו חיווג כבר כורה. ללסביות והומואים הולכים טוב מאוד עם נורו. ללסביות והומואים כי הרי מן המפורסמות היא, שהומר

תעודה

חמש בבוקר

אורנה קדוש קוופקציה

העבודה, הופנתה למיפעלי דימונה-טקסטיל, התייצבה עם הפיתקה שקיבלה והתחננה ש-קבלו אותה לעבודה. משנתער לה מנהל-העבודה, נשארה ליד הנולים שבועיים תמימים, שבמהלכם ארגה וטוותה כתבת-תעודה ממדרגה ראשונה.

★★★

יש לי לא מעט השגות אודות רשמיה ומס' קנותיה של קדוש 14' ימיה-עניניים שלה. אני מוותר עליהם ברצון, מפני ש-1000 מישקיי-בוקר 2000' מישקיי-מילים מאחורי שולחן-הכתיבה שלי, אינם עומדים במחיצתה של שעת התנסות עיתונאית אחת, מתחת לגג הפח הלוהט של דימונה-טקסטיל. ואורנה קדוש, אם ספרתי נכון, צערה 108 שעות טקסטיל, לא כולל נסיעות ומעמ', כדי להוכיח שהיא איננה כתבת-קונפציה.

אורנה קדוש (העיר, 17.7.89), עשתה במהלך שלושת השבועות האחרונים מלאכה עיתונאית חריגה, מיוחדת במינה, יוצאת-דופן מקנייה-המדירה השגורים של "עיתונות 89" בע"מ". קדוש ביקשה לבדוק איך חיים בני-אדם בפלנטה של דימונה — אופקים — נתיבות — שדרות — ירוחם: איפה הם עובדים; מה הם אוכלים; כמה הם משתכרים ולמה הם לא עולים לארץ.

כדי לברר את כל הסוגיות הללו לאשורן, קמה קדוש ועשתה מעשה, שהעביר, מן הס' תם, צמרמורת בגיווים ממוגה-האוויר של כמה מעמיתיה הבכירים בעיתונים אחרים: היא נס' עה כאמצע הקיי לדימונה, ועבדה שם שבו עיים כפועלת-טקסטיל.

★★★

חשוב לחזור שוב על העובדות, מפני שסוג כזה של עיתונות כבר אינו נורמה שגורה. אורנה קדוש לא ישהב ומרחה עמודים מא' חורי שולחן-הכתיבה; לא טלפנה לחברה כדי לברר מה-ענינים מחוץ לעיר; לא ביקשה ממזכירת-המערכת לזמן שלוש פועלות מצור נפות וסגנשר עי-משמנים לרבי-שיח אודות מצוקת הטקסטיל והשלכותיה על המדיניות המוניטארית בשלהי המאה ה-20'. קדוש נסעה לכאן-שבע ב-5 בבוקר (אין שעה כזאת, זה נכון), גרשמה בלישכת

- (1) לגבי דידם של הפירסומאים, אין שום הכרל בין חשבונית-מס שיגישו ליפואומו, לבין חשבונית שינקו לעיריית יופיץ, למשל. בשני המקרים הם משלמים מע"מ ומצהירים על רווחים.
- (2) בשני המקרים הנידונים בסעיף 2, ישמש רוב תמורת החשבונית לצורך פרעון חשבונות העיתונים ו/או שליט-החוצות של הלקוח, ומיעוטו יהווה את נחם הרווחים.
- (3) הגורם היחיד שיכול ליהנות מהתרגיל הפיננסי הבלתי-מתוחכם הזה הוא גוף פוליטי הרשום כעמותה. לגוף כזה אין אפשרות להתייחס עם שליטונות מס-עיר-מוסף ולקוץ מע"מ. לשון אחרת: אם ישלם לפירסומאים ישירות, ללא מתווכים — יפסיד 15 אחוזים מעסקי-הפירסום שלו.
- (4) הפירסומאים, לכאורה, יכולים להפסיד כמה אלפי שקלים, מתוך תקציב מס' הפירסום, אם העמותה הפוליטית ששכרה את שירותיהם תצטרך לספק את דמי המע"מ שהיא משלמת להם, ולהקטין את התקציב. רק לכאורה. כי כל פירסומאי שהיה מעורב אירעם במסע-בחירות וידע שהלקוח יעופף באוויר כדי להשלים את התקציב, ולא יוותר על איגוש שחוק אחד — בעיקר לקראת הדחירה האחרונה אל סופו הפרוע של הקרב.
- (5) אנשי מס-הכנסה עושים, כדרכם, עבר רה יסודית. הם חוקרים חוליה אחרי חוליה הפירסומאים, בסופה של החקירה, יובילו אר תם אל המטרה.
- (6) והמטרה העיקרית, במיקרה הזה, היא הפוליטיקאים שדרהו או השילטון ו/או ראשי העמותות שסייעו להם במלאכה.
- (7) מה כליך מסובך בזה?

חשבוניות-מס פקטיביות, וגבו מהן כספים תמורת שרותי-פירסום, שלא ניתנו בפועל. ככספים שקיבלו תמורת החשבוניות מימנו חלק ממסע-הבחירות של הליכוד.

★★★

יצירת הוצאות מלאכותיות, טוענים חוקרי מס-ההכנסה, תקטין את הכנסות החברות, החייבות במס. לשון אחרת: הפירסומאים חשודים (לפחות) בסיוע-לדבר-עבירה.

★★★

פרט למידע הבסיסי הזה ולמיני-דראון חסר-ערך עם דורו שטרנסוס, לא מצאתי כ-ר"ח של גרוס שום דין וחשבון שאפשר ללמוד ממנו משהו חדש. בכלל, כבר שבוע ימים אני מגשש באפלולית העיתונים שמדור' חים, טיפיד-טיפין, אודות חקירתם של הפירסומאים, ומנסה לללות משם משהו שיפוך את הערפל ויבהיר את התמונה. חדשות העריד, בתחילת השבוע שעבר, במידה רבה של גיוו, שהפירסומאים הם רק קצה-הקרחון, ושקורי-החקירה יטו ושת בלתי עבירה לכמה וכמה לווייתנים פוליטיים. מעריב וידיעות-אחרונות הסתפקו בגריסה פחות ברורה.

ובינתיים, עד שתפור העלטה, מתפרסמים שוב ושוב ארכבע השמות, שגם אם אינם קורבנות העלילה הזאת — בודאי אינם חוליה המככית שלה.

★★★

את המסקנה הזאת אני מבסס על כמה עובדות ונחות-ייסוד פשוטות. (1) הפירסומאים הוציאו לחברות-הענק חשבוניות-מס.

נתן זך

רוטרדאם בודפשט ברלין: קול הפסטיבל נשמע בארץ הרוסים באים

עד לפני כמה שנים, בימי המלחמה ההיא, שכביכול לא היתה חמה, בימי החומה שהיתה ולא היתה, די היה בכתיבת כזאת כדי לעורר צמרמורת. מה קרה לו לאיוון הדוב שהפך פתאום לבאנושקה? תהיה אשר תהיה התשר בה, הבשורה כי "הרוסים באים" רק הביאה השנה לאנקתהרוחה מצידם של מארגני פסטיבל השירה הבינלאומי הנודע ביותר. עד כרי כך התרגשו, שעמדו והכתירו את חוברת התוכניה העבה, ובה פרטים ביוגרפיים על כל משתתפי הכנס, בכותרת "הרוסים באים", בגרמנית, כותרת שהיתה מעוררת כאמור, זוועה ברפובליקה הפדרלית בימי המלחמה הקרה.

הרוסים באים — והם אכן הגיעו. בראש שונה בתולדות הפסטיבלים. ביניהם שלושה משוררים שמעולם לא הורשו לצאת את גבולות ברית המועצות. מכל מקום, לא לארצות המערב. ואני, שבשבי ממסעקוה חשבת שגמרתי עם הנושא הרוסי, לפחות לפי שעה, מצאתי את עצמי שוב בלב ליבה של הפרסט'רויה.

כך, כששאלתי, עמוק בלילה, את בוריס מסרר, אמן וצייר תיאטרון יהודי הולנדי-בלתי, שזוהר למישלחת בזכות היותו בעלה של בלה אחמדולינה, כיצד אפשר היה לעבור את כל השנים הקשות, השיב לי את התשובה המרשימה ביותר שאיש רוסי השיב לי אי פעם: "נכון, הזמנים היו גוראים, המצוקה בלתי-נסבלת, אבל חיינו חיים חזקים". אילו היתה בפיו אנגלית משובחת יותר, היה בוחר אולי במילה אחרת. אבל דווקא שם התואר שבו בחר המחיש, יותר מכל, את הסיפוק האחד והיחיד שאותו ניתן היה לשאוב גם בגיהנום ההוא: חיים חזקים. במילים אחרות, כך ביקש לומר, עכשיו שעברנו את שעברנו — שום כוח שבעולם לא יפחידנו עוד. מי ששרר עד היום — מוכטח לו ששום איש שמירי אדם לא יוכל לו.

האסוציאציה הראשונה היתה: צ'ארלס דארווין, הישרדות המסוגלים ביותר. אסוציאציה ציה לאו דווקא סימפאטית. במחשבה שנייה: ומה דבר אלה שהיו לאו דווקא "חזקים ביותר" (ואפשר שהיו): ממנרלשטאם, דרך צוטאנבה ועד ירדני תומאס צ'פאטיס ומהלך מות האגרוף בכפפת-הברזל שספג במרתף ה-קריג ביום מוצץ שמש וילנאית רכה.

פתאום מתפתחת בי אנטיפאטיה קשה כל-פי האיש היושב מולי, שרק לפני רגע כליך-התרשמותי מן ההארה שלו. וגם על האנטי-פאטיה הזאת צריך להתגבר.

הולנד קטנה מדי

כשפנה מרסין מוי, צדיקדורו ולא רק בו, המנהל הבלתי-נלאה של פסטיבל רוטרדאם, מזה 20 שנה, לאיגוד הסופרים הסובייטי, בבקשה לתת את השתתפותה של בלה אחמדולינה בפסטיבל השירה שהוא עורך כל שנה, היתה התשובה הסובייטית — כך סיפר — "הולנד מדינה קטנה מדי בשביל משוררת בשיעור קומתה של בלה אחמדולינה".

מרסין מוי לא נרתע וחזר על בקשתו בכל שנה, ובכל פעם נתקל באותו סירוב. אבל זה היה, כמובן, לפני הגלאסנוסט, בימים של המלחמה הלא-חמה והחומה שגובהה הספיק כדי להפריד בין המשוררת "שמישכמה ומע"

לה" לבין עמיתיה במערב.

השנה השתנה הקו. למעשה, מסתבר מתוך שיכרי השיחות שניהלנו, השתנה עד כדי כך שבאגודת הסופרים הסובייטית שוב אין יודים עים מה רצוי ומה לא רצוי, מי ירד ומי אויב, את מי להזמין ואת מי לא להזמין, היכן להי תיר ביקורים והיכן לאסור. רק בימים אלה ממש נתבשרנו — היו אלה אנשי המישלחת הסובייטית ברוטרדאם שהביאו ראשונים את הבשורה למערב — שאגודת הסופרים הסובייטית מתכוונת לטהר מכל שמץ אשמה את אלכסנדר סולז'ניצין, שאך תמול-שלושום הר קע כבוגד ואף תציע לו לחזור לארצו שממנה בעצם לא נפד מעולם, חרף כל שנות גלותו האמריקאית. (אגב, סולז'ניצין עומד לסיים תוך שנה את הכרך השלישי בטריילוגיית-ענף קים בת 9000 עמודים העוסקת כולה בש-נים 1914-1917, כלומר בין הזמן שבו נכנסה רוסיה הצארית למלחמת-העולם הראשונה ועד למפחית אוקטובר ופרוץ מלחמת האזרחים).

אשה קטנה גדולה

עכשיו היא יושבת כאן מולי כבר של המ' לון, המשוררת ששילטונות רוסיה תיארה

ד"הקנאה
על זמם צפרניו
מבליג...
רק
זימיוחרו
נושמים
בקצב-חלי
אצל
שכמותנו
על החול הפיוטי.

מאיאקובסקי: חרנום אלכסנדר פן

עליה, על אחמדולינה, אמר ייבטושנקו, בעלה הראשון (היום אסור להזכיר את שמו במחיצתו), כי היא הגדולה במשוררות רוסיה אחרי אנה אחמאטובה. אגב, בימי פסטיבל רוטרדאם חל יובל המאה להולדתה של המשוררת הנפלאה האומללה (נולדה 1889, נפטרה 1966), שגם את בעלה — המשורר הרוסי האקמאיסטי (שם האסכולה הפיוטית שבראשה עמד ביחד עם אשתו וחברו אוסיפ מנדלשטאם), ניקולאי גומיליוב, — ראג טובאריש סטאלין להעביר מן העולם. והמשוררים הרוסים, כולם או כמעט כולם, הקרישו את הקראות שיריהם לאחמאטובה ואף הרימו לחייה כוסיית.

מה זה היינק?

כוסיית, אמרתי? נו, זה כאמת רק על דרך המליצה. 20 גביעי בירה וכוסיות יינשרף למיניו בלילה אחד היה אומדן ריאליסטי יותר... בערב שמעתי אותה קוראת על הבימה.

ייבנגי ריין: למזכרת עולם — מוסקבה 1888

כאמור, משוררת קטנה-קומה שסימני אבות-אבותיה האסיאתיים עוד ניכרים ביופיה, במג' פיים גבוהה-עקב, באותם מיכנסי זברה, בפסים שחורים ולבנים, שאותם לבשה בכל הופעור תיה פה.

שמעתי — וכמובן שלא הבנתי מלה. הקי ריאה אף עוררה בי (ובקול וכן אצל המבקרים ההולנדיים שלא התפעלו) רתיעה מסויימת. כשאלכסנדר פן קרא (בעצם דיקלם — ובעל-פה, כמובן) כמו מאיאקובסקי, נשמע הדבר טיבעי. אחרי הכל, או, מוטב, אחרי הקול, היה הוא יורשו הישראלי של מאיאקובסקי. כשמאיאקובסקי עצמו קרא/דיקלם כמו מאיאקובסקי, נשמעו הדברים מן הסתם טיבי-עיים עוד יותר: ברוסיה קיימת מסורת של

כגדולה מדי בשביל הולנדר. אשה קטנה-קומה, בשנות ה-50 המוקדמות לחייה (היא ילידת 1937), נשואה בפעם הרביעית, וגומעת כר סיות "ינבר צעיר" (ג'ין הולנדי) בזו אחר זו. זאת, אחרי שעלה בירי לשכנע אותה, במאמץ צים מרובים, לטעום מן המרמיתוק ההולנדי. תחילה סירבה בפטריוטיות ראויה לכל שבח (רק וודקה) אבל לאט-לאט, כוסיית אחר כוסיית, נשברה ההתנגדות.

עכשו

אני חפשי

מאהבה

ומפלקטים.

קריאה פאתטית, קצובה מאוד, מבליטת חרוזים, ערופת קצוות. הוא הרבר בייבנגי ייבטושנקו הקורא את שיריו שלו כאילו היה מאיאקובסקי ואת מאיאקובסקי — כאילו היה ייבטושנקו: כאן עוד תואמים גם תוכן וצורה, ואין שום פער מבין.

אבל כשאשה קטנה, ליריקנית בעיקרה, קוראת שירים מופנמים, אישיים, שירי "אני" מובהקים, בטון שבו היה נפוליאון, אילו היה רוסי, פונה אל גייסותיו ערב המערכה המכר-עת בוותרלו — יש דבר משום טעם לפגם. ואפשר היה לנסח זאת גם ביתר חריפות. אבל אולי רק באוזני כן המערב. אחרי הכל: על טעם וריח יש להתווכח (וגם מת-ווכחים כל הזמן) עוד אחד מאותם פיתגמים שהם שגויים במידה לא-פחותה משהם צודקים!.

עכשיו אנחנו יושבים, כאמור, בכורסות-העור המרופדות בבלון סנטרל שבנוסח המאה ה-19 ובלה אחמדולינה (הלא היא איובלה אחמאטובה בשמה הקודם) שותה.

שותה. מה זה שותה. ואז, סוף-סוף, נראה שהגיעה שעת הריעות המאחרת והיא פונה אלי בקול צרור וחנוקי-אלכוהול: היינק.

היינק? לא, לא מבין.

עכשיו היא מגייסת לעזרתה את כל עדת המשוררים הרוסיים וחבריהם שהגיעו לכאן מכל קצות אירופה, מצביעה על כוסיית המש-קה ועלי וחותר: היינק.

מבוכה. איש מהם אינו מבין. היינק, היינק — בקול רוגז וחולץ.

אה, מציע מישוה: היינק, הבירה. לא, לא, היא מבטלת בוצע את ההסבר הטיפשי (בעיניה) וחותר לסורה, היינק, היינק, היינק.

ושבו: איש אינו יודע, איש מבין כל חכמי הלשונות של מיגרל בכל זה שבכאן. כלית ברירה היא מתעשתת לרגע ומוסי-פה: Schiff, כלומר, בגרמנית, אוניה. בסדר. אבל מה לי ולה ולכוסיית ולאניה? ככל זאת אני מציע, בחיל ורעדה, את ההס-Ship.

לא, עכשיו היא כבר רותחת כמעט מכעס: היינק! היינק! היינק!

האנגלית שבפה מונה בדיוק 23 מילים והיא כבר עשתה כהן שימוש מירבי. אתה רואה בהבעת פניה את תחושת העלבון, את התיסכול, את הכעס. כעסו של משורר שלא הצליח לבטא במילים מה שנתכוון לומר.

שכחתי לספר שכל אותה שעה עיגלה את שפתיה והשמיעה קול כרומה ל-אפ, אפ, אפ. ואלמלא נתמול מולי וזכרתי פתאום את האקוואריום הענק ששכן כבוד לפני שנים בביתו של יוסל ברגנר, אפשר שאיש מאיתנו לא היה יודע היינק מהו ומה טיבו עד עצם היום זה.

אבל אני זכרתי פתאום את האקוואריום, על דיריורי המשוטטים בין האצות והקונכיות, ואז באה גם ההארה הגדולה: לא Schiff, אוניה, כי אם Fish.

אמיתי Fish ופניה של בלה אחמדולינה אורו פתאום. ניתן היה לראות בעליל כי רוח-לה.

Fish Fish Fish חזרה אחרי בהתלהבות. ובכל זאת נותרה עוד תעלומה קטנה. למה בדיוק נתכוונה?

כפי שאני רואה את הדברים, קיימות רק ארבע אפשרויות: (א) שאני שותה כמו דג. (ב) בקשתה לבטא את העובדה המצערת שהיא עצמה שותה כמו דג. (ג) אולי ביקשה להצביע על העובדה המצערת עוד יותר ששנינו שותים כמו דגים. (ד) (ההסבר המתוחכם ביותר) שכל בנותמותה וקוק למשקה כמו אוויר לנשימה.

ארבעה הסברים וכולם מתקבלים בהחלט על הדעת.

את בעלה בוריס כבר לא יכולתי לשאול. זה קם עוד קודם לכן ברוגז נורא על רגליו,

POETRY INTERNATIONAL ROTTERDAM

Русские идут DE RUSSEN KOMEN

aanvang avondprogramma's 20.00 uur
Programma Informatie: 010 - 413 43 30 / 414 29 11
Voorverkoop en kaartreservering vanaf 5 juni aan de kassa
van de Doelen (010 - 413 24 90)

כרות הפסטיבל:

הרוסים באים, הרוסים באים

עוד היה כוהנ'דת זו. טוֹרָה הנוכח בתפילת
הרחצה הוא האל העליון בדירוג האלים
הצ'ובאשיים, בדומה לזאוס היווני.
אבל כבר הרחקנו וצריך לחזור. במה
נסיים, איפוא?

ביוס'פ/יוסף ברודסקי, חתן פרס הנובל
— נוד נפוח, אם ראיתי איפעם נוד נפוח
בחי' (וכבר ראיתי כמה וכמה נודות נפוחים
בימי חלד'י) — שהואיל לכבר את הכנס ש'
אליו הוזמן בביקור בן יומיים (במקום שמונה
עד עשרה). מה לעשות, יוס'פ דעת — יוס'פ
מכאוב.

לא: הוא לא ראי לגמר האולימפי. אף כי
שירתו ראיה בהחלט לעיון. (אם לשפוט על
פי התרגומים שקראתי, הוא הגדול שבין המ'
שוררים הגרועים בעלי המוניטין). וראוי להז'
כיר גם זאת: בכל פעם שיוסיפ שלנו נכנס
לז'ובי שבמלון, היתה בלה (אחמדולינה) קמה
על רגליה ויוצאת, ול'היפך. כללל, הנחרם
ברודסקי על ידי מרבית המשוררים הרוסיים
— לבר מייבגני ריין שהיה מורהו ברוסיה —
ללמדך שלא רק אצלנו אין אהבה יתירה
שורה תמיד בקרב קהיליית הפייט, כפי שנהוג
לכנותה במקומנו (אולי על שם רפובליקת
וויימאר??).

אבל נניח לרוסים. את ההצגה גנב מהם בין
כה וכה, המשורר יליד סין העממית דואו רואו
(מבטאים: דו רואו) שהצליח לצאת את גבולות
ארצו יומיים לפני הטבח הנורא בכיכר שבביי
ג'ינג (פקינג).

לאחר שהוכרז לו, כי ברגע שבו יציג שוב
את רגלו בארצו, לאחר שאירע בה מה
שאייר, ייאסר מייד ואפשר שאף יוצא להורג
בתלייה (רואו רואו הוא מראשי המתקנים'
בספרות ארצו), ביקש וקיבל — בתוך שלושה
ימים — מיקלט פוליטי בהולנד. הכל בסיועו
של מרטין מוי הנפלא, כמובן.

בחולצת טריקו אדומה זינק דואו רואו אל
הבימה, מראה צעיר בהרבה מ-42 שנותיו,
ובמקום לקרוא משיריו בערב החגיגי, פצח
פיו ושר — באיטלקית צחה ובקול באריטון
ערב — את השיר הנפוליטאי הידוע O
Sole Mio. שר — וירד מהבמה. (רק אחר
כך נודע לנו כי למד ארבע שנים יזמרה
באקדמיה שבבירת סין העממית).

את תגובת הקהל באולם אין לתאר במלים.
מה לי לדבר, דאראיסט אמיתי! הוא גנב
מכולנו את ההצגה. אולי באמת נגזר דו רואו
מך רא...
ועכשיו אורזו ההיג'ק שלכם את מיוזרותיו
בדרכו לברלין.

שלום, לך Poetry International,
תודה שהוכרת לנו שיש גם דברים אחרים
בעולם מלבד יצחק רבין, אריק שרון
והמתנחלים.

ידעו עמיתיו הרוסים מעולם כיצד להתייחס
אליו. בשל כך, וכן מחמת תוויות הרקא-
דנטיית והמיסטיקה שהוצמדו לשירתו, לא
יצא עד היום לאור גם אחד מבין 11
קובצי שיריו בברית-המועצות. אף על פי
כן, כך אמר לי ריין, הוא אולי המשורר הנודע
ביותר בארצו ורבים מספריו הופיעו ברוסיה
מחוץ לגבולות הארץ. הוא כבר לא משורר,
הוא אגדה, אמר מישוה אחר.

במערב כמעט שאינו מוכר אף כי אחד
מספרי שיריו (כל ספר כולל בדרך כלל מח'
זור שירים אחד) הופיע בצרפתית ולא עורר
הדים רבים, בעיקר מפני שלא לוהה בהסברים
הדרושים. לך והסבר לבריות שכמעט אין מב'
קרשירה בעולם המסוגל לזהות שירה גדולה
בראותו אותה, אם לא יאמרו לו אחרים (בדרך
כלל משוררים) שהיא גדולה. ואם כך הדבר
במקור, קליחומרם בחרגום.

אייג, שרם מונגולי זורם בעורקיו והוא
מכריז על עצמו שהוא הוגי (הצ'ובאשיים הם
שבט מונגולי) אבל מראהו מראה אציל רוסי
"לבן" מן הימים שלפני המהפכה, סיפר לי כי
חלומה הגדול ביותר הוא לבקר בארץ הקודש
ובמקומות הקדושים. הבטחתי לו שאעשה כל
שביכולתי לעזור לו להגשים חלום זה.

עני שבעניי, הוא מתגורר בדירה קטנה
במוסקווה — מתפרנס מן האוויר, מן האהבה
ומן השירה. אב לשישה ילדים (אל תדאג, את
כולם כבר השליך לרחוב), השמיצה אחת הל'
שונות הרעות שבכאן, כתב ב-1983 — היא
השנה שבה נולדה בת-הזקונים שלו ורוניקה
— צורר שירים בשם "המחברות של ורוניקה"
— ששת התודשים הראשונים בחייה של
בת'. זהו גם הקובץ שתורגם לצרפתית ואשר
את העותק היחיד שנתרם בידי ממנו העניק
לי כשי בפרידתנו.

צפו לשמוע ממנו בעתיד הלא-רחוק. אני
מתרגם כאן מאנגלית את אחד משיריו
שנכתבו בתגובה — עקיפה אמנם — על
מות ידיו, המשורר קונסטאנטין בוגאטירוב,
שנרצח ב-1976 — קרוב לוודאי שבשל
מניעים פוליטיים. שימו לב ללשון הסמלים,
ההסתר, העקיפה:

תפילת רחצה

טוֹרָה, רחם,

שֶׁלֹחַ לָנוּ אֶת עֲזֶרְתְּךָ!

לֹא תִהְיֶה נָא רַחֲמָה זוּ

כְּמוֹ דְּבֶשׁ, כְּמוֹ חֲמָה.

טְפִיל יֶאֱכַל בִּידֵי טְפִיל,

כְּנֶה בִּידֵי כְנֶה,

פְּרֻעֵשׁ בִּידֵי פְּרֻעֵשׁ.

אֲנִי אֶשְׁכַּב לִי לִישׁוֹן —

תִּהְיֶה נָא שְׁנַתִּי שְׁלֹוה,

אָקוּם נָא מִמַּטְתִּי

בְּנִתְנֹר אַחֵר, כְּמוֹ פְּרֻעֵשׁ

אִיחָ, אִיחָ, אִיחָ!

את השיר הזה כתב אייג בשלוש גיזעו,
הצ'ובאשית, שבה הוא מוסיף לכתוב — הן
כמשורר והן כמתרגם וכעורך האנתולוגיה
הגדולה של השירה הצ'ובאשית שתתורגם גם
ללשונות אחרות. הצ'ובאשים מונים כמיליון
וחצי בני-אדם והם חיים באזור אוטונומי
שבמחוז 400 קילומטרים מיוזרחית
למוסקווה, במקום שבו הוולגה נוטה נטיה
חריפה דרומה. שפתם היא שפה אסיאתית
והרוסית תדרה לארצם רק בהדרגה ותוך
התנגדות עזה, ב-200 השנים האחרונות.

דתם האלילית של הצ'ובאשים נשתמרה
כמעט עד לזמננו וסבו של אייג מצד אימו

ואני מניח שגם התכוון לזה. לא יכולתי
לגמול לו כגמולו ולפיכך גמלתי לו במטבע
שאוילי נזקק לה יותר: קניתי לו חולצה וזוג
מיכנסיים וזלים בחנות כלבו ברוטרדם.
שהרי את 650 הגילדרים שאותם קיבל מידי
הנהלת הפסטיבל כבר הוציא מזמן ונותר,
ככל עמיתיו, ללא פרוטה.

אחר-כך נכנס לז'ובי שבמלון והכריז
בגאוה: זאקס — ברודסקי (ברודסקי קנה לו
את המעט בעת ביקור באמסטרדם). מיכנ'
סיים — נתן.

כמה נפלא יהיה להיפגש עימו שוב ברצמי
בר הקרוב בברלין. שכן, כשפגשנו אלי אחר-כך
מטעם הנהלת "בית התרבויות" בברלין
והציעו לי לבחור במשורר רוסי שיופיע איתי
בחסות אותו בית תרבויות, היצעתי מייד את
ריין.

דרך אגב גם הסברתי לו, ששמות
המיספחה שלנו זהים. שכן ריין פירוש
באידיש (ובשנינו קל גם בגרמנית): נקי,
טהור, זך. ההבדל הוא רק בזה, שהוא לא נחר
בשם-מיספחתו, ואילו אני — בעוונותי הרבים
— קיצרתי את שם-מיספחתי הקודם, וכך
יצא כעברית מה שיצא.

מרע זה אני מרגיש כל כך את "הנקודה
היהודית"? — ובכן, בדרך כלל לא הייתי
מרגיש אותה כלל, ואף לא עשיתי זאת
ברשימותי מברית-המועצות.

אלא מאי?
אלא זה שמיי לא נתקלתי ביחס חשדני,
מסויג ואפילו עויין כל-כך מצד משורר
כלשהו, מה גם קבוצת משוררים, ככנס כינ'
לאומי, כמות זה שנתקלתי בו בימינו הראשו'
נים לכואי לכאן מצד כל החבורה הרוסית
(להוציא גנאדי אייג). היתה זה, אם אפשר
לומר כך, חשדנות ממבט ראשון.

עד היום אינני יודע אלי-בכון את פישרה:
האם עדיין חששו כל-כך מן הישראלי-באשר
הוא-ישראלי? האם חששו היהודים שבחבורה
משאלות בנוגע ליהדותם? האם חששו ש'
יצטרכו להפגין מה שאינם מסוגלים, אינם
רוצים ואולי הם חוששים להפגין? ואולי ציפו
ליהודי מסוג אחר מהו שפגשו בו כאן, ולא
ידעו "כיצד אוכלים" את זה שלפניהם.
על אנטי-שמיות לא ניתן כמובן לדבר.
הרי מרבית המשוררים הרוסיים, כולל יוס'פ/
יוסיפ ברודסקי, שאף הוא היה כאן, היו
יהודים.

ריין העלה פעם את הסברה, שאחד מאיתנו
(ברוטראם) חייב להיות איש הקיג'ב. כיצד
אפשר אחרת?

מובן שאמר זאת על דרך ההלצה. אבל
האם היתה זו רק הלצה? הרגלים ישנים קשים
למות, אומרים האנגלים.

מכל מקום, משעה שנשמעה המהלה —
שוב לא ניתן היה לעצור בעדה. עמדו הכל
ובדקו כל אפשרות ולבסוף הוחלט, בהסכמתי
כמובן, שאני הוא איש הקיג'ב.

מאז לא חלף יום שבו לא עצרה אותי בלה
(רק בשעות הלילה, כמובן) בהשמיעה
לעומתי קיג'ב, כשהיא מצמידה אגב פרץ
צחוק אקדח דימיני לרקותיה.

אוי לבריות שכלאה! אבל, מצד שני,
אשרינו שהיגענו ליום שבו מותר כבר
להשמיען.

גנאדי אייג —

אם תרצו זו אנדה

אחרון אחרון כביש. בכוונה שמרתי לסוף
הרשימה את האציל המיוזרח שבחבורה
הרוסית, דמות יוצאת-דופן, ילידת האזור
האוטונומי (לא רפובליקה) הצ'ובאשית, איזור
בתחומי מרכז הוולגה.

גנאדי אייג, יליד 1934 אבל נראה מבוגר
מגילו, הפך לאגדה בברית-המועצות. בארץ
שבה מרבית המשוררים עדיין כותבים במיש'
קל סדרי ובחרוזים, הוא אחד המעטים — בין
בני גילו בוודאי גם היחיד — הכותב חרוזה
תופשת. תלמידים של הפוטוריסטים חלבוני
קוב ומאיקובסקי (בתקופתו הפוטוריסטית)
אבל גם של הסוריאליסטים הצרפתיים, לא

אחרי שכל איזמיו (ברוסית) לא הועילו להניא
את רעיותו מלהוסיף וללגום — ויצא בזעף
מן המלון.

למחרת ירדו שניהם לארוחת הבוקר,
שלובי רוע, זוג יונים, כמו לא קרה דבר. הוא
שנאמר: כוחו של ההיג'ק.

אבל דרישת-שלום חמה לאריה אהרונ',
מתרגם שיריה של אחמדולינה לעברית,
הצליחה בכל זאת להפסיד בין היג'ק אחד
למשנהו. ובזמנו, שאותו צילם כנראה אהרונ'
בעת ביקור במוסקווה רווקא כשלחיו תפר'
חות מכאב-שיניים, הצטרף לברכה בכל לב.

הנקודה היהודית

ועוד לא סיפרתי דבר על אלכסנדר (ססה)
קושניר, משורר יהודי יליד 1936, שעד היום
האחרון, שבו לחץ את ידי לפרידה, סירב
להזדהות כיהודי ולהחליף עמי ולוא גם מילה
אחת. ולא הוזכרת את אלכסי פארשצ'קוב,
יליד קייב 1954, שרק בימים האחרונים
לשהותנו ברוטרדם הודרה כיהודי, סיפר לי
על חייו, וכן ציין את העובדה שהוא שייך
לקבוצת המשוררים המוסקוואים הצעירים
המכונים עצמם בשם "המטאפוריסטים", מל'
שון מטאפורה, השאלה, וכן שהוא עורך מדור
הסיפורת בירחון סובייטי, שילטון הנוער. ה'
מוקדש לספרות, ציור, פזם, אכספרימנטים
וחשפנות בנוסח הסובייטי (משנהו בדומה
לירחון ה' Rolling Stones המערבי), ירחון
המופיע במיליון, כן, מיליון —
עוֹתִיקֵם בְּכָל הַדֹּשֶׁשׁ. רודם לכן עסק
פארשצ'קוב בצילום ולכן זכה — זכות-יתר'
נדיה בברית-המועצות למי שאינו נחשב
הולך-בתלם — באטסיה קטן לצילום, בנוסף
לדירת שני החדרים שבה התגוררו הוא ובני'
מישפחתו. היום, משנפרד מאשתו, הוא
מתגורר באותו אטלייה ועיר, מאבסט חאליס.
חאראשו.

אפילו לאמריקה כבר התירו לו לצאת
כרצמבר שעבר — בראשונה בחייו — לפי
הזמנת "מעבדה" לתרגום של אוניברסיטה
אמריקאית בחוף המערבי. אחר-כך שהה עוד
שישה ימים בניו-יורק, ושם התקשר אליו אלן
גינזבורג, שאותו הכיר עוד במוסקווה, ואירח
אותו במשך ארבעה מתוך אותם ששה ימים.
עד היום לא שכח לו פארשצ'קוב את חסד
אותם ארבעה ימים.

כיוון שפארשצ'קוב תירגם בשעתו את
קדיש של גינזבורג לרוסית, תרגום שפירסמו
נמצא עד היום (גינזבורג סבור בשל "הנקודה
היהודית", גרם איפוא פסטיבל רוטרדם
לכך ששני "קדיש-סטים" (מתרגמי הקדיש
הגינזבורגי) יודמנו לכפיפה אחת רווקא על
ארמת הולנד.

בזמננות אחרת ארחיב את הדיבור ואף
אביא משיריו של ייבגני ריין, האכסטורבוס'
שבחבורה, רוסי בן רוסים הקורא/מרקלם
שירה בדרך הרוסים — אבל בצורה העשויה
לחבב אותו ואיטי גיגנונו גם על מי שאינו
מורגל בהם. זאת רעיו להתרועע, שתיין,
אבל במידה, היחיד שהודרה כיהודי כבר ביום
הראשון להיכרותנו. וביום השני כבר הצביע
על עצמו והכריז בקול הבאס העמוק שלו:

USSR! — great poet from
I —

וכשהוא מצביע לעברי:

This — great Jew poet from

Israel

את שירי לא הכיר כמובן וגם עברית
ויידיש לא שמע (כשאר עמיתיו היהודים
כאן), וזלת כמה מילים: משיגע, פואט (גם
ברוסית), גרויס, חולירע (כנראה גם רוסית)
רפון, מן או מה...

וכך, בעזותי האדיבה, חיברתי לו מישפט
פיוטי יידי שעליו נהג לחזור בגאוה רבה,
שוב ושוב, כל אימת שפגש בי:

איך גרויסע משיגענע חולירע פואט
פון סובייט אוניון!
אני כלשוננו:

אני המשורר החולירע הגדול מברית'
המועצות.

ביום האחרון לשהותנו כאן הקדיש לי שיר
(ראה תצלום במדור זה) ועליו כתב: ברעות.

מונולוג של יאיר שטרן

לא יודע למה אלוהים נתן לו חיים כל-כך ארוכים, לא מבין את זה. לא, לא, לא, ניסו להפגיש אותנו אף-פעם.

אחרי שהלח"י הרג כמה קצינים בריטיים, וביניהם (טום) וילקין, שהשתתף ברצח של אבא, היו חברה שהתכוונו לחסל את מורטון. הוא עזב אז את הארץ לטרינידד. הם הגיעו לניו-יורק באוניה, כמלחים — למי היה אז כסף לנסוע? —

גולרתי המישה חודשים אחרייך. כשהייתי ילד, רציתי לנקום בכ"ריטים. חשבתי שאגרל, אסע לאנג' ליה ואנקום! אבל אלה היו רגשות ילדותיים.

אני זוכר איך הגעתי בפעם הראשונה בחיי לאנגליה. זה היה ב-1967. אז עוד נסעו עם ויוות, היה סיפור. הייתי בטוח שיבחינו בשמי בכיקורת-הגבולות והופ. להפתעתי הגדולה, לא קרה דבר.

אבל אמא שלי אומרת שלקח להם כמה חודשים להרגיע אותי, שהייתי כמשבר רציני.

זה לא שיש לי ממש בלקאאט על התקופה הזאת. אני סתם לא זוכר. אני רק זוכר שהתעוררו בי רצון וסקרנות עזים לרדת כל מיני על אבא. לא ניסו למנוע זאת ממני — להיפך. אז כבר התחילו לספר לי איך הגיע ארצה, מתי, איך הכיר את אמא שלי. הראו לי שירים

לא הייתי מודע לעניין, עד גיל 6 לא גילו לי שאבא נרצח. לפנייך סיפרו לי שאבא נסע לארץ רחוקה. יצרו אצלי הרגשה שהוא יחזור, שנסע רחוק-רחוק. ליד המיטה שלי, אני זוכר, הייתה תלויה תמונה של אבא. בגיל 4 כבר למדתי לכתוב. כתבתי לאבא מיכתבים. כלומר "מיכתבים", איזה מיכתבים יכול כבר ילד בן 4 לכתוב?

להיות בן של

הוציאו כתובות וזהויות של אנשים מבתי-קברות, זייפו רכונים והתכוונו להגיע איכשהו לטרינידד. הוא פרצה מילחמת-העצמאות והם נקדו ראו לחזור ארצה. זהו, מורטון חי לו חיים ארוכים.

טורריסט

● להחליף שם?

קשה, קשה היה להיות "הבן של יאיר". בעיקר אני זוכר את תקופת בית-הספר העממי. כשהייתי בן 5, אמא שלי התחתנה בשנית. מאוחר יותר עברנו לגור בנתניה. אלא היו השנים שהקרקע בין אנשי-התורה לבין אנשי תנועת-העבודה היה אדיר. כל יוצאי המחתרות היו מגורים, מוקצים. בעם היה קרע נורא: אנשים לא יכולים היו לקבל עבודה בגלל השתייכות פוליטית.

זה השפיע על ילדים, נוער. היו ויכוחים מאוד מרים בין בנים של מנהיגי תנועת-העבודה לבין בנים של יוצאי-מחתרות.

כן, בבית-הספר כולם ידעו מרוע קוראים לי יאיר, ידעו בדיוק מי אני. האם חשבת אי-פעם להחליף שם? חסר-חילה, אף-פעם לא: להיפך — זה רק חיוק כי את הגאד ווה.

היתה תקופה כשכולם עיבדו את שמותיהם. כך-גוריון השפיע אז בכיוון הזה. אני זוכר שכשנבחרתי ישראל יצאה לשחק נגד רוסיה, חייבו את כולם — את חודורוב, את סטלמן — להחליף שמות. אני רוקא החלטתי שלעולם לא אעביר את שמי.

אז נשאתי את זהויות בגאווה. זה לא שנידו אותי, אבל היו לי ויכוחים קשים, היו לי תיגרות. היו לי גם ויכוחים עם המורים. מכיוון שכ"ל לא היה חילוני, שכולה תכ"ל — הייתי שובב לא-קטן — אז מה שנראה כשוכבות או מעשה קונס אצל אחריים, כונה אצלי "התנהגות פרועה". אמרו: גנו, בטח, מה כבר אפשר לצפות ממנו? אחרי הכל, הוא בן של טורריסט! מזה — מאוד בנפגעי. היו בכ"י תה שובבים לא פחות גדולים ממני. גם אז הלימודים לא עמדו בראש סולם-העדיפויות.

ותיקי לח"י ודאי שלא כולם אימצו אותי. ראשית, בתקופת המ' חתרת, רובם היו נעלמים. רק בורדיס-בורדים העיזו לבוא. גם כך, מה זה "לבוא"? היו וורקים איזה חבילה — בגדים, מתנות — ונע'

"הבנות שאין לי סיכוי להידמות לו..."

אנשים בטוחים שאני חבר מרכז-ליכוד — ואני לא. שאני פעיל פוליטי — ואני לא... שקיבלתי את תפקידי בטלוויזיה, ובכללו השליחות לוושינגטון, מפני שאני הבן של שטרן.

● מתפלל, הא?

באישהו שלב הבנתי שאם כל חיי אדיה "הבן של" — לא אעמוד בזה, פשוט לא.

אני מודה לאלוהים שנתן לי את התבונה, בגיל ר צעיר, להבין שאין לי כל סיכוי להידמות לאבא שלי. אין בהיסטוריה שני אנשים הדומים כשתי טיפות-מים זה לזה, פשוט אין. ואז הגעתי למסקנה שאני חייב לבנות לי את חיי שלי ולהצליח בזכות עצמי.

● בנקודה הזאת היו רעיונות עוצרים אותך ושואלים בספקנות: "לגמרי בזכות עצמך?"

אני לא אומר שלא עודו לי מהתנועה. למשל, כשהשתחררתי מהצבא ורציתי לעבוד במערב, אז דוד שלי התקשר עם שלום רוזנפלד. הם הכירו עוד מבית-ד'. הוא אמר לו: "תראה את הילד..." באמת הוא ראה אותי והפכתי לכתב-ספורט, אבל מאז ואילך הלכתי לבד.

אני לא אומר שהקשר המישפחתי לא השפיע. שולמית ואריה ריסנצ'יק (הוריו של עורך-המערב הנוכחי, עידו ריסנצ'יק) גרו עם אמא ואבא שלי ברירה אחת בתקופה מסוימת. גם שמאל שניצ'ר היה בלח"י. הם לא קידמו אותי בגלל זה, אבל לפחות בצמרת של העיתון היתה מין תחושת מישפחה אמיתית. אבל שיהיה ברור: התחלתי מאפס — כתב-ספורט, כתב בתי-מישפט, כתב בקיבנימט ברדום. לא הקפצו אותי שום כיתה

גם יאיר שטרן שידך לזן המתסכל של "בנים של" — בני-אנוש שגודלו משחר ילדותם בצילו האימתני של אחד מהוריהם.

המסר של הסיבה כלפיהם הוא, בדרך כלל, כפול ומבלבל עוד יותר: מצד אחד משדרים להם בבירור את הציפייה שידמו להוריהם, אך מצד שני, ובאותו זמן בדיוק, מגניבים איזה תת-שדר הרסני: שלעולם — אבל לעולם! — לא יגיעו לקרסולי התורה האנדי.

מצבו של שטרן מסובך אף יותר. הוא מקוטלג בקטגוריה אנטישית זאת, על לא עוול בכמו. הוא הרי לא פגש באביו האגדי מעולם, והאב חייוה לגביו אנדה מיתית, ערסילאית. במציאות, על כל פנים, הוא "הבן של", נקודה בלי תחושה, כלי תירוצים.

● להיות "הבן של" יאיר, זה גם מחייב?

זה מחייב! לא יעזור לי: מה שלא אעשה, מה שלא אגיד, יאמרו: זה הבן של שטרן! זה מחייב גם את אשתי, את ילדי, את כולנו.

● תהיה ספציפי יותר: מה אינך יכול לעשות בתורך, "היחסים שלך?"

אני לא יכול להשתולל. כן, בעבר עשיתי כמה דברים, או התנהגתי בצורה שהביאה לכך שאנשים הרימו גבה.

אנשי התנועה הלאומית לא מבינים איך אני עובד בטלוויזיה, איך אני חלק מ-המאפיה השמאלנית.

זה מצחיק. מעולם לא הצהרתי על ריעותי הפוליטית, מעולם לא רמזתי עליה, אבל בגלל השם שלי — יש לי סטיגמה.

שכתב, חפצים שלו, תמונות, אפילו כלי-גילוח, חליפות שלבש.

מהסיפורים שסיפרו לי, בכלל לא הצטיירה לי דמות של טורריסט, אלא של אדם מאוד משכיל, רגיש, אצילניפס. סבתא שלי היתה מספרת לי שבשנות ה-30, כשהם גרו בירושלים, הם היו עניים מרודים. היא היתה מתפרנסת מכביסה. אבא שלי — ואת זה היא לא שכחה לו לעולם! — מצא זמן, למרות עיסוקיו, לבוא ולעזור לה לתלות כביסה, לכבס, להוריד את הכביסה. סיפרו לי שלמרות המצב הכלכלי,

העוני, הוא היה לבוש תמיד טיפ-טופ. חליפות, עניבות, מימחטה לבנה בכיס. אז הסתובבו בארץ משלומפרים. לא הצטיירה בעיניי דמות של פייטר שרץ עם הכדורים, עם השלשלאות...

יתום! רק בגיל מאוד מבוגר כ"י נית עצמי כך, אבל בבירחות הדעת. כשהגעתי לטלוויזיה, אחד העוברים היה נא ומכריז: "אני יתום עם ותק" אביו נהרג בפיצוץ ב"1948. אז תמיד הרגעתי אותו: "הגע, אני יתום ותק יותר". אבא נרצח בכ"ה בשבט, ב"1942. אני

יש לי ויכוח מאוד חזק מהת' קופה שגרתי איתה ברמת-גן, לפני שהועברתי לבית-החוריה. הבריטים היו עושים חיפוש מדי פעם. היה חשש שיחטפו אותי כבן-ערובה. על פי הנהלים, הם היו חייבים להודיע לראש-העירייה (אברהם קריניצי) מראש על החיפוש. הוא — איזה אדם יקר! — היה מודיע לאמא, והיא היתה לוקחת אותי למקום כי טוב, עד יעבור זעם. אני לא הבנתי את הקטע הזה. אני רק זוכר שנת' אום היתה אומרת לי: "בוא, נלך לשנות תה אצל..." או, "בוא, נלך לטייל..." רק בריעבד הסתבר לי מה זה היה.

מהרגע שנודעה לי האמת, הת' חלתי לחקור. זאת אומרת: אחרי שנגרעתי קצת... אני לא זוכר זאת,

יום עם אבא

"חלום? יש לי הרבה חלומות. אני אדם די מציאותי. חלומות לא מתגשמים בעצמם. צריך לתת להם פוש (דחיפה). אם אדם רוצה מאוד במשהו או במישהו – אם הוא ישיקו, הוא יגיע. יש לי משהו שהייתי רוצה בו מאוד, אבל זה לא יכול להתגשם: יום אחד בחברת אבא שלי, יום אחד בלבד! רק ככה, כדי להכיר אותו. יש לי הרגשה של הח"צ מוצה נוראית. בעצם אלה געגועים. הייתי מוכן ל"הקריב הרבה – המון! – כדי להיות עם אבא יום אחד. יש בי איזה חוסר. אמנם, לא היכרתי אותו, אבל יש לי געגועים אליו. כל הזמן!"

למים במהירות. אני התחלתי ללכת לאזכרות של אבא מגיל 6. אני זוכר שהייתי חסו אלי בחום, באהבה, כאילו הייתי תי היתום של כולם. יש אנשים רבים שאני בקשר אי-תם ובידידות עד עצם היום הזה. היה אדם בשם שלמה פונזר, שהיה מאוד מיוחד איתנו גם בתקופות הקשות. הוא נפטר. היתה ידידות גם עם מי שפחתו של יצחק שמיר וגם עם מי שפחת יליזמר. בתקופה הקשה? שמיר היה אז בגלות, באריתריאה, ואילו אל יליזמר – אי-אפשר היה בכלל להגיע. רק אחרי קום המדינה, ניתן היה בכלל להגיע לאנשים, להיפגש.

מישקל כבד

כן, זה מישקל כבד לסחוב – בעצם נולדתי יתום. זה באמת מישקל... מה שמקל עלי זה הגאווה הגדולה בייחוס. במוצא.

קרה פה גם תהליך: המשא הזה היה מאוד כבד כשהייתי ילד. הילדים הם רגילים יותר, ובתקופת הקרע בעם – שמו של אבא היה מוקצה מחמת מיאוס. כך זה נמשך עד 1960, 1962. רק אז התחילה תנועת ההעברה להכיר במישקל של אבא. כיום הוא כבר דמות ממלכתית, אבל זה התחיל הרבה הרבה לפני המהפך.

לא אשכח מי פרץ את הדרך. זה היה מרדכי נמיר ז"ל (אז ראש-עיריית תל-אביב). הוא העז לחנוך רחוב על-שם אבא שלי. הוא השתתף בעצרת ענקית לזכר 20 שנים למותו.

אף-אחד לא האמין שיעז. הוא כאילו נתן הכשר. אני לא זוכר שי בקרו אותו על כך. אפילו כן-גור יון התחיל להתעניין באחרית ימיו. אמריקה? אני לא חושש שיתייחסו אלי שם כאל "בן של טרוריסט". למדתי בעבר בארצות-הברית. ידעו מי אני. כינו אותי שם "הבן של השטרן גאנג" (כנופיית שטרן). האמריקאים הרי סילקו, כמונו, את האנגלים. הם מגלים יחס חיובי לזה. האנגלים מתייחסים למי נחם בגין וליצחק שמיר כאל טרוריסטים-לשעבר. לא האמריקאים.

היכרתי קבר

ש"ב, בית יאיר" ברחוב שטרן 8. זה בדרום תל-אביב. זהו הבית שבו נרצח אבא.

זה היה בית-מגורים רגיל, בן שלוש קומות. בשנים האחרונות הפך להיות בית יאיר. שם מצוי המוסיאון של לח"י, יש אולם הנצחה לחללי לח"י, הוצאת ספרים על-שם יאיר, המידרשה הלאומית, הארכיון של לח"י, מישרדים של האגודה להנצחה.

עד לפני 10 שנים גרו שם אני, שים, היו מרפריות. לפני כמה שנים שילם האגף להנצחה במישרד הביטחון פיצויים לדיירים. שיעזבו. אז התחילו לשפץ את הבית ולשחזר.

הדירה על הגג, שבה נרצח אבא, משוחזרת בדיוק כפי שהיתה: הרי הטיח, החפצים. אפילו נשארו המדרגות, שלאורכן גררו האנגלים את הגופה של אבא.

אני מבקר שם פעמים בשנה. זה לא קל לי. אני כבר לא מנסה לרמי

יין מה קרה – אני יודע! אבל כשאני רוצה לזכור את אבא שלי, אני עולה לקבר שלו. בכל פעם שקורה לי משהו חשוב בחיים, כשאני צריך לקבל החלטה גורלית – אני הולך לשם ומתכוון רד עם המחשבות. אני משתף אותו. מנסה לדמיין לעצמי מה היה מייד עץ לי. לפחות שיידע.

אני מעדיף לעלות לקבר, מפני שבבית-יאיר הוא נרצח. בבית הקברות – זה מה שנשאר ממנו. לבית-הקברות אני רגיל לעלות. זה מה שהיכרתי. במקום אבא היכרתי קבר. גם את ילדיי אני לוקח לשם – כל מי שהגיע לגיל 6...

חטבת צמרמורת!

אני מנסה לדלות כל פרט על אבא, למלא את החסר. בספטמבר האחרון נסענו לפור לין – דודי, רודי שטרן, ילדיו ואני. זה היה מין טיול-שורשים כזה. טוב, היינו כאושוויץ, בקרוב, בכל המקומות. ואז נסענו, ליומיים, לסולק. זוהי העיירה שבה נולדו שניהם. היא נמצאת בצפון-פולין, ליד הגבול של ליטא.

זה שינה את חיי לגמרי. כל חיי ניסיתי ללמוד, למלא את החסר על אבא שלי. זה אף פעם לא מתמלא. זוהי עיירה קטנה, אולי בת עשר רתאלים תושבים. העיירה לא הופצה במלחמה.

ראיתי את הבית שבו אבא שלי נולד. דבר לא השתנה. עכשיו גרה שם מישפחה פולנית. בפעם הראשונה שהיקשנו בדלת, בעלת-הבית אמרה, מעבר לדלת, שהם לא לבושים והבית הפוך. "תבואו מחר!" שמענו.

שבנו למחרת – זה היה מדהים: אמנם הדירה חולקה, בינתיים, לשלוש דירות, אבל הריצפה נותרה בדיוק אותה הריצפה מעץ שעליה סיפרו לי הדוד שלי הראה לי: "נהג, פה היתה הקליניקה של אבא (סבי היה רופא-שיניים), פה אני ישנתי, פה אבא שלך..."

קר לי שם שני דברים מדהים: מי: ראשית, הגענו לשם לפנות ערב. זוהי עיירה כזאת קטנה, שיש שם בדיוק אכסניה אחת. בפתח עמד שוער זקן. הוא שאל: "מי אתם?"

דוד שלי ענה: "פעם-פעם התגוררנו פה". "מה שימכם?" שאל הזקן. דודי ענה: "שטרן". "אה, הגיב הזקן, "הרופא-שיניים?"

"חטפתי כזאת צמרמורת! אחרי 50 שנים, הוא ככה, בקליק, שלף. אחרייכו הלכנו ליהודי היחיד שנותר בעיירה, יהודי בשם אירלסון. הדוד שלי אמר לו: "בוא, ניסע לבית-הקברות".

הוא אפילו לא התמהמה. פשוט התלבש ובא איתנו. הדוד שלי הציג אותי: "זהו בן-יאיר". "אה, אמר היהודי באדיש, "זה הבן של אברום?" הוא התחיל לביכות וחייב אותי. "אני היכרתי את אבא שלך. התחלתי לבכות איתו. עבר בי כזה זעזוע, כזה זרם חשמלי. פתאום הכל קם לי מול העיניים. פתאום הרגשתי שגורלתי שם!"

ענת סרוטני, תולס הזה

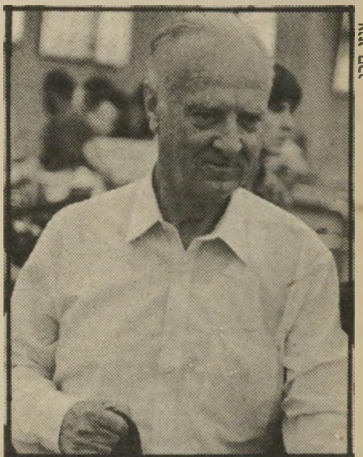

יאיר תחת תמונת אביו
אני היתום של כולם...

אינטרנטו הוא אסון

בשבוע שעבר התחילו מישחקי האינטרנט, כאשר בית"ר תל אביב והפועל פתח תיקווה שובצו בראשונה במפעל זה. למעשה עומד מאחורי יוזמה זאת עזריקם מילצ'ן, סגן

עזריקם מילצ'ן
מה חשוב יותר?

יושב ראש ההתאחדות לכדורגל. הוא עשה מאמצים ניכרים, לפני 12 שנים, להכניס את מדינת ישראל למיסגרת מישחקים זאת. התיקווה שהגנתה אותו היתה, שיהיה זה הצעד הראשון לקבלת ישראל להתאחדות האירופית לכדורגל. המטרות היותר אטרקטיביות היו: השתתפות במפעל גביע האלופות וגביע מחזיקות הגביע. ההשתתפות בשני מפעלים יוקרתיים אלה היתה יכולה

בשיחוק עם דפנה ברק

להזניק את ענף הכדורגל הישראלי מרחק שנות-אור.

אולם תיקוות לחוד ומציאות לחוד: שני המפעלים היוקרתיים של הכדורגל האירופי עדיין מסתדרים, איכשהו, בלעדנו. לעומתם, ההשתתפות באינטרנט איננה תורמת דבר לכדורגל הישראלי. היא מהווה מעמסה נוספת של אימונים ומישחקים, וגורמת להתשת השחקנים.

נכון, הקבוצות ומלוויהם עסקניהם נהנות ממסעות בחו"ל. את הקבוצות הוותיקות המגיעות ארצה אנחנו מארחים כיד-המלך. יש הרררים זאת כ-שלח לחמך...

ובכן, הגיע הזמן שנהיה מציאותיים, ונבין שער שלא יחורשו הקשרים הרפולומטיים בין ברית-המועצות לבין ישראל, קלושים הסיכויים שברית-המועצות, וכל הגוש המזרחי העומד מאחוריה, יפסיקו לטרפד את ניסיוננו תינו הבלתי-נלאים להודו לשיטתם. ככה זה. כמאמן שהשתתף, עם שלוש קבוצות, במי שחקי האינטרנט. אני קובע בביטחון שהמיי שחקים האלה אינם תורמים מאומה לקבוצות תינו. להיפך: הם מהווים תרומה נכבדה לקבוצות האירופיות. אלה בוחנות איזה שחקנים חרשים הן תרצינה לרכוש.

מאחר ומישחקי האינטרנט מתקיימים סמוך לפתיחת הליגה, שם, משתמשת בהם הקבוצות הוותיקות כקופת-הרצה לליגה. למי של, לפני שנתיים, הייתי עם קבוצת בני יהודה בגרמניה, שיחקנו ביום הרביעי. היה זה שלושה ימים בלבד לפני פתיחת הליגה הגרמנית. הקבוצה המתחרה היתה בשיא ההכנה, ואילו אנו הספקנו להתאמן אולי שבועיים לפניכן.

אין לשכוח ששחקני הכדורגל הישראלי משחק 10 חודשים בשנה, מישחקים מכריעים מתקיימים בחודשים אפריל, מאי, יוני, שבהם הלחות והחום מתישים. הוא זקוק לתקופת מנוחה לפני אימוני הסיבולת והכושר הגופני, המתחילים באמצע חודש יולי, לקראת העונה

הגיון! הגיון!

בשבוע שעבר נפתחה המכביה ה-13 בטכס סגוני ובקול תרועה. אז מעבר לצבעים ולכותרות, אני רוצה להזכיר שאחת המטרות לקיום המוסד ששמו "מכביה" — אולימפיאדת הספורטאים היהודיים ברחבי תבל — היתה, לשכנע ספורטאים יהודיים לעלות לישראל.

המיקרה המפורסם ביותר שהגיע ארצה בעיקבות המכביה שייד אמנם לענף הכדורסל — טל ברודי — אך התיקווה היא שאירוע כמו המכביה יוליד גם טל ברודי של הכדורגל.

וכאן אני מגיעה להברקה נוספת של ההתאחדות הישראלית לכדורגל: התבי שרנו שמאחר ואושר השנה להביא שני שחקנים זרים לכל קבוצת-כדורגל — אם יקרה הנס ויתגלה שחקן באחת הנבחרות האחרות במכביה שירצה אכן להישאר ולשחק בארץ — הוא... יתקבל בברכה! בורעות פתוחות: יילכו לקראתו! איפה? הוא יישב, לא להאמין, כאשר משני השחקנים הזרים שאושרו עלי ידי ההתאחדות!

השליפה האחרונה בסידרת השליפות של ההתאחדות לכדורגל מוכיחה בפעם המיוערת את חוסר-ההיגיון בהגבלה על

הבאה. מישחקי האינטרנט מונעים מנוחה מהשחקנים, וכך נגרמת לקבוצותינו הופעה בלתי-מכוונת במפעל זה. שחקנים שנפצעו במהלך הליגה, חייבים

מונית לשיבעה שחקנים

כעבור כמה ימים התחילה מערכת השמעות נוראה נגדי ברחוב החלוק, שם שוכן בניין מועצת-הפועלים החיפאית. לאט-לאט התחילו לפקפק בכישורי. נעשה לא נעים. טילפנתי לדוב גורפינקל, מחזיק התיק, וביקשתי פגישה עם מזכיר מועצת-הפועלים, החבר אברהם ורטמן. נקבעה לי ארוחת-צהריים עימו על הכרמל. ורטמן הופיע בלור יית גיבור-המועצה.

השיחה התנהלה בערך כך: אני: "החבר ורטמן, אתה מכיר אותי?" ורטמן: "כן, שמעתי עליך..." אני: "או כנראה לא שמעת מספיק. בוא, אני אשמיע לך..."

הסברתי לו שאני נוסע מרי יום 260 קילור מטרם, הלך ושוב, לאיצטריון בקריית-חיים, כדי שאסייע להפועל-חיפה לצאת מהמצב, שבו תיאלץ להינצל מירידה במישחק האחרון של הליגה. הוספתי שהגעתי לחיפה אחרי שאימנתי את קבוצת-הפאר בכדורגל הישראלי, וחלק מהן אף הובלתי לאליפויות.

אם זה לא מספיק לחבר'ה מרחוב החלוק, הוספתי, אז תזכיר להם שאימנתי את כל נבחרות ישראל — בוגרים, אפרוחים, נוער. כל אשר ביקשתי הוא שיתנו לי לעבוד בשקט, והסברתי שלא יתכן שכל מומחה לכדורגל, ופרשן בעני עצמו, יעלה למועצת הפועלים ויסית נגדי. לא התאפקתי והוספתי איוס: אם האווירה לא תשתנה, אני עלול להתרגל בדרך משיכון ל' (מקום מגורי) לחיי פה, לסיכוב את העגה בחורה לתל-אביב ולעור לם לא תראו אותי יותר!

האיום עשה את שלו והרחות נרגעו. הפר על חיפה סיימה את אותה עונה במקום החמישי בליגה. מוסר-השכל?

אברהם ורטמן
אני יכול להתרונן!

ליפשיץ. ביקשתי מיושב-ראש האגודה, אמנון צידון ז"ל, שימזין מונית.

הוא תמה: "מדוע? מה הרחפות?" אמרתי לו: "תזמין מונית עכשיו! אני צריך

שיבעה מקומות!" נתתי לו רשימה בת שיבעה שמות — לם שחקנים ותיקים שמיצו את יכולתם — ואמרתי לו קצרות: "שים אותם במונית, ושלח אותם הביתה..."

צידון נדהם: "השתגעתי? ירגו אותי בחיפה..."

הסברתי לו שאין ברירה, ושזוהי הדרך היחידה, גם אם בלתי-נעימה, לשקם את הקבוצה.

נוסטרליה

לקראת הליגה הבאה יש קבוצות-כדורגל הצריכות לעשות חשבון-נפש מעמיק לגבי עתידן ולקבל החלטות, גם אם הן מכאיבות. בעונה 1980-79 קיבלתי על עצמי לאמן את הפועל-חיפה. אז היתה זאת קבוצת שני-לה בנס מירידה לליגה השנייה במישחק האחרון.

מהיכרותי עם הקבוצה, הבנתי מייד שהקבוצה זקוקה לחיזוק של שחקנים מנוסים וכע

למה? טוטו!

באחרונה פורסם לוח-המישחקים לעונת-הכדורגל 1989/1990. הליגה הבאה אמנם מתחילה מוקדם מהרגיל — ב-2 בספטמבר, אבל לא ברור לי מדוע היא מסתיימת סוף מאי, או אפילו בתחילת חודש יוני. הרי זהו פרק-זמן קצרצר לפני פתיחת המישחקים העולמיים באיטליה.

יתכן שבהתאחדות שכחו שיששראל עדיין בתמונה, ושיסיכויינו להפעיל לגביע העולמי, שיתקיים ברומא, די טובים.

תפקידה של ההתאחדות-הכדורגל — מי אם לא היא? — הוא לאפשר לשחקני הנבחרת להתאמן ולהתכונן כראוי לקראת אירוע חשוב זה. בעבר-ראינו על הכדורגל נשאל יושב-ראש ההתאחדות-כדורגל, שאול סוויירי, איך יתכן שלא לקחו את הנושא הזה בחשבון. מה ענה יורנו? שהתוכנית היא על-תנאי. כלומר: והיה עם נעבור את המשובה הדרוש-אמריקאית — תשונה התוכנית.

במדינות רבות לקחו שיקול זה בחשבון והקדימו השנה את המישחקים, כדי לאפשר למאמני הנבחרות די זמן להכנה לרומא. באנגליה, למשל, הוקדמו מישחקי הליגה ל-19 באוגוסט. שם תיערך פתיחה מלהיבה וסוחפת — יערכו שלושה מחזורים בשבוע. מדוע בישראל לא ניתן ליישם רעיון כזה? שאלה! מפני שבשאר ישראל ישחקו רק מדי שבת בשבת — נכון, נישתתם 13. יש טוטו, והטוטו מקדם את הספורט בישראל... כן, וגם משפיע על איך ומתי יערכו המישחקים. ההתאחדות הכדורגל בישראל חייבת להגיע להסכם עם מועצות ההימורים, שהמישחקים יערכו בשבת, והקבוצות השונות תשובצנה בטססים. מה זה הגביע העולמי, לעומת כל זאת? אני מת לדעת איך תיפתר הבעיה, אם למרות הכל נעלה לרומא.

פוגי

הידאו שלך צריך שומר ראש

הסרט המגנטי של פוגי שומר על הראש המגנטי של הוידאוטייפ שלך

קסטות פוגי וידאו ואודיו - להשיג בחנויות הצילום והחשמל המובחרות.
קסטות וידאו פוגי - מעט יותר יקרות, הרבה יותר טובות.
אל תחסוך באיכות. קנה פוגי.

הראש המגנטי הוא החלק החשוב והיקר בוידאוטייפ שלך. רק קסטה מעולה ועמידה שומרת על חייו לאורך זמן ומעניקה תמונה חדה וברורה תמיד. איכות התמונה נשמרת גם בשימוש החוזר בסרט.

נציגים בלעדיים:

קבוצת חברות שמעוני בע"מ

FUJII VIDEO- VHS CASSETTE

מזדר משופר

**חסכון חודשי קטן ומוגדר
הופך מחר לסכום ניכר
עד 4% ריבית שנתית צמודה למתמידים
ושי למצטרפים.**

★ כל הפותח תכנית חסכון "עוז למתמיד" בהפקדה חודשית של 100 ש"ח לפחות יקבל מיד שי אישי נאה.

★ מבצע מיוחד גם בקופות גמל כל המפקיד בקופת גמל של הבנק הבינלאומי באמצעות הוראת קבע חודשית 75 ש"ח לפחות יקבל מיד שי אישי נאה.

הבנק הבינלאומי הראשון יוצא מהכלל